

БЕЛАРУСКІ ГАБЕЛЕН

БЕЛОРУССКИЙ
ГОБЕЛЕН

TAPESTRY
in BELARUS

Мінск
«Беларусь»
2015

Укладальнік Л.І. Пятруль

Аўтар уступнага артыкула Л.Д. Фінкельштэйн

Выпуск выдання ажыццёўлены па заказу і пры фінансавай падтрымцы
Міністэрства інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Сёння вельмі праблема-тычна ў Прасторы і Часе значыць кропку адліку, з якой пачынаецца гісторыя ўзнікнення Яго Вялікасці Габелена. Калі аперыраваць тлумачэннямі слоўнікаў, у прыватнасці слоўнікаў Бракгаўза і Эфрона, або вобразах габелена перыяду яго другога росквіту і найбольшай папулярнасці (другая палова XX ст.), то мэтазгодна шукаць яго прашчураў там, дзе ўпершыню сталі «ўпрыгожваць жыццё», у тым ліку і тэкстыльнымі кампазіцыямі.

Першыя вядомыя нам звесткі пра тэкстыль (дываны) узыходзяць да XV—XIV стст. да н.э. у Егіпце (пры фараонах Тутмасе і Тутанхамоне). Але існуе версія, што тут ужо карысталіся вынікамі працы народаў Месапатаміі, больш старажытных, бо сведчанні ўласнай вытворчасці ў Егіпце выяўлена не было.

Егіпецкія шпалеры дасягаюць свайго росквіту ў VII—IV стст. да н.э. Асаблівую старонку ў гэтым мастацтве ўяўляюць коптскія тканіны, якія ўвабралі ў сябе рысы тэкстыльнай культуры Старажытнага Егіпта і Старажытнай Грэцыі (элінізму). Адзначым, што ў коптаў шпалеры былі двухбаковыя, а значыцца, яшчэ не маглі быць звязаны са сцяной.

Шпалернае ткацтва Старажытнай Грэцыі ўзгадвалася ў паэме Гамера «Адысея» (VIII ст. да н.э.). Напэўна, менавіта тады і «была прызначана» апякункай ткацтва багіня Афіна. Габелен заняў сваё ўстойлівае месца на сцяне.

Сёння вельмі праблема-тычна в Пространстве и Времени установить точку отсчета, с которой начинается история возникновения Его Величества Гобелена. Если оперировать толкованиями словарей, в частности словарей Брокгауза и Эфрона, или образом гобелена периода его второго расцвета и наибольшей популярности (вторая половина XX в.), то целесообразно искать его прашчур там, где впервые стали «украшать жизнь», в том числе и текстильными композициями.

Первые доступные нам сведения о текстиле (коврах) восходят к XV—XIV вв. до н.э. в Египте (при фараонах Тутмосе и Тутанхамоне). Но есть версия, что здесь уже пользовались результатами труда народов Месопотамии, более древних, так как следов собственного производства в Египте обнаружено не было.

Египетские шпалеры достигают своего расцвета в VII—IV вв. до н.э. Особую страницу в этом искусстве представляют коптские ткани, впитавшие в себя черты текстильной культуры Древнего Египта и Древней Греции (эллинизма). Заметим, что у коптов шпалеры были двусторонние, а значит, еще не могли быть связаны со стеной.

Шпалерное ткачество Древней Греции упоминалось в поэме Гомера «Одиссея» (VIII в. до н.э.). Видимо, именно тогда и «была назначена» покровительницей ткачества богиня Афина. Гобелен занял свое устойчивое место на стене.

It's highly problematic today to establish in Time and Space a point of origin of Its Majesty Tapestry. If using dictionary descriptions, Brockhaus and Efron's in particular, or a tapestry image during the period of its second revival and greatest popularity (the second half of the twentieth century), it's advisable to search for its ancestors in the times when "life was decorated" for the first time, with textile compositions, too.

First available information about textiles (carpets) date back to the fifteenth—fourteenth centuries BC in Egypt (pharaohs Thutmose and Tutankhamen). However, there is a version that the result of more ancient Mesopotamian crafts was used because no traces of its own manufacture were found in Egypt.

Egyptian carpets reached their peak in the seventh—fourth centuries BC. A separate page in this art is represented by Coptic fabrics that imbibed features of the textile culture of Ancient Egypt and Ancient Greece (Hellenism). Remarkable, that the Copts made double-sided carpets so they still couldn't be associated with walls.

The tapestry art of Ancient Greece was mentioned in Homer's poem The Odyssey (the eighth century BC). Evidently, Goddess Athena was "appointed" patron of tapestry at that time. The tapestry took its firm place on a wall.

The ancient tapestry geography wasn't limited by Europe. Thus, the Incas in South America created objects in the techniques close to tapestry art in the eleventh — sixteenth centuries.

Геаграфія габелена старажытнасці не абмяжоўвалася Еўропай. Так, у Паўднёвай Амерыцы ў XII—XVI стст. у інкаў (індзейцаў) былі вядомы вырабы, створаныя ў тэхніках, блізкіх да шпалернага ткацтва.

У Еўропе вытворчасць габеленаў набывае масавасць у XIV—XVI стст., а ў XVII ст. яна дасягае піку сваёй папулярнасці. Нямецкія манахі ўпершыню надалі габелену ўпрыгожанню іншую функцыю. Ён стаў служыць для ўцяплення каменных сценаў.

У Расіі першыя шпалерныя прыдворныя мануфактуры былі заснаваныя ў 1717 г. Пятром I.

У пачатку XVIII ст. на Беларусі сярод іншых узнікаюць ткацкія мануфактуры. Шмат якія з іх належалі князям Радзівілам. Як мяркуюць гісторыкі мастацтва, пачатак вытворчасці шпалераў паклала Ганна Радзівіл. Паводле сведчання Т. Корзона, заснаванне шпалерні Ганны Радзівіл прыпадае на перыяд з 1691 па 1746 г. (Трызна Д. С. Беларускія дываны і габелены. Мінск: Навука і тэхніка. 1981, С. 30). Затым гэтыя тапесарні дастаюцца ў спадчыну яе сыну Міхалу V Казіміру Радзівілу (Рыбаньцы). Рыбанька будзе свае новыя мануфактуры ў Альбе бліз Нясвіжа, у Камянцы і Карэлічах. Пры ім ткацтва дасягае найвышэйшага росквіту: тут былі выкананы самыя значныя на тэрыторыі Беларусі працы ў габеленавай тэхніцы.

У 1752 г. Міхал V Казімір Радзівіл загадаў выткаць на Карэліцкай мануфактуры серыю карцін-шпалераў, якія ўслаўляюць воінскія подзвігі Радзівілаў. Некаторыя з іх затым упрыгожвалі Нясвіжскі палац, а частка з іх была страчана ў вайне 1812 г. Да нашага часу дайшло некалькі прац. Самая значная з іх — «Узяцце ў палон Станіслава Мі-

Геаграфія гобелена древности не ограничивалась Европой. Так, в Южной Америке в XI—XVI вв. у инков (индейцев) были известны изделия, созданные в техниках, близких к шпалерному ткачеству.

В Европе производство гобеленов становится массовым в XIV—XVI вв., а в XVII в. оно достигает пика своей популярности. Немецкие монахи впервые придали гобелену-украшению другую функцию. Он стал служить для утепления каменных стен.

В России первые шпалерные придворные мануфактуры были основаны в 1717 г. Петром I.

В начале XVIII в. на Беларуси среди прочих возникают ткацкие мануфактуры. Многие из них принадлежат князьям Радзивиллам. Как предполагают историки искусства, начало производству шпалер положила Анна Радзивилл. По свидетельству Т. Корзона, основание шпалерни Анны Радзивилл приходится на период с 1691 по 1746 г. (Трызна Д. С. Беларускія дываны і габелены. Мінск: Навука і тэхніка, 1981. С. 30). Затем эти тапесарни по наследству достаются ее сыну Михалу V Казимиру Радзивиллу (Рыбаньке). Рыбанька строит свои новые мануфактуры в Альбе близ Несвижа, в Каменце и Кореличах. При нем ткачество достигает наивысшего расцвета: здесь были выполнены самые значительные на территории Беларуси работы в гобеленовой технике.

В 1752 г. Михал V Казимир Радзивилл приказал выткать на Кореличской мануфактуре серию картин-шпалер, воспеваяющих военные подвиги Радзивиллов. Некоторые из них впоследствии украшали Несвижский дворец, а часть их была утрачена в войне 1812 г. До нашего времени дошло несколько работ. Самая

In Europe, tapestry mass production started in the fourteenth—sixteenth centuries, and it reached its peak in the seventeenth century. German monks were first to use tapestry decorations as thermal insulation for stone walls.

In Russia, Peter I founded first court tapestry manufactories.

In the early eighteenth century, tapestry manufactories appeared in Belarus. Many of them belonged to Radziwill Princes. As art historians suppose, Anna Radziwill initiated tapestry production. According to T. Korzon, a tapestry manufactory of Anna Radziwill was founded between 1691 and 1746 (Trizna D. S. "Belarusian Carpets and Tapestries"). Later, her manufactories were inherited by her son Mikhail V Kazimir Radziwill (nicknamed Rybonka). Rybonka built new manufactories in Alba near Nesvizh, Kamenets and Karelichy. At his time, weaving reached its highest peak: the most significant tapestry works at the territory of Belarus were made there.

In 1752, Mikhail V Kazimir Radziwill commissioned the Karelichy Manufactory a series of tapestries celebrating war exploits of the Radziwills. Some of them consequently decorated Nesvizh Palace, some were lost in the war of 1812. Several tapestries have been preserved to our day. The most important of them — "The Capture of Stanislaw Mikhail Krichevsky near Loev in 1649" — is situated in the Krakow National Museum. "The Slovechnaya Battle" tapestry is only partially preserved and kept in the Lviv History Museum.

Production of weaving manufactories all around Belarus (not only Radziwill manufactories, but also prince and monastery manufactories, etc.) was very popular in the Polish-Lithuanian

хала Крычэўскага пад Лоевам у 1649 г.» — знаходзіцца ў Кракаўскім нацыянальным музеі. Шпалера «Бітва пад Славечнай» з гэтай жа серыі захавалася толькі напалову і знаходзіцца ў Львоўскім гістарычным музеі.

Прадукцыя не толькі радзівілаўскіх, але і іншых княскіх, манастырскіх і падобных ткацкіх мануфактур, якія ўзніклі па ўсёй Беларусі, карысталася вялікім поспехам на тэрыторыі Рэчы Паспалітай і ў суседніх краінах: Расіі, Швецыі, Румыніі. Для яе былі характэрны высокія мастацкія і тэхнічныя якасці, а таксама прыгажосць, зразумелая кожнаму глядачу.

У XIX ст. развіццё машынай вытворчасці нанесла ўдар па розных відах рукотворнага дэкаратыўнага мастацтва. Асабліва відавочна гэта адчувалася ў паніжэнні попыту на шпалеры-габелены, створаныя спосабам ручнога ткацтва. У выніку габелен як від мастацтва перастаў карыстацца поспехам і прыйшоў да заняпаду па ўсёй Еўропе. На жаль, і Беларусь не з'явілася тут выключэннем.

Вядомыя мастакі Еўропы спрабавалі адрадыць культуру габелена: у канцы XIX ст. — мастак абюсонскай мануфактуры У. Морыс у Англіі, А. Маэль у Францыі; у пачатку XX ст. — М. Мартэн, Р. Дзюфі і М. Кюталі таксама ў Францыі. Толькі ў другой палове XX ст. Ж. Люрса ў Францыі адкрыў новыя прыныцы стварэння шпалеры і навучыў іх рабіць больш за сто мастакоў з розных краін. Гэта дало новы штуршок развіццю мастацтва, а самога Люрса сталі лічыць заснавальнікам адроджанага габелена XX ст.

Даследуючы беларускі габелен, неабходна вызначыць яго часавыя і тэрміналагічныя суадносіны з гэтым відам мастацтва ў Еўропе ў цэлым.

значительная из них — «Взятие в плен Станислава Михала Кричевского под Лоевом в 1649 г.» — находится в Краковском национальном музее. Шпалера «Битва под Словечной» из этой же серии сохранилась только наполовину и находится во Львовском историческом музее.

Продукция не только радзівілаўскіх, но и других княжеских, монастырских и прочих ткацких мануфактур, возникших по всей Беларуси, пользовалась большим успехом на территории Речи Посполитой и в соседних странах: России, Швеции, Румынии. Для нее были характерны высокие художественные и технические качества, а также красота, понятная любому зрителю.

В XIX в. развитие машинного производства нанесло удар по различным видам рукотворного декоративного искусства. Особенно явно это ощущалось в падении спроса на шпалеры-габелены, созданные способом ручного ткачества. В результате гобелен как вид искусства перестал пользоваться успехом и пришел в упадок по всей Европе. Увы, и Беларусь не явилась здесь исключением.

Известные художники Европы пытались возродить культуру гобелена: в конце XIX в. — У. Моррис в Англии, художник обюсонской мануфактуры А. Майоль во Франции; в начале XX в. — М. Мартен, Р. Дюфи и М. Кюттоли также во Франции. Только во второй половине XX в. Ж. Люрса во Франции открыл новые принципы создания шпалеры и обучил им более ста художников из разных стран. Это дало новый толчок развитию искусства, а самого Люрса стали считать основателем возрожденного гобелена XX в.

Исследуя белорусский гобелен, необходимо определить его временное и терминологическое соотношение с этим видом искусства в Европе в целом.

Commonwealth and neighboring countries: Russia, Sweden, Romania. It was known for high artistic and technical qualities and also for its beauty, apprehensible to every viewer.

In the nineteenth century, the development of machine production stroke at various kinds of handmade decorative art. It was obvious with the decline in demand for hand woven tapestries. As a result, tapestry as an art form stopped to be demanded and fell into despair all around Europe. Alas, Belarus was no exception.

Renowned European artists attempted to revive tapestry culture: W. Morris in England and artist of the Aubusson Manufactory A. Maillol in France in the late nineteenth century, M. Martin, R. Dufy and M. Cottoli in France in the early twentieth century. Only in the second half of the twentieth century, French artist J. Lurçat discovered new principles of creating tapestries and taught them to nearly 100 artists from different countries. It gave a new turn in the development of art and Lurçat himself was considered the founder of revived tapestry in the twentieth century.

While studying Belarusian tapestry, it's necessary to define its temporal and terminological correlation with this art form in Europe generally. From the terminology's point of view, a whole range of definitions preceded the word "tapestry". The word's origin in Greek and Latin is "tapes". Words "arazzo" and "arras" took root in Europe in the fourteenth century due to the town of Arras famous for its colourful tapestries. The word "arazzo" is still used in Italy. The French word "verdure" appeared in the sixteenth century. Finally, the word "gobelin" appeared in

З пункту гледжання тэрміналогіі паняццю «габелен» папярэднічаў цэлы шэраг вызначэнняў. У грэчаскай і лацінскай мовах гэта «тапес» (адсюль у далейшым — «тапесарні»). У Еўропе, дзе ў XIV ст. горад Арас стаў вядомы сваімі яркімі шпалерамі, укаранілася назва «арацы», «арэцы», «арас». Апошняя і зараз карыстаецца ў Італіі. У XVI ст. узнікла французскае слова «вердзюра». І нарэшце, з'явілася слова «габелен» — у XVII ст. у Францыі ад імя красільшчыкаў нітак братоў Габеленаў.

Вядома, што на пачатку гісторыі габелена ён са сваёй унікальнай тэхнікай ішоў на паклон да жывапісу, пакорліва прымаючы яго сюжэт, кампазіцыю, каларыт і заманіўшы толькі пэндзаль на ўток. Аўтарамі першых габеленаў (шпалераў) былі вялікія майстры, у тым ліку і майстры Адраджэння. Іх палотны без выпраўленняў пераводзіліся ў кардоны, і па іх ткаліся габелены. Дарэчы, у канцы мінулага стагоддзя тэарэтыкі і крытыкі тэкстылю «замахнуліся» на слова «габелен», усумніўшыся ў дакладнасці і правільнасці такога вызначэння. Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што некаторыя падставы для гэтага былі, паколькі дадзенае слова азначала не спецыфіку габелена — яго тэхналогіі, матэрыял, а толькі прозвішча заснавальнікаў каралеўскай мануфактуры ў Францыі ў XVII ст. братоў Габеленаў. «Прадукцыя мануфактуры была вельмі папулярнай, і ў некаторых краінах габеленам называлася ўсё, што выконвалася ў тэхніцы шпалернага ткацтва. На думку некаторых спецыялістаў, тэрмінам «габелен» неабходна абазначыць толькі вырабы мануфактуры Габеленаў, усё ж іншае — называць

С точки зрения терминологии понятию «гобелен» предшествовал целый ряд определений. В греческом и латинском языках это «тапес» (отсюда впоследствии — «тапесарни»). В Европе, где в XIV в. город Арас стал известен своими яркими шпалерами, укоренилось название «арацы», «арэци», «арас». Последним и сейчас пользуются в Италии. В XVI в. возникло французское слово «вердюра». И наконец, появилось слово «гобелен» — в XVII в. во Франции от имени красильщиков нитей братьев Гобеленов.

Известно, что на заре истории гобелена он со своей уникальной техникой шел на поклон к живописи, смиренно принимая ее сюжет, композицию, колорит и заменив лишь кисть на уток. Авторами первых гобеленов (шпалер) были великие мастера, в том числе и мастера Возрождения. Их полотна без поправок переводились в картоны, и по ним ткались гобелены. К слову, в конце прошлого века теоретики и критики текстиля посягнули на слово «гобелен», усомнившись в точности и правильности такого определения. Справедливости ради надо заметить, что некоторые основания для этого были, поскольку данное слово означало не специфику гобелена — его технологии, материал, а лишь фамилию основателей королевской мануфактуры во Франции в XVII в. братьев Гобеленов. «Продукция мануфактуры была очень популярна, и в некоторых странах гобеленом называлось все, что выполнялось в технике шпалерного ткачества. По мнению некоторых специалистов, термином «гобелен» следует обозначать лишь изделия мануфактуры Гобеленов, все же прочее — называть шпалерами... В России в научной литературе

the seventeenth century in France. It originated from the name of the Gobelin brothers who were thread dyers.

It's known that at the dawn of its history tapestry art bowed to pictorial art and though having had a unique technique it humbly accepted a plot, a composition and colours changing only a brush for a loom. Great artists of the time (including the Renaissance masters) were authors of first tapestries. Their canvases with no amends were transferred to cardboard and tapestries were weaved according to them. By the way, at the end of the last century, textile theorists and critics encroached on the word "gobelin" doubting precision and accuracy of such a definition. It's fair to say that there were reasons for such a doubt because the word doesn't mean a specific technique or materials of tapestry making. It's only the name of founders of a royal manufactory in France in the seventeenth century — the Gobelin brothers. "The manufactory's produce was very popular and in some countries everything made in the tapestry weaving technique was called "gobelins". According to several specialists, the term "gobelin" should be applied only to works of the Gobelin manufactory, and other works are to be called tapestries... The term "tapestry" is accepted in the Russian scientific literature, while the word "gobelin" is in wide use in everyday life" (Wikipedia). The same situation is true to the history of Belarusian tapestry.

It is sometimes complicated nowadays to single out an absolutely pure form of tapestry among the diversity of forms and genres of artistic textile. We offer the following definition of tapestry: it is a work of artistic textile made in the tapestry weaving technique, specifically

ваць шпалерамі... У Расіі ў навуковай літаратуры прыняты тэрмін «шпалера», у той час як у шырокім ужытку часцей за ўсё выкарыстоўваецца слова «габелен» (Вікіпедыя). Тое ж характэрна і для беларускай гісторыі габелена, таму і мы ў далейшым дазволім сабе карыстацца гэтай сталай «тэрміналагічнай памылкай».

Сёння пры ўсёй разнастайнасці формаў і жанраў сучаснага тэкстылю цяжка вылучыць яго ў выключна чыстым выглядзе. Мы адважымся дэтэрмінаваць габелен як твор мастацкага тэкстылю, выкананы ў тэхніцы габеленавага ткацтва, а менавіта бязворсавым (гладкім) перакрыжаваным перапляценнем, якое дае аднабаковае адлюстраванне матыву або сюжэту ў адвольнай асіметрычнай кампазіцыі. Неабходна адзначыць, што гэтыя асноўныя прыкметы класічнага габелена ў сучасным разуменні могуць спалучацца з цэлым шэрагам тэхналагічных і пластычных новаўвядзенняў, а менавіта:

1) аснова неабавязкова захоўвае плоскую прамавугольную форму; яна можа згінацца, умацоўваючыся дадатковым каркасам, а габелен можа прымаць складаныя аб'ёмна-прасторавыя формы;

2) ва ўток можа быць закладзена не толькі традыцыйная нітка (воўнавая, шаўковая), але і самыя розныя матэрыялы: ад тканін і скуры да паперы і раслін;

3) магчыма таксама ўключэнне цвёрдых, аб'ёмных элементаў з «іншародных» матэрыялаў у выглядзе калажу;

4) пры захаванні габеленавага ткацтва кампазіцыйнае рашэнне арыентавана на рэльеф, прастору; тым самым габелену надаецца гучанне скульптуры.

принят термин «шпалера», тогда как в широком обиходе чаще используется слово «гобелен» (Википедия). То же характерно и для белорусской истории гобелена, потому и мы в дальнейшем позволим себе пользоваться этой устоявшейся «терминологической ошибкой».

Сегодня при всем многообразии форм и жанров современного художественного текстиля трудно вычислить его в абсолютно чистом виде. Мы осмелимся детерминировать гобелен как произведение художественного текстиля, выполненное в технике гобеленового ткачества, а именно безворсовым (гладким) перекрестным переплетением, дающим одностороннее изображение мотива или сюжета в свободной асимметричной композиции. Следует отметить, что эти основные признаки классического гобелена в современном понимании могут сочетаться с целым рядом технологических и пластических нововведений, а именно:

1) основа необязательно сохраняет плоскую прямоугольную форму; она может сгибаться, укрепляясь дополнительным каркасом, а гобелен может принимать сложные объемно-пространственные формы;

2) уток может быть заправлен не только традиционной нитью (шерстяная, шелковая), но и самыми разными материалами: от тканей и кожи до бумаги и растений;

3) возможно также включение твердых, объемных элементов из «инородных» материалов в виде коллажа;

4) при сохранении гобеленового ткачества композиционное решение ориентировано на рельеф, пространство; тем самым гобелену придается звучание скульптуры.

in the napless (smooth) cross-weaving technique giving a one-side motif or scene illustration in a free asymmetrical composition. It should be mentioned that these basic features of a classic tapestry may now combine with a whole range of technological and plastic innovations, namely:

1) a work does not necessarily keep a flat rectangular form; it may be bent and strengthened with an additional frame so a tapestry may be shaped in complex three-dimensional forms;

2) a loom may be threaded not only with traditional threads (wool, silk) but with different materials from fabrics and leather to paper and plants;

3) it is also possible to include solid and voluminous elements of "alien" materials as a collage;

4) while preserving tapestry weaving, a composition is oriented to relief and space, thus tapestry moves closer to sculpture.

We may also offer a tapestry classification not by the size and situation but by the plastic and stylistic qualities: 1) plot and figure tapestry; 2) abstract and decorative tapestry; 3) walled smooth tapestry; 4) walled relief tapestry; 5) three-dimensional tapestry separately placed in space.

In the middle of the twentieth century, there was made an attempt to create a series of works in the sphere of smooth classic plot and figure tapestry in Belarus. According to contemporaries, it became a significant event in the national art. Feliks Shuneiko stood at its origins in the 1950s. He was an expert and guardian of the folk weaving traditions. Obviously, characters and plots at that time corresponded to the aesthetics and ideology of the period (portraits of Lenin and other leaders of the Communist Party).

Таксама рызыкнём прапанаваць класіфікацыю габелена не па памеры і месцы яго знаходжання, а па пластычных і стылістычных дадзеных: 1) сюжэтно-фігуратыўны; 2) абстрактна-дэкаратыўны; 3) насценна-гладкі; 4) насценна-рэльефны; 5) аб'ёмны, «які сам стаіць» у рэальнай прасторы.

У галіне гладкага класічнага сюжэтно-фігуратыўнага габелена Беларусі ў сярэдзіне XX ст. была зроблена спроба стварыць шэраг прац. І гэта стала, паводле сведчання сучаснікаў, значнай падзеяй у айчынным мастацтве. Каля вытокаў гэтага ў 1950-я гг. стаяў Фелікс Шунейка — знаўца і захавальнік традыцый народнага ткацтва. Натуральна, героі і сюжэты тады былі выбраны ў адпаведнасці з эстэтыкай і ідэалогіяй свайго часу і месца (партрэты Леніна і іншых кіраўнікоў камуністычнай партыі).

Як ні дзіўна, першыя спробы былі арыентаваны на інтэр'ер (Анісовіч А. Эскіз габелена «Беларусь святкуе». 1952. 1,4 × 1,7). У 1950—1960-я гг. беларускі габелен быў вельмі блізкі да старых беларускіх шпалераў і ўвабраў у сябе элементы тэхнікі народнага пераборнага ткацтва (ручнае ткацтва Л. Сівакавай, А. Бельцюковай) (Трызна Д.С. Беларускія дываны і габелены. С. 106). У іх захавалася нейкая першасная «станковасць», г.зн. прынцыпы і спосабы жывапісу, перанесеныя ў габелен даволі механічна. Гэтую станковасць ні ў якім выпадку нельга блытаць са станковасцю сучаснага габелена, напрыклад, 1990-х гг. Тут яна выявілася ў псіхалагічным і філасофскім напаяўненні змястоўнага матыву і адвольнай абагульненай пластычнай мове.

Пачатак беларускага савецкага прафесійнага габелена, як,

Также рискнем предложить классификацию гобелена не по размеру и месту его нахождения, а по его пластическим и стилистическим данным: 1) сюжетно-фигуративный; 2) абстрактно-декоративный; 3) настенно-гладкий; 4) настенно-рельефный; 5) объемный, «самостоящий» в реальном пространстве.

В области гладкого классического сюжетно-фигуративного гобелена Беларуси в середине XX в. была сделана попытка создать ряд работ. И это стало, по свидетельству современников, значительным событием в отечественном искусстве. У истоков этого в 1950-е гг. стоял Феликс Шунейко — знаток и хранитель традиций народного ткачества. Естественно, герои и сюжеты тогда были выбраны соответственно эстетике и идеологии своего времени и места (портреты Ленина и других руководителей коммунистической партии).

Как ни странно, первые опыты были ориентированы на интерьер (Анисович А. Эскиз гобелена «Беларусь празднует». 1952. 1,4 × 1,7). В 1950—1960-е гг. белорусский гобелен был очень близок к старым белорусским шпалерам и вообрал в себя элементы техники народного пераборного ткачества (ручное ткачество Л. Сиваковой, А. Бельцюковой) (Трызна Д.С. Беларускія дываны і габелены. С. 106). В них сохранилась некая первичная «станковость», т.е. принципы и приемы живописи, перенесенные в гобелен достаточно механически. Эту станковость ни в коем случае не надо путать со станковостью современного гобелена, например, 1990-х гг. Здесь она проявилась в психологическом и философском наполнении содержательного мотива и свободном обобщенном пластическом языке.

Curiously enough, first examples were oriented to interiors (Anisovich. A. Tapestry sketch "Belarus Celebrates". 1952. 1,4 × 1,7). In the 1950s—1960s, Belarusian tapestry was very close to old Belarusian tapestries and imbibed elements of folk hand weaving (hand weaving of L. Sivakova, A. Beltyukova) (Trizna D.S. "Belarusian Carpets and Tapestries"). They preserved some features of easel painting, i.e. principles and techniques of painting were transferred to tapestry in a rather mechanic way. That resemblance between painting and tapestry should be by no means confused with the same resemblance of modern tapestry of the 1990s, for instance. In this case, it manifests itself in psychological and philosophical interpretation of a plot motif and in a free generalized plastic language.

The start of Belarusian professional tapestry, as well as all other kinds of professional decorative and applied arts (ceramics, porcelain, glass) was connected with the opening of the specialization "artistic decoration of fabrics" at the Art Faculty in the Belarusian State Theatre and Art Institute in 1961. Experienced professors of Lviv Decorative and Applied Arts Institute were invited on purpose to teach at a newly formed department. Among them was tapestry artist A. Beltyukova.

Prominent and interesting future textile artists appeared among first students. T. Gavrilova-Khmyznikova, N. Pilyuzina, V. Krivosheeva, A. Fomina and others became first Belarusian tapestry artists. Some of the graduates are grateful for their professional experience to A. Beltyukova, a graduate of Moscow Textile Institute and lecturer of Lviv Decorative and

дэрэчы, і іншых відаў прафесійнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва (кераміка, фарфор, шкло), звязаны з адкрыццём у 1961 г. у Беларускай дзяржаўнай тэатральна-мастацкай інстытуце на мастацкім факультэце спецыяльнасці «мастацкае афармленне тканін». Першымі выкладчыкамі сталі спецыяльна запрошаныя вопытныя педагогі Львоўскага інстытута дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Сярод іх была і мастак габелена А. Бельцюкова.

У першых наборах студэнтаў былі моцныя і цікавыя будучыя мастакі тэкстылю, якія сталі і першымі беларускімі прафесійнымі майстрамі габелена. Гэта Т. Гаўрылава-Хмызнікава, Н. Пілюзіна, В. Крывашэева, А. Фаміна і інш. Нехта з выпускнікоў з удзячнасцю ўзгадвае свай прафесійны багаж, атрыманы ад А. Бельцюковай, выпускніцы Маскоўскага тэкстыльнага інстытута, выкладчыцы Львоўскага інстытута дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Нехта лічыць сваім мастацкім хросным бацькам жывапісца і мастацтвазнаўца народнага мастака Беларусі П. Масленікава, а нехта — спецыяліста па тэкстылю І. Утарушына. Зразумела, што студэнты першых выпускаў разам з педагогамі шмат у чым ішлі навоабмацак, нешта шукалі і знаходзілі на шляху ў прафесію самі, як, напрыклад, В. Крывашэева і Н. Пілюзіна, якія аб'ехалі майстэрні дыпломнікаў тэкстыльных вышэйшых навучальных устаноў Літвы, Латвіі, Санкт-Пецярбурга, Масквы. Зараз, праз шмат гадоў, мы бачым, што першыя выпускнікі БДТМІ, якія вывелі габелен у 1970-я гг. на высокі ўзровень, сёння складаюць славу айчыннага тэкстылю. Гэта быў

Начало белорусского советского профессионального гобелена, как, впрочем, и других видов профессионального декоративно-прикладного искусства (керамика, фарфор, стекло), связано с открытием в 1961 г. в Белорусском государственном театрально-художественном институте на художественном факультете специальности «художественное оформление тканей». Первыми преподавателями стали специально приглашенные опытные педагоги Львовского института декоративно-прикладного искусства. Среди них была и художник гобелена А. Бельтюкова.

В первых наборах студентов были сильные и интересные будущие художники текстиля, которые стали и первыми белорусскими профессиональными мастерами гобелена. Это Т. Гаврилова-Хмызникова, Н. Пилюзина, В. Кривошеева, А. Фомина и др. Кто-то из выпускников с благодарностью вспоминает свой профессиональный багаж, полученный от А. Бельтюковой, выпускницы Московского текстильного института, преподавательницы Львовского института декоративно-прикладного искусства. Кто-то считает своим художественным крестным отцом живописца и искусствоведа, народного художника Беларуси П. Масленникова, а кто-то — специалиста по текстилю И. Утарушина. Понятно, что студенты первых выпусков вместе с педагогами во многом шли на ощупь, что-то искали и находили на пути в профессию сами, как, например, В. Кривошеева и Н. Пилюзина, объехавшие мастерские дипломников текстильных высших учебных заведений Литвы, Латвии, Санкт-Петербурга, Москвы. Сейчас, через много лет, мы видим, что первые выпуск-

Applied Arts Institute. Some consider painter and art historian, People's Artist of Belarus P. Maslenikov their godfather in art, others attribute it to textile specialist I. Vtorushin. Obviously, first students together with their teachers moved by touch in various aspects, they searched and found their ways in the profession as, for instance, V. Krivosheeva and N. Pilyuzina, who visited studios of graduates of the textile universities in Lithuania, Latvia, Saint-Petersburg, Moscow. Now it is clear that first BSTAI graduates who made tapestry a hallmark of Belarusian art in the 1970s have become the pride of domestic textile art. It was the beginning of designer exhibition tapestry. However, some artists turned to monumental interior tapestry from the start as it was a popular trend at the time. A. Yuzeeva-Shablovskaya and A. Solokhina created the tapestry "My Belarus". They made it at Borisov Decorative and Applied Art Works. Tapestry was still connected with easel and monumental painting by a certain narrative character, light declaration of monumentality and a theme history twist. Painting dictated to tapestry a language that let comprehend in a more detailed way slightly generalized but always figuratively made forms. It was principally smooth weaving.

In 1971, A. Kischenko, G. Gorkunov and A. Beltyukova created the first monumental tapestry "Person Who Learns the World" (5,5 × 4,5). In 1972, A. Kischenko and A. Beltyukova made "Morning. The Awakening" (now, with the help of weavers from art studios of the Ukrainian town of Reshetylivka). At the same time, author tapestry produced first experiments in unsmooth

пачатак аўтарскага выставачнага габелена. Але нехта ўжо ў пачатку шляху ў рэчышчы папулярнай тады тэндэнцыі адразу звярнуўся да манументальнага інтэр'ернага габелена. Так, Г. Юзеева-Шаблюўская і А. Салохіна стварылі габелен «Белая Русь ты мая». Яны выконвалі яго на Барысаўскім камбінаце дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Пэўная апавадальнасць, некаторая дэкларацыя манументальнасці, гістарычнасць тэматыкі па-ранейшаму звязвалі габелен са станковым і манументальным жывапісам, дыктавалі мову, якая дазваляла найбольш падрабязна прачытаць няхай і крыху абагульненыя, але заўсёды фігуратыўна-вырашаныя вобразы. Гэта было прынцыпова гладкае ткацтва.

У 1971 г. А. Кішчанка, Г. Гаркуноў і А. Бельцюкова стварылі першы манументальны габелен «Чалавек, які пазнае свет» (5,5 × 4,5), у 1972 г. А. Кішчанка і А. Бельцюкова — «Раніца. Абуджэнне» (ужо з дапамогай запрошаных з мастацкіх майстэрняў украінскай Рашацілаўкі ткачых-выканаўцаў). У гэты ж час у аўтарскім габелене пачынаюцца першыя практыкі нягладкага ткацтва: выкарыстанне фактур, уключэнняў у адных (Н. Пілюзіна, Т. Белавусава-Пятроўская, Л. Пятруль) і манументальны інтэр'ерны габелен у іншых...

У канцы 1970-х гг. кафедра мадэлявання адзення і мастацкага ткацтва ў БДТМІ была зачынена, а спецыялізацыя ў 1975 г. перанесена ў Віцебскі тэхналагічны інстытут. «Перанос» габелена на новую віцебскую глебу надаў яму і новы подых. Вызваліўшыся ад путаў класічнай адукацыі, сфарміраванай Мінскай школай беларускага габелена, ён набыў зусім новае

нікі БГТХИ, которые вывели гобелен в 1970-е гг. на высокий уровень, сегодня составляют славу отечественного текстиля. Это было начало авторского выставочного гобелена. Но кто-то уже в начале пути в русле популярной тогда тенденции сразу обратился к монументальному интерьерному гобелену. Так, А. Юзеева-Шаблювская и А. Солохина создали гобелен «Белая Русь ты мая». Они выполняли его на Борисовском комбинате декоративно-прикладного искусства. Определенная повествовательность, некоторая декларация монументальности, историчность тематики по-прежнему связывали гобелен со станковой и монументальной живописью, диктовали язык, который позволял наиболее подробно прочесть пусть и несколько обобщенные, но всегда фигуративно решенные образы. Это было принципиально гладкое ткачество.

В 1971 г. А. Кищенко, Г. Горкунов и А. Бельтюкова создают первый монументальный гобелен «Человек, познающий мир» (5,5 × 4,5), в 1972 г. А. Кищенко и А. Бельтюкова — «Утро. Пробуждение» (уже с помощью приглашенных из художественных мастерских украинской Решетиловки ткачих-исполнительниц). В это же время в авторском гобелене начинаются первые опыты негладкого ткачества: использование фактур, включений у одних (Н. Пилюзина, Т. Белоусова-Петровская, Л. Петруль) и монументальный интерьерный гобелен у других...

В конце 1970-х гг. кафедра моделирования одежды и художественного ткачества в БГТХИ была закрыта, а специализация в 1975 г. перенесена в Витебский технологический институт. «Перенос» гобелена на новую витебскую почву придал ему

weaving: the use of textures, inclusions (N. Pilyuzina, T. Belousova-Petrovskaya, L. Petrul) and monumental interior tapestry...

In the late 1970s, the Clothes Modelling and Artistic Weaving Department in the BSTAI was closed and in 1975, the specialization was transferred to Vitebsk Technological Institute. The "transfer" to a new Vitebsk ground gave tapestry a new lease of life. Having extricated itself from the bondage of classical education formed by Minsk school of Belarusian tapestry it found a totally new look. Vitebsk school of tapestry began to form rather rapidly. Its first and arguably the brightest feature appeared to be the handmade nature (far from machines and works); the second feature resulting from the first one was free delicate weaving; the third was the predominance of lyrical and poetical low-key subjects (far from state orders); the fourth was an easy plastic fantasy, a bold use of alien material inclusions and often a masterful use of light and openings.

Despite avoiding a still popular and tempting three-dimensional form, such Vitebsk artists as N. Lisovskaya, I. Kirillova, N. Mantsevich, T. Kozik and others do not concentrate on walls and explore open space with two-sided flat tapestries. Free threads, loops, lumps of sisal as if broken through tapestry and set free create a life relief texture (works of S. Vrublevskaya, V. Nekrasova, N. Bugaeva, T. Makletsova, N. Kimstach, etc). A lot of Vitebsk school artists are true to traditional smooth weaving: S. Oksin and her "suprematic" motifs; S. Barankovskaya and T. Lisitsa with alternatively pure pictorial motifs; T. and Yu. Rudenko

аблічча. Даволі хутка пачалася фарміравацца Віцебская школа габелена. Яе першай і, бадай, самай выразнай рысай з'явілася рукатворнасць (з прычыны аддаленасці ад машын і вытворчых камбінатаў); другой рысай, якая выцякала з першай, было адвольнае ажурнае ткацтва; трэцяй — пераважанне лірыка-паэтычнай камернай тэматыкі (у выніку аддаленасці ад дзяржаўных замоў); чацвёртай была адвольная пластычная фантазія, смелае выкарыстанне ўключэнняў іншародных матэрыялаў і часта майстэрскае выкарыстанне святла і прасветаў.

Пазбягаючы моднай, прывабнай і сённа аб'ёмнай формы, віцебскія мастакі плоскімі двухбаковымі габеленамі тым не менш адыходзяць ад сцяны і асвойваюць прастору. Гэта Н. Лісоўская, І. Кірылава, Н. Манцэвіч, Т. Козік і інш. Тут жа адвольныя ніткі, петлі, згусткі сізالی, якія быццам прабілі плоскасць габелена і вырваліся на волю, ствараюць жывую рэльефную фактуру (работы С. Урублеўскай, В. Някрасавай, Н. Бугаёвай, Т. Макляцовай, Н. Кімстач і інш.). Шмат аўтараў віцебскай школы адданыя традыцыйнаму гладкаму ткацтву: С. Оксін — з яе «супрэматычнымі» матывамі; С. Баранкоўская і Т. Лісіца — наадварот, з выключна выяўленчымі; Т. і Ю. Рудэнка — з своеасаблівым эпічным лірызмам. Адсюль і эксклюзіўная практыка У. Лісавенкі з «джынсовым утком».

Вялікую ролю ў станаўленні беларускага прафесійнага габелена адыграла адкрыццё габеленавага цэха на Барысаўскім камбінаце дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва Мастацкага фонда Саюза мастакоў БССР. Ініцыятарамі гэтага былі вядомыя беларускія мастакі Г. Гар-

и новое дыхание. Освободившись от пут классического образования, сформированного Минской школой белорусского гобелена, он обрел совершенно новый облик. Довольно быстро стала формироваться Витебская школа гобелена. Ее первой и, пожалуй, самой яркой чертой оказалась рукотворность (вдали от машин и производственных комбинатов); второй чертой, вытекающей из первой, было свободное ажурное ткачество; третьей — преобладание лирико-поэтической камерной тематики (вдали от государственных заказов); четвертой была вольная пластическая фантазия, смелое использование включений инородных материалов и часто мастерское использование света и просветов.

Избегая модной, заманчивой и сегодня объемной формы, витебские художники плоскими двусторонними гобеленами тем не менее уходят от стены и осваивают пространство. Это Н. Лисовская, И. Кириллова, Н. Манцевич, Т. Козик и др. Здесь же свободные нити, петли, сгустки сизали, словно пробившие плоскость гобелена и вырвавшиеся на волю, создают живую рельефную фактуру (работы С. Врублевской, В. Некрасовой, Н. Бугаевой, Т. Маклецовой, Н. Кимстач и др.). Многие авторы витебской школы верны традиционному гладкому ткачеству: С. Оксинь — с ее «супрематическими» мотивами; С. Баранковская и Т. Лисица — наоборот, с сугубо изобразительными; Т. и Ю. Руденко — со своеобразным эпическим лиризмом. Отсюда и эксклюзивный опыт В. Лисовенко с «джинсовым утком».

Большую роль в становлении белорусского профессионального гобелена сыграло открытие гобеленового цеха на Борисовском комбинате деко-

and their specific epic lyricism. Hence, an exclusive experience of V. Lisovenko with the "denim warp".

The opening of the tapestry section at Borisov Decorative and Applied Art Works under the Artistic Fund of the BSSR Artists' Union played an important role in the development of Belarusian professional tapestry. The opening was initiated by famous Belarusian artists G. Gorkunov and A. Kischenko; the idea was also supported by ceramics artist F. Zilbert and People's Artist of the USSR M. Savitsky. Kischenko immediately invited Ukrainian weavers to work there. G. Gorkunov who had given green light to tapestry production became art director of the works. Thanks to the mastery of weavers, peaks of smooth tapestry weaving have been reached there.

It should be mentioned that weaving became fateful for Borisov Decorative and Applied Art Works. Its history dates back to the early twentieth century. In 1908, the first ceramics workshop appeared there and it became the foundation of the future works. It changed the exterior (from wood to brick) and acquired new modern equipment, its subordination changed but the aesthetic and functional level of production consistently increased. Finally, the works turned out to be under the Artistic Fund of the BSSR Artists' Union but as a part of Minsk Production Works. Only when the first group of weavers consisting of four people appeared in 1964, the works acquired the status of an independent organization.

From the 1980s, leading artists A. Kischenko and G. Gorkunov guided the production of monumental tapestries for large interiors: "Flourish", "Belarus", "Native Land", "Circle

куноў, А. Кішчанка; гэтую ідэю падтрымалі таксама кераміст Ф. Зільберт і жывапісец М. Савіцкі. Кішчанка адразу ж запрасіў сюды ўкраінскіх ткачы. Галоўным мастаком камбіната стаў Г. Гаркуноў, які адкрыў вытворчасці габелена зялёную вуліцу. Тут дзякуючы майстэрству ткачоў дасягаюцца вяршыні гладкага габеленавага ткацтва.

Трэба адзначыць, што ткацтва для Барысаўскага камбіната дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва стала лёсавызначальным. Гісторыя камбіната сыходзіць сваімі каранямі ў пачатак ХХ ст. У 1908 г. з'явілася першая керамічная майстэрня, на аснове якой і стаў «расці» будучы камбінат. Ён змяняў сваё аблічча (драўляныя карпусы на цагляныя) і набываў новае сучаснае абсталяванне, змянялася яго падпарадкаванне, але нязменна ўзрастаў эстэтычны і функцыянальны ўзровень вырабленай ім прадукцыі. Нарэшце камбінат стаў належаць Мастацкаму фонду Саюза мастакоў БССР, але ўжо як частка Мінскага вытворчага камбіната. Толькі пры з'яўленні першай брыгады ткачы, якая складалася з чатырох чалавек, у 1964 г. камбінат атрымаў статус самастойнай арганізацыі.

З 1980-х гг. пад кіраўніцтвам вядучых мастакоў А. Кішчанкі і Г. Гаркунова былі створаны манументальныя габелены для вялікіх інтэр'ераў: «Квітней, Беларусь, край родны!», «Карагод», «Залаты сад» і інш. У 1991 г. пачынаецца міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь П. Краўчанкі і па ім жа прапанаваным сюжэце А. Кішчанка на Барысаўскім камбінаце дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва стварыў габелен «Чарнобыль» спецыяльна для залы пасяджэнняў ААН. Да гэтага часу дыпла-

матыўна-прыкладнага іскусства Художественного фонда Союза художников БССР. Инициаторами этого были известные белорусские художники Г. Горкунов, А. Кищенко; эту идею поддержали также керамист Ф. Зильберт и народный художник СССР М. Савицкий. Кищенко сразу же пригласил сюда украинских ткачей. Главным художником комбината стал Г. Горкунов, который открыл производству гобелена зеленую улицу. Здесь благодаря мастерству ткачей достигаются вершины гладкого гобеленового ткачества.

Надо заметить, что ткачество для Борисовского комбината декоративно-прикладного искусства оказалось судьбоносным. История комбината уходит своими корнями в начало ХХ в. В 1908 г. появилась первая керамическая мастерская, на основе которой и стал «расти» будущий комбинат. Он менял свой облик (деревянные корпуса на кирпичные) и приобретал новое современное оборудование, менялось его подчинение, но неизменно возрастал эстетический и функциональный уровень производимой им продукции. Наконец комбинат оказался в ведении Художественного фонда Союза художников БССР, но уже как часть Минского производственного комбината. Только с появлением первой бригады ткачей, состоящей из четырех человек, в 1964 г. комбинат получил статус самостоятельной организации.

С 1980-х гг. под руководством ведущих художников А. Кищенко и Г. Горкунова были созданы монументальные гобелены для больших интерьеров: «Расцветай, Беларусь, край родной!», «Хоровод», «Золотой сад» и др. В 1991 г. по инициативе министра иностранных дел Республики Беларусь П. Кравченко и по им же предложенному сюжету

Dance”, “Golden Garden”, etc. In 1991, upon an initiative of P. Kravchenko, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Belarus, and according to his plot, A. Kischenko created the tapestry “Chernobyl” especially for the UN conference room. It was produced at Borisov Decorative and Applied Art Works. By that time, the diplomats found out that the museum of gifts of the organization was full with art works from all over the world, so gifts wouldn't be accepted anymore. Then, P. Kravchenko convinced UN Secretary-General J. Pérez de Cuéllar to accept the gift considering the special situation in Belarus — the catastrophe in Chernobyl — as a reminder and warning to the world. Thus, there was solemnly presented the tapestry (40 sq m) depicting not only the fact of the tragedy but also the centuries-old history of the country in the symbols of our holy places and historical events.

In 1995, under the guidance of A. Kischenko, workers of the weaving section created “The XX Century Tapestry” recognized as the world's largest tapestry and included in the Guinness Book of Records in 1999. The tapestry reflects powers of good and evil depicted in the images of Christ and Antichrist, Churchill and Stalin, etc. The works was named after A. Kischenko. Since 2000, it is the Decorative and Applied Arts Works Unitary Enterprise owned by the Belarusian Union of Artists. The works produced monumental tapestries for the interiors of the Central Committee of the Communist Party of Belarus, the Palace of the Republic, Mir and Nesvizh castles, the Bolshoi Opera and Ballet Theatre of the Republic of Belarus, the Olympic Committee of the

матам стала вядома, што музей падарункаў ААН за гады існавання арганізацыі перапоўнены творамі мастацтва з усяго свету і больш яны прымацца не будуць. Тады П. Краўчанка дамовіўся з Генеральным сакратаром ААН Х. Перэсам дэ Куэльярам з прычыны асаблівай сітуацыі ў Беларусі — чарнобыльскай катастрофы — усё ж прыняць гэты падарунак як напамін і перасцярогу для ўсяго свету. Габелен (40 м²), які адлюстравыў не толькі факт трагедыі, але і шматвекавую гісторыю краіны праз сімвалы нашых святынь і гістарычных падзей, быў урачыста ўручаны.

У 1995 г. пад кіраўніцтвам А. Кішчанкі працаўнікамі ткацкага цэха быў створаны «Габелен ХХ стагоддзя», прызнаны самым вялікім габеленам у свеце і ў 1999 г. занесены ў Кнігу рэкордаў Гінэса. Габелен адлюстравыў сілы добра і зла, увабленыя ў вобразы Хрыста і Антыхрыста, Сталіна і Чэрчыля і інш. Камбінату было прысвоена імя А. Кішчанкі. З 2000 г. гэта ўнітарнае прадпрыемства «Камбінат дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва», якое з'яўляецца ўласнасцю Беларускага Саюза мастакоў. Тут створаны манументальныя габелены для інтэр'ераў ЦК КПБ, Палаца Рэспублікі, Мірскага і Нясвіжскага замкаў, Вялікага тэатра оперы і балета Рэспублікі Беларусь, Алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь, Палаца Незалежнасці, гасцініцы «Беларусь» у Мінску, Нацыянальнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь, гарадской ратушы ў Мінску, Беларускай дзяржаўнай філармоніі і інш. Над гэтымі габеленамі ў розныя гады працавалі мастакі тэкстылю В. Маркавец-Бартлава, Л. Густава, В. Грыдзіна, Г. Крываблоц-

А. Кищенко на Борисовском комбинате декоративно-прикладного искусства создал гобелен «Чернобыль» специально для зала заседаний ООН. К этому времени дипломатам стало известно, что музей даров ООН за годы существования организации переполнен произведениями искусства со всего мира и больше они приниматься не будут. Тогда П. Кравченко уговорил Генерального секретаря ООН Х. Переса де Куэльяра ввиду особой ситуации в Беларуси — чернобыльской катастрофы — все же принять этот дар как напоминание и предостережение всему миру. Гобелен (40 м²), запечатлевший не только факт трагедии, но и многовековую историю страны в символах наших святынь и исторических событий, был торжественно вручен.

В 1995 г. под руководством А. Кищенко работниками ткацкого цеха был создан «Гобелен ХХ века», признанный самым большим гобеленом в мире и в 1999 г. занесенный в Книгу рекордов Гиннеса. Гобелен отражал силы добра и зла, воплощенные в образах Христа и Антихриста, Сталина и Черчилля и др. Комбинату было присвоено имя А. Кищенко. С 2000 г. это унитарное предприятие «Комбинат декоративно-прикладного искусства», которое является собственностью Белорусского Союза художников. Здесь созданы монументальные гобелены для интерьеров ЦК КПБ, Дворца Республики, Мирского и Несвижского замков, Большого театра оперы и балета Республики Беларусь, Олимпийского комитета Республики Беларусь, Дворца Независимости, гостиницы «Беларусь» в Минске, Национальной библиотеки Республики Беларусь, городской ратуши в Минске, Белорусской государственной филармонии

Republic of Belarus, the Palace of Independence, the Belarus Hotel in Minsk, the National Library of the Republic of Belarus, the City Hall in Minsk, the Belarusian State Philharmonic Hall, etc. These tapestries were created in different years by textile artists V. Markovec-Bartlova, L. Gustova, O. Gridina, G. Krivoblotskaya, V. Krivosheeva, A. Lukina, L. Petrul, N. Pilyuzina, N. Sukhoverkova, and also painter, People's Artist of the USSR M. Savitsky (in co-authorship with Honoured Artist of the BSSR A. Kischenko), monumental artists: laureate of the State Award of the Republic of Belarus Z. Litvinova, V. Dovgalo, G. Zharin, V. Nemtsov, V. Tkachev, A. Yaskin, etc.

A. Kischenko laid the foundation of monumental tapestry designed for public spaces. Actually, these principles and language haven't changed for decades. There have been preserved a traditional rectangular form, a prominent graphic base, an easily perceived subject, a clear visual language combined with decorative elements, a prevailing figurative character and absolute smoothness of machine weaving.

Monumental tapestry, as other types of monumental art, is inseparably connected with an interior style, its content and purpose. Plastic experiments are the least possible in it but the traditions are strong so it is sometimes not clear whether a monumental tapestry dates back to the 1970s or to the 2000s. It should be mentioned that among a large group of the monumental tapestry creators two were awarded the State Award of the Republic of Belarus (including V. Markovec-Bartlova and N. Pilyuzina for tapestries in the Palace of the Republic).

кая, В. Кривашева, Г. Лукина, Л. Пятруль, Н. Пилюзина, Н. Сухаверхава, а таксама жывапісец, народны мастак СССР М. Савіцкі (у сааўтарстве з заслужаным дзеячам мастацтваў БССР А. Кішчанкам), манументалісты — лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь З. Літвінава, У. Ткачоў, В. Даўгала, Г. Жарын, В. Немцоў, А. Яскін і інш.

Асновы манументальнага габелена, прызначанага для афармлення грамадскіх інтэр'ераў, былі закладзены А. Кішчанкам. Трэба сказаць, што іх прыწყыпы і мова не змяняюцца на працягу дзесяцігоддзяў. Захоўваюцца традыцыйная прамавугольная форма габелена; ярка выражаная малюнкавая аснова; лёгка распазнавальны сюжэт; відавочная выяўленчасць мовы, якая спалучаецца з дэкаратыўнымі элементамі; у ім пераважаюць фігуратыўнасць, выключная гладкасць ткацтва.

Манументальны габелен, як і іншыя віды манументальнага мастацтва, непарыўна звязаны са стылем, зместам і прызначэннем інтэр'ера. У ім найменш магчымы пластычныя эксперыменты, але захоўваюцца моцныя традыцыі, і таму не заўсёды атрымліваецца з упэўненасцю адрозніць манументальны габелен 1970-х ад габелена 2000-х гг. Трэба сказаць, што з вялікага калектыву стваральнікаў манументальнага габелена двое былі ўзнагароджаны Дзяржаўнай прэміяй (В. Маркавец-Бартлава і Н. Пилюзина за габелены ў інтэр'еры Палаца Рэспублікі).

Гісторыкі мастацтва (у прыватнасці, Д. Трызна) лічаць першым прафесійным савецкім габеленам твор аўтарскага калектыву ў складзе А. Кішчанкі, А. Бельцюковай, Г. Гаркуно-

и др. Над гэтымі гобеленамі в разныя годы работали художники текстиля В. Марковец-Бартлова, Л. Густова, О. Гридина, Г. Кривоблоцкая, В. Кривошеева, А. Лукина, Л. Петруль, Н. Пилюзина, Н. Сухаверхова, а также живописец, народный художник СССР М. Савицкий (в соавторстве с заслуженным деятелем искусств БССР А. Кищенко), монументалисты — лауреат Государственной премии Республики Беларусь З. Литвинова, В. Ткачев, В. Довгало, Г. Жарин, В. Немцов, А. Яскин и др.

Основы монументального гобелена, предназначенного для оформления общественных интерьеров, были заложены А. Кищенко. Надо сказать, что их принципы и язык не меняются на протяжении десятилетий. Сохраняются традиционная прямоугольная форма гобелена; ярко выраженная рисуночная основа; легко прочитываемый сюжет; очевидная изобразительность языка, сочетающаяся с декоративными элементами; в них преобладают фигуративность, абсолютная гладкость ткачества.

Монументальный гобелен, как и другие виды монументального искусства, неразрывно связан со стилем, содержанием и назначением интерьера. В нем наименее возможны пластические эксперименты, но сильны традиции, и поэтому не всегда получается с уверенностью отличить монументальный гобелен 1970-х от гобелена 2000-х гг. Надо сказать, что из большого коллектива создателей монументального гобелена двое были удостоены Государственной премии Республики Беларусь (В. Марковец-Бартлова и Н. Пилюзина за гобелены в интерьере Дворца Республики).

Историки искусства (в частности, Д. Трызна) считают пер-

Art historians (D. Trizna, in particular) consider the work of authors A. Kischenko, A. Beltyukova, G. Gorkunov "Person Who Learns the World" (1971) being the first piece of tapestry art in Soviet Belarus. This tapestry combines an old ideology and new touches of the plastic language: convention, generalization and decorativeness in space solutions, depiction of multi-temporal subjects in different scales, bold cuts of perspective, etc. Thus, the work was done not after the laws of easel painting but as a piece of specific decorative art.

However, tapestry themes did not practically reach out from the list of themes common for painting, graphics and sculpture. In particular, easel painting plots smoothly flowed into tapestry as, for instance, the Great Patriotic War theme but in a new philosophical interpretation. Like in easel art, decorative art sharply replaced a detailed narration of partisan and army life and creation of an artistic document of time (the 1950s – mid 1960s) with an attempt to understand war, life and death, and victory as abstract categories. For example, the tapestry "Legend about Partisans" by A. Kischenko and A. Beltyukova neutralized the sense of time and place and created an illusion of eternity by its flatness and verticality.

The times have changed and with them have changed the image, role and language of tapestry. Its multi-variant diversity and abundance of forms made tapestry an artistic magnet already in the last century (especially, in its last third). Painters, graphic and monumental artists, representatives of various types of plastic arts finally turned to it. In the late 1970s, monumental artists V. Tkachev, V. Nemtsov, A. Yaskin

ва «Чалавек, які пазнае свет» (1971). Гэтую працу вызначаюць як кропку адліку, пачатак эры сучаснага беларускага габелена. Тут побач са старой ідэялогіяй гучаць новыя ноты пластычнай мовы: умоўнасць, абагуленасць і дэкаратыўнасць у вырашэнні прасторы, рознамаштабнасць адлюстравання розначасавых сюжэтаў, смелыя перспектыўныя скарачэнні і г.д. Такім чынам, твор выкананы не па законах станковага жывапісу, а па спецыфічных прынцыпах дэкаратыўнага мастацтва.

Аднак тэматыка габелена практычна не выходзіла за межы тэм, агульных для жывапісу, графікі і скульптуры. У прыватнасці, сюжэты станковага жывапісу плаўна перацякалі ў габелен. Гэта перш за ўсё тэма Вялікай Айчыннай вайны, прычым у новай філасофскай інтэрпрэтацыі. Як у станковым, так і ў дэкаратыўным мастацтве падрабязны пераказ падзей партызанскага і армейскага жыцця, стварэнне мастацкага дакумента часу (1950-я — сярэдзіна 1960-х гг.) рэзка змяніліся спробай асэнсавання вайны, жыцця і смерці, перамогі як катэгорый. Напрыклад, габелен «Легенда аб беларускіх партызанах» А. Кішчанкі і А. Бельцюковай з яго плоскаскасцю і сценапіскасцю «здымаў» адчуванне часу і месца і ствараў ілюзію вечнасці.

Змяніўся час, змяніліся і воблік, роля і мова габелена. Яго разнастайнасць, шматварыянтнасць, багацце спосабаў форматварэння зрабілі габелен яшчэ ў мінулым стагоддзі (асабліва ў апошняй яго трэці) мастацкім творчым магнітам. І ўжо жывапісцы, графікі, манументалісты, прадстаўнікі розных відаў пластычных мастацтваў пацягнуліся да яго. У канцы

вым профессиональным советским гобеленом произведение авторского коллектива в составе А. Кищенко, А. Бельтюковой, Г. Горкунова «Человек, познающий мир» (1971). Эту работу определяют как точку отсчета, начало эры современного белорусского гобелена. Здесь наряду со старой идеологией звучат новые ноты пластического языка: условность, обобщенность и декоративность в решении пространства, разномасштабность изображения разновременных сюжетов, смелые перспективные сокращения и т.д. Таким образом, произведение выполнено не по законам станковой живописи, а по специфическим принципам декоративного искусства.

Однако тематика гобелена практически не выходила из круга тем, общих для живописи, графики и скульптуры. В частности, сюжеты станковой живописи плавно перетекали в гобелен. Это прежде всего тема Великой Отечественной войны, причем в новой философской интерпретации. Как в станковом, так и в декоративном искусстве подробный пересказ событий партизанской и армейской жизни, создание художественного документа времени (1950-е — середина 1960-х гг.) резко сменились попыткой осмысления войны, жизни и смерти, победы как категорий. Например, гобелен «Легенда о белорусских партизанах» А. Кищенко и А. Бельтюковой с его плоскостностью и стенописностью «снял» ощущение времени и места и создавал иллюзию вечности.

Поменялись времена, изменились облик, роль и язык гобелена. Его многообразие, многовариантность, богатство способов формообразования сделали гобелен еще в прошлом веке (особенно в по-

and others were making a shot at Belarusian tapestry. Certainly, they did not go far from the Renaissance masters and created only paintings on cardboard while specially trained weavers worked at tapestries. However, it was their choice to see their paintings woven, not an arbitrary use of great artists' works by manufactories. Quite often, those works were created long before tapestries.

Young artists of the 1970s already saw the world and their art in a different way. Even in smooth weaving, more personal, lyrical, detached and meditative source feels in full of poetry landscape compositions.... Such are works of A. Yuzeeva-Shablovskaya and unusually light and poetic landscapes by A. Solokhina who as an artist and teacher left behind a school of masters of Belarusian landscape tapestry. Consistently over the years, V. Krivosheeva is developing the genre of still life in tapestry combining generalization with the air of tangibility of objects. A broad colour palette and elements of the depth characteristic to paintings are traced in the works of these artists. O. Gridina creates subtle patterns of black, white and pearl compositions with a large tone range. Her works sometimes give an impression of etching. L. Skripnichenko boldly introduces relief to tapestry and uses from time to time the once popular macramé technique. L. Puteiko turns to weaving with large gaps or pauses intensifying the illusion of volume in her own fashion. She also enriches her tapestries with relief and loose sisal threads. N. Pilyuzina was the first in modern Belarusian tapestry to work at the portrait genre mixing figure orientation, similarity with a model, a high

1970-х гг. у беларускім габелене спрабавалі сябе жывапісцы-манументалісты У. Ткачоў, В. Немцоў, А. Яскін і інш. Зразумела, яны не пайшлі далей за класікаў Рэнесанса і стваралі толькі жывапіснае рашэнне для кардону, ткалі ж спецыяльна навучаныя ткачыхі. Але гэта быў іх уласны выбар і жаданне ўбачыць свой жывапіс вытканым, а не адвольнае выкарыстанне мануфактурай твораў вялікіх мастакоў, якія іншы раз былі створаны нашмат раней, чым габелен.

Маладыя мастакі 1970-х гг. ужо бачаць свет і сваё мастацтва па-іншаму. Нават у гладкім ткацтве, у поўных паэзіі пейзажных кампазіцыях адчуваецца больш асабісты, лірычны, адасоблены, сузіральны пачатак... Гэта працы Г. Юзеевай-Шаблюўскай і надзвычайна тонкапаэтычныя пейзажы А. Салохінай, якая як мастак і педагог пакінула пасля сябе школу мастакоў беларускага пейзажа ў габелене. Паслядоўна на працягу многіх гадоў В. Крывашэева распрацоўвае жанр нацюрморту ў габелене, спалучаючы абагульненне з амаль што адчувальнасцю прадметаў. У працах гэтых мастакоў — шырокая колеравая палітра, элементы карціннай глыбіні. В. Грыдзіна стварае тонкія па малюнку чорна-бела-жамчужныя кампазіцыі з вялікай танальнай расцяжкай, часам дасягаючы гучання афорта. Л. Скрыпнічэнка смела ўводзіць у габелен рэльеф, а іншы раз выкарыстоўвае папулярную тады тэхніку макраме. Л. Пуцейка звяртаецца да тэхнікі ткацтва з вялікімі прамежкамі — паўзамі, па-свойму ўзмацняючы ілюзію аб'ёму, а таксама ўзбагачае габелены рэльефамі, адвольна выпушчанай сізальлю. Н. Пілюзіна пер-

следней яго трэці) художественным творческим магнитом. И уже живописцы, графики, монументалисты, представители разных видов пластических искусств потянулись к нему. В конце 1970-х гг. в белорусском гобеленепробовали себя живописцы-монументалисты В. Ткачев, В. Немцов, А. Яскин и др. Разумеется, они не ушли дальше классиков Ренессанса и создавали только живописное решение для картона, ткали же специально обученные ткачихи. Но это был их собственный выбор и желание увидеть свою живопись вытканной, а не произвольное использование мануфактурой произведений великих художников, которые подчас были созданы намного раньше, чем гобелен.

Молодые художники 1970-х гг. уже видят мир и свое искусство по-другому. Даже в гладком ткачестве, в полных поэзии пейзажных композициях чувствуется более личностное, лиричное, отстраненное, созерцательное начало... Это работы А. Юзеевой-Шаблювской и необыкновенно тонкопоэтические пейзажи А. Солохиной, которая как художник и педагог оставила после себя школу мастеров белорусского пейзажа в гобелене. Последовательно на протяжении многих лет В. Крывашева разрабатывает жанр натюрморту в гобелене, сочетая обобщение с почти что осязаемостью предметов. В работах этих художников — широкая цветовая палитра, элементы картинной глубины. О. Гридина создает тонкие по рисунку черно-бело-жемчужные композиции с большой тональной растяжкой, подчас достигая звучания афорта. Л. Скрипниченко смело вводит в гобелен рэльеф, а порой использует популярную тогда технику макраме. Л. Путейко обращается к технике ткачества

level of generalization and portrait, making a symbol from an image. From the very start, her creative work has been characteristic of the genre and theme variety and the plastic language expressiveness. The poetic word of L. Petrul embodied itself in collections of poems, but above all, she is a poet in tapestry. L. Petrul manages to weave philosophical reflections and subtle psychological experiences into the fabric of Time and her spiritual world. Special decorativeness and figurativeness of tapestries by L. Petrul lies in a broad palette of themes, images, unique language means that are absolutely appropriate to each work: from classical to designer, from discreet to eccentric. Architectonics and volume also have a crucial role not only in real three-dimensional works but also in the very ability to create the illusion of it in smoothly woven tapestry. G. Obukhov concentrated silhouette intensity, colour deepness and saturation of contrast planes, clearly contoured lines, general acute expression and the illusion of volume in his work "Muse".

Fundamental changes in the society in the 1980s determined new demands to art, its content (social orientation sharply changed), its form (avant-garde tendencies came on stage), its number (there appeared a lot of people of the "new time" who wanted to decorate their life also with tapestries)... There was a need for a large number of tapestry artists, which led to the reopening of the "textile star academy". In 1989, the Artistic Textile Department opened on the base of the Decorative and Applied Arts Department in the BSTAI and later the Clothes Modelling and Artistic Weaving Department was restored. Famous Belarusian artist and Associate Professor

шая ў сучасным беларускім габелене звярнулася да жанру партрэта, спалучаючы ў ім фігуратыўнасць, падабенства з мадэллю, высокі ўзровень абагульнення і даводзячы вобраз да сімвалу. Яе творчасць з самага пачатку адрозніваецца шматстайнасцю жанраў і тэм, выразнасцю пластычнай мовы. Паэтычнае слова Л. Пятруль набыло цялесны вобраз у зборніках вершаў, але перш за ўсё яна паэт у габелене. Філасофскія роздумы, тонкія псіхалагічныя перажыванні яна ўмее выткаць у палатно Часу і свайго духоўнага свету. Асабліва дэкаратыўнасць і вобразнасць габеленаў Л. Пятруль заключаецца ў шырокай палітры тэм, персанажаў, моўных прыёмаў, якія не паўтараюцца і цалкам адпавядаюць кожнай працы: ад класічных да аўтарскіх, ад стрыманых да экстравагантных. Важная роля належыць таксама архітэктоніцы і аб'ёму, прычым не толькі ў рэальным выхадзе ў гэты аб'ём, але і ва ўменні стварыць ілюзію яго ў гладкатканым габелене. Г. Обухаў у сваёй «Музе» сканцэнтраванаў напружанасць сілуэта, колеравую сакавітасць і насычанасць кантрастных плоскасцей, выразную абконтурнасць ліній, агульную вострую экспрэсію і ілюзію аб'ёму.

Кардынальныя змены ў жыцці грамадства ў канцы 1980-х гг. абумовілі з'яўленне новых патрабаванняў да мастацтва, да яго зместу (рэзка змянілася сацыяльная накіраванасць), формы (на сцэну выйшлі авангардныя тэндэнцыі), колькасці (з'явілася шмат людзей «новага часу», якія жадалі ўпрыгожыць сваё жыццё, у тым ліку і габеленамі)... Узнікла неабходнасць у большай колькасці мастакоў габелена. Гэта паслужыла штуршком да аднаўлення

с большими промежутками — паузами, по-своему усиливая иллюзию объема, а также обогащает гобелены рельефами, свободно-выпущенной сизалью. Н. Пилюзина первая в современном белорусском гобелене обратилась к жанру портрета, сочетая в нем фигуративность, сходство с моделью, высокий уровень обобщения и доводя образ до символа. Ее творчество с самого начала отличается многообразием жанров и тем, выразительностью пластического языка. Поэтическое слово Л. Петруль обрело плоть в сборниках стихов, но прежде всего она поэт в гобелене. Философские размышления, тонкие психологические переживания она умеет соткать в полотно Времени и своего духовного мира. Особая декоративность и образность гобеленов Л. Петруль таится в широкой палитре тем, персонажей, языковых приемов, не повторяющихся и абсолютно соответствующих каждой работе: от классических до авторских, от сдержанных до экстравагантных. Важная роль принадлежит также архитектонике и объему, причем не только в реальном выходе в этот объем, но и в умении создать иллюзию его в гладкотканом гобелене. Г. Обухов в своей «Музе» сконцентрировал напряженность силуэта, цветовую сочность и насыщенность контрастных плоскостей, четкую оконтуренность линий, общую острую экспрессию и иллюзию объема.

Кардынальныя перамены в жизни общества в конце 1980-х гг. обусловили появление новых требований к искусству, к его содержанию (резко сменилась социальная направленность), форме (на сцену вышли авангардные тенденции), количеству (появилось много людей «нового времени», которые же-

V. Markovec-Bartlova has headed the department and still manages it. As a rule, graduates of the department become lecturers there nowadays.

Lecturers and students master new structural and plastic heights and create a modern space of artistic textile along with the preservation of classical traditions of smoothly woven tapestry. Thus, P. Bondar has created his own school. He is a unique figure in modern tapestry and his creative work is a paradoxical combination of his own discoveries of today or even tomorrow with endless immersion in traditions. His finest exquisite towel tapestries excite with their poetry and "polizrezy" lure as stain glass windows. His amazing "znitavanni" (with wrap elements) are full of air, light and dynamics. "Manipulation" with fabrics and resulting from it "free finishing drawing" create the effect of Space and lead to free-style, abstract and eccentric painting. The artist has not ceased to search for new ways in tapestry art during all his creative work. The textile school of P. Bondar cultivates the ability to preserve and instil in young artists the love for hand-made production that has always been the key to the success of energy-rich textiles.

Tapestry did not invent its own new genres but it has mastered with dignity and originality already known genres borrowed from easel and monumental art: rarely, portrait and self-portrait; more often, still lives; but most of all, genre compositions. Tapestry accumulated the features of graphic art (in the works of O. Gridina, G. Sivertseva, etc.), painting (A. Solokhina, N. Pilyuzina), mural painting, relief and other techniques. The whole conglomerate of means of

«фабрыкі тэкстыльных зорак». У 1989 г. на базе кафедры дэкара-тыўна-прыкладнага мастацтва БДТМІ адкрылася аддзяленне мастацкага тэкстылю, а потым была адноўлена кафедра мадэлявання адзення і мастацкага ткацтва. Узначаліла кафедру і да цяперашняга часу кіруе ёю дацэнт В. Марковец-Бартлава, вядомы беларускі мастак. Цяпер выкладаюць тут, як правіла, выпускнікі гэтай кафедры.

Выкладчыкі і студэнты побач з захаваннем класічных традыцый гладкатканага габелена асвойваюць новае, фармальнае, структурна-пластычныя вышыні, ствараюць сучасную прастору мастацкага тэкстылю. Так, сваю аўтарскую школу стварыў П. Бондар. Гэта асаблівае постаць у сучасным габелене, а яго творчасць — парадасальнае спалучэнне ўласных адкрыццяў (сённяшніх і хутчэй нават заўтрашніх) і бясконцае заглыбленне ў традыцыі. Яго вельмі тонкія, вытанчаныя габелены-ручнікі хвалюць сваёй пазэіяй, а «паліэры» вабяць, як вітражы. Яго дзіўныя «знітаванні» (з элементамі абкруткі) поўныя паветра, святла і дынамікі. «Маніпуляцыі» з тканінамі і «адмоўным дамалёўваннем» па выніках гэтых маніпуляцый ствараюць эфект космасу і прыводзяць да адвольнага, абстрактнага тэкстыльнага экстравагантнага жывапісу. На працягу ўсяго творчага шляху мастак не спыняе пошукі ў галіне габелена. У тэкстыльнай школе П. Бондара закладзена ўмельства захоўваць і прывіваць маладым мастакам любоў да рукотворнасці, якая заўсёды была залогам поспеху энергетычна насычанага тэкстылю.

Габелен не вынайшаў уласных новых жанраў, але годна і па-свойму засвоіў ужо

лалі украсіць сваю жызнь, в том числе и гобеленами)... Возникла необходимость в большем количестве художников гобелена. Это послужило толчком к восстановлению «фабрики текстильных звезд». В 1989 г. на базе кафедры декоративно-прикладного искусства БГТХИ открылось отделение художественного текстиля, а затем была восстановлена кафедра моделирования одежды и художественного ткачества. Возглавила кафедру и по сегодняшний день руководит ею доцент В. Марковец-Бартлова, известный белорусский художник. Теперь преподают здесь, как правило, выпускники этой кафедры.

Преподаватели и студенты наряду с сохранением классических традиций гладкотканого гобелена осваивают новое, формальное, структурно-пластические высоты, создают современное пространство художественного текстиля. Так, свою авторскую школу создал П. Бондарь. Это особая фигура в современном гобелене, а его творчество — парадоксальное сочетание собственных открытий (сегодняшних и скорее даже завтрашних) и бесконечное погружение в традиции. Его тончайшие изысканные гобелены-рушники волнуют своей поэзией, а «полиэры» манят, как витражи. Его удивительные «знитаванни» (с элементами обкрутки) полны воздуха, света и динамики. «Манипуляции» с тканями и «свободной дорисовкой» по результатам этих манипуляций создают эффект космоса и приводят к вольной, абстрактной текстильной экстравагантной живописи. На протяжении всего творческого пути художник не останавливает поиски в области гобелена. В текстильной школе П. Бондаря заложено умение сохранять и прививать молодым художни-

expression strengthened the type palette of tapestry. Even if tapestry integrated with other forms of art into a single conditional space in the beginning, over time, it needed some differentiation with the advent of new techniques in the language of tapestry and the accumulation of new types of tapestry. And the differentiation happened for tapestry was divided into two major types: monumental interior tapestry made by weavers and designer hand-made tapestry.

The first type is monumental tapestry. Outstanding monumental artist A. Kischenko stood at the origins of the monumental tapestry revival in Belarus in the twentieth century. Tapestry for large public interiors doesn't differ in its tasks or stylistics from other types of monumental art. Besides incorporating all its functions and responsibilities, tapestry became the subject to rather strict limitations. Notably, the multifaceted dependence of tapestry as a part of monumental art is the prerogative of not only the Soviet period. The situation has been the same since the times of first buildings and their décor. With their help today we define epochs and tastes of ruling classes — from the Romanesque temples to modern palaces.

In our art, the magic of monumental large-scale tapestry that appeared in the creative work of A. Kischenko in the late 1960s has turned out to be not subject to decades and even regime changes. Tapestry in significant public interiors in the 1960s – 1970s remained strict, neutral, devoid of personal emotions and author's manner. However, the style of Belarusian monumental tapestry is clearly seen. It is common for everyone who comes to tapestry art (regardless the individual artistic manner usual for designer

вядомыя, узятая напракат у станковага і манументальнага мастацтва: радзей — гэта партрэты і аўтапартрэты, часцей — нацюрморты, а больш за ўсё — жанравыя кампазіцыі. Габелен акумуляваў у сабе рысы графікі (у творчасці В. Грыдзінай, Г. Сіверцавай і інш.), жывапісу (А. Салохіна, Н. Пілюзіна) і насценнага роспісу, прыёмы рэльефаў і г.д. Увесь гэты кангламерат сродкаў выразнасці ўзмацніў відавую палітру габелена. І калі да гэтага часу габелен (як звычайна шмат што ў пачатку шляху) інтэграваўся з іншымі відамі мастацтва ў адзіную ўмоўную прастору, то з цягам часу — пры з'яўленні новых прыёмаў у мове габелена, пры назапашванні яго відаў — яму спатрэбілася некакая дыферэнцыяцыя. І яна адбылася — габелен падзяліўся на два буйныя віды: манументальна-інтэр'ерны, выкананы ткачамі, і аўтарскі, рукотворны.

Першы від — манументальны габелен. Каля вытокаў адраджэння манументальнага габелена ХХ ст. у Беларусі стаяў выдатны мастак-манументаліст А. Кішчанка. Габелен для вялікіх грамадскіх інтэр'ераў па сваіх задачах і стылістыцы нічым не адрозніваецца ад іншых відаў манументальнага мастацтва. Ён не толькі ўвабраў у сябе ўсе яго функцыі і абавязкі, але і вымушаны быў падпарадкавацца даволі жорсткім правілам. Пры гэтым шматпланавая залежнасць габелена як часткі манументальнага мастацтва — прэрагатыва не толькі савецкага часу. Так было ва ўсіх народаў пачынаючы з перыяду першых архітэктурных збудаванняў і іх дэкару. Па іх мы сёння вызначаем эпохі і густы пануючых класаў — ад раманскіх храмаў да сённяшніх палацаў.

кам любов'ю к рукотворнасці, которая всегда была залогом успеха энергетически насыщенного текстиля.

Гобелен не изобрел собственных новых жанров, но достойно и по-своему освоил уже известные, взятые напракат у станковаго и монументального искусства: реже — это портреты и автопортреты, чаще — натюрморты, а более всего — жанровые композиции. Гобелен аккумулировал в себе черты графики (в творчестве О. Гридиной, Г. Сиверцевой и др.), живописи (А. Солохина, Н. Пилюзина) и настенной росписи, приемы рельефов и т.д. Весь этот конгломерат средств выразительности усилил видовую палитру гобелена. И если до сих пор гобелен (как обычно многое в начале пути) интегрировался с другими видами искусства в единое условное пространство, то со временем — с появлением новых приемов в языке гобелена, с накоплением новых его видов — ему потребовалась некая дифференциация. И она произошла — гобелен разделился на два крупных вида: монументально-интерьерный, выполненный ткачами, и авторский, рукотворный.

Первый вид — монументальный гобелен. У истоков возрождения монументального гобелена ХХ в. в Беларуси стоял выдающийся художник-монументалист А. Кищенко. Гобелен для больших общественных интерьеров по своим задачам и стилистике ничем не отличается от других видов монументального искусства. Он не только вообрал в себя все его функции и обязательства, но и подвергся достаточно жесткому ограничению. Причем многоплановая зависимость гобелена как части монументального искусства — прерогатива не только советского

tapestry). Also, monumental tapestry does not reveal the specifics of the type: the thread is not dancing and singing, it reproduces the story, as well as a painting, a relief on metal or a gesso painting, and so on. And if tapestries hang side by side as in the National Library, it is not always possible to distinguish authorship even from a close distance.

Let's not forget the hierarchy of arts, which remained in place for decades despite being subjective. Thus, decorative art was reduced to applied art proper. Correspondingly, representatives of "high" easel and monumental (painting and sculpture) arts treated their colleagues with indulgence. However, they could not resist the magic of tapestry. Thus, to tapestry came People's Artist of the USSR M. Savitsky, easel painter V. Tolstik, monumental artists Z. Litvinova, V. Dovgalo and others.

The second relative type of tapestry is designer tapestry (by analogy with easel art). It is independent from a customer and a location and designed for museum and exhibition expositions. An author expresses his own feelings, fantasies and experiences in it in a free manner and the handmade weaving technique. The handmade technique gives such tapestries special value, warmth and energy. This type of tapestry is consequently divided into experimental tapestry, searching tapestry and relief tapestry.

Artists often deliberately move away from density and thickness of fabric in exhibition tapestries and enrich cloth with openings intentionally made by omission of several rows of warp. The composition becomes more daring and free: it more often ceases to resemble paintings and gains the decorative nature. Strict

У нашым мастацтве магія манументальнага буйнамаштабнага габелена, якая з'явілася ў канцы 1960-х гг. у творчасці А. Кішчанкі, непадуладная дзесяцігоддзям і нават зменам дзяржаўнага ладу жыцця. Габелен у знакавых грамадскіх інтэр'ерах у 1960—1970-я гг. застаўся строгім, нейтральным, пазбаўленым асабістых эмоцый і аўтарскай манеры. Затое ў ім відавочны перш за ўсё стыль беларускага манументальнага габелена, адзіны для ўсіх, хто да яго прыходзіць (незалежна ад творчага почырку мастакоў, які звычайна бачны ў аўтарскіх габеленах). Манументальны габелен таксама не выяўляе спецыфікі свайго віду: нітка ў ім не танцуе і не спявае, а аднаўляе сюжэт, гэтаксама як карціна, рэльеф у метале або роспіс па ляўкасу і г.д. І калі габелены вісяць побач, як у Нацыянальнай бібліятэцы, то з пяці метраў не заўсёды можна адрозніць іх аўтарства.

Нельга забывацца і пра іерархію відаў мастацтва, якая суб'ектыўна, але ўстойліва існавала на працягу дзесяцігоддзяў. Так, дэкаратыўнае мастацтва зводзілася да ўжыткавага ў самым вузкім сэнсе гэтага тэрміну. Адпаведна і прадстаўнікі мастацтва «высокага» — станковага, манументальнага (жывапісу і скульптуры) — ставіліся да прадстаўнікоў гэтага цэху як да братаў сваіх меншых. Аднак перад магіяй габелена не маглі ўстаяць і яны. Такім чынам, у габелен прыйшлі з жывапісу народны мастак СССР М. Савіцкі, жывапісец-станкавіст У. Тоўсцік, манументалісты З. Літвінава, В. Даўгала і інш.

Другі від габелена ўмоўна — гэта аўтарскі адвольны (па аналогіі са станковым мастацтвам), незалежны ад заказчыка,

периода. Так было у всех народов со времен первых архитектурных сооружений и их декора. По ним мы сегодня определяем эпохи и вкусы господствующих классов — от романских храмов до сегодняшних дворцов.

В нашем искусстве магия монументального крупномасштабного гобелена, появившаяся в конце 1960-х гг. в творчестве А. Кищенко, оказалась неподвластна десятилетиям и даже переменам строя. Гобелен в знаковых общественных интерьерах в 1960—1970-е гг. остался строгим, нейтральным, лишенным личных эмоций и авторской манеры. Зато в нем очевиден прежде всего стиль белорусского монументального гобелена, единый для всех, кто в него приходит (независимо от творческого почерка художников, который обычно виден в авторских гобеленах). Монументальный гобелен также не выявляет специфики своего вида: нить в нем не пляшет и не поет, а воспроизводит сюжет, так же как картина, рельеф в металле или роспись по левкасу и т.д. И если гобелены висят рядом, как в Национальной библиотеке, то с пяти метров не всегда можно различить их авторство.

Нельзя забывать и иерархию видов искусства, которая субъективно, но устойчиво существовала на протяжении десятилетий. Так, декоративное искусство низводилось до прикладного в самом узком смысле этого термина. Соответственно и представители искусства «высокого» — станкового, монументального (живописи и скульптуры) — относились к представителям этого цеха как к братьям своим меньшим. Однако перед магией гобелена не могли устоять и они. Таким образом, в гобелен пришли из живописи народный художник СССР М. Савицкий, живопи-

subjects have been changed for free motifs. The colour scheme widens from subtly harmonized colours of one palette with rich nuances to sharp contrasts of cold and warm, dark and light colours. Explicit declarative and ideological character has gone from decorative and applied art in general and from tapestry in particular (though it has always been the most prominent there).

Texture plays an important role in plastic arts. It's not only an emotion forming factor but also a shape and image forming element. Texture is so total and omnipresent that we either do not notice it or notice the last thing without wholly comprehending its role. Probably, texture reveals itself more fully in tapestry. Sometimes, it is the first thing viewers seen in a tapestry — smoothness and roughness of a surface, softness and toughness, fineness and coarseness of a "stroke", its vibration, shimmer and, finally, its transformation into a relief that fills a tapestry with a specific tone.

In its turn, designer tapestry divides into depictive tapestry and decorative tapestry. Depictive tapestry contains all genres and themes (as a rule, the themes are about the nature or folklore, literature or proper author themes). Depictive tapestry tends to be either of a figurative descriptive character or of stylized generalization. Figurative tapestries are characteristic to S. Abramovich, T. Gavrilova-Khmyznikova, R. Golovataya, I. Danilova, A. Dvoronin, A. Lukina, N. Pilyuzina, L. Puteiko (early works), S. Svistunovich, A. Solokhina, T. Khatsanovich-Darbinyan, T. Chuglazova, A. Yuzeeva-Shablovskaya. They tend to preserve smoothness of

ад месца размяшчэння і г.д. Габелен гэтага віду прызначаны да паказу ў музейных і выставачных экспазіцыях. У ім аўтар выказвае свае ўласныя пачуцці, фантазіі, перажыванні ў адвольнай форме, у тэхніцы ручнога ткацтва. Менавіта рукатворнасць такіх габеленаў надае ім асаблівую каштоўнасць, цеплыню, энергетыку. Унутры гэтага віду габелена выпявае пазней эксперыментальна-пошукавы, галоўным чынам рэльефны і аб'ёмны.

У выставачных габеленах мастакі часта наўмысна адыходзяць ад шпалернай шчыльнасці і гушчыні ткання, узбагачаючы палатно прасветамі, якія спецыяльна дасягаюцца пропусамі аднаго ці некалькіх радоў асновы. Больш смелай і адвольнай робіцца кампазіцыя: яна ўсё часцей адыходзіць ад карціннасці і схіляецца да дэкаратыўных плоскасцей. Строгія сюжэты змяняюцца адвольнымі матывамі. Пашыраецца каларыстычная палітра ад тонка згарманізаваных, багата нюансаваных колераў адной гамы да вострых кантрастаў: халодных і цёплых, цёмных і светлых. З прыкладнага мастацтва наогул і з габелена ў прыватнасці (а ў ім іх было больш за ўсё і яны адчуваліся лепш за ўсё) адышлі адкрытая дэкаратыўнасць і ідэалагізаванасць.

Асаблівую ролю ў пластычных мастацтвах адыгрывае фактура. Гэта не толькі эмацыянальна ўтваральны фактар, але часта форма- і вобразаўтваральны элемент. Фактура настолькі татальная, настолькі ўсюдыісная, што мы яе не заўважаем або заўважаем у апошнюю чаргу, не асэнсоўваючы да канца яе ролю. Магчыма, менавіта ў габелене яна раскрываецца найбольш поўна. Часам

сец-станкавіст В. Толстик, манументалісты З. Літвінава, В. Довгало і др.

Второй вид гобелена условно — это авторский свободный (по аналогии со станковым искусством), независимый от заказчика, от места размещения и т.д. Гобелен этого вида предназначен для показа в музейных и выставочных экспозициях. В нем автор выражает свои собственные чувства, фантазии, переживания в произвольной форме, в технике ручного ткачества. Именно рукотворность таких гобеленов придает им особую ценность, теплоту, энергетику. Внутри этого вида гобелена зревает впоследствии экспериментально-поисковый, главным образом рельефный и объемный.

В выставочных гобеленах художники часто намеренно отходят от шпалерной плотности и густоты тканья, обогащая полотно просветами, которые специально достигаются пропусками одного или нескольких рядов основы. Смелее и свободнее становится композиция: она все чаще уходит от картинности и склоняется в сторону декоративных плоскостей. Строгие сюжеты сменяются свободными мотивами. Расширяется колористическая палитра от тонко сгармонизированных, богато нюансированных цветов одной гаммы до острых контрастов: холодных и теплых, темных и светлых. Из прикладного искусства в целом и из гобелена в частности (а в нем их было более всего и они читались ярственнее всего) ушли откровенная декларативность и идеологизированность.

Особую роль в пластических искусствах играет фактура. Это не только эмоционально образующий фактор, но часто формо- и образобразующий элемент. Фактура настолько тотальная,

hand weaving, show the author's poetical view of the world, the unity of purpose and its realization, the variety of colour choices from contrasts to nuances. V. Krivosheeva and S. Barankovskaya embodied the depictive character in the almost photographic similarity of a model with the portrait, a practically forgotten genre in tapestry. Compositions with certain stylization of the world of objects are common in the works of Belarusian tapestry authors of all generations. Among them are historical and patriotic pursuits of A. Beltyukova, L. Petrul's poetization of folk way of life and creation of plastic equivalents of the great native literature, embodying images of the nature by V. and G. Stasevich, philosophical musings of G. Gorkunov, suprematic motifs of T. Belousova-Petrovskaya, expressive motifs of G. Obukhov, pop art motifs of S. Terentyeva, lyrical notes of O. Gridina whose subtle colour choices sometimes lead to the grisaille technique, and composed monochromic compositions of L. Skripnichenko, tapestry mosaics of L. Gustova and N. Sukhoverkhova.

A prominent decorative base is characteristic to the next tapestry type. Such tapestries are created with a free theme, a diverse plastic language, a complicated image structure, with metaphors, allegories and unique rhythm. Sometimes this kind of tapestries has an expressive lack of rhythm in lines, spots and silhouettes. Decorative tapestry may be differentiated into compositions of ornamental (graphical and ornamental) character redefining traditional forms and motifs and compositions of abstract (spot and image) character.

яна першае, што бачыць глядач у габелене, — гладкасць і шурпатасць паверхні, яе мяккасць і жорсткасць, дробназарніскасць і буйнасць «мазка», яе вібрацыю, мігаценне і, нарэшце, яе пераўтварэнне ў рэльеф, які напаўняе габелен асаблівым гучаннем.

Аўтарскі габелен у сваю чаргу можна падзяліць на выяўленчы і дэкаратыўны. У першым — выяўленчым прысутнічаюць усе жанры, сюжэты (як правіла, аб прыродзе, або фальклорныя, або літаратурныя, або ўласна-аўтарскія). Габелен выяўленчага характару схіляецца або да фігуратыўнага карціннага сказа, або да стылізацыі і абагульнення. Да фігуратыўнага габелена можна залічыць творы С. Абрамовіч, Т. Гаўрылавай-Хмызнікавай, Р. Галаватай, І. Данилавай, А. Двароніна, Г. Лукіной, Н. Пілюзінай, ранейшыя працы Л. Пуцэйка, С. Свістуновіча, А. Салохінай, Т. Хацановіч-Дарбінян, Т. Чуглазавай, Г. Юзеевай-Шаблоўскай. Яны часцей за ўсё захоўваюць гладкасць ручнога ткацтва, перадаюць паэтыку светаадчування аўтара, адзінства задумы і яе ўвасаблення, разнастайнасць колеравых рашэнняў ад кантрастаў да нюансаў. В. Крывашэва і С. Баранкоўская ўвасобілі сваю ўяўленчасць у амаль фатаграфічным падабенстве мадэлі і партрэта — жанру, амаль забытага ў габелене. Кампазіцыі з вядомай стылізацыяй прадметнага свету шырока распаўсюджаны ў творчасці аўтараў беларускага габелена ўсіх пакаленняў. Гэта гісторыка-патрыятычныя пошукі А. Бельцюковай, паэтызацыя народнага быту і стварэнне пластычных эквівалентаў вялікай айчыннай літаратуры Л. Пятруль, адлюстраванне вобразаў прыроды

настолька вездесуца, што мы яе не замечаем или замечаем в последнюю очередь, не осмысливая до конца ее роль. Быть может, именно в гобелене она раскрывается наиболее полно. Порой она первое, что видит зритель в гобелене, — гладкость и шероховатость поверхности, ее мягкость и жесткость, мелкозернистость и крупность «мазка», ее вибрацию, мерцание и, наконец, ее преобразование в рельеф, который наполняет гобелен особым звучанием.

Авторский гобелен в свою очередь можно разделить на изобразительный и декоративный. В первом — изобразительном присутствуют все жанры, сюжеты (как правило, о природе, либо фольклорные, либо литературные, либо собственно авторские). Гобелен изобразительного характера склоняется либо в сторону фигуративного картинного сказа, либо к стилизации и обобщению. К фигуративному гобелену можно отнести произведения С. Абрамович, Т. Гавриловой-Хмызниковой, Р. Головатой, И. Даниловой, А. Дворонина, А. Лукиной, Н. Пилузиной, ранние работы Л. Пуцейко, С. Свистуновича, А. Солохиной, Т. Хацанович-Дарбинян, Т. Чуглазовой, А. Юзеевой-Шабловской. Они чаще сохраняют гладкость ручного ткачества, передают поэтику мироощущения автора, единство замысла и его воплощения, разнообразие цветовых решений от контрастов до нюансов. В. Кривошеева и С. Баранковская воплотили свою изобразительность в почти фотографическом сходстве модели и портрета — жанра, практически забытого в гобелене. Композиции с известной стилизацией предметного мира широко распространены в творчестве авторов белорусского гобелена

The former type of decorative designer tapestry traces its roots to folk weaving and folk ornament. It is an inexhaustible fount of inspiration and a strong provocation for modern reinterpretation and creation of modernized archaic pieces. A lot of artists, including L. Gustova, L. Petrul, E. Obodova, etc., work in this sphere. Among notable works are artistic statements in the ornament interpretation of L. Rusova, structural and plastic pursuits of V. Markovec-Bartlova with an absolutely creative interpretation of traditional ornaments of carpets and tablecloths, with colour-filled rhythm and contrast between an ornament and a background...

Abstract tapestry is characteristic mainly to the creative work of M. Schemeleva with elegant design and colour nuances, of A. Gurschenkova and her delicate weaving as if drawn in the sky that is formally flat but seems three-dimensional, of G. Gorkunov with dense, airless and deep colour-saturated compositions, of A. Nepochelovich and her sharp contrast minimalist design ("Self Portrait"), of O. Rednikina with elegiac tapestries of delicate design fine tone nuances, of G. Falei and his picturesque, dynamic and dancing-like spots.

A peculiar monumentality marks handmade designer tapestries, including some compositions of A. Lukina and the majority of works of N. Pilyuzina. Notably, the monumentality in the works of the latter artist is often determined not by the content significance and a large format but by a unique monumental figurative thinking that sometimes extends even to mini-tapestries.

It should be mentioned that already in the 1980s, tapestry began to leave walls. A budding

В. і Г. Стасевічамі, філасофскія роздумы Г. Гаркунова, супрэматычныя матывы Т. Белавусавай-Пятроўскай, экспрэсіўныя — Г. Обухава, поп-артаўскія — С. Цярэнцьевай, лірычныя — В. Грыдзінай, тонкі каларызм якой часам даходзіць да грызайлю, і стрыманыя манахромныя кампазіцыі Л. Скрыпнічэнка, габеленавая мазаіка Л. Густавай.

Для другога віду габелена характэрны выразны дэкаратыўны пачатак. Гэта габелены, створаныя на адвольныя тэмы, з разнастайнай пластычнай мовай, складанай вобразнай структурай, метафарамі, алегорыямі, асаблівай рытмікай, а часам і выразнай арытміяй лініі, плямы, сілуэта. Дэкаратыўны габелен таксама магчыма паспрабаваць дыферэнцыраваць на дзве галіны: кампазіцыі арнаментальнага (арнаментальна-графічнага) характару з пераасэнсаваннем традыцыйных форм і матываў і кампазіцыі абстрактнага (вобразна-плямавага) характару.

Першая галіна дэкаратыўнага аўтарскага габелена ўзыходзіць сваімі каранямі да вытокаў — народнага ткацтва і народнага арнаменту. Гэта невычэрпная крыніца натхнення і вельмі моцная правакацыя да сучаснага пераасэнсавання, стварэння своеасаблівай мадэрнізаваанай архаікі. У гэтым напрамку побач з іншымі працуюць шмат мастакоў, у тым ліку Л. Густава, Л. Пятруль, А. Обадава і інш. Цікавыя мастацкія выказванні ў галіне інтэрпрэтацыі арнаменту Л. Русавай, структурна-пластычныя пошукі В. Маркавец-Бартлавай з выключна-крэатыўным прачытаннем традыцыйных арнаментаў подцілаў і абрусаў, колеравым напаўненнем рытму, кантрастам малюнка і «фону»...

всех поколений. Это историко-патриотические искания А. Бельтюковой, поэтизация народного быта и создание пластических эквивалентов большой отечественной литературы Л. Петруль, воплощение образов природы В. и Г. Стасевичами, философские раздумья Г. Горкунова, супрематические мотивы Т. Беловусовой-Петровской, экспрессивные — Г. Обухова, поп-артовские — С. Терентьевой, лирические — О. Гридиной, тонкий колоризм которой порой доходит до гризайля, и сдержанные монохромные композиции Л. Скрипниченко, гобеленовая мозаика Л. Густовой.

Для второго вида гобелена характерно выраженное декоративное начало. Это гобелены, созданные на свободные темы, с многообразным пластическим языком, сложной образной структурой, метафорами, аллегориями, особой ритмикой, а подчас и выразительной аритмией линии, пятна, силуэта. Декоративный гобелен также можно попытаться дифференцировать на две ветви: композиции орнаментального (орнаментально-графического) характера с переосмыслением традиционных форм и мотивов и композиции абстрактного (образно-пятнового) характера.

Первая ветвь декоративного авторского гобелена восходит своими корнями к истокам — народному ткачеству и народному орнаменту. Это неисчерпаемый клад вдохновения и сильнейшая провокация к современному переосмыслению, созданию своего рода модернизированной архаики. В этом направлении наряду с другими работают многие художники, в том числе Л. Густова, Л. Петруль, Е. Ободова и др. Интересны художественные высказывания в области

tendency of voluminous "round" tapestry or, virtually, of textile sculpture was seen in free decorative weaving, transfer through relief and volume to space. Works of L. Skripnichenko and the spatial composition "Existence" by L. Rusova, "Doll" by T. Belousova-Petrovskaya and "Requiem. Trostenets" by G. Krivoblotskaya are marked by it. However, in the late 1980s, sculptural tapestry quietly left the stage. And only in a decade, in the 1990s, it flowered with a new bright and unstoppable force, conquered its place and shared it with sculpture in metal, stone and ceramics. There are many names of young artists in the sphere but let's confine to those who initially worked in it and consistently create woven sculpture by the language of tapestry. They are A. Klimenko "Red Funnel", Kh. Vysotskaya ("Lines of Fate"), V. Eremich ("Wind Whisper"), K. Rolinskaya ("Chords") and M. Borisenko ("Fir Tree"). There is evident in the works of M. Borisenko a special musicality born by jazz and blues rhythms of LED inclusions in the cloth woven with classical hand weft. The work demonstrates an absolute unity of content and plastic motifs, emotions and technical skills. In the 2000s, this phenomenon was already a tradition... However, it is another story, the story of modern times.

The immense planet Tapestry houses a small country, in which every artist stops once or twice to take a breath, look into the hidden corners of the soul of the author's "I" and say something in a whisper to himself and to a responsive audience... The country is called Mini-tapestry. Famous monumental artists,

Да другой галіны — абстрактнага габелена — належыць пераважна творчасць мастакоў М. Шчамялёвай, з вытанчаным малюнкам і тонкімі каларыстычнымі нюансамі, А. Гуршчанкавай, з ажурным, адвольным, як быццам бы на небе намалёваным ткацтвам, фармальна-плоскім, а па адчуванні — выключна прасторавым, Г. Гаркунова, са шчыльнымі, беспаветранымі, глыбока колераанасычанымі кампазіцыямі, Л. Пуцейка, з мяккімі, гладкімі, цёплымі кампазіцыямі, дзе адзін колер паступова перацякае ў другі, А. Непачаловіч, з вострым мінімалісцкім кантрастным малюнкам («Аўтапортрэт»), В. Рэднікінай, з тонка нюансаванымі па тону далікатнага малюнка элегічнымі габеленамі, Г. Фалея, з жывапіснымі, дынамічнымі плямамі, якія нібы танчаць.

Асаблівая манументальнасць уласцівая выключна рукатворным аўтарскім габеленам — некаторым кампазіцыям Г. Лукіной і большасці кампазіцый Н. Пілюзінай. Пры гэтым у працах апошняй такая манументальнасць часцей за ўсё абумоўлена не значнасцю зместу і вялікім фарматам, а своеасаблівым манументальным пластычным мысленнем, якое іншы раз распаўсюджваецца нават на міні-габелен.

Неабходна адзначыць, што ўжо ў 1980-я г. мінулага стагоддзя габелен стаў адрывацца ад сцяны — вызначалася тэндэнцыя аб'ёмнага, «круглага» габелена, па сутнасці тэкстыльнай скульптуры. Гэта відаць у дэкаратыўным адвольным ткацтве, у выхадзе праз рэльеф і аб'ём у прастору. Гэтым адзначаны і працы Л. Скрыпнічанка, і прасторавая кампазіцыя «Быццё» Л. Русавай. Гэта і «Ляль-

інтэрпрэтацыі орнамента Л. Русовой, структурна-пластычныя поіскі В. Марковец-Бартлоўвай з абсалютна креатыўным прочтением традыцыйных орнаментаў постілок і скатерцей, цветовым напыненнем ритма, кантрастам рысунка і «фона»...

Ко второй ветви — абстрактнаму гобелену — адносіцца пераважна творчасць художніков М. Шемелевой, с изысканным рисунком и тонкими колористическими нюансами, А. Гурценоквой, с ажурным, свободным, словно на небе нарисованным ткачеством, формально плоским, а по ощущению — абсалютна прасторавым, Г. Горкунова, с плотными, безвоздушными, глыбока цветонасыщенными композициями, Л. Пуцейко, с мягкими, гладкими, теплыми, с перетекающим цветом композициями, А. Непочелович, с острым минималистским контрастным рисунком («Автопортрет»), О. Редниконой, с тонко нюансированными по тону деликатного рисунка эгегическими гобеленами, Г. Фалея, с живописными, динамичными, словно танцующими пятнами.

Особая монументальность присуца абсалютна рукотворным авторским гобеленам — некаторым кампазіцыям А. Лукиной і большасцю кампазіцый Н. Пілюзіной. Прычым у работах апошняй такая манументальнасць зачасцю обуславляецца не значнасцю зместу і большым фарматам, а своеобразным манументальным пластычным мысленнем, которое подчас распространяется даже на мини-габелен.

Необходимо отметить, что уже в 1980-е г. прошлого века гобелен стал отрываться от стены — намечалась тенденция объёмного, «круглого» гобелена, по сути текстильной скульптуры.

interior designers, masters of depictive and decorative tapestry, of abstract and figurative tapestry speak there in a quiet and trustful voice of their souls. Sometimes pearls of tapestry art are born there. All of a sudden, they bear their own unintentional monumentality, a solid composition, depiction with no background, daring reaching out from the plane frames and unexpected stretching of a relief right onto the audience, colour choices unusual for a certain author... The given type of tapestry is also characteristic of small formats with deep personal experiences, intrigue and incompleteness. A. Yuzeeva-Shablovskaya, A. Solokhina, L. Skripnichenko, N. Pilyuzina, V. Krivosheeva, T. Belousova-Petrovskaya, S. Svistunovich, N. Sukhoverkhova, L. Petrul and others created works in this type of tapestry.

In this introduction, the author endeavoured to mention principal milestones and certain twists in the development of Belarusian tapestry of the late 1960s — early 2000s without pretending to be fully informed. For a variety of reasons, some quite worthy works of highly respected authors could not be represented here. However, the author hopes that readers still will be able to create for themselves a general image of a deeply national type of decorative and applied art — tapestry that at least for twenty years was the hallmark of Belarusian plastic art.

L.D. Finkelstein

Ткацкі станок у майстэрні мастака
Tapestry loom in the artist's studio

ка» Т. Белавусавай-Пятроўскай, і «Рэквіем. Трасцянец» Г. Крываблочки. Праўда, тады ж, у канцы 1980-х, габелен-скульптура ціха сышоў са сцэны. І толькі праз дзесяцігоддзе, у канцы 1990-х, ён з новай сілай, ярка і нястрымна завітнеў, заваёўваючы прастору і на роўных дзелячы яе са скульптурай у метале, камені, кераміцы і інш. Тут можна назваць шмат імёнаў маладых, але абмяжуем ся тымі, хто з гэтым увайшоў у мастацтва і паслядоўна менавіта мовай габелена стварае тканую скульптуру. Гэта і Г. Кліменка («Чырвоны вір»), і Х. Высоцкая («Лінія лёсу»), і В. Ярэмч («Шэпт ветру»), і К. Ралінская («Акорды»), і М. Барысенка («Ёлка»). У апошняй відавочна асаблівая музыкальнасць, народжаная джазавымі і блюзавымі рытмамі святлодыёдных уключэнняў у аснову, затканую

Это видно в декоративном свободном ткачестве, в выходе через рельеф и объём в пространство. Этим отмечены и работы Л. Скрипниченко, и пространственная композиция «Бытие» Л. Русовой. Это и «Кукла» Т. Белоусовой-Петровской, и «Реквием. Тростенец» Г. Кривоблоцкой. Правда, тогда же, в конце 1980-х, гобелен-скульптура тихо ушел со сцены. И только через десятилетие, в конце 1990-х, он с новой силой, ярко и неудержимо расцвел, завоевывая пространство и на равных деля его со скульптурой в металле, камне, керамике и др. Здесь можно назвать много имен молодых, но ограничимся теми, кто с этим вошел в искусство и последовательно именно языком гобелена создает тканую скульптуру. Это и А. Клименко («Красный водоворот»), и Х. Высоцкая («Линия судьбы»), и В. Еремич («Шепот ветра»), и К. Ролинская («Акорды»),

На выставе
На выставке
At the exhibition

класічным ручным утком. Тут выключнае адзінства змястоўнага і пластычнага матываў, эмоцый і тэхнічнага майстэрства. У 2000-я гг. гэтая з'ява стала традыцыяй... Але гэта ўжо зусім іншая гісторыя — найноўшая.

Ёсць на вялізнай планеце «Габелен» адна маленькая краіна, у якой хоць бы адзін раз ці два спыняюцца мастакі, каб перавесці дух, зазірнуць у таемныя куткі душы свайго аўтарскага «Я» і нешта сказаць шэптам сабе і спагадліваму глядачу... Гэтая краіна называецца Міні-габелен. У ёй самыя вядомыя манументалісты, інтэр'ершчыкі, майстры выяўленчага і дэкаратыўнага, абстрактнага і фігуратыўнага габелена гавораць камернай і даверлівай мовай душы. Тут іншы раз нараджаюцца жамчужыны габеленавага мастацтва. У іх раптам выяўляюцца ненаўмысная манументальнасць, моц кампазіцыі, бясфонавае адлюстраванне, адважны выхад за межы рамкі па плоскасці і раптоўнае прарастанне рэльефам непасрэдна на глядача,

і М. Борисенко («Елка»). У последней очевидна особая музыкальнасць, рождзеная джазовымі і блюзовымі ритмамі святлодиодных включенняў у аснову, затканую класічным ручным утком. Здарэнне аднаго і пластычнага матываў, эмоцый і тэхнічнага майстэрства. В 2000-е гг. гэта з'ява стала традыцыяй... Но гэта ўжо зусім іншая гісторыя — найноўшая.

Ёсць на вялізнай планеце «Габелен» адна маленькая краіна, у якой хоць бы адзін раз ці два спыняюцца мастакі, каб перавесці дух, зазірнуць у таемныя куткі душы свайго аўтарскага «Я» і нешта сказаць шэптам сабе і спагадліваму глядачу... Гэтая краіна называецца Міні-габелен. У ёй самыя вядомыя манументалісты, інтэр'ершчыкі, майстры выяўленчага і дэкаратыўнага, абстрактнага і фігуратыўнага габелена гавораць камернай і даверлівай мовай душы. Тут іншы раз нараджаюцца жамчужыны габеленавага мастацтва. У іх раптам выяўляюцца ненаўмысная манументальнасць, моц кампазіцыі, бясфонавае адлюстраванне, адважны выхад за межы рамкі па плоскасці і раптоўнае прарастанне рэльефам непасрэдна на глядача,

нечаканна для пэўнага аўтара колеравыя рашэнні... Усё гэта ў малых фарматах з глыбінёй асабістых перажыванняў, інтрыгай і недагаворанасцю характэрна для дадзенага віду габелена. Тут і Г. Юзеева-Шаблоўская, А. Салохіна, Л. Скрыпнічэнка, Н. Пілюзіна, В. Крывашэва, Т. Белавусава-Пятроўская, С. Свістуновіч, Н. Суховерхава, Л. Пятруль і інш.

У гэтай прадмове мы паспрабавалі адзначыць асноўныя вехі, магістралі і пэўныя павароты ў развіцці беларускага габелена канца 1960-х — пачатку 2000-х гг., не прэтэндуючы, зразумела, на вычарпальную інфармацыю. Па шэрагу прычын некаторыя цалкам прыстойныя творы вельмі паважаных аўтараў не маглі быць тут прадстаўлены. Аднак мы спадзяёмся, што чытачы ўсё ж такі могуць скласці для сябе агульны вобраз глыбоказначальнага віду дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва — габелена, які як мінімум дваццаць гадоў быў візітнай карткай беларускага пластычнага мастацтва.

Л.Д. Фінкельштэйн

мерная монументальнасць, крепость композиции, бесфоновое изображение, дерзкий выход за границы рамки по плоскости и внезапное прорастание рельефом прямо на зрителя, неожиданные для определенного автора цветовые решения... Все это в малых форматах с глубиной личностных переживаний, интригой и недосказанностью характерно для данного вида гобелена. Здесь и А. Юзеева-Шабловская, А. Солохина, Л. Скрипниченко, Н. Пилюзина, В. Кривошеина, Т. Белоусова-Петровская, С. Свистунович, Н. Суховерхова, Л. Петруль и др.

В этом предисловии мы попытались отметить основные вехи, магистрали и определенные повороты в развитии белорусского гобелена конца 1960-х — начала 2000-х гг., не претендуя, разумеется, на исчерпывающую информацию. По ряду причин некоторые вполне достойные произведения весьма уважаемых авторов не могли быть здесь представленными. Однако мы надеемся, что читатели все же смогут составить для себя общий образ глубоконационального вида декоративно-прикладного искусства — гобелена, который как минимум двадцать лет был визитной карточкой белорусского пластического искусства.

Л.Д. Фінкельштэйн

ВЫСТАВАЧНЫ ГАБЕЛЕН

Выставочный гобелен
Exhibition tapestry

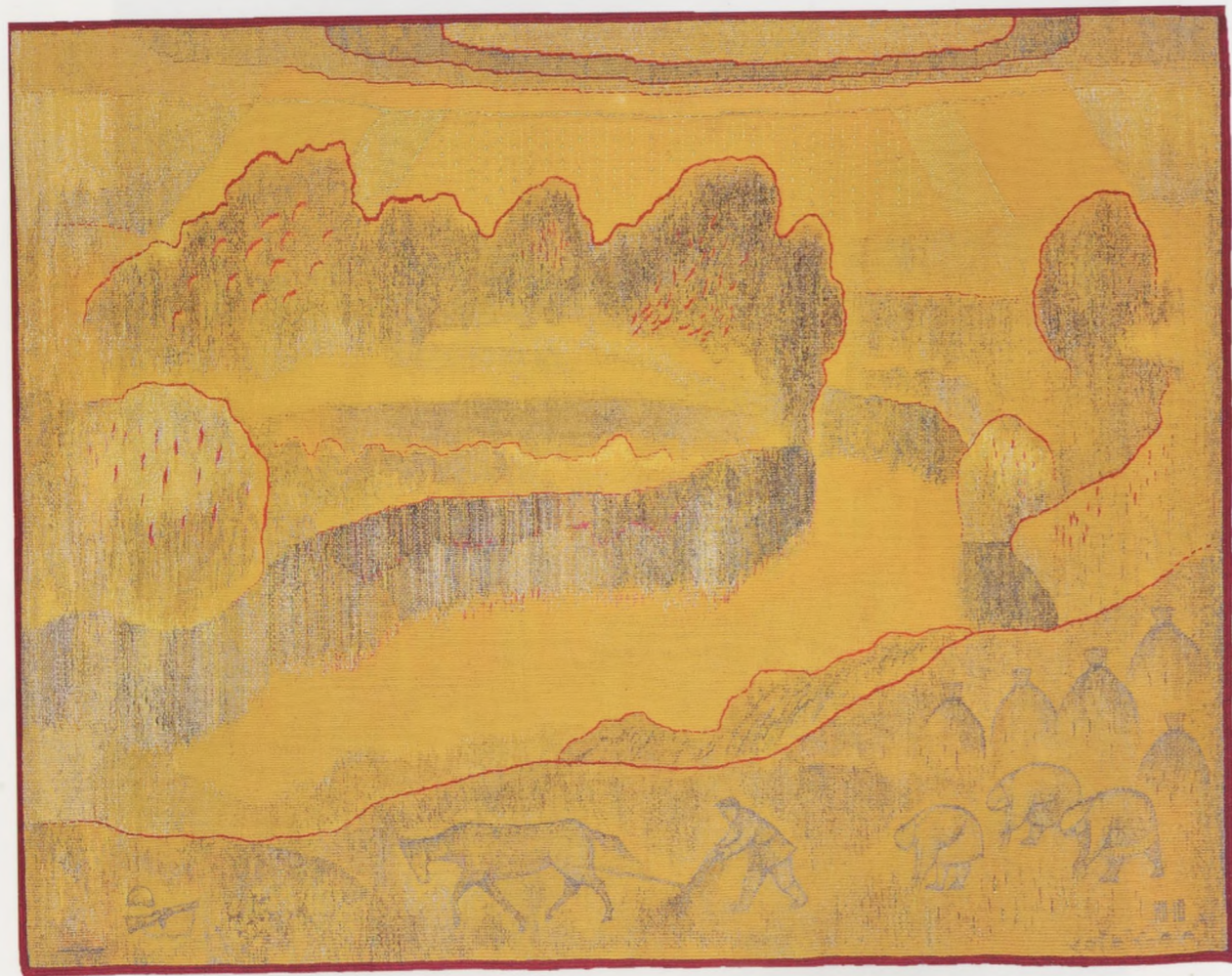

Н.В. Пілюзіна. Наука пра зоркі (портрэт сястры). 1975. Баваўна, воўна, люрэкс, змешаная тэхніка. 120 × 80
Н.В. Пилюзина. Наука о звездах (портрет сестры). 1975. Хлопок, шерсть, люрекс, смешанная техника. 120 × 80
N.V. Pilyuzina. Star Science (Sister's Portrait). 1975. Cotton, wool, metallic thread, mixed technique. 120 × 80

Н.В. Пілюзіна. Ой, ляцелі гусі ды з-пад Белай Русі. М. Багдановічу прысвячаецца. 1982. Баваўна, воўна. 245 × 170
Н.В. Пилюзина. Ой, летели гуси из-под Белой Руси. М. Богдановичу посвящается. 1982. Хлопок, шерсть. 245 × 170
N.V. Pilyuzina. Hey, Geese Flew from Belarus. Dedicated to M. Bogdanovich. 1982. Cotton, wool. 245 × 170

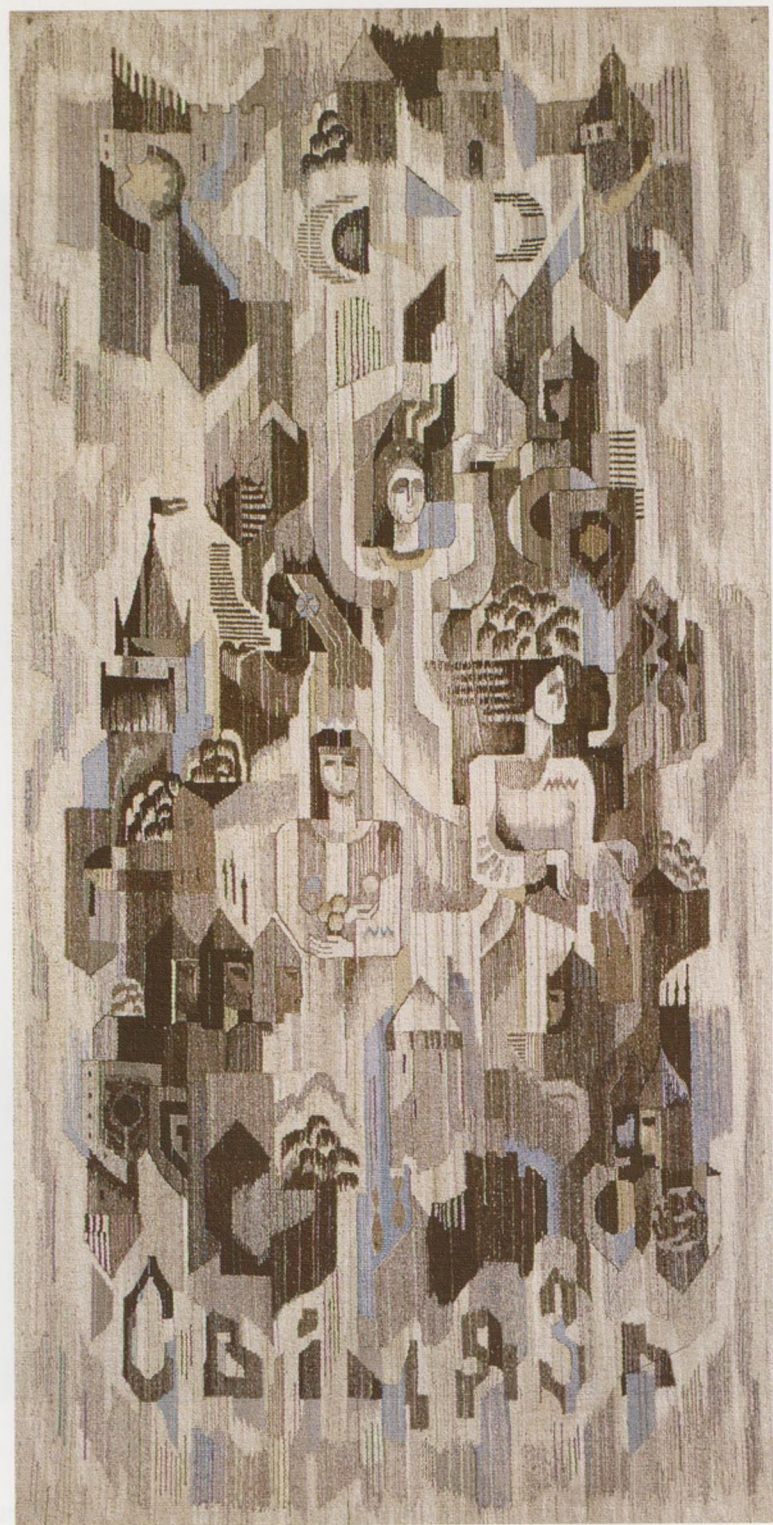

Н.В. Пілюзіна. Визвалена земля. 2010. Бавоўна, воўна, люрекс, змешаная тэхніка. 162 × 205
 Н.В. Пилюзина. Освобожденная земля. 2010. Хлопок, шерсть, люрекс, смешанная техника. 162 × 205
 N.V. Pilyuzina. Liberated Land. 2010. Cotton, wool, metallic thread, mixed technique. 162 × 205

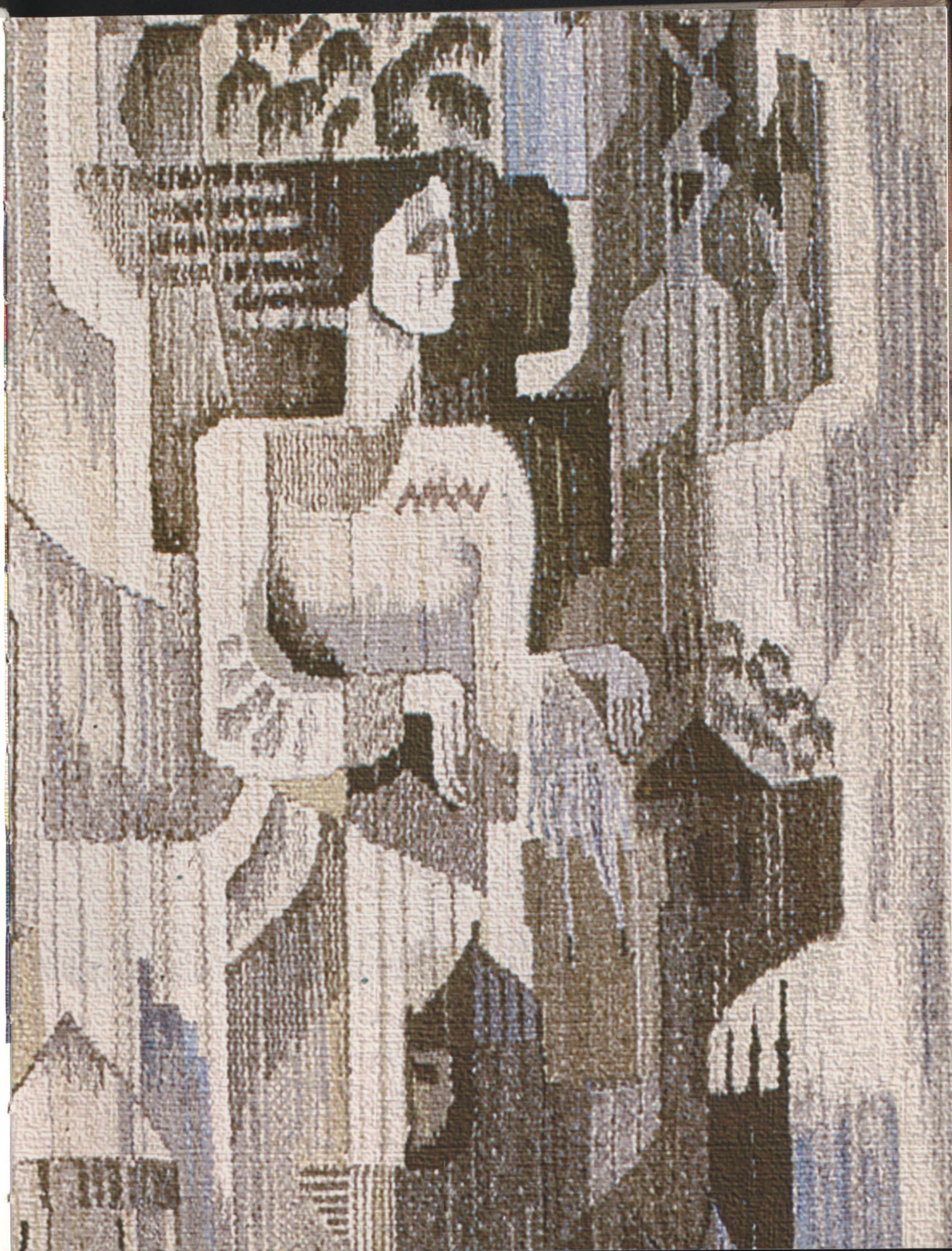

Н.В. Пілюзіна. На квітнеючым лузе. Прысвячаецца Я. Купалу і Я. Коласу.
 2002. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. 120 × 120
 Н.В. Пилюзина. На цветущем лугу. Посвящается Я. Купале и Я. Коласу.
 2002. Хлопок, шерсть, смешанная техника. 120 × 120
 N.V. Pilyuzina. On the Meadow. Dedicated to Ya. Kupala and Ya. Kolas. 2002.
 Cotton, wool, mixed technique. 120 × 120

Н.В. Пілюзіна. Легенда про возера Свіцязь. 1972. Бавоўна, воўна. 300 × 150
Н.В. Пилюзина. Легенда об озере Свितязь. 1972. Хлопок, шерсть. 300 × 150
N.V. Pilyuzina. Legend about Svityaz Lake. 1972. Cotton, wool. 300 × 150

Н.В. Пилюзина. «Мёртвым лягчэй, нясцерпна жывым, што мёртвых у серцы нясуць». 2005.

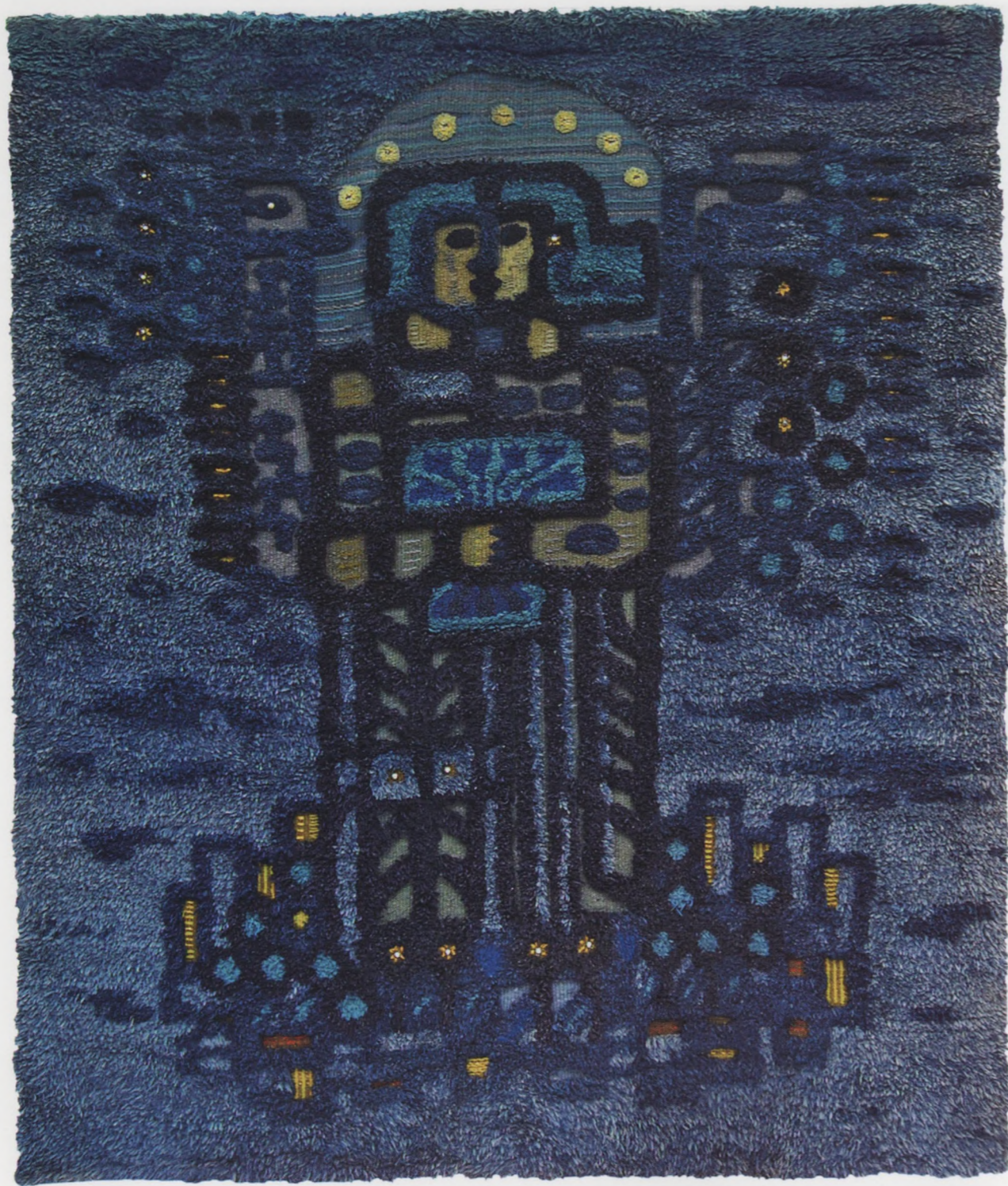
Бавоўна, воўна, люрэкс, джут, змешаная тэхніка. 150 × 260

Н.В. Пилюзина. «Мертвым легче, нестерпимо живым, что мертвых в сердце несут». 2005.

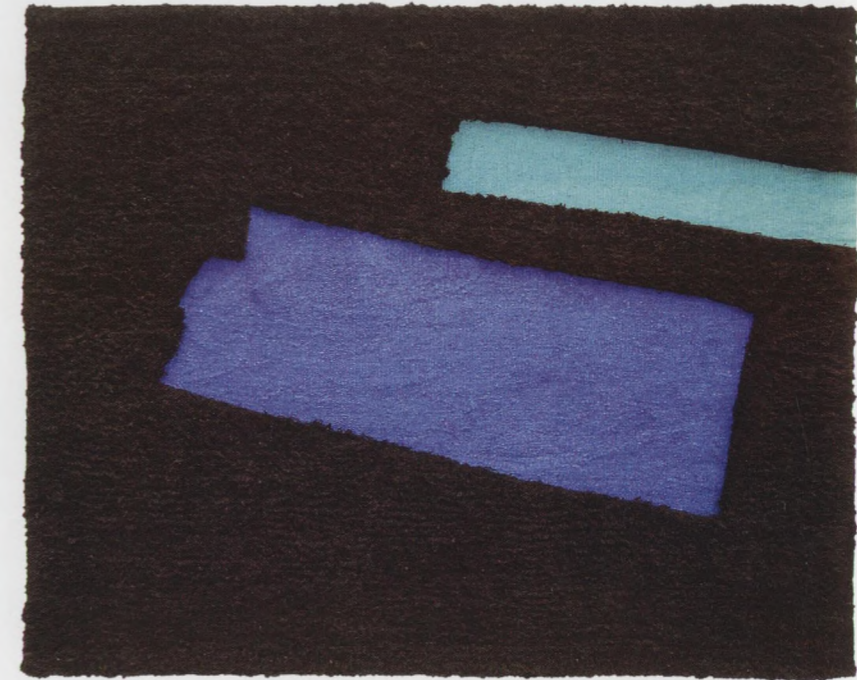
Хлопок, шерсть, люрекс, джут, смешанная техника. 150 × 260

N.V. Pilyuzina. «It is easier to the dead while the living carry the unbearable burden of their death in the heart». 2005. Cotton, wool, metallic thread, jute, mixed technique. 150 × 260

Н.В. Пилюзина. Перед зорнай дарогай. 1976. Бавоўна, воўна, лён, люрэкс, метал, змешаная тэхніка. 230 × 200
 Н.В. Пилюзина. Перед звездной дорогой. 1976. Хлопок, шерсть, лен, люрекс, металл, смешанная техника. 230 × 200
 N.V. Pilyuzina. In Front of a Star Road. 1976. Cotton, wool, flax, metallic thread, metal, mixed technique. 230 × 200

Н.В. Пилюзина. Прорыв. Часть 3. 2002. Бавоўна, воўна, ворс. 160 × 195
 Н.В. Пилюзина. Прорыв. Часть 3. 2002. Хлопок, шерсть, ворс. 160 × 195
 N.V. Pilyuzina. Break Through. Part 3. 2002. Cotton, wool, fluff. 160 × 195

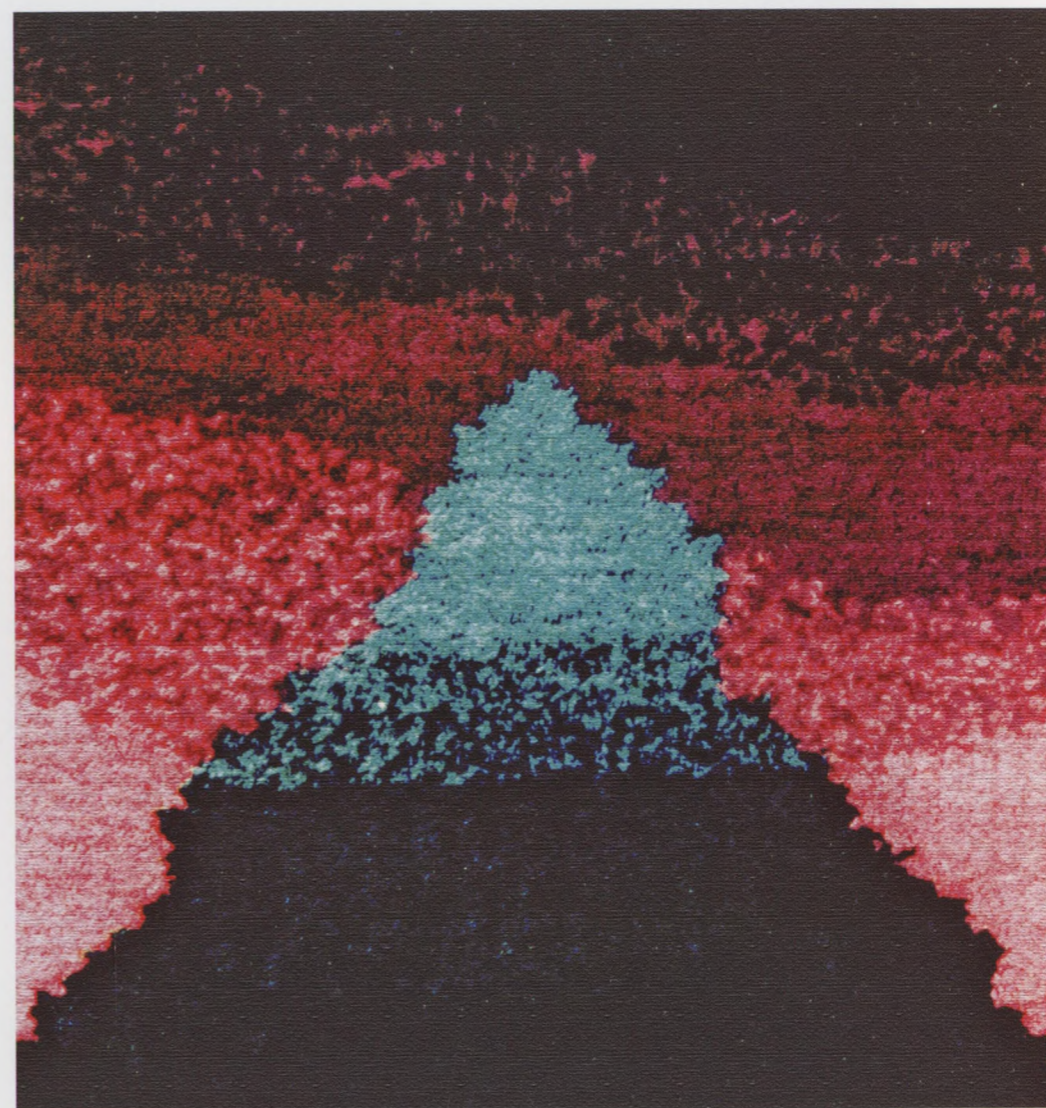
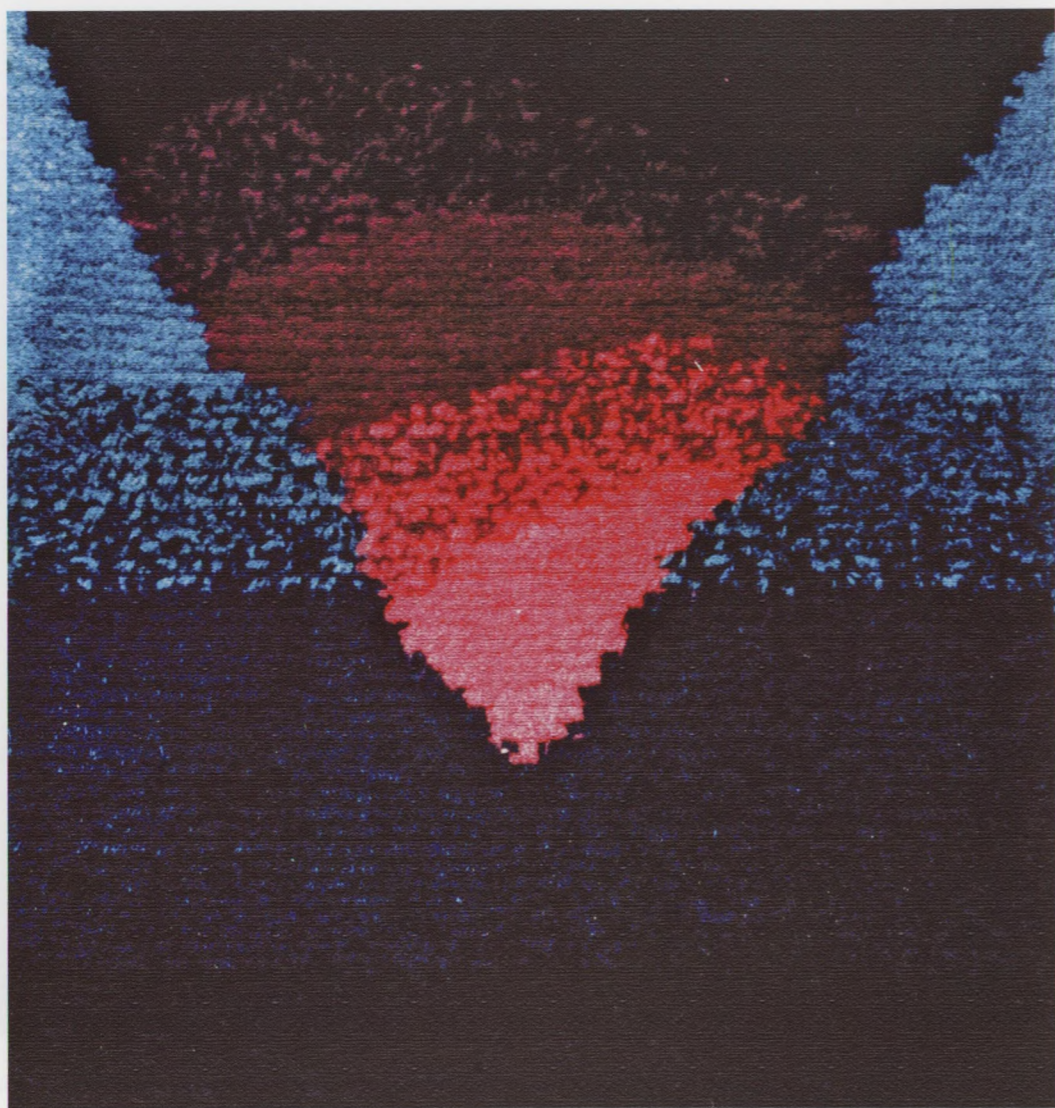
Л.М. Густава. Мой Мінск. 2003. Бавоўна, воўна. 111 × 173
Л.Н. Густова. Мой Мінск. 2003. Хлопок, шерсть. 111 × 173
L.N. Gustova. My Minsk. 2003. Cotton, wool. 111 × 173

Л.М. Густава. Цудоўны дзень. 2013. Трыпціх. Бавоўна, воўна. 133 × 130; 133 × 165; 133 × 130
Л.Н. Густова. Чудесный день. 2013. Триптих. Хлопок, шерсть. 133 × 130; 133 × 165; 133 × 130
L.N. Gustova. Amazing Day. 2013. Triptych. Cotton, wool. 133 × 130; 133 × 165; 133 × 130

Л.М. Густава. Тревога. Дыптых. 1998. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. Кожны 75 × 75
Л.Н. Густова. Тревога. Дыптых. 1998. Хлопак, шерсть, смешанная техника. Каждый 75 × 75
L.N. Gustova. Anxiety. Diptych. 1998. Cotton, wool, mixed technique. Each 75 × 75

Л.М. Густава. Кветки і матылькі. 1995. Бавоўна, воўна. 130 × 140
Л.Н. Густова. Цветы и бабочки. 1995. Хлопок, шерсть. 130 × 140
L.N. Gustova. Flowers and Butterflies. 1995. Cotton, wool. 130 × 140

Л.І. Пятруль. Развіднела. 1987. Бавоўна, воўна. 270 × 180
 Л.И. Петруль. Рассвело. 1987. Хлопок, шерсть. 270 × 180
 L.I. Petrul. Dawned. 1987. Cotton, wool. 270 × 180

Л.І. Пятруль. Пад белым дзёрнам. Трыпціх. 1989. Бавоўна, воўна, сізаль, люрэкс, змешаная тэхніка. 100 × 120
 Л.И. Петруль. Под белым дерном. Триптих. 1989. Хлопок, шерсть, сизаль, люрекс, смешанная техника. 100 × 120
 L.I. Petrul. Under the White Turf. Triptych. 1989. Cotton, wool, sisal, metallic thread, mixed technique. 100 × 120

Л.І. Петруль. Верескова тишина. 1981. Хлопок, шерсть, полушерсть. 120 × 190

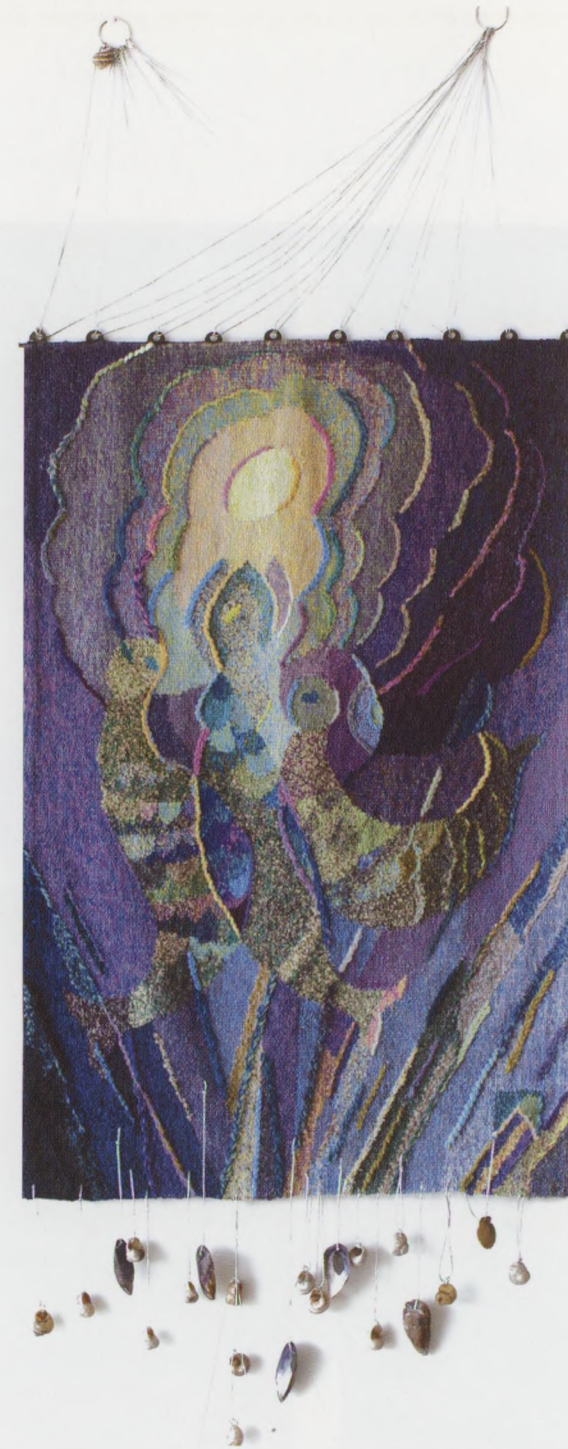
Л.І. Петруль. Верескова тишина. 1981. Хлопок, шерсть, полушерсть. 120 × 190

Л.І. Петруль. Верескова тишина. 1981. Хлопок, шерсть, полушерсть. 120 × 190
Л.І. Петруль. Верескова тишина. 1981. Хлопок, шерсть, полушерсть. 120 × 190
L.I. Petruľ. Heather Silence. 1981. Cotton, wool, wool mixture. 120 × 190

Л.И. Петруль. Лесная царевна. 2002. Бавоўна, лён, паўвоўна, металічная нітка, люрэкс, сізаль, пацеркі, змешаная тэхніка. 90 × 50
 Л.И. Петруль. Лесная царевна. 2002. Хлопок, лен, полушерсть, металлическая нить, люрекс, сизаль, бисер, смешанная техника. 90 × 50
 L.I. Petrul. Forest Princess. 2002. Cotton, flax, wool mixture, metallic thread, sisal, beads, mixed technique. 90 × 50

Л.И. Петруль. Над возерам. 2000. Бавоўна, паўвоўна, ракавінкі, металічны шнур, змешаная тэхніка. 130 × 65
 Л.И. Петруль. Над озером. 2000. Хлопок, полушерсть, ракушки, металлический шнур, смешанная техника. 130 × 65
 L.I. Petrul. Above the Lake. 2000. Cotton, wool mixture, shells, metallic cord, mixed technique. 130 × 65

Л.І. Пятруль. Парванья пацеркі. 2000. Бавоўна, воўна, паўвоўна, кераміка, змешаная тэхніка. 100 × 100
Л.І. Петруль. Порванные бусы. 2000. Хлопок, шерсть, полушерсть, керамика, смешанная техника. 100 × 100
L.I. Petruľ. Torn Beads. 2000. Cotton, wool, wool mixture, ceramics, mixed technique. 100 × 100

Л.І. Пятруль. Клёцкі (з серыі «Сказ пра бульбу»). 1983—1984. Лен, паўвоўна. 90 × 120
Л.І. Петруль. Клецки (из серии «Сказание о картофеле»). 1983—1984. Лен, полушерсть. 90 × 120
L.I. Petruľ. Potato Dumplings (from the series About Potatoes). 1983—1984. Flax, wool mixture. 90 × 120

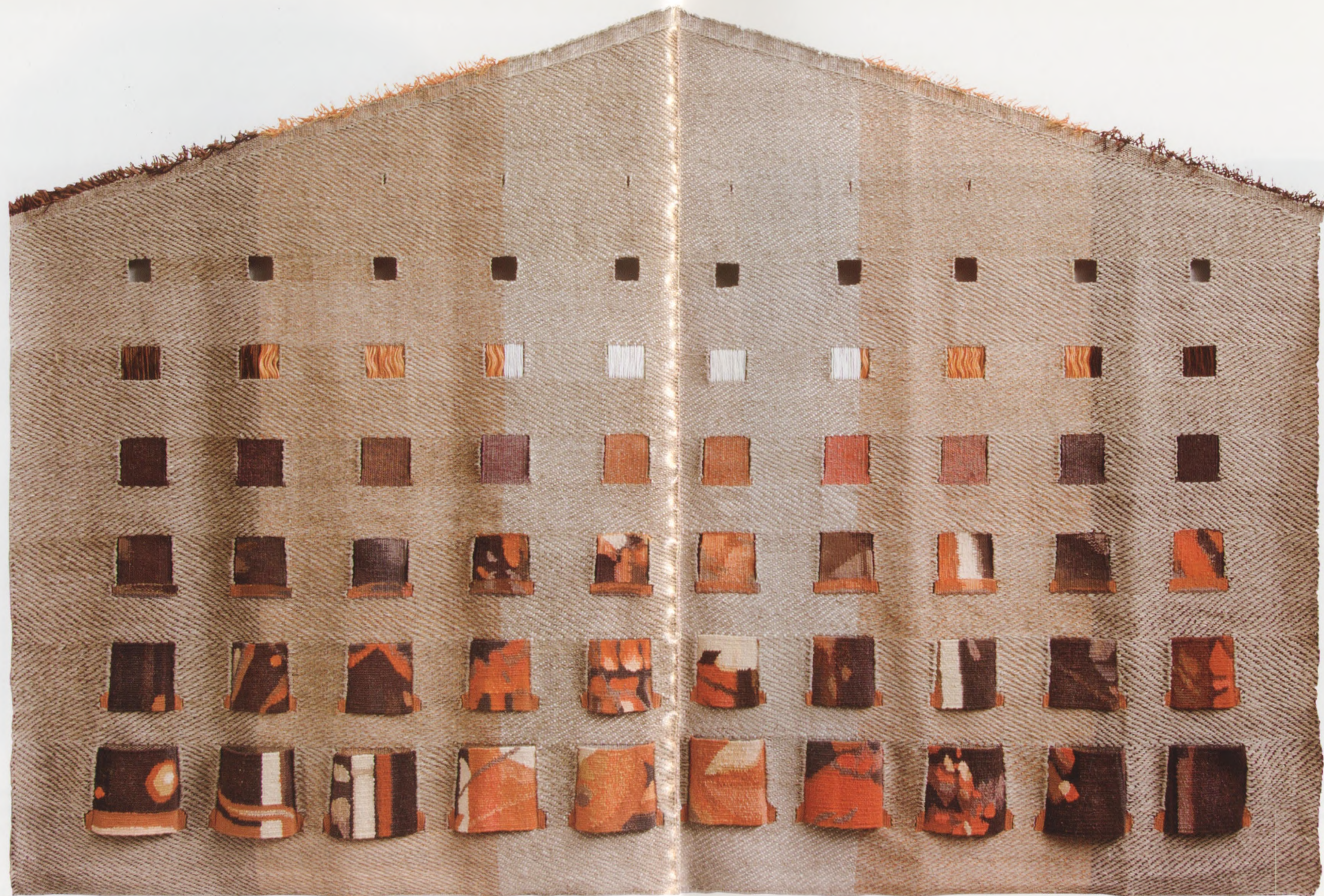

Л.І. Петруль. Максим. 1998. Бавоўна, воўна, сізаль, змешаная тэхніка. 50 × 35
Л.И. Петруль. Максим. 1998. Хлопок, шерсть, сизаль, смешанная техника. 50 × 35
L.I. Petrul. Maksim. 1998. Cotton, wool, sisal, mixed technique. 50 × 35

Л.І. Петруль. Іней (з серыі «Ніця вярба»). 2000. Бавоўна, паўвоўна, сізаль, люрэкс, змешаная тэхніка. 120 × 120
Л.И. Петруль. Иней (из серии «Плакучая ива»). 2000. Хлопок, полушерсть, сизаль, люрекс, смешанная техника. 120 × 120
L.I. Petrul. Frost (from the series Weeping Willow). 2000. Cotton, wool mixture, sisal, metallic thread, mixed technique. 120 × 120

Л.І. Пятруль. Гуки пам'яті. 2010—2011. Лен, акрил, паўвоўна, змешаная тэхніка. 140 × 200
Л.И. Петруль. Звуки памяти. 2010—2011. Лен, акрил, полушерсть, смешанная техника. 140 × 200
L.I. Petrul. Memory Sounds. 2010—2011. Flax, acryl, wool mixture, mixed technique. 140 × 200

Г.П. Криваблоцкая. Зима. 1998. Мини-гобелен. Бавоўна, воўна, віскоза, люрэкс. 20 × 26
 Г. П. Кривоблоцкая. Зима. 1998. Мини-гобелен. Хлопок, шерсть, вискоза, люрекс. 20 × 26
 G.P. Krivoblotskaya. Winter. 1998. Mini-tapestry. Cotton, wool, viscose, metallic thread. 20 × 26

Г.П. Криваблоцкая. І зноў дзень. 1999. Бавоўна, воўна, віскоза, люрэкс. 80 × 100
 Г. П. Кривоблоцкая. И снова день. 1999. Хлопок, шерсть, вискоза, люрекс. 80 × 100
 G.P. Krivoblotskaya. There Is a Day Again. 1999. Cotton, wool, viscose, metallic thread. 80 × 100

Г.П. Кривоблоцкая. День. 1996. Бавоўна, воўна. 86 × 230

Г. П. Кривоблоцкая. День. 1996. Хлопок, шерсть. 86 × 230

G.P. Krivoblotskaya. Day. 1996. Cotton, wool. 86 × 230

В.П. Маркавец-Бартлова. Адражэнне. 1987. Лён, воўна. 120 × 160
 В.П. Маркавец-Бартлова. Возрождение. 1987. Лен, шерсть. 120 × 160
 V.P. Markovec-Bartlova. Revival. 1987. Flax, wool. 120 × 160

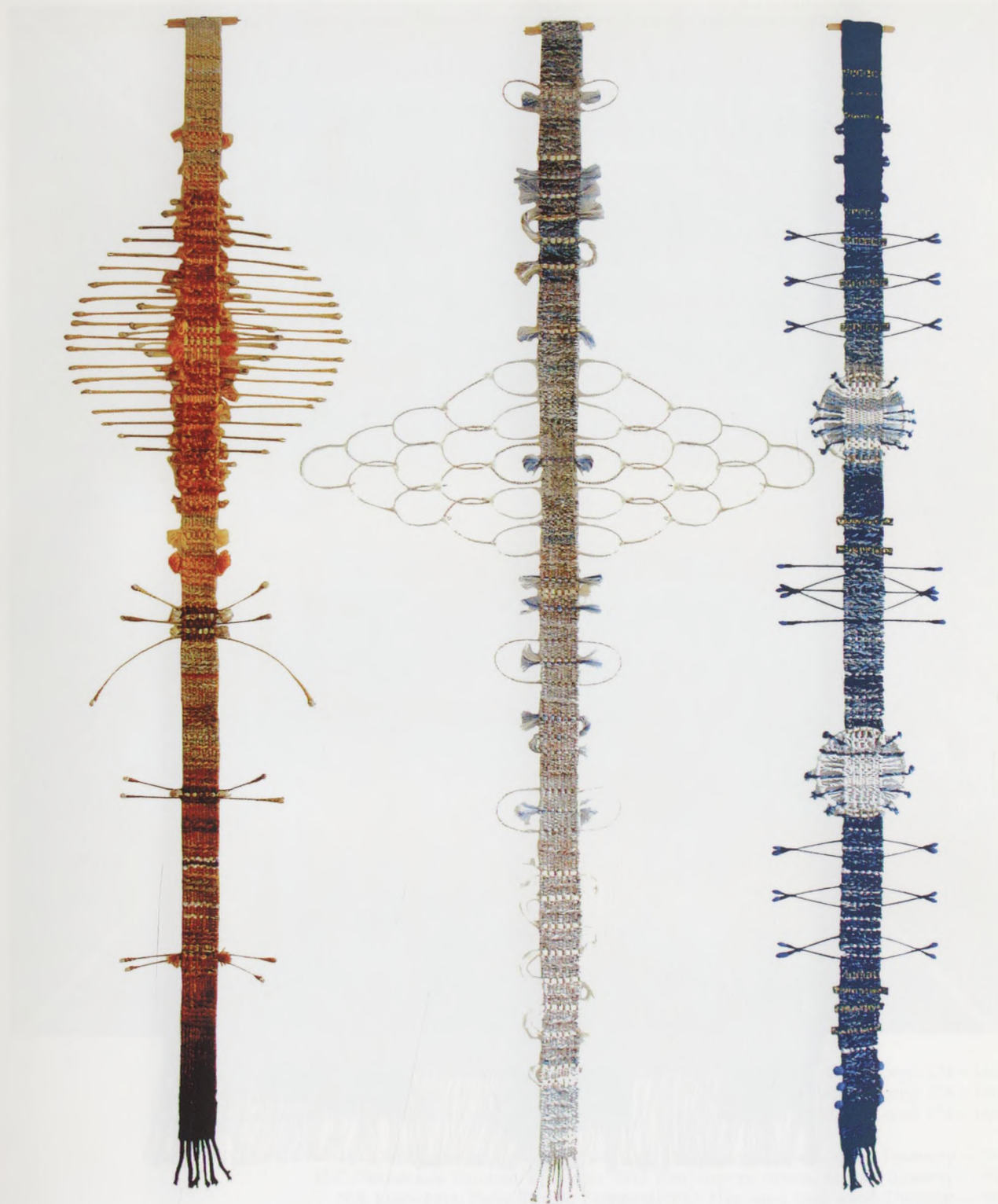

В.П. Маркавец-Бартлова. Гаспадар пушчы. 1986. Лён, воўна. 120 × 130
 В.П. Маркавец-Бартлова. Хозяин пуши. 1986. Лен, шерсть. 120 × 130
 V.P. Markovec-Bartlova. Forest Owner. 1986. Flax, wool. 120 × 130

В.П. Маркевец-Бартлова. Канаплянки. Трыпціх. 1984. Лен. 210 × 210
 В.П. Маркевец-Бартлова. Коноплянки. Триптих. 1984. Лен. 210 × 210
 V.P. Markovec-Bartlova. Linnets. Triptych. 1984. Flax. 210 × 210

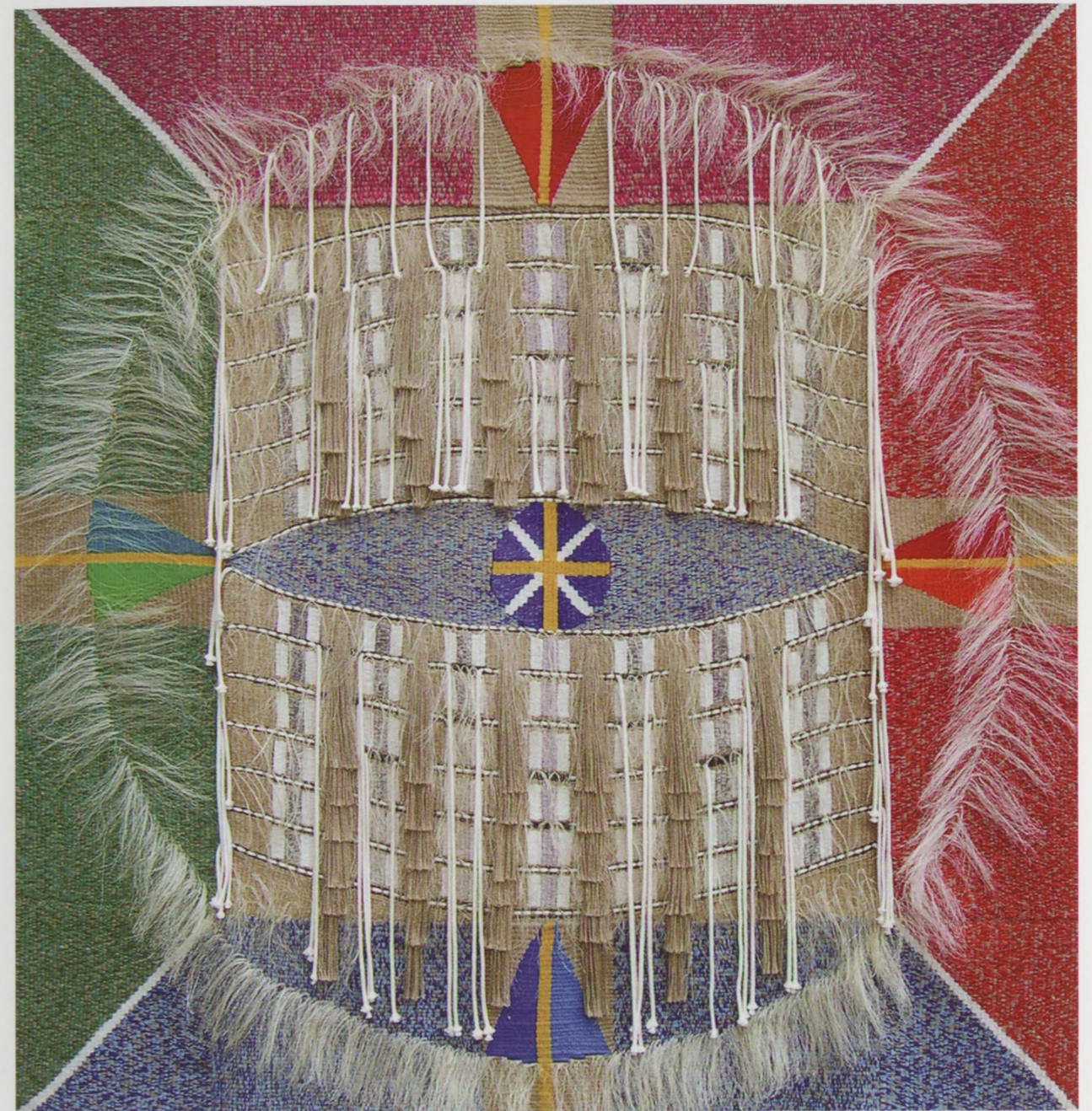

В.П. Маркевец-Бартлова. Шляхі. 2011. Лен, воўна. 240 × 150
 В.П. Маркевец-Бартлова. Пути. 2011. Лен, шерсть. 240 × 150
 V.P. Markovec-Bartlova. Roads. 2011. Flax, wool. 240 × 150

Н.С. Лісоўская. Знакі роднай зямлі. 2010. Лён, воўна, сінтэтыка, сізаль, кераміка. 110 × 73
 Н.С. Лисовская. Знаки родной земли. 2010. Лен, шерсть, синтетика, сизаль, лен, керамика. 110 × 73
 N.S. Lisovskaya. Signs of the Native Land. 2010. Flax, wool, synthetic material, sisal, ceramics. 110 × 73

Н.С. Лісоўская. Сонечны год. Бацьку прысвячаецца. 2003. Воўна, сінтэтыка, сізаль, шнур. 174 × 166
 Н.С. Лисовская. Солнечный год. Отцу посвящается. 2003. Шерсть, синтетика, сизаль, шнур. 174 × 166
 N.S. Lisovskaya. Sunny Year. Dedicated to the Father. 2003. Wool, synthetic material, sisal, cord. 174 × 166

Н.С. Лісоўская. Капішча. Фрагмент. 2013. Лён, воўна, сізаль, дрэва. Дыяметр — 96
 Н.С. Лисовская. Капище. Фрагмент. 2013. Лен, шерсть, сизаль, дерево. Диаметр — 96
 N.S. Lisovskaya. Pagan Temple. Fragment. 2013. Flax, wool, sisal, wood. Diameter — 96
 →

Н.С. Лисоўская. У лесе кладуцца цені. 1994. Лён, воўна, сінтэтыка. 105 × 102
Н.С. Лисовская. В лесу ложатся тени. 1994. Лен, шерсть, синтетика. 105 × 102
N.S. Lisovskaya. In the Forest Shadows Fall. 1994. Flax, wool, synthetic material. 105 × 102

Н.С. Лисоўская. Горад. 1990. Воўна, сінтэтыка. 140 × 250
Н.С. Лисовская. Город. 1990. Шерсть, синтетика. 140 × 250
N.S. Lisovskaya. City. 1990. Wool, synthetic material. 140 × 250

Н.С. Лисоўская. Сивая даўніна. 2010. Лён, воўна, кераміка, сінтэтыка, сізаль, лыка. 93 × 120
Н.С. Лисовская. Седая старина. 2010. Лен, шерсть, керамика, синтетика, сизаль, лыко. 93 × 120
N.S. Lisovskaya. The Grey Past. 2010. Flax, wool, ceramics, synthetic material, sisal, splint. 93 × 120

Т.П. Белавусова-Петроўская. Кампазіцыя. 1986. Бавоўна, воўна. 50 × 60
 Т.П. Белоусова-Петровская. Композиция. 1986. Хлопок, шерсть. 50 × 60
 T.P. Belousova-Petrovskaya. Composition. 1986. Cotton, wool. 50 × 60

Т.П. Белавусова-Петроўская. Лялька. 1988. Аб'ёмны габелен. Воўна. 50 × 40 × 40
 Т.П. Белоусова-Петровская. Кукла. 1988. Объемный гобелен. Шерсть. 50 × 40 × 40
 T.P. Belousova-Petrovskaya. Doll. 1988. Three dimensional tapestry. Wool. 50 × 40 × 40

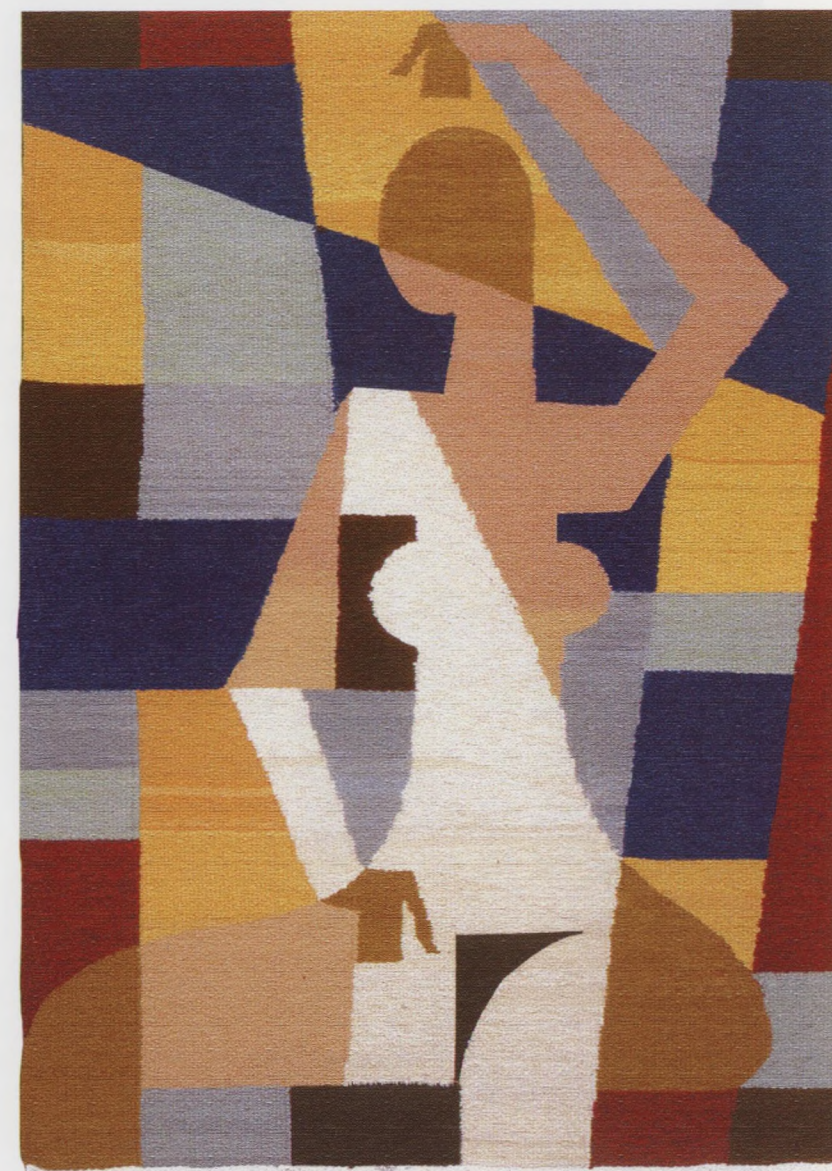

Т.П. Белавусова-Пятроўская. Партрэт. 1985. Бавоўна, воўна. 76 × 65
Т.П. Белоусова-Петровская. Портрет. 1985. Хлопок, шерсть. 76 × 65
T.P. Belousova-Petrovskaya. Portrait. 1985. Cotton, wool. 76 × 65

Т.П. Белавусова-Пятроўская. Аўтапартрэт. 2002. Бавоўна, воўна. 100 × 80
Т.П. Белоусова-Петровская. Автопортрет. 2002. Хлопок, шерсть. 100 × 80
T.P. Belousova-Petrovskaya. Self Portrait. 2002. Cotton, wool. 100 × 80

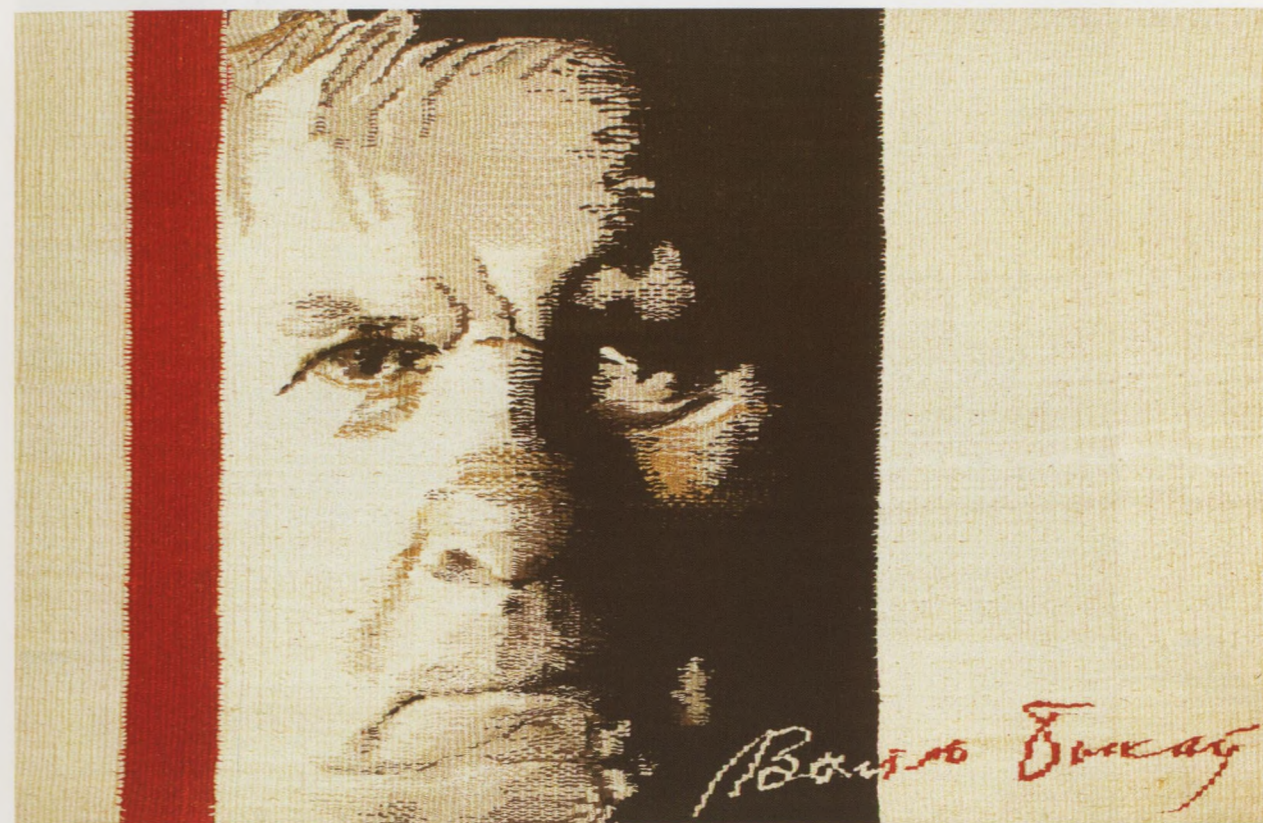

Т.П. Белавусова-Пятроўская. Супрэматычная лазня. Трыпціх. 2000. Лён, воўна. Кожны 100 × 80
Т.П. Белоусова-Петровская. Супрематическая баня. Триптих. 2000. Лен, шерсть. Каждый 100 × 80
T.P. Belousova-Petrovskaya. Suprematic Bathhouse. Triptych. 2000. Flax, wool. Each 100 × 80

С.А. Баранкоўская. Юліянія і Альгерд (з серыі «Альгердавым шляхам», цэнтральная частка). 2004. Лен, воўна, паўвоўна. 96 × 74
 С.А. Баранковская. Иулиания и Альгерд (из серии «Альгердовым путем», центральная часть). 2004. Лен, шерсть, полушерсть. 96 × 74
 S.A. Barankovskaya. Juliana and Algerd (from the series By Way of Algerd, central part). 2004. Flax, wool, wool mixture. 96 × 74

С.А. Баранкоўская. Апостал. Васіль Быкаў. 2009. Лен, воўна, паўвоўна. 96 × 62
 С.А. Баранковская. Апостол. Василь Быков. 2009. Лен, шерсть, полушерсть. 96 × 62
 S.A. Barankovskaya. Apostle. Vasil Bykov. 2009. Flax, wool, wool mixture. 96 × 62

С.А. Баранкоўская. Ксты. Рыгор Барадудлін. 2005. Лен, воўна, паўвоўна. 90 × 58
С.А. Баранковская. Ксты. Рыгор Бородулин. 2005. Лен, шерсть, полушерсть. 90 × 58
S.A. Barankovskaya. Ksty. Rygor Borodulin. 2005. Flax, wool, wool mixture. 90 × 58

С.А. Баранкоўская. Палёт. 2000. Лен, воўна, паўвоўна. 50 × 65
С.А. Баранковская. Полет. 2000. Лен, шерсть, полушерсть. 50 × 65
S.A. Barankovskaya. Flight. 2000. Flax, wool, wool mixture. 50 × 65

Н.У. Сухаверхава. Сон-трава. 1976. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. 170 × 120
 Н.В. Сухаверхова. Сон-трава. 1976. Хлопок, шерсть, смешанная техника. 170 × 120
 N.V. Sukhoverkhova. Pasque-flower. 1976. Cotton, wool, mixed technique. 170 × 120

Н.У. Сухаверхава. Пегас і муза. 2015. Бавоўна, воўна. 85 × 115
 Н.В. Сухаверхова. Пегас и муза. 2015. Хлопок, шерсть. 85 × 115
 N.V. Sukhoverkhova. Pegasus and Muse. 2015. Cotton, wool. 85 × 115

Н.У. Сухаверхава. Летнія навальніцы. 1996. Бавоўна, воўна. 150 × 200
Н.В. Суховерхова. Летние грозы. 1996. Хлопок, шерсть. 150 × 200
N.V. Sukhoverkhova. Summer Thunderstorms. 1996. Cotton, wool. 150 × 200

Н.У. Сухаверхава. Варажба на кававай гушчы. 1991. Бавоўна, воўна. 42 × 42
Н.В. Суховерхова. Гадание на кофейной гуще. 1991. Хлопок, шерсть. 42 × 42
N.V. Sukhoverkhova. Guesswork. 1991. Cotton, wool. 42 × 42

Н.У. Сухаверхава. Раніца. Апоўдні. Калыханка. Трыпціх. 2013. Баваўна, воўна. Кожны 96 × 79
Н.В. Сухаверхова. Утро. Пополудни. Колыбельная. Триптих. 2013. Хлопок, шерсть. Каждый 96 × 79
N.V. Sukhoverkova. Morning. At Noon. Lullaby. Triptych. 2013. Cotton, wool. Each 96 × 79

С.Л. Абрамовіч. Проростання. 2000. Бавоўна, воўна, паўвоўна, скура. 120 × 100
С.Л. Абрамович. Проростание. 2000. Хлопок, шерсть, полушерсть, кожа. 120 × 100
S.L. Abramovich. Germination. 2000. Cotton, wool, wool mixture, leather. 120 × 100

С.Л. Абрамовіч. Далеч. 2008. Бавоўна, воўна, паўвоўна, сінтэтыка. 235 × 65
С.Л. Абрамович. Даль. 2008. Хлопок, шерсть, полушерсть, синтетика. 235 × 65
S.L. Abramovich. Distance. 2008. Cotton, wool, wool mixture, synthetic material. 235 × 65

В.С. Кривашева. Палеская раница. 1977. Бавоўна, воўна, паўвоўна. 190 × 130
 В.С. Кривошеева. Полесское утро. 1977. Хлопок, шерсть, полушерсть. 190 × 130
 V.S. Krivosheeva. Polesye Morning. 1977. Cotton, wool, wool mixture. 190 × 130

В.С. Кривашева. Восенькі нацюрморт. 1976. Бавоўна, воўна, паўвоўна. 170 × 156
 В.С. Кривошеева. Осенний натюрморт. 1976. Хлопок, шерсть, полушерсть. 170 × 156
 V.S. Krivosheeva. Autumn Still Life. 1976. Cotton, wool, wool mixture. 170 × 156

В.С. Кривашева. Месяц червень. 1981. Бавоўна, паўвоўна. 200 × 250
В.С. Кривошеева. Месяц июнь. 1981. Хлопок, полушерсть. 200 × 250
V.S. Krivosheeva. June. 1981. Cotton, wool mixture. 200 × 250

В.С. Кривашева. Мир вашему дому. 2009. Бавоўна, паўвоўна. 60 × 75
В.С. Кривошеева. Мир вашему дому. 2009. Хлопок, полушерсть. 60 × 75
V.S. Krivosheeva. Peace to Your Home. 2009. Cotton, wool mixture. 60 × 75

А.Ф. Гуршчанкова. Берасця адвечная далячынь. 2013. Лён, паўвоўна. 148 × 156
 А.Ф. Гуршчанкова. Берестья вековая даль. 2013. Лен, полушерсть. 148 × 156
 A.F. Gurschenkova. Centuries-Old Distance of Berestye. 2013. Flax, wool mixture. 148 × 156

А.Ф. Гуршчанкова. Нябачны сюжэт. 2015. Паўвоўна, акрыл, аўтарская тэхніка. 170 × 90
 А.Ф. Гуршчанкова. Невидимый сюжет. 2015. Полушерсть, акрил, авторская техника. 170 × 90
 A.F. Gurschenkova. Invisible Plot. 2015. Wool mixture, acryl, designer technique. 170 × 90

А.Ф. Гуршчанкова. Пра Белую Русь. 1987. Бавоўна, паўвоўна. 54 × 48
А.Ф. Гуршчанкова. О Белой Руси. 1987. Хлопок, полушерсть. 54 × 48
A.F. Gurschenkova. About Belarus. 1987. Cotton, wool mixture. 54 × 48

А.Ф. Гуршчанкова. Многія леты. 2011. Лен, паўвоўна, аўтарская тэхніка. 115 × 135
А.Ф. Гуршчанкова. Многие лета. 2011. Лен, полушерсть, авторская техника. 115 × 135
A.F. Gurschenkova. Many Happy Returns. 2011. Flax, wool mixture, designer technique. 115 × 135

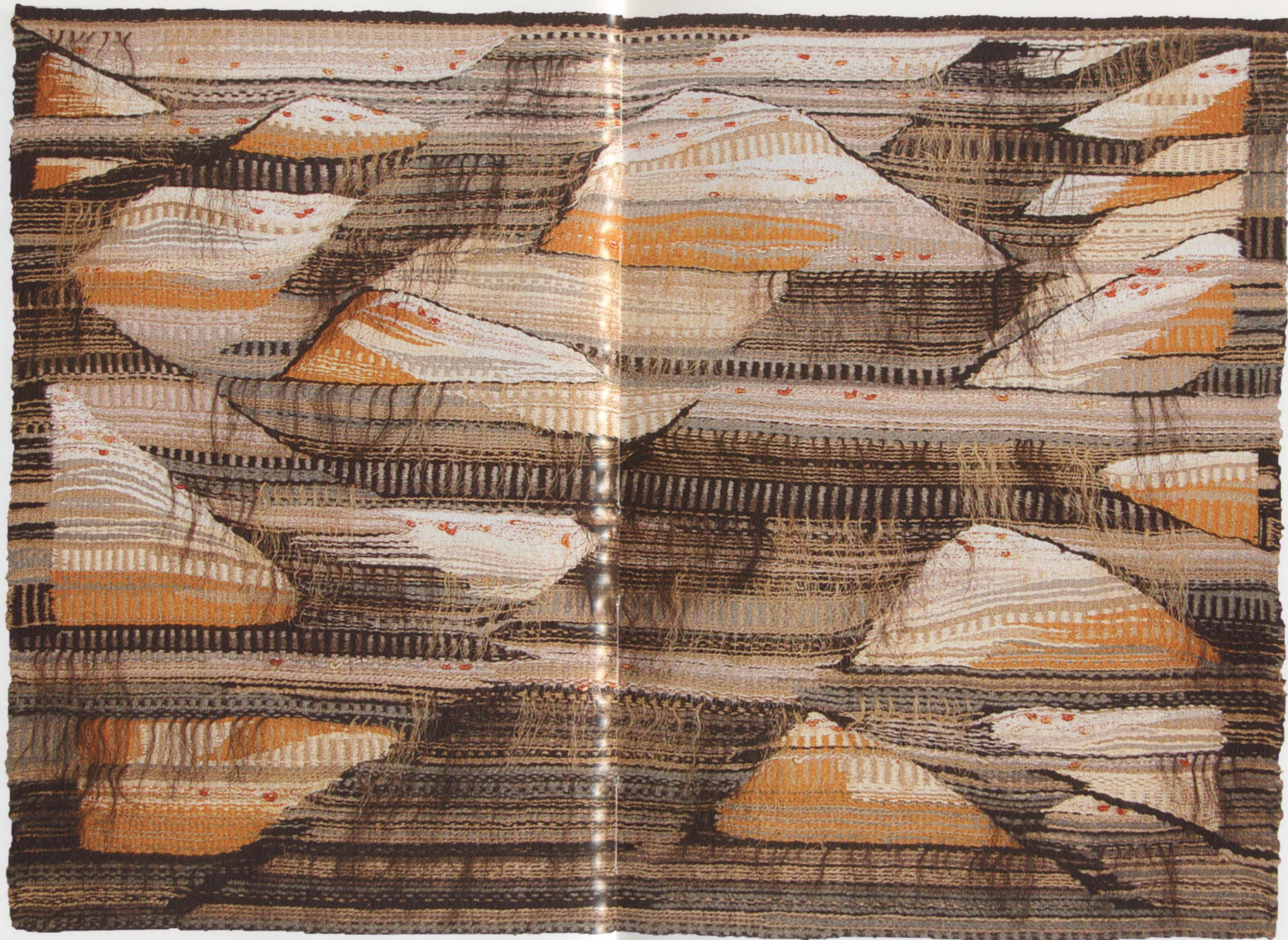

Т.Ф. Козік. Святочныя спевы продкаў. 2015. Лен, аўтарская тэхніка. 130 × 95
 Т.Ф. Козик. Праздничное пение предков. 2015. Лен, авторская техника. 130 × 95
 T.F.Kozik. Festive Songs of the Ancestors. 2015. Flax, designer technique. 130 × 95

Т.Ф. Козік. Адчуць на сваіх крылах залатую цеплыню. 1998. Баваўна, воўна. 115 × 173
 Т.Ф. Козик. Почувствовать на своих крыльях золотое тепло. 1998. Хлопок, шерсть. 115 × 173
 T.F. Kozik. To Feel Golden Warmth on Your Wings. 1998. Cotton, wool. 115 × 173

T.F. Kozik. Celebration of Autumn Joining to the Mystery. 1997. Cotton, wool, sisal, mixed technique. 125 x 172
T.F. Kozik. Праздник осеннего приобщения к тайне. 1997. Хлопок, шерсть, сизаль, смешанная техника. 125 x 172
T.F. Kozik. Celebration of Autumn Joining to the Mystery. 1997. Cotton, wool, sisal, mixed technique. 125 x 172

T.F. Kozik. Фэст восеньскага далучэння да таямніцы. 1997.
Баваюна, воўна, сізаль, змешаная тэхніка. 125 x 172
T.F. Kozik. Праздник осеннего приобщения к тайне. 1997.
Хлопок, шерсть, сизаль, смешанная техника. 125 x 172
T.F. Kozik. Celebration of Autumn Joining to the Mystery. 1997.
Cotton, wool, sisal, mixed technique. 125 x 172

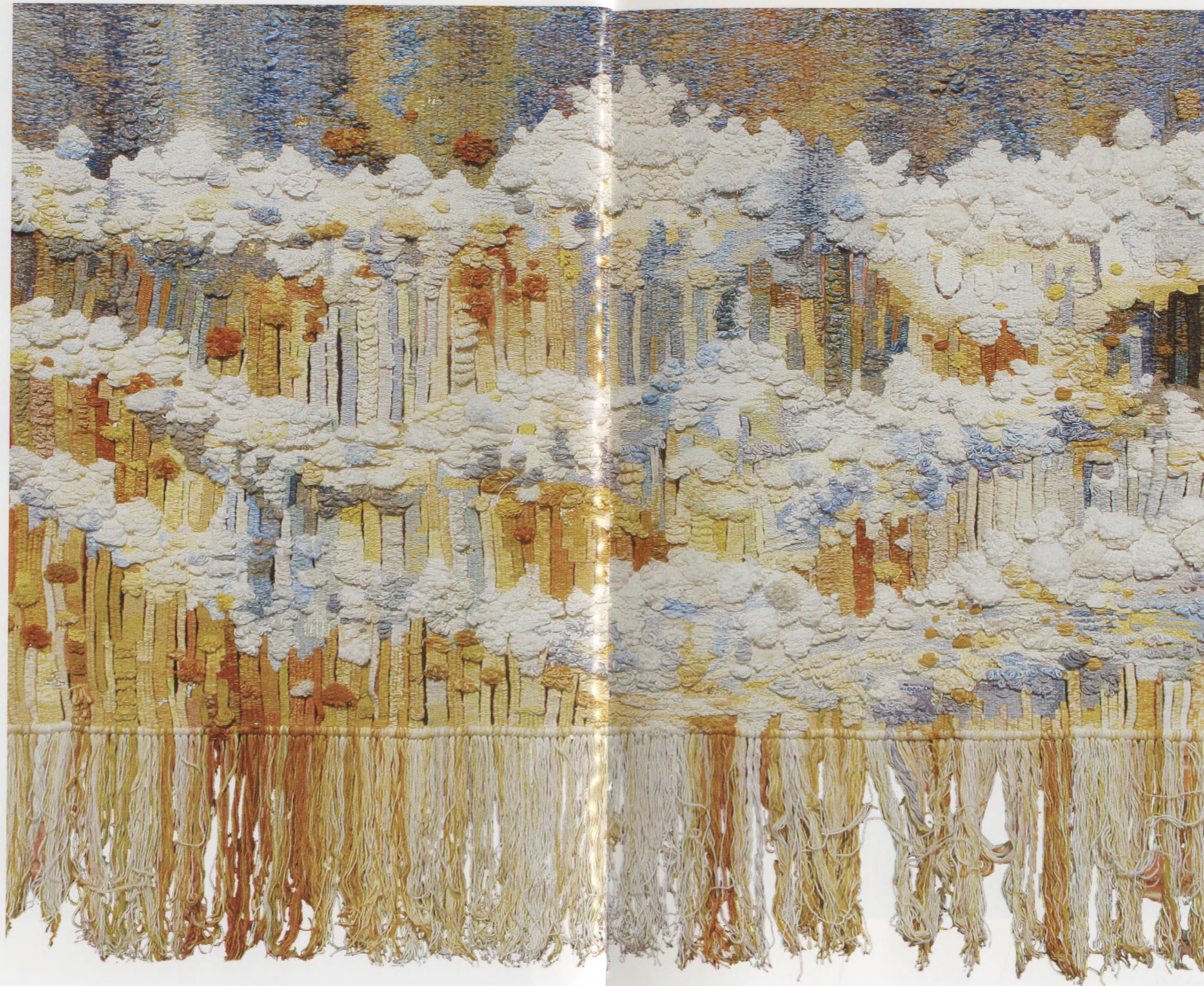

А.М. Дваронін. Палеская рапсодыя. 1998. Бавоўна, паўвоўна. 250 × 180
 А.М. Дворонин. Полеская рапсодыя. 1998. Хлопок, полушерсть. 250 × 180
 A.M. Dvoronin. Polesye Rhapsody. 1998. Cotton, wool mixture. 250 × 180

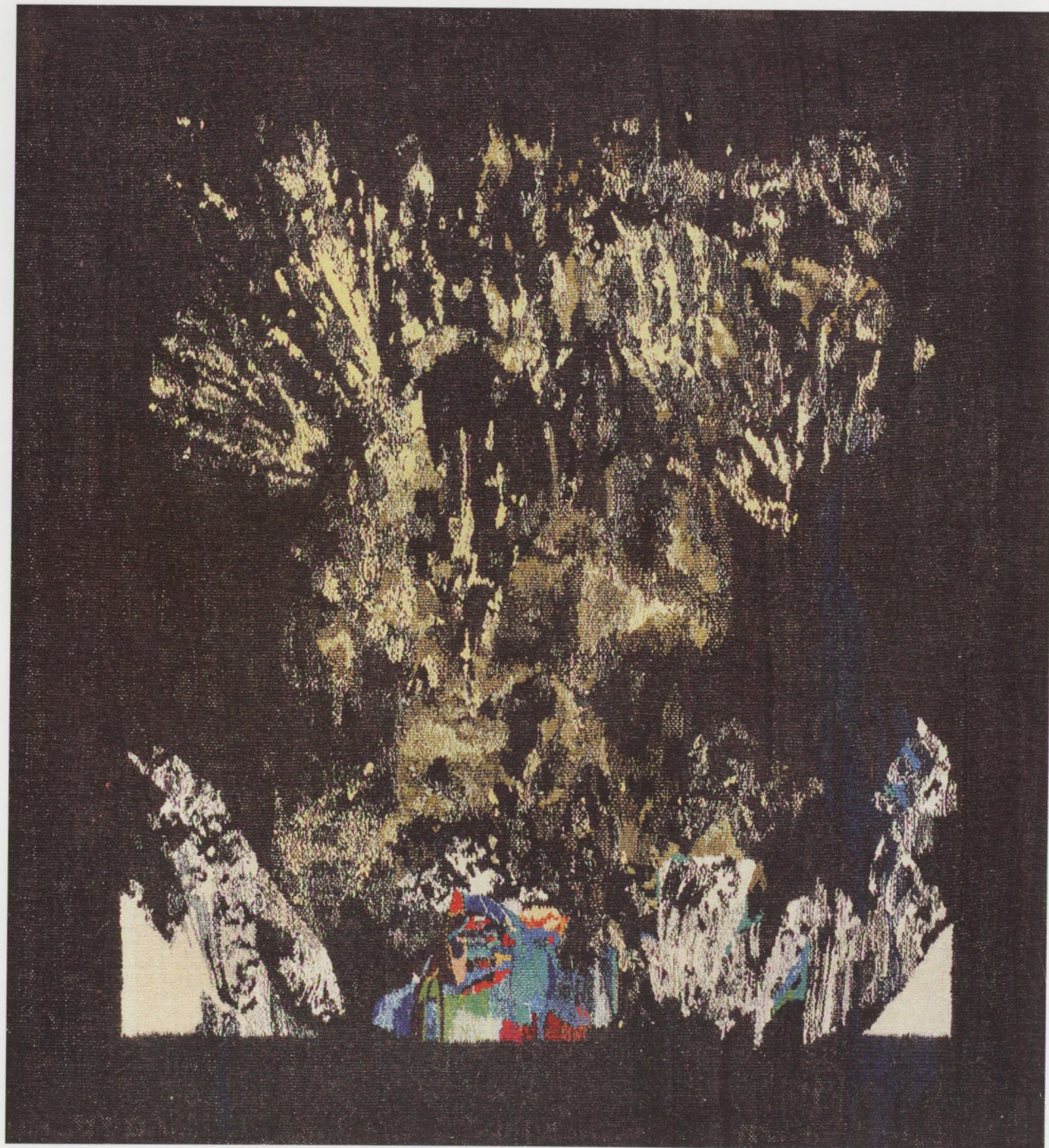
А.М. Дваронін. Касачы. 1999. Бавоўна, паўвоўна. 84 × 84
 А.М. Дворонин. Ирисы. 1999. Хлопок, полушерсть. 84 × 84
 A.M. Dvoronin. Irises. 1999. Cotton, wool mixture. 84 × 84

А.М. Дворонін. Бурштынавы бераг. 2004. Бавоўна, паўвоўна, люрэкс, папера, змешаная тэхніка. 181 × 198
А.М. Дворонин. Янтарный берег. 2004. Хлопок, полушерсть, люрекс, бумага, смешанная техника. 181 × 198
A.M. Dvoronin. Amber Shore. 2004. Cotton, wool mixture, metallic thread, paper, mixed technique. 181 × 198

В.У. Грыдзіна. Дрэва. 2002. Бавоўна, воўна. 89 × 86
О.В. Грыдина. Древо. 2002. Хлопок, шерсть. 89 × 86
O.V. Gridina. Tree. 2002. Cotton, wool. 89 × 86

В.У. Грыдзіна. Ностальгія. 2006. Бавоўна, воўна. 135 × 107
О.В. Грыдина. Ностальгия. 2006. Хлопок, шерсть. 135 × 107
O.V. Gridina. Nostalgia. 2006. Cotton, wool. 135 × 107

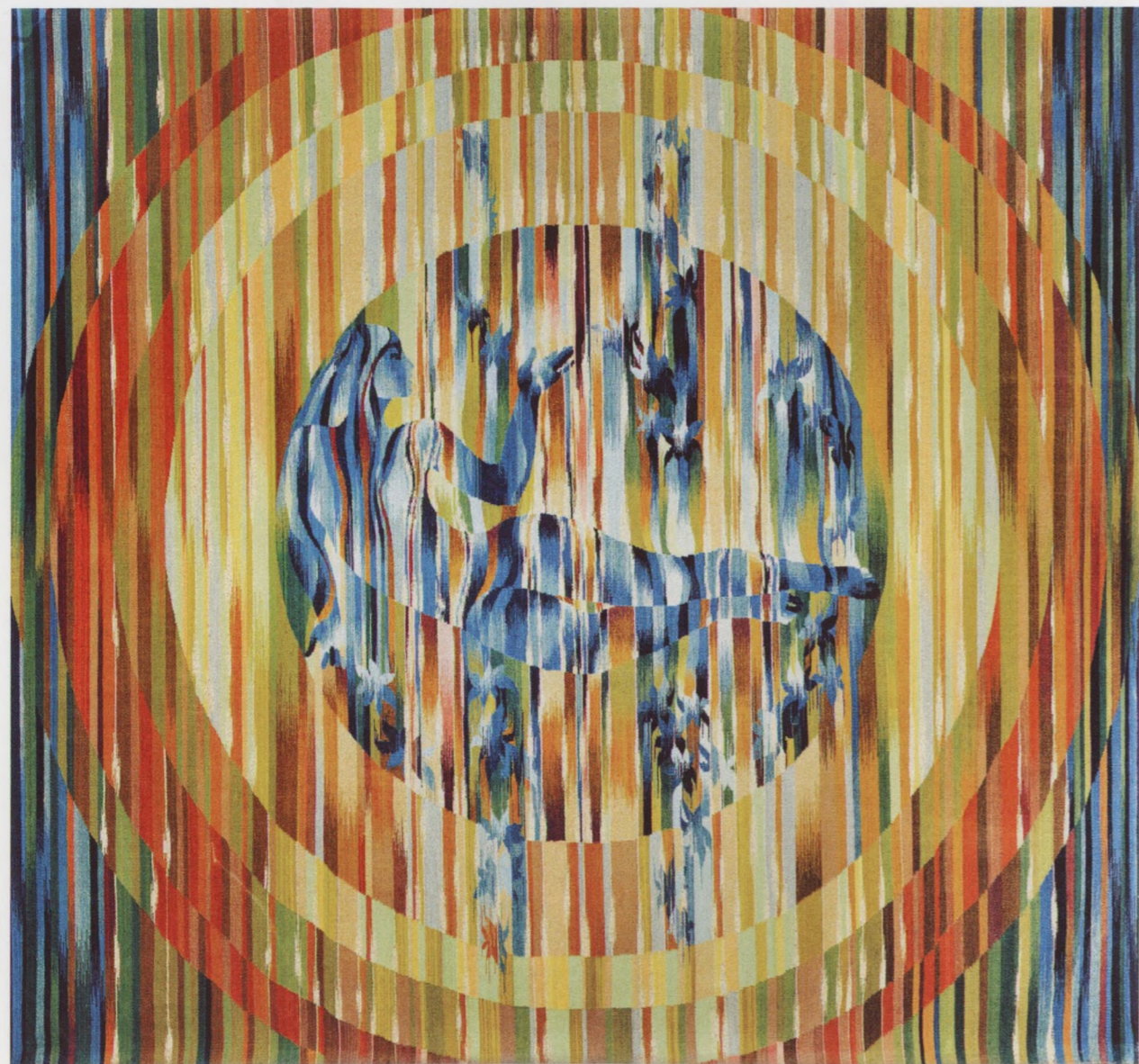

А.В. Обадава. Бутоны. 2009. Воўна, змешаная тэхніка. 133 × 54
 Е.В. Ободова. Бутоны. 2009. Шерсть, смешанная техника. 133 × 54
 E.V. Obodova. Buds. 2009. Wool, mixed technique. 133 × 54

А.В. Обадава. Растіна. 2009. Воўна, змешаная тэхніка. 200 × 59
 Е.В. Ободова. Растение. 2009. Шерсть, смешанная техника. 200 × 59
 E.V. Obodova. Plant. 2009. Wool, mixed technique. 200 × 59

С.В. Цярэнцьева. Сонечны ливень. 1982. Бавоўна, воўна. 265 × 285
С.В. Терентьева. Солнечный ливень. 1982. Хлопок, шерсть. 265 × 285
S.V. Terentyeva. Sunny Pouring Rain. 1982. Cotton, wool. 265 × 285

С.В. Цярэнцьева. Усход. 2014. Бавоўна, воўна, аўтарская тэхніка. 180 × 70
С.В. Терентьева. Восход. 2014. Хлопок, шерсть, авторская техника. 180 × 70
S.V. Terentyeva. Sunrise. 2014. Cotton, wool, designer technique. 180 × 70

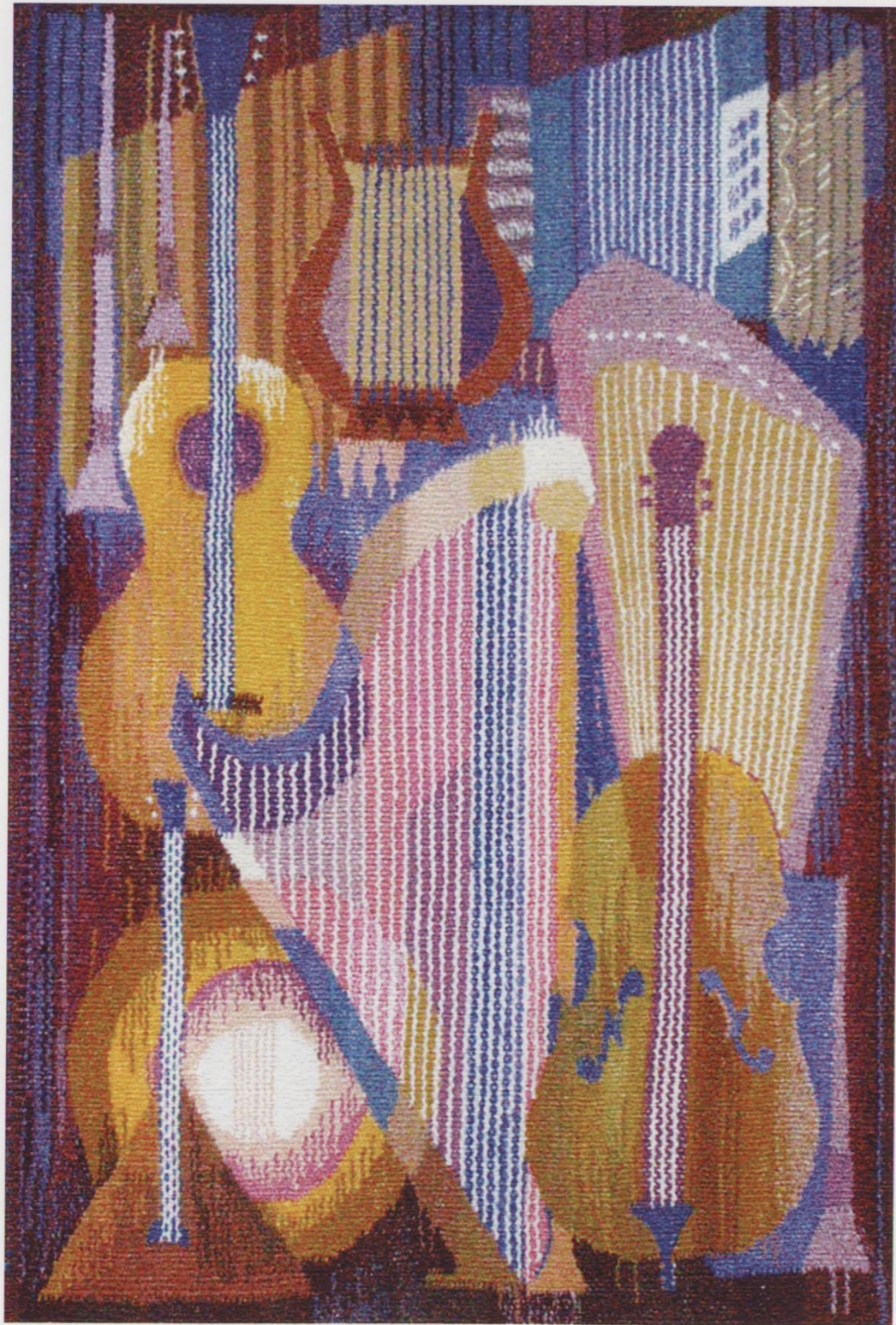

С.В. Цярэнцьева. Раніца. 2013. Бавоўна, воўна. 140 × 190
С.В. Терентьева. Утро. 2013. Хлопок, шерсть. 140 × 190
S.V. Terentyeva. Morning. 2013. Cotton, wool. 140 × 190

С.В. Цярэнцьева. Раніца. 2013. Бавоўна, воўна. 140 × 190
С.В. Терентьева. Утро. 2013. Хлопок, шерсть. 140 × 190
S.V. Terentyeva. Morning. 2013. Cotton, wool. 140 × 190

Т.М. Чуглазава. Музыка. 2007. Бавоўна, воўна. 63 × 43
Т.М. Чуглазова. Музыка. 2007. Хлопок, шерсть. 63 × 43
T.M.Chuglazova. Music. Cotton, wool. 2007. 63 × 43

Т.М. Чуглазава. Вечеровыя рытмы. 2012. Бавоўна, воўна. 98 × 150
Т.М. Чуглазова. Вечерние ритмы. 2012. Хлопок, шерсть. 98 × 150
T.M. Chuglazova. Evening Rhythms. 2012. Cotton, wool. 98 × 150

Т.М. Чуглазава. Птушка Фенікс. 2005. Бавоўна, воўна. 62 × 86
Т.М. Чуглазова. Птица Феникс. 2005. Хлопок, шерсть. 62 × 86
T.M. Chuglazova. Phoenix. 2005. Cotton, wool. 62 × 86

Т.М. Чуглазава. Восеньскае зачарванне. 2008. Бавоўна, воўна. 63 × 43
Т.М. Чуглазова. Осеннее очарование. 2008. Хлопок, шерсть. 63 × 43
T.M. Chuglazova. Autumn Charm. 2008. Cotton, wool. 63 × 43

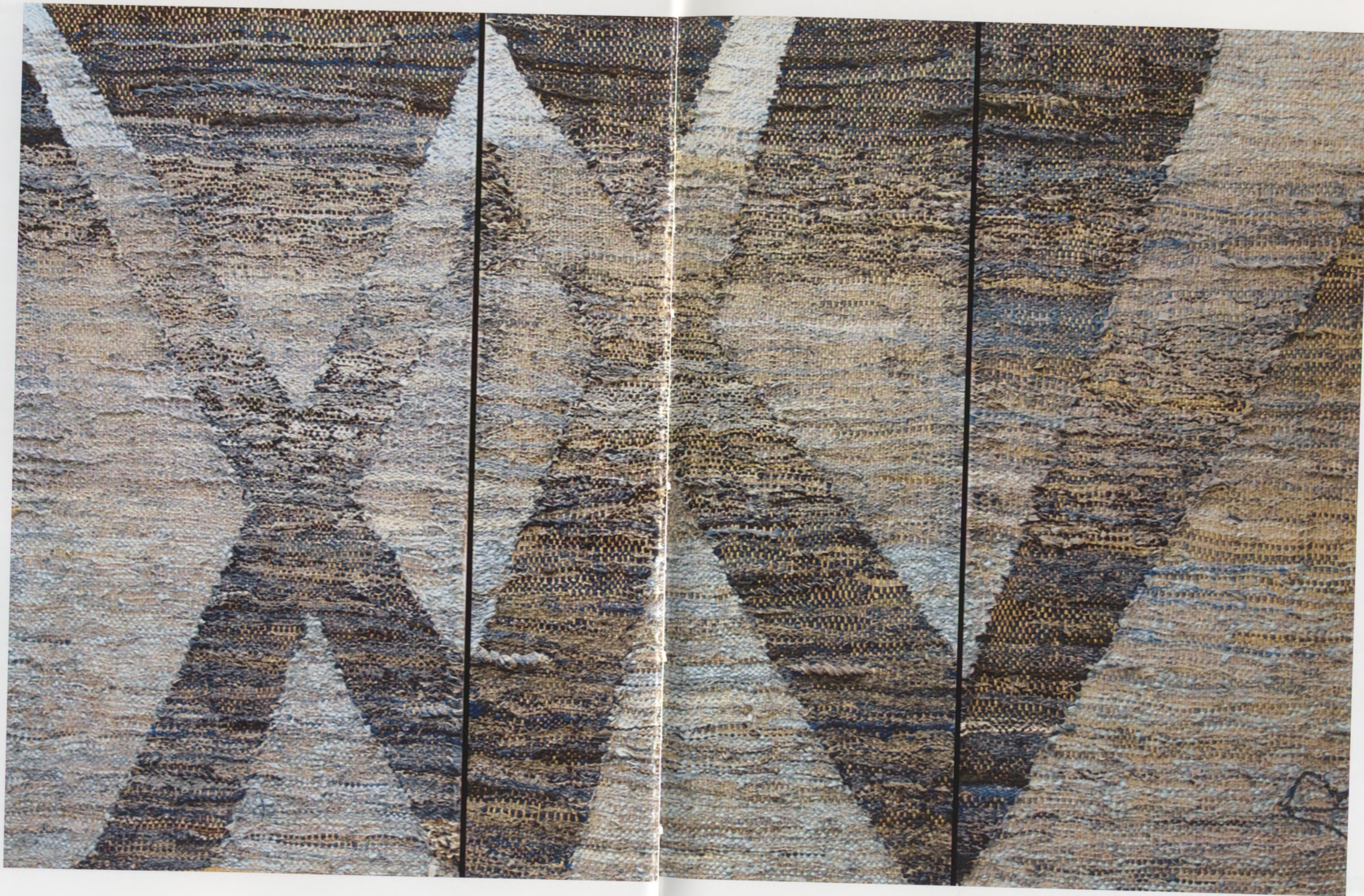

У. І. Лісовенко. Ноч. День. Диптих. 2015. Джут, джинсова тканина, синтетична плівка, змешана техніка. Кожны 140 × 45
 В. И. Лисовенко. Ночь. День. Диптих. 2015. Джут, джинсовая ткань, синтетическая пленка, смешанная техника. Каждый 140 × 45
 V.I. Lisovenko. Night. Day. Diptych. 2015. Jute, denim, synthetic film, mixed technique. Each 140 × 45

У. І. Лісовенко. Купон. Триптих. 2015. Джут, джинсова тканина, синтетична плівка, змешана техніка. 140 × 140
 В. И. Лисовенко. Купон. Триптих. 2015. Джут, джинсовая ткань, синтетическая пленка, смешанная техника. 140 × 140
 V.I. Lisovenko. Coupon. Triptych. 2015. Jute, denim, synthetic film, mixed technique. 140 × 140

У.І. Лісовенко. 21-е стагоддзе. Трыпціх. 2000. Джут, джинсавая тканіна, сінтэтычная плёўка, змешаная тэхніка. 100 × 180
В.И. Лисовенко. 21-й век. Триптих. 2000. Джут, джинсовая ткань, синтетическая пленка, смешанная техника. 100 × 180
V.I. Lisovenko. The Twenty First Century. Triptych. 2000. Jute, denim, synthetic film, mixed technique. 100 × 180

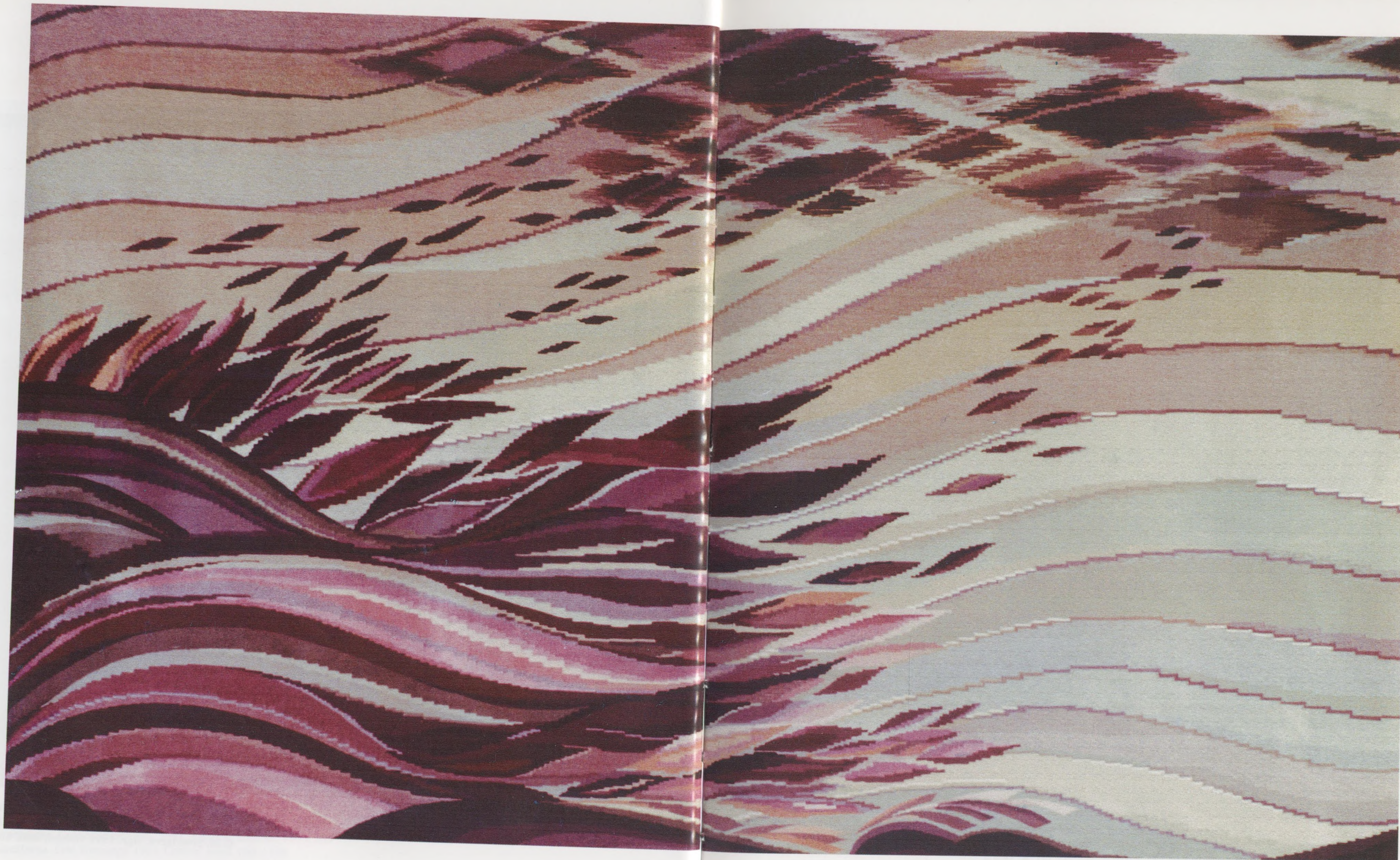

Г.М. Сіверцава. Лісу пляцні. 1991. Бавоўна, воўна. 100 × 100
Г.М. Сиверцева. Судьбы плетения. 1991. Хлопок, шерсть. 100 × 100
G.M. Sivertseva. Fate Weavings. 1991. Cotton, wool. 100 × 100

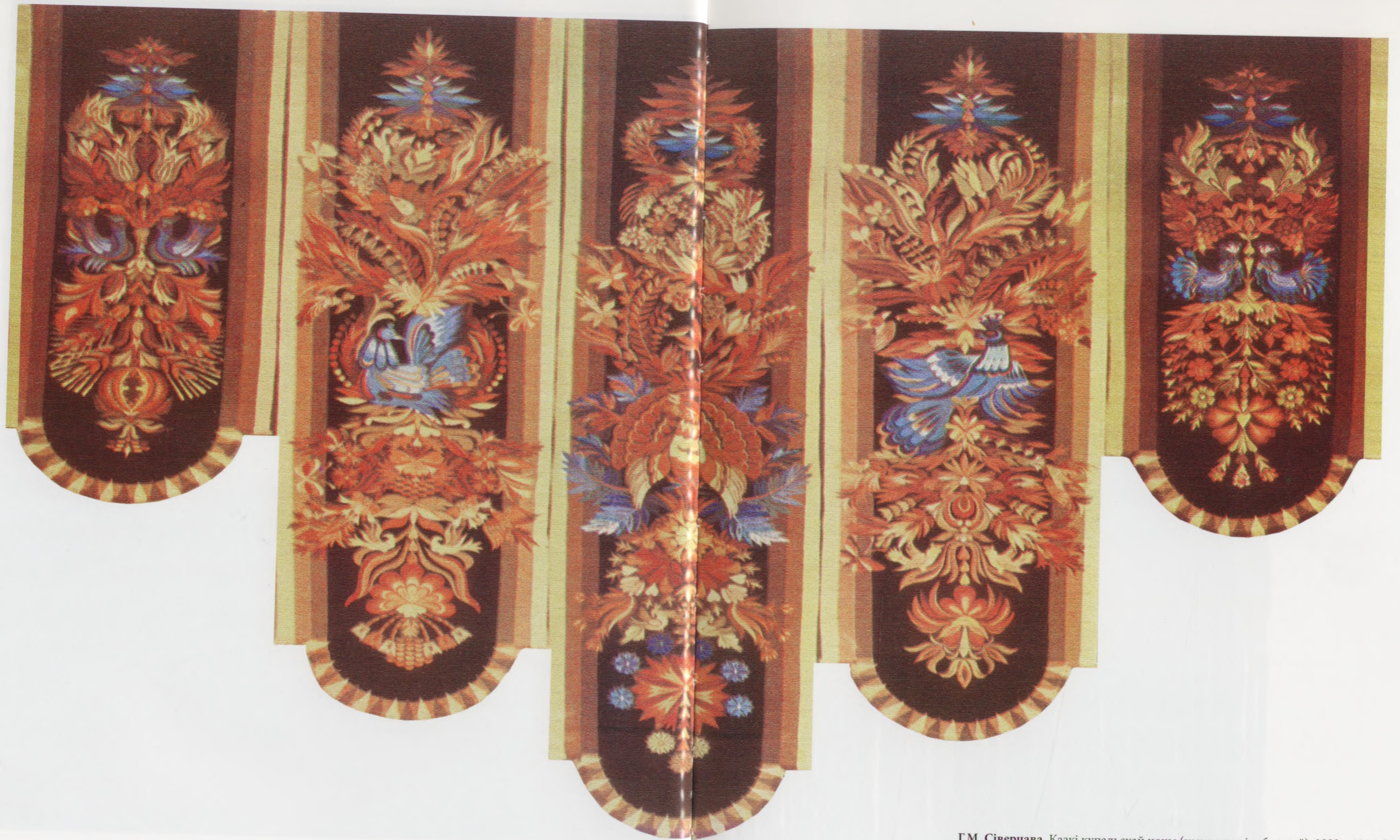

Г.М. Сіверцава. Знак. 1991. Бавоўна, воўна. 100 × 100
Г.М. Сиверцева. Знак. 1991. Хлопок, шерсть. 100 × 100
G.M. Sivertseva. Sign. 1991. Cotton, wool. 100 × 100

Г.М. Сиверцева. Казки купальської ночі (цикл з п'яти габеленау). 1982—1986. Бавоўна, воўна. Адзін габелен — 710 × 180, два габелены — 610 × 180 і яшчэ два — 410 × 180

Г.М. Сиверцева. Казки купальской ночи (цикл из пяти гобеленов). 1982—1986. Бавоўна, воўна. Адзін габелен — 710 × 180, два габелены — 610 × 180 і яшчэ два — 410 × 180
 Г.М. Сиверцева. Сказки купальской ночи (цикл из пяти гобеленов). 1982—1986. Хлопок, шерсть. Один гобелен — 710 × 180, два гобелена — 610 × 180 и еще два — 410 × 180
 G.M. Sivertseva. Fairy Tales of the Kupalle Night (the cycle of 5 tapestries). 1982—1986. Cotton, wool. 1 work — 710 × 180; 2 works — 610 × 180; 2 works — 410 × 180

Г.А. Юзеева-Шаблоўская. Подых вясны. 1984. Бавоўна, воўна. 170 × 290
А.А. Юзеева-Шабловская. Дыхание весны. 1984. Хлопок, шерсть. 170 × 290
A.A. Yuzeeva-Shablovskaya. Spring Breath. 1984. Cotton, wool. 170 × 290

Г.А. Юзеева-Шаблоўская. Нарачанская цішыня. 1983. Бавоўна, воўна. 100 × 200
 А.А. Юзеева-Шабловская. Нарочанская тишина. 1983. Хлопок, шерсть. 100 × 200
 A.A. Yuzeeva-Shablovskaya. Naroch Silence. 1983. Cotton, wool. 100 × 200

Г.А. Юзеева-Шаблоўская. Родны напеў. 1982. Бавоўна, воўна. 150 × 120
 А.А. Юзеева-Шабловская. Родной напев. 1982. Хлопок, шерсть. 150 × 120
 A.A. Yuzeeva-Shablovskaya. Native Tune. 1982. Cotton, wool. 150 × 120

А.І. Салохіна. Яблынька. 2005. Бавоўна, воўна. 90 × 40
А.І. Солохіна. Яблонька. 2005. Хлопок, шерсть. 90 × 40
A.I. Solokhina. Apple Tree. 2005. Cotton, wool. 90 × 40

А.І. Салохіна. Серэнада. 1988. Міні-габелен. Бавоўна, воўна, сізаль, аўтарская тэхніка. 40 × 30
А.І. Солохіна. Серенада. 1988. Мини-гобелен. Хлопок, шерсть, сизаль, авторская техника. 40 × 30
A.I. Solokhina. Serenade. 1988. Mini-tapestry. Cotton, wool, sisal, designer technique. 40 × 30

В.С. Стасевіч. Мацярынства. Трыпціх. 1993. Бавоўна, воўна. 84,5 × 61; 89 × 61; 86,5 × 60,5
 V.S. Stasevich. Motherhood. Triptych. 1993. Cotton, wool. 84,5 × 61; 89 × 61; 86,5 × 60,5

В.С. Стасевіч. Мацярынства. Трыпціх. 1993. Бавоўна, воўна. 84,5 × 61; 89 × 61; 86,5 × 60,5
 V.S. Stasevich. Motherhood. Triptych. 1993. Cotton, wool. 84,5 × 61; 89 × 61; 86,5 × 60,5

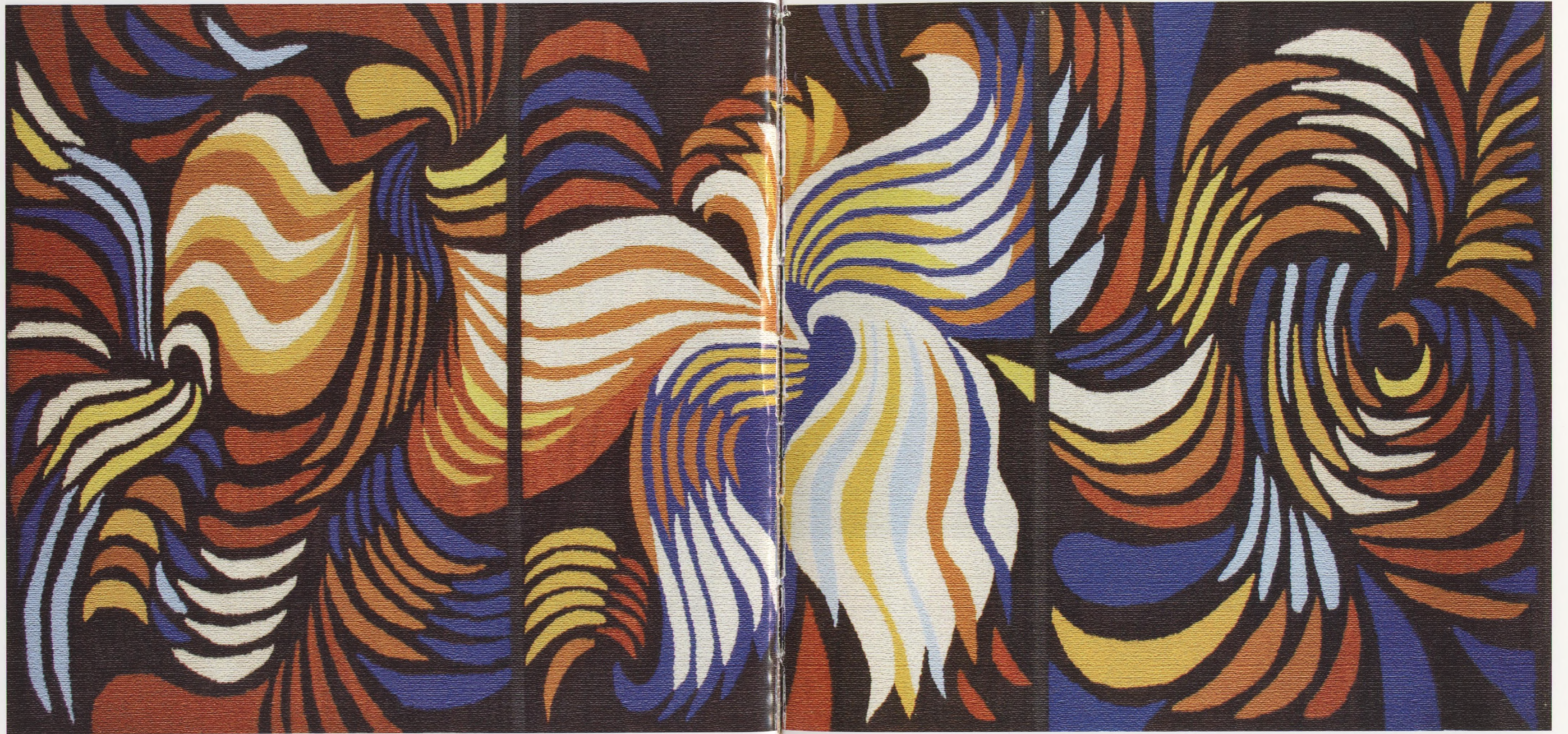

В.С. Стасевич. Бар'єр. 2000. Бавоўна, воўна. 150 × 90
В.С. Стасевич. Бар'єр. 2000. Хлопок, шерсть. 150 × 90
V.S. Stasevich. Barrier. 2000. Cotton, wool. 150 × 90

Г.Х. Стасевич. Іней. 1988. Бавоўна, воўна. 100 × 100
Г.Х. Стасевич. Іней. 1988. Хлопок, шерсть. 100 × 100
G.Kh. Stasevich. Frost. 1988. Cotton, wool. 100 × 100

Г.Х. Стасевич. Космос. 2005. Бавоўна, воўна. 80 × 180
Г.Х. Стасевич. Космос. 2005. Хлопок, шерсть. 80 × 180
G.Kh. Stasevich. Space. 2005. Cotton, wool. 80 × 180

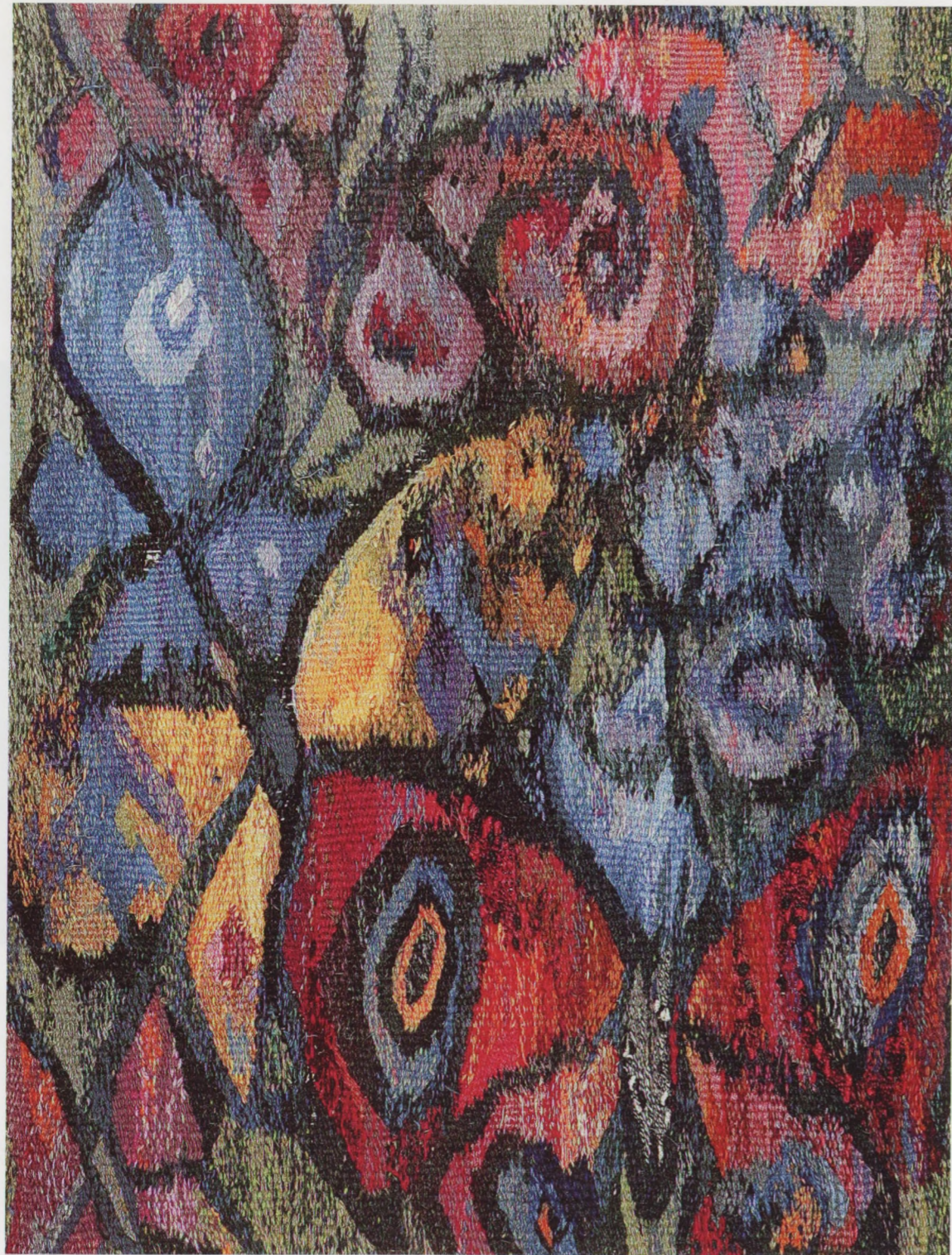
Г.Х. Стасевич. Космос. 2005. Бавоўна, воўна. 80 × 180
Г.Х. Стасевич. Космос. 2005. Хлопок, шерсть. 80 × 180
G.Kh. Stasevich. Space. 2005. Cotton, wool. 80 × 180

Г.Х. Стасевич. Вятры зямныя. Трыпціх. 2005. Бавоўна, воўна. 53,5 × 51,5; 53,5 × 105; 53,5 × 51,5
Г.Х. Стасевич. Ветры земные. Триптих. 2005. Хлопок, шерсть. 53,5 × 51,5; 53,5 × 105; 53,5 × 51,5
G.Kh. Stasevich. Winds of the Earth. Triptych. 2005. Cotton, wool. 53,5 × 51,5; 53,5 × 105; 53,5 × 51,5

Г.У. Лукіна. Матилькі. 1999. Бавоўна, воўна. 85 × 65
А.В. Лукіна. Бабочки. 1999. Хлопок, шерсть. 85 × 65
A.V. Lukina. Butterflies. 1999. Cotton, wool. 85 × 65

Г.У. Лукіна. Рыбы. 1997. Бавоўна, воўна. 75 × 65
А.В. Лукіна. Рыбы. 1997. Хлопок, шерсть. 75 × 65
A.V. Lukina. Fish. 1997. Cotton, wool. 75 × 65

Г.У. Лукина. Дыялог. 2001. Бавоўна, воўна, тканіна. 80 × 285
А.В. Лукина. Диалог. 2001. Хлопок, шерсть, ткань. 80 × 285
A.V. Lukina. Dialog. 2001. Cotton, wool, cloth. 80 × 285

Г.У. Лукина. Подых восені пшчотнай. 2002. Тканіна. 175 × 200
А.В. Лукина. Дыхание осени нежной. 2002. Ткань. 175 × 200
A.V. Lukina. Breath of Tender Autumn. 2002. Cloth. 175 × 200

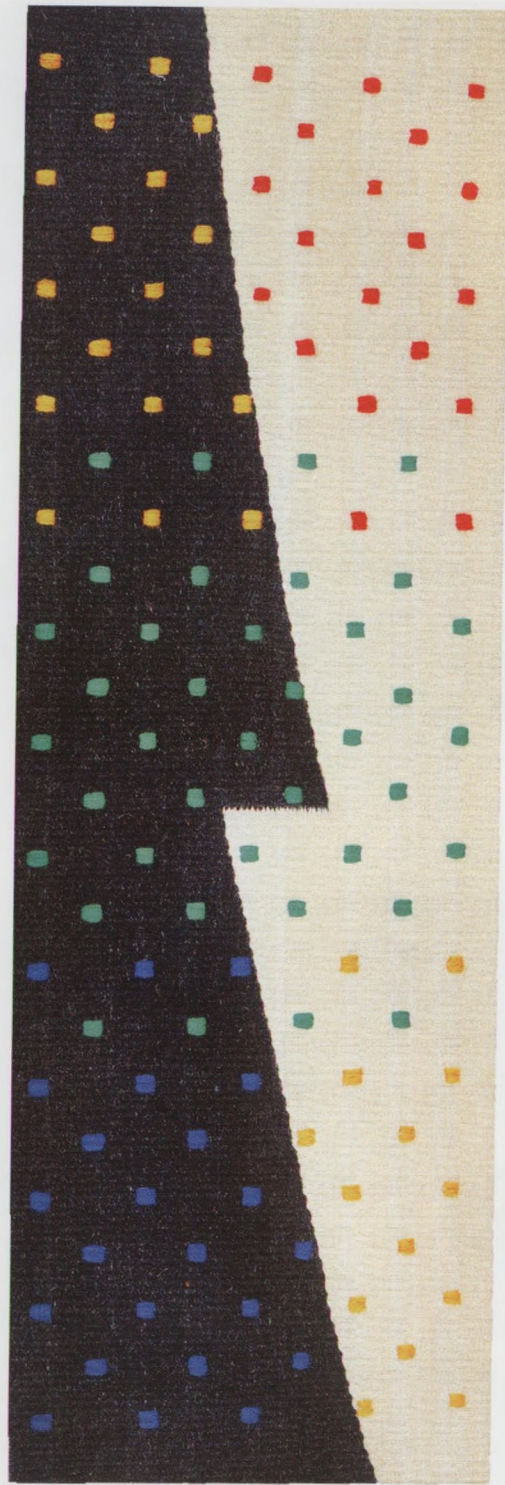

А.І. Непачаловіч. Адлюстраванне. 1982. Воўна, акрыл. 138 × 64
А.И. Непочелович. Отражение. 1982. Шерсть, акрил. 138 × 64
A.I. Nepochelovich. Reflection. 1982. Woll, acryl. 138 × 64

А.І. Непачаловіч. Насустрэч нябёсам. 1983. Воўна, змешаная тэхніка. 200 × 93
А.И. Непочелович. Навстречу небесам. 1983. Шерсть, смешанная техника. 200 × 93
A.I. Nepochelovich. Towards the Sky. 1983. Wool, mixed technique. 200 × 93

А.І. Непачаловіч. Аўтапартрэт. 2000. Воўна, акрыл, змешаная тэхніка. 80 × 30
А.И. Непочелович. Автопортрет. 2000. Шерсть, акрил, смешанная техника. 80 × 30
A.I. Nepochelovich. Self Portrait. 2000. Wool, acryl, mixed technique. 80 × 30

А.І. Непачаловіч. Срэбныя плыні. 2013. Воўна, змешаная тэхніка. 200 × 72
А.И. Непочелович. Серебряные течения. 2013. Шерсть, смешанная техника. 200 × 72
A.I. Nepochelovich. Silver Streams. Wool, mixed technique. 200 × 72

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Вялікая рыба. 1991. Воўна, шоўк, сізаль. 120 × 155
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Большая рыба. 1991. Шерсть, шелк, сизаль. 120 × 155
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Big Fish. 1991. Wool, silk, sisal. 120 × 155

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Зламана галінка. 1992. Лён, воўна, шоўк, капрон, сізаль. 135 × 130
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Сломанная ветка. 1992. Лен, шерсть, шелк, капрон, сизаль. 135 × 130
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Broken Branch. 1992. Flax, wool, silk, nylon, sisal. 135 × 130

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Горад Шагала. 1992. Воўна, нейлон. 140 × 105
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Город Шагала. 1992. Шерсть, нейлон. 140 × 105
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Chagall's City. 1992. Wool, nylon. 140 × 105

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Узлётная паласа. 1990. Лён, люрэкс, воўна, шоўк,
 капрон, сізаль, змешаная тэхніка. 190 × 290
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Взлетная полоса. 1990. Лен, люрекс, шерсть, шелк,
 капрон, сизаль, смешанная техника. 190 × 290
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Runway. 1990. Flax, metallic thread, wool, nylon, sisal,
 mixed technique. 190 × 290

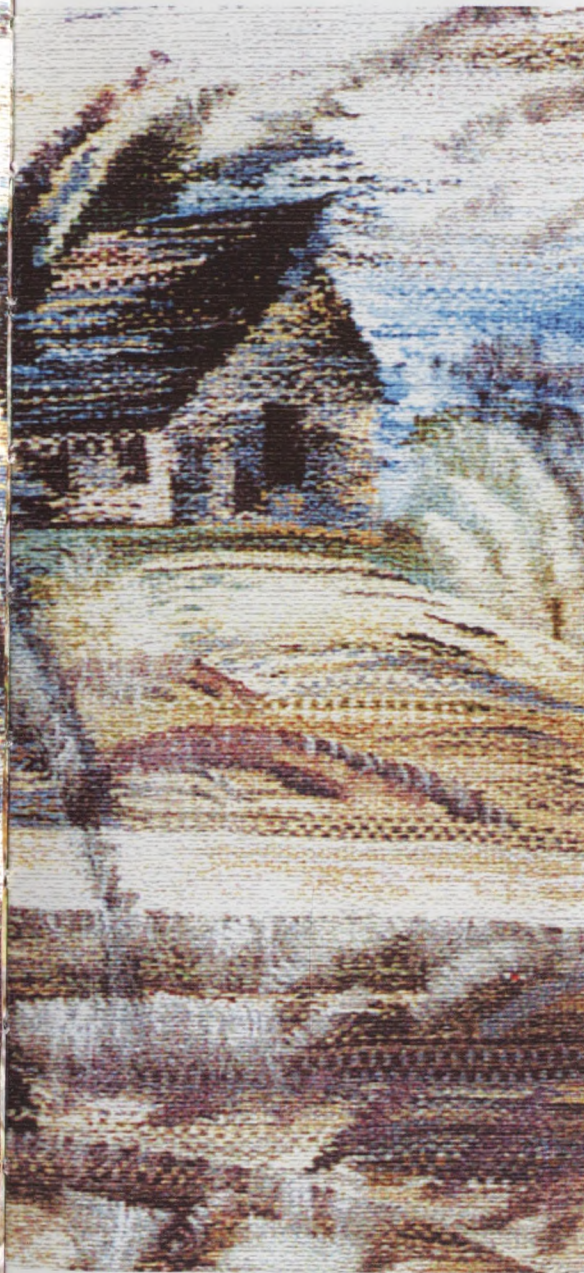

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Цені ад вясёлак. 1992. Воўна, капрон, сізаль. 150 × 195
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Тени от радуг. 1992. Шерсть, капрон, сизаль. 150 × 195
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Shadows of Rainbows. 1992. Wool, nylon, sisal. 150 × 195

Т.А. Рудэнка, Ю.В. Рудэнка. Цішыня. 1994. Воўна, шоўк, капрон. 100 × 130
 Т.А. Руденко, Ю.В. Руденко. Тишина. 1994. Шерсть, шелк, капрон. 100 × 130
 T.A. Rudenko, Y.V. Rudenko. Silence. 1994. Wool, silk, nylon. 100 × 130

Т.П. Лісица. Таполевы пух. Трыпціх. 2000. Воўна, сінтэтыка. 110 × 60; 110 × 120; 110 × 60
Т.П. Лисица. Тополиный пух. Триптих. 2000. Шерсть, синтетика. 110 × 60; 110 × 120; 110 × 60
T.P. Lisitsa. Poplar Fluff. Triptych. 2000. Wool, synthetic material. 110 × 60; 110 × 120; 110 × 60

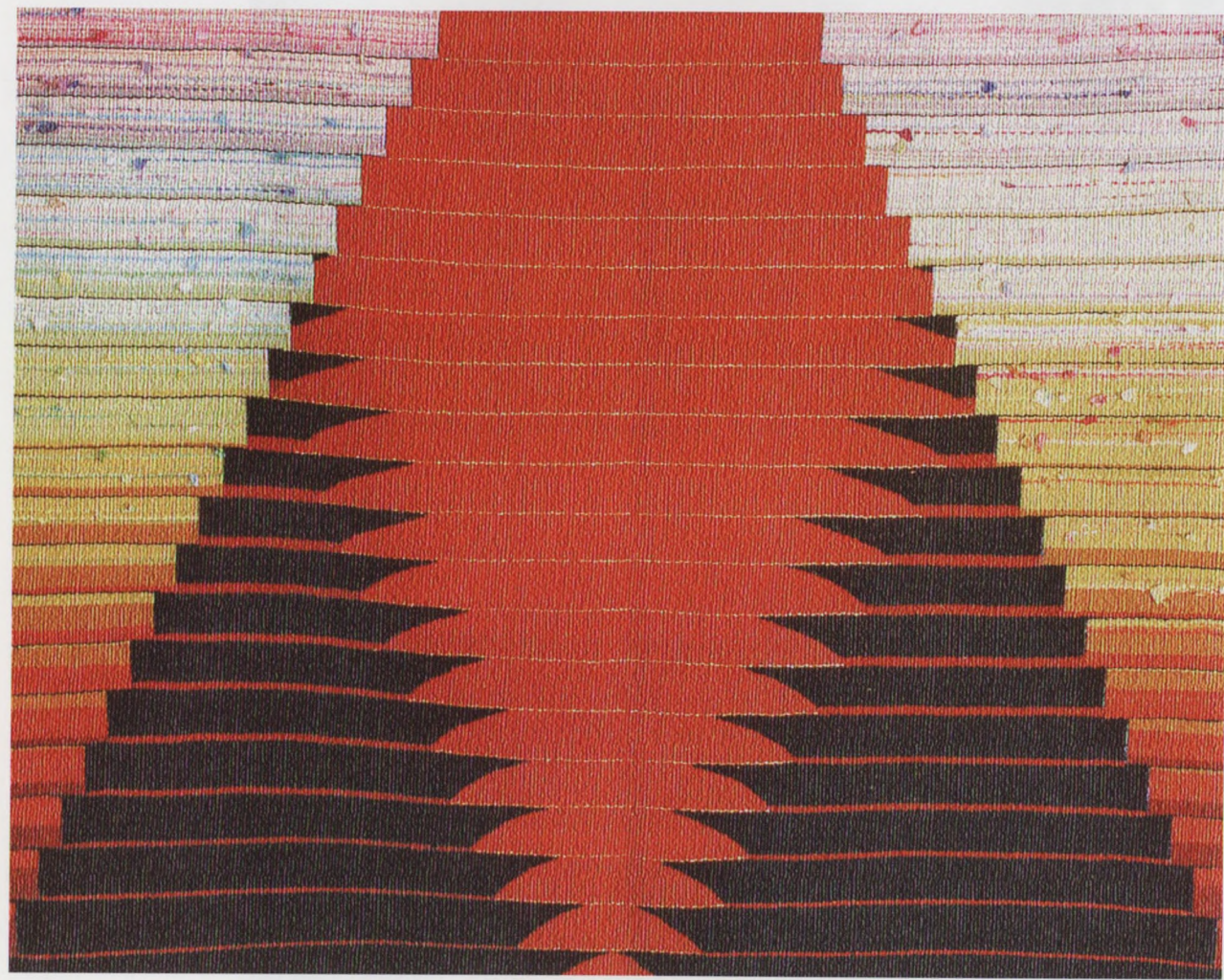

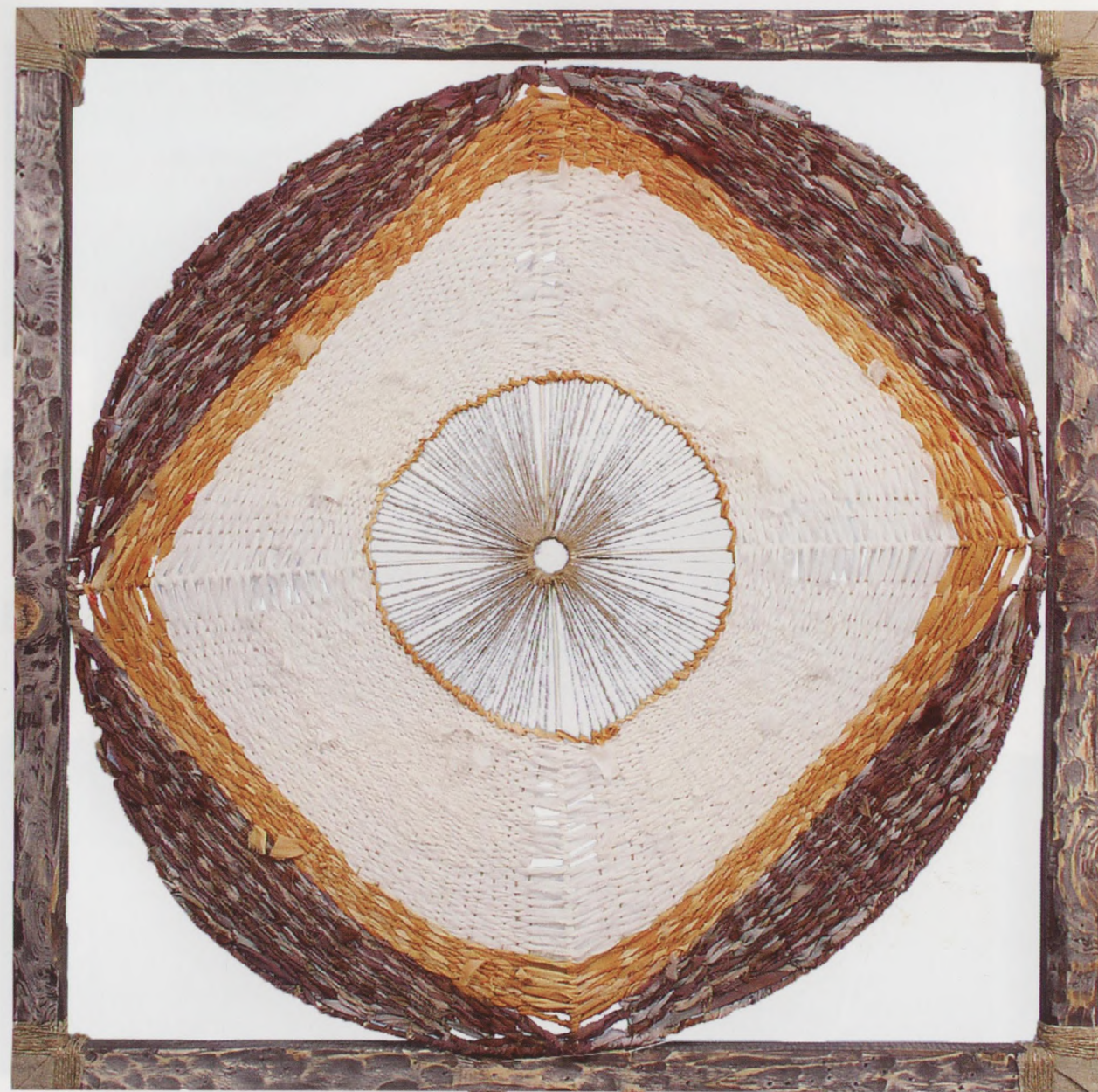
Т.П. Лисица. Адраджэнне. 1999. Воўна, сінтэтыка. 160 × 185
Т.П. Лисица. Возрождение. 1999. Шерсть, синтетика. 160 × 185
T.P. Lisitsa. Revival. 1999. Wool, synthetic material. 160 × 185

Т.П. Лисица. Адраджэнне. 1999. Воўна, сінтэтыка. 160 × 185
Т.П. Лисица. Возрождение. 1999. Шерсть, синтетика. 160 × 185
T.P. Lisitsa. Revival. 1999. Wool, synthetic material. 160 × 185

Н.М. Манцэвіч. 20 гадоў пасля Чарнобыля. 2006. Лён, паўволўна, шоўк, люрэкс. 107 × 130
 Н.Н. Манцевич. 20 лет после Чернобыля. Лен, полушерсть, шелк, люрекс. 107 × 130
 N.N. Mantsevich. 20 years after Chernobyl. 2006. Flax, wool mixture, silk, lurex. 107 × 130

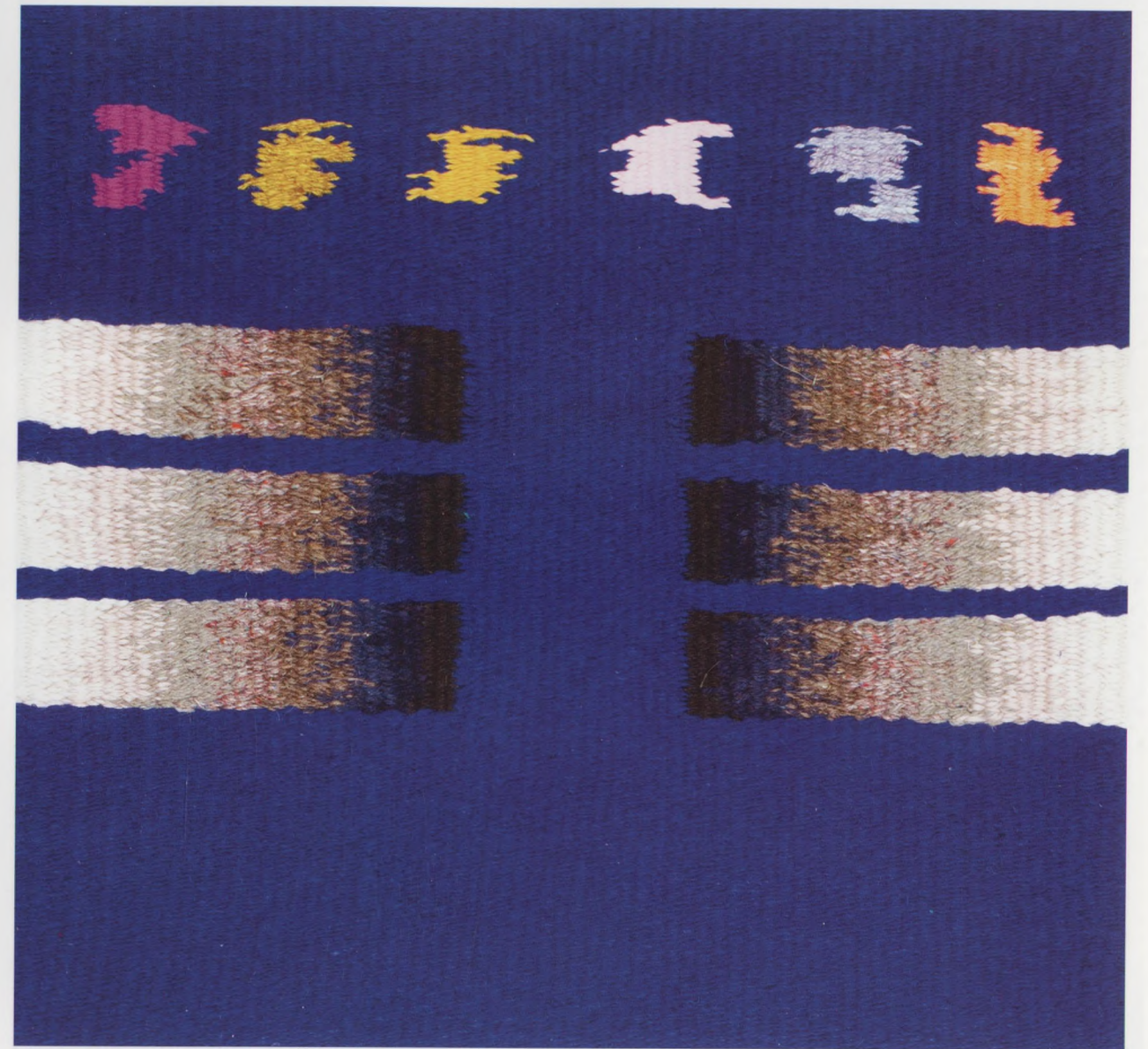

Н.М. Манцэвіч. Кола жыцця. 2007. Лён, шоўк, метал, дрэва. 90 × 90
 Н.Н. Манцевич. Колесо жизни. 2007. Лен, шелк, металл, дерево. 90 × 90
 N.N. Mantsevich. Wheel of Life. 2007. Flax, silk, metal, wood. 90 × 90

С.А. Оксінъ. Падзем катацца. 2009. Бавоўна, воўна. 100 × 80
 С.А. Оксінъ. Поедем кататься. 2009. Хлопок, шерсть. 100 × 80
 S.A. Oksin. Let's Go Riding. 2009. Cotton, wool. 100 × 80

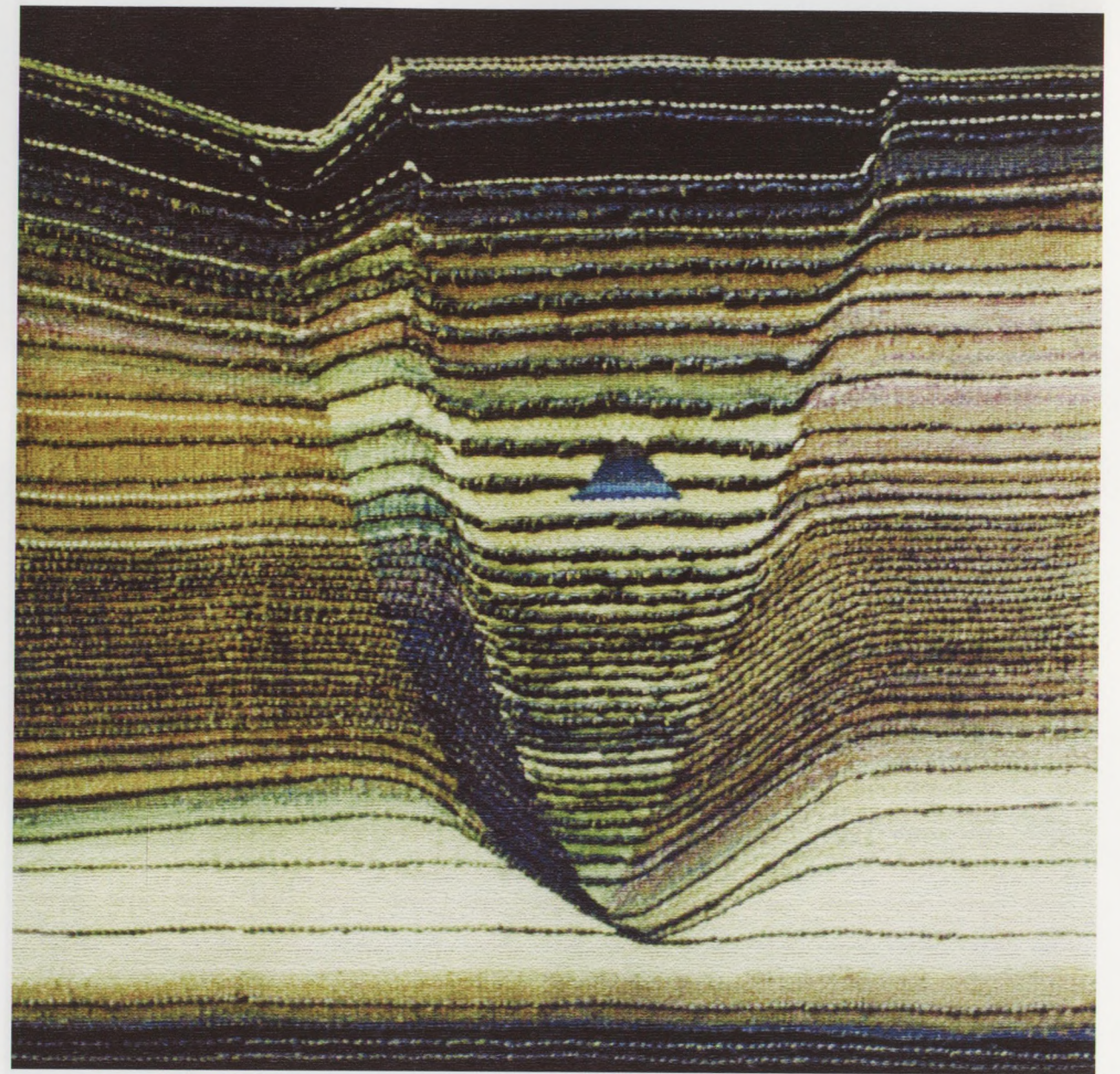

С.А. Оксінъ. Плэскац. 2003. Бавоўна, воўна. 90 × 100
 С.А. Оксінъ. Плескание. 2003. Хлопок, шерсть. 90 × 100
 S.A. Oksin. Splashing. 2003. Cotton, wool. 90 × 100

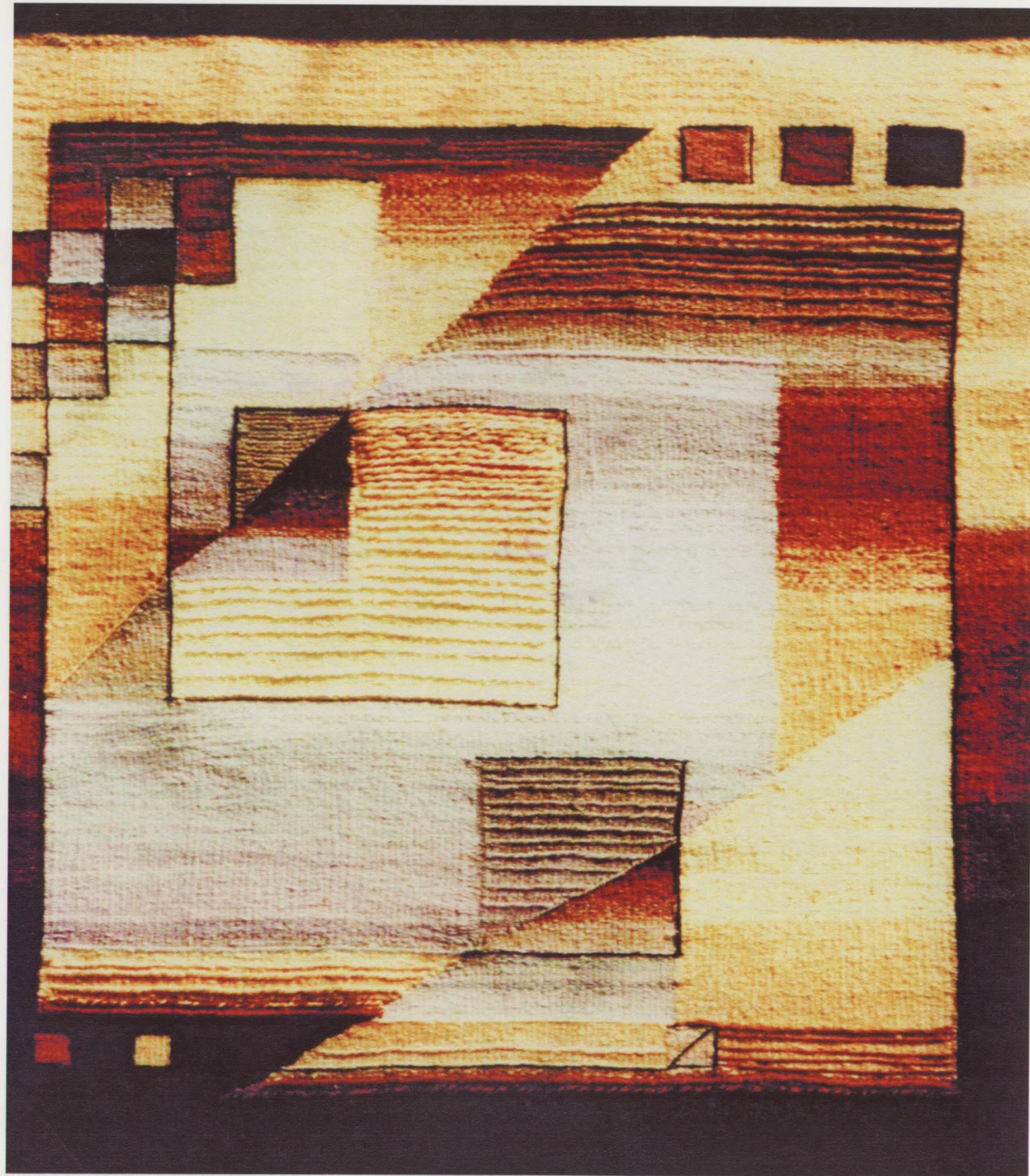

Т.І. Макляцова. Сусвет. 2006. Бавоўна, воўна. 115 × 115
 Т.И. Маклецова. Вселенная. 2006. Хлопок, шерсть. 115 × 115
 T.I. Makletsova. The Universe. 2006. Cotton, wool. 115 × 115

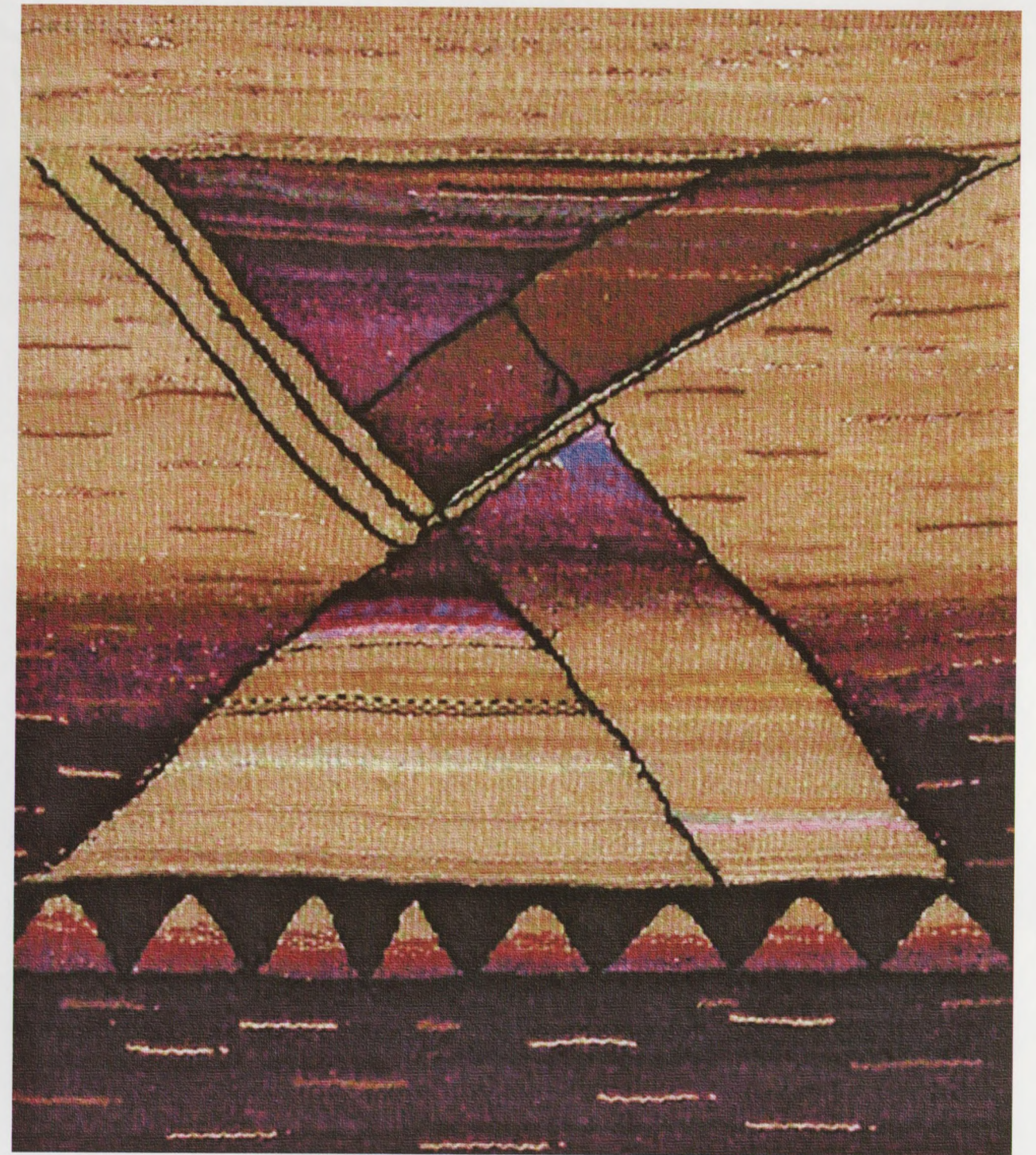

Т.І. Макляцова. Уварванне. 2010. Бавоўна, воўна. 110 × 110
 Т.И. Маклецова. Вторжение. 2010. Хлопок, шерсть. 110 × 110
 T.I. Makletsova. Invasion. 2010. Cotton, wool. 110 × 110

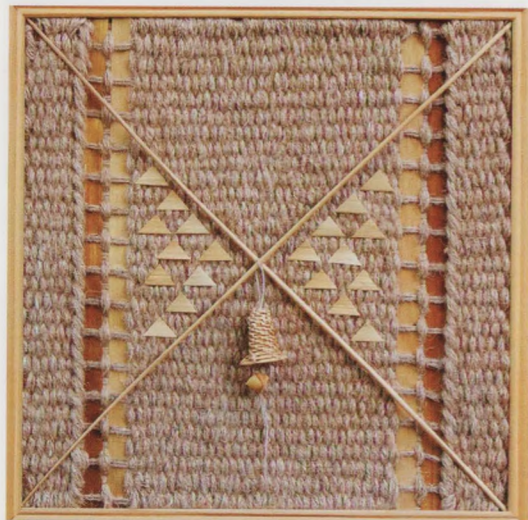
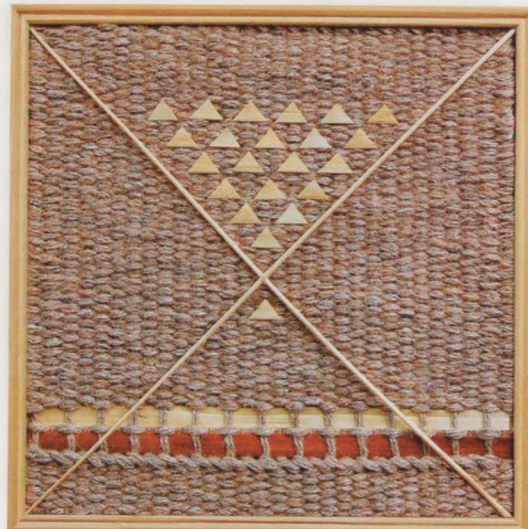

Т.І. Макляцова. Геометрична композиція. 2008. Бавоўна, воўна. 110 × 100
Т.И. Маклецова. Геометрическая композиция. 2008. Хлопок, шерсть. 110 × 100
T.I. Makletsova. Geometrical Composition. Cotton, wool. 110 × 100

Т.І. Макляцова. Пясочны гадзіннік. 2010. Бавоўна, воўна. 60 × 70
Т.И. Маклецова. Песочные часы. 2010. Хлопок, шерсть. 60 × 70
T.I. Makletsova. Hourglass. Cotton, wool. 60 × 70

Н.Я. Храмцова. Час. Першая, другая і трэцяя часткі.
2000. Лен, саломка. Кожны 30 × 30
Н.Е. Храмцова. Время. Первая, вторая и третья части.
2000. Лен, соломка. Каждый 30 × 30
N.E. Khramtsova. Time. Parts 1, 2, 3. 2000. Flax, straw.
Each 30 × 30
←

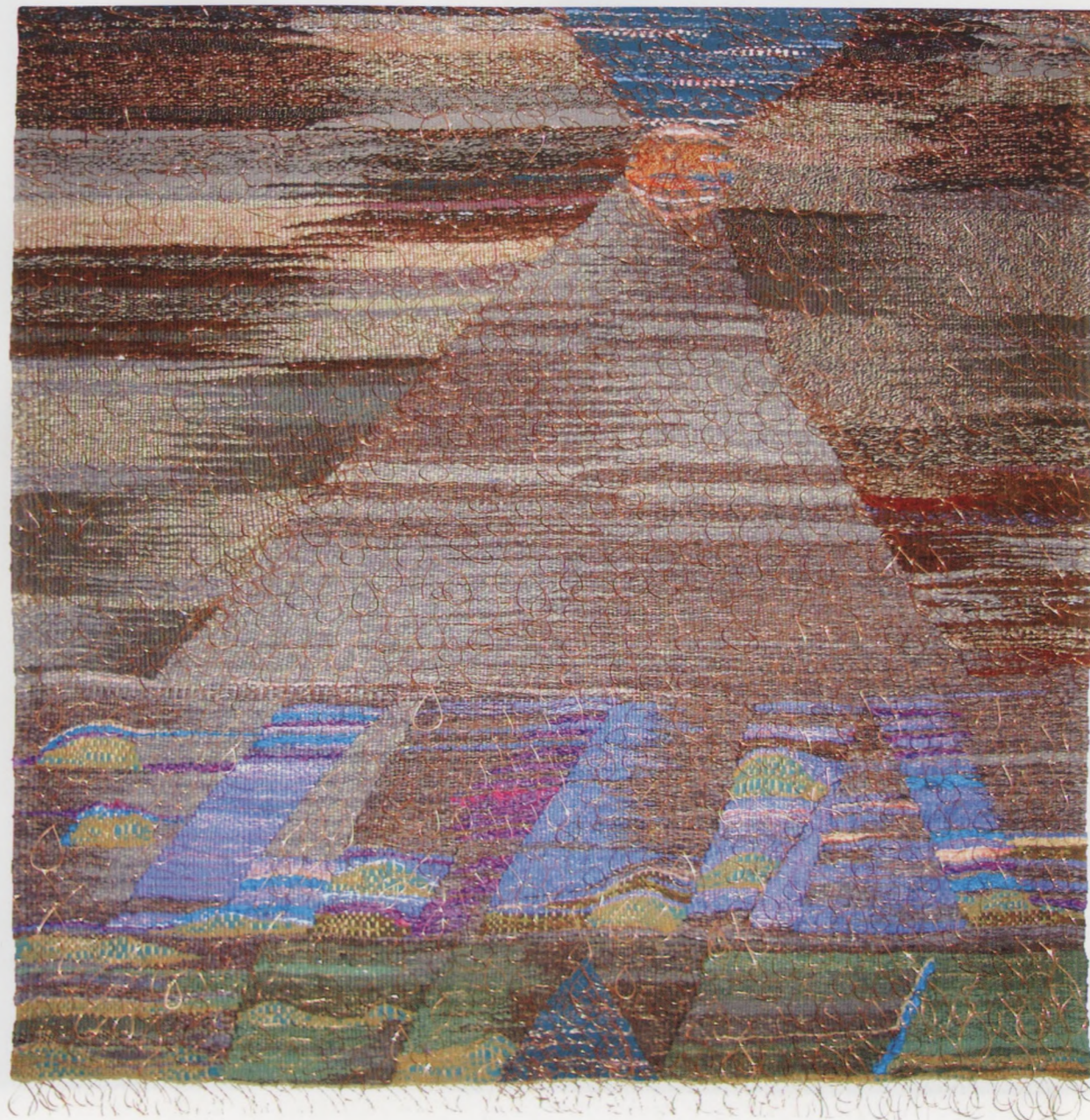
Н.Я. Храмцова. Экспромт. Фрагмент. Міні-габелен.
1996. Лен, бавоўна, саломка
Н.Е. Храмцова. Экспромт. Фрагмент. Мини-гобелен.
1996. Лен, хлопок, соломка
N.E. Khramtsova. Improvisation. Fragment. Mini-
tapestry. 1996. Flax, cotton, straw →

Н.А. Кімстач. Мاستы і рэкі. 2007. Лён, воўна. 115 × 120
Н.О. Кимстач. Мосты и реки. 2007. Лен, шерсть. 115 × 120
N.O. Kimstach. Bridges and Rivers. 2007. Flax, wool. 115 × 120

Н.А. Кімстач. Захапленне, смутак і смех. 2011. Лён, дрот, воўна, змешаная тэхніка. 120 × 120
Н.О. Кимстач. Восторг, печаль и смех. 2011. Лен, проволока, шерсть, смешанная техника. 120 × 120
N.O. Kimstach. Delight, Sadness and Laughter. 2011. Flax, wire, wool, mixed quality. 120 × 120

І.Л. Кірылава. Лініі. 2004. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. 45 × 47
И.Л. Кириллова. Линии. 2004. Хлопок, шерсть, смешанная техника. 45 × 47
I.L. Kirillova. Lines. 2004. Cotton, wool, mixed technique. 45 × 47

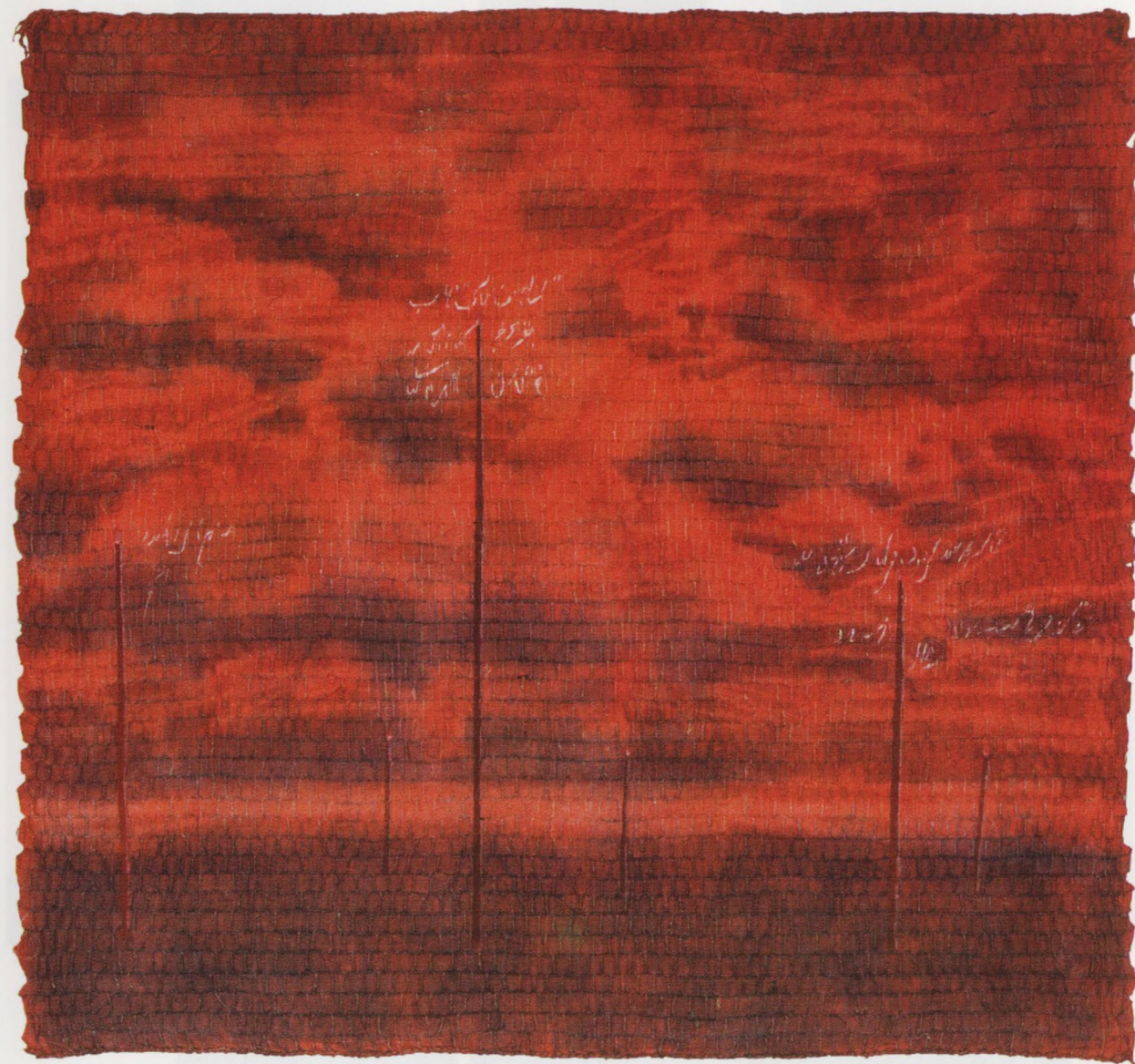

І.Л. Кірылава. Раўнавага. 2004. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. 45 × 47
И.Л. Кириллова. Равновесие. 2004. Хлопок, шерсть, смешанная техника. 45 × 47
I.L. Kirillova. Balance. 2004. Cotton, wool, mixed technique. 45 × 47

В.А. Некрасова. Из серии «Взлётная полоса». 2010. Лен, роспись, ткачество. Каждый 130 × 130

В.А. Некрасова. Из серии «Взлётная полоса». 2010. Лен, роспись, ткачество. Каждый 130 × 130
V.A. Nekrasova. From the series Runway. 2010. Flax, painting, weaving. Each 130 × 130

Н.А. Аждер. Смак яблыка. 2001. Бавоўна, воўна, паўвоўна, сінтэтыка. 90 × 120
 Н.А. Аждер. Вкус яблока. 2001. Хлопок, шерсть, полушерсть, синтетика. 90 × 120
 N.A. Azhder. Taste of an Apple. 2001. Cotton, wool, wool mixture, synthetic material. 90 × 120

Н.А. Аждер. Смак яблыка. 2001. Бавоўна, воўна, паўвоўна, сінтэтыка. 90 × 120
 Н.А. Аждер. Вкус яблока. 2001. Хлопок, шерсть, полушерсть, синтетика. 90 × 120
 N.A. Azhder. Taste of an Apple. 2001. Cotton, wool, wool mixture, synthetic material. 90 × 120

Н.А. Аждер. Цені мінулага. 1999. Бавоўна, воўна, паўвоўна, аўтарская тэхніка. 140 × 80
 Н.А. Аждер. Тени прошлого. 1999. Хлопок, шерсть, полушерсть, авторская техника. 140 × 80
 N.A. Azhder. Shadows of the Past. 1999. Cotton, wool, wool mixture, designer technique. 140 × 80

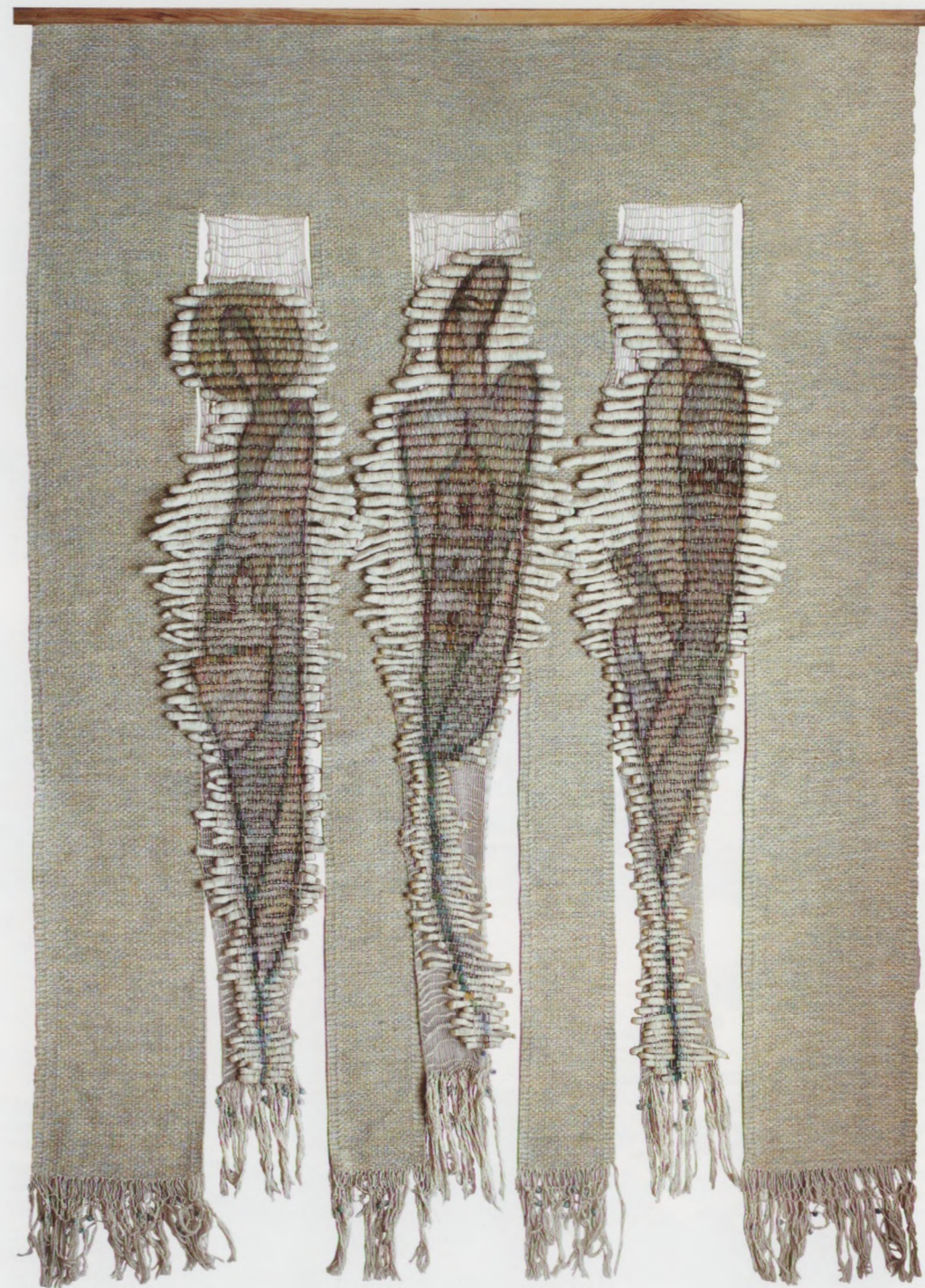
Т.І. Гаўрылава-Хмызнікава. Сонца. 1970-я. Лён, паўвоўна. 145 × 118
Т.І. Гаврилова-Хмызникова. Солнце. 1970-е. Лен, полушерсть. 145 × 118
T.I. Gavrilova-Khmyznikova. The Sun. The 1970s. Flax, wool mixture. 145 × 118

Т.І. Гаўрылава-Хмызнікава. Сонца. Фрагмент. 1970-я. Лён, паўвоўна. 145 × 118
Т.І. Гаврилова-Хмызникова. Солнце. Фрагмент. 1970-е. Лен, полушерсть. 145 × 118
T.I. Gavrilova-Khmyznikova. The Sun. Fragment. The 1970s. Flax, wool mixture. 145 × 118

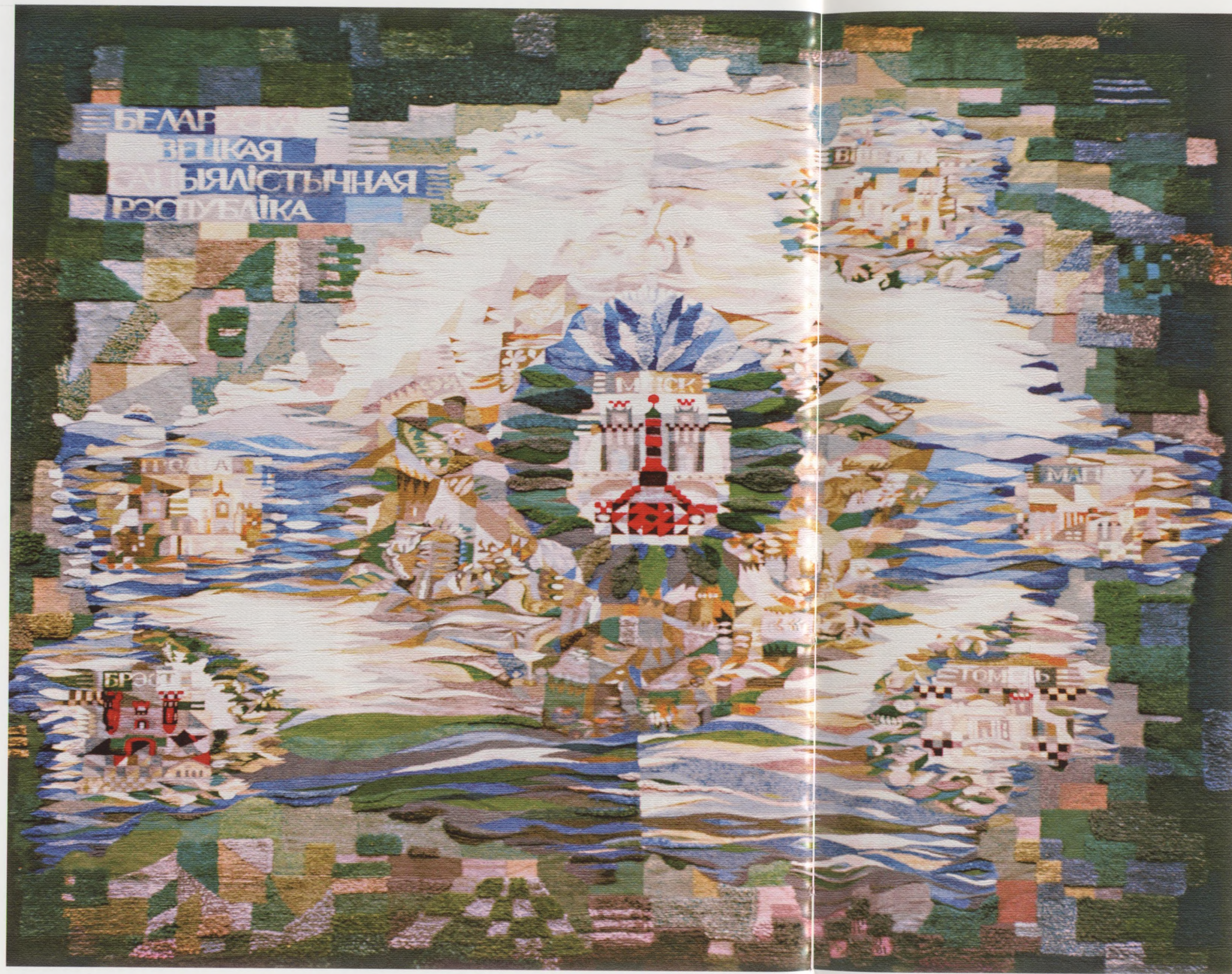

П.П. Бондар. Дакрананне. Май. Ліпень. Жнівень. Трыціх. 1996.
 Аўтарская тэхніка. 250 × 55; 250 × 30; 250 × 30
 П.П. Бондарь. Прикосновение. Май. Июль. Август. Триптих. 1996.
 Авторская техника. 250 × 55; 250 × 30; 250 × 30
 P.P. Bondar. Touch. May. July. August. Triptych. 1996. Designer technique.
 250 × 55; 250 × 30; 250 × 30

П.П. Бондар. А хто там ідзе? 2002. Аўтарская тэхніка. Лён, воўна, сінтэтыка. 235 × 165
 П.П. Бондарь. А кто там идет? 2002. Авторская техника. Лен, шерсть, синтетика. 235 × 165
 P.P. Bondar. And Who Is Coming There? 2002. Designer technique. Flax, wool, synthetic material. 235 × 165

П.П. Бондар, Н.В. Пілюзіна. Беларусь. 1981.
Бавоўна, воўна. 500 × 500
П.П. Бондарь, Н.В. Пилюзина. Беларусь. 1981.
Хлопок, шерсть. 500 × 500
P.P. Bondar, N.V. Pilyuzina. Belarus. 1981.
Cotton, wool. 500 × 500

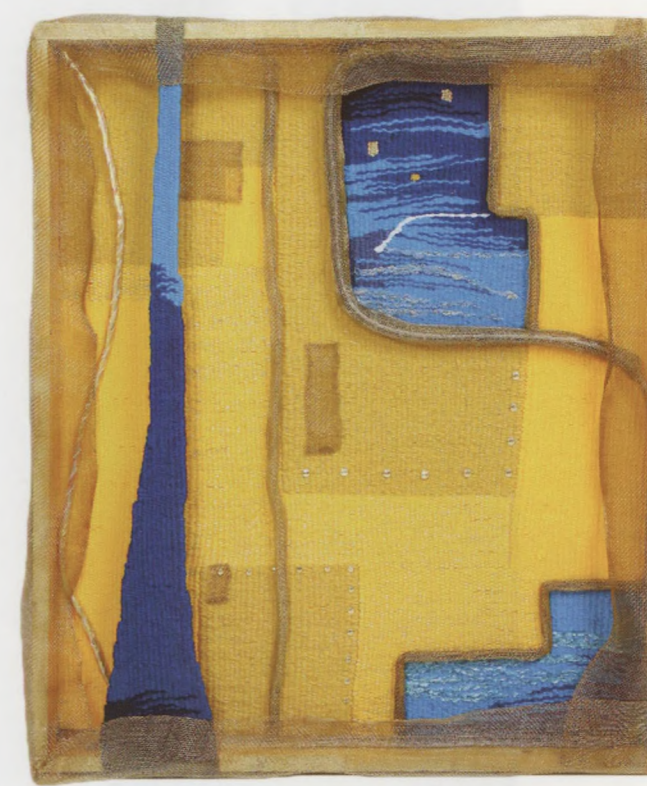

С.С. Світунович. Якуб Колас. 1990. Лен, воўна. 120 × 60
С.С. Світунович. Якуб Колас. 1990. Лен, шерсть. 120 × 60
S.S. Svistunovich. Yakub Kolas. 1990. Flax, wool. 120 × 60

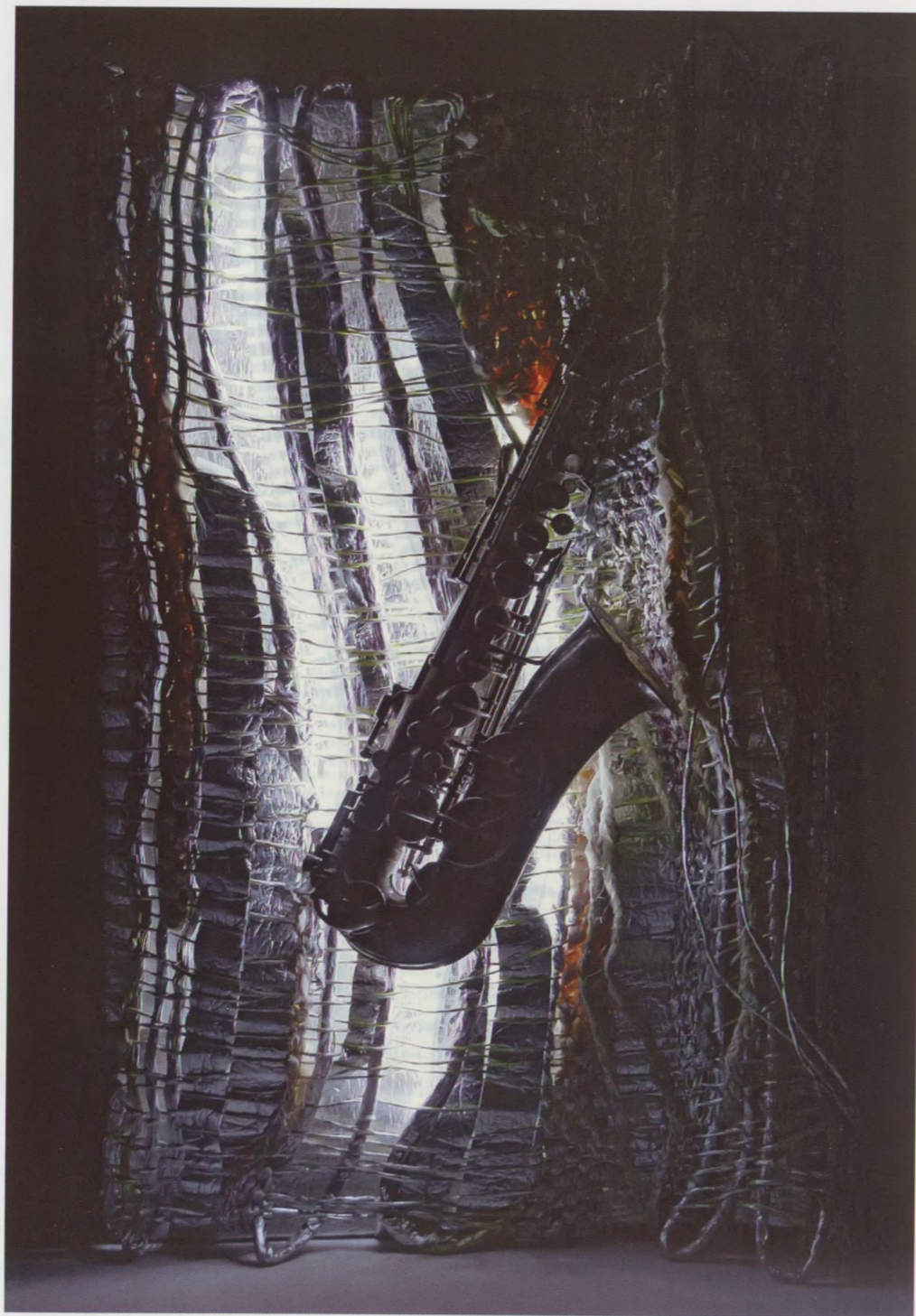
С.С. Світунович. Сутонне. 1992. Міні-гобелены. Лен
С.С. Світунович. Сумерки. 1992. Міні-гобелены. Лен
S.S. Svistunovich. Twilight. 1992. Mini-tapestries. Flax

М.С. Барысенка. Yellow submarine. Триптих (серия «Beatles Forever!»). 2011.
Паўвоўна, акрыл, алюміній, святлодыёдны шнур. 84 × 350
М.С. Борисенко. Yellow submarine. Триптих (серия «Beatles Forever!»). 2011.
Полушерсть, акрил, алюміній, світлодіодний шнур. 84 × 350
M.S. Borisenko. Yellow submarine. Triptych (the Beatles Forever! series). 2011.
Wool mixture, acryl, aluminium, LED line. 84 × 350

М.С. Барысенка. Саксафон. Матэрыялізацыя музыкі. 2010. Аўтарская тэхніка.
 Алюміній, поліэстар, фольга, саксафон, дыёднае падсвечванне. 95 × 55
 М.С. Борисенко. Саксофон. Матэрыялізацыя музыкі. 2010. Аўтарская тэхніка.
 Алюміній, поліэстар, фольга, саксафон, дыёднае падсвечванне. 95 × 55
 M.S. Borisenko. Saxophone. Music Materialization. 2010. Designer technique.
 Aluminium, polyester, foil, saxophone, LED backlight. 95 × 55

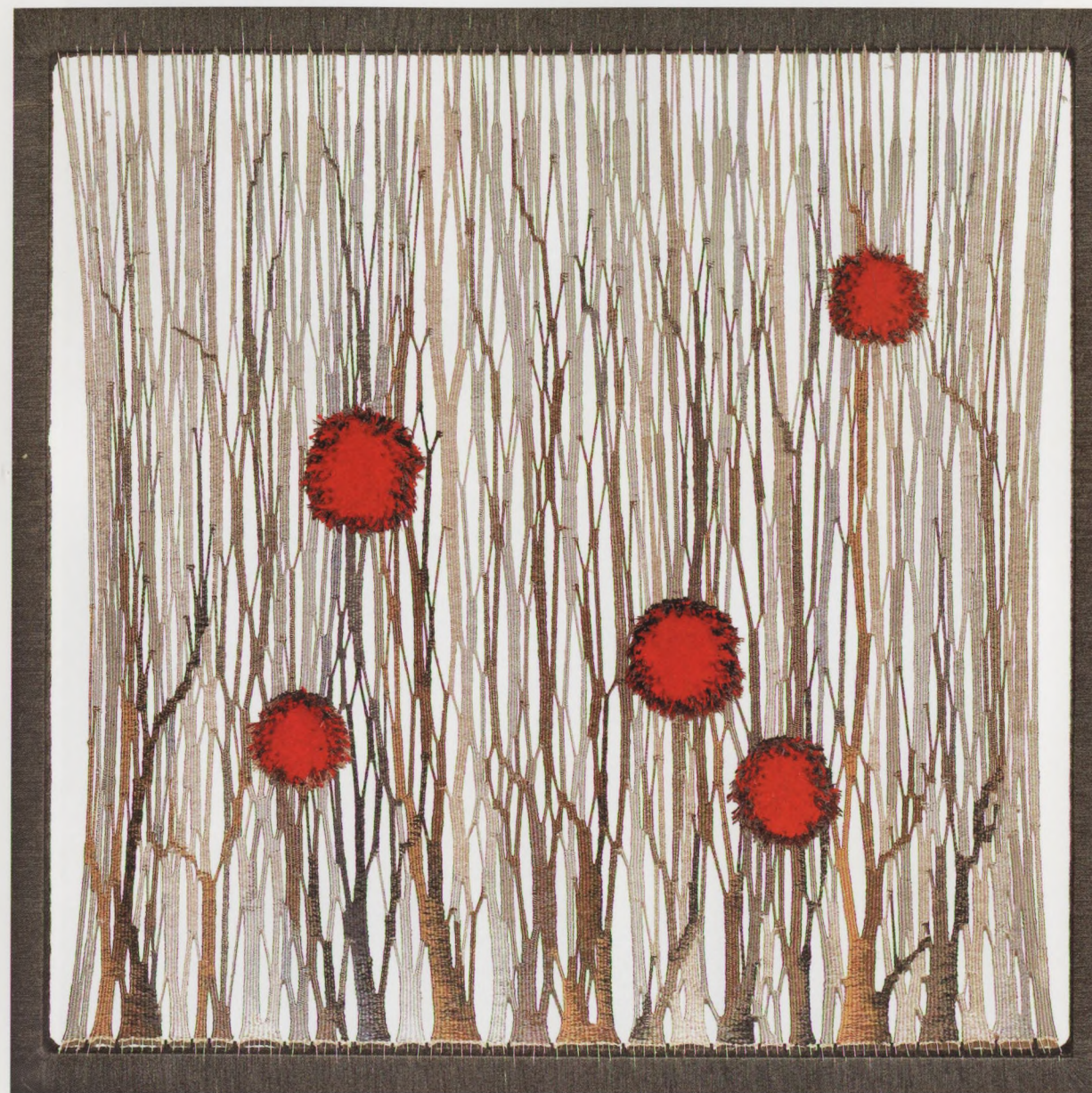

М.С. Барысенка. Ёлка. 2011. Аб'ёмны тэкстыль. Аўтарская тэхніка. Воўна, латунная сетка. 90 × 40
 М.С. Борисенко. Елка. 2011. Аб'ёмны тэкстыль. Аўтарская тэхніка. Шерсть, латунная сетка. 90 × 40
 M.S. Borisenko. Fir Tree. 2011. Three dimensional textile. Designer technique. Wool, brass mesh. 90 × 40

В.А. Рэднікіна. Малочная трапеза. 2004. Бавоўна, паўвоўна. 130 × 100
 О.А. Редникина. Молочная трапеза. 2004. Хлопок, полушерсть. 130 × 100
 O.A. Rednikina. Milk Feast. 2004. Cotton, wool mixture. 130 × 100

В.А. Рэднікіна. Снегіры. 2011. Бавоўна, паўвоўна. 100 × 100
 О.А. Редникина. Снегири. 2011. Хлопок, полушерсть. 100 × 100
 O.A. Rednikina. Bullfinches. 2011. Cotton, wool mixture. 100 × 100

В.А. Рэднікіна. Вечаровыя цені. 2013. Бавоўна, паўвоўна. 125 × 85
О.А. Реднікіна. Вечерние тени. 2013. Хлопок, полушерсть. 125 × 85
O.A. Rednikina. Evening Shadows. 2013. Cotton, wool mixture. 125 × 85

В.А. Рэднікіна. Ilmatar. 2014. Бавоўна, паўвоўна. 125 × 90
О.А. Реднікіна. Ilmatar. 2014. Хлопок, полушерсть. 125 × 90
O.A. Rednikina. Ilmatar. 2014. Cotton, wool mixture. 125 × 90

Г.А. Фалей. Кампазіцыя. 1996. Лен. 180 × 240
Г.А. Фалей. Композиция. 1996. Лен. 180 × 240
G.A. Falei. Composition. 1996. Flax. 180 × 240

Г.А. Фалей. Урода. 1998. Лен, воўна. 150 × 160
Г.А. Фалей. Урода. 1998. Лен, шерсть. 150 × 160
G.A. Falei. Uroda. 1998. Flax, wool. 150 × 160

Г.А. Фалей. Вечер. 1998. Лен, воўна. 230 × 160
Г.А. Фалей. Ветер. 1998. Лен, шерсть. 230 × 160
G.A. Falei. Wind. 1998. Flax, wool. 230 × 160

Р.У. Галавага. Май. 2015. Бавоўна, воўна. 180 × 157
 Р.В. Головага. Май. 2015. Хлопок, шерсть. 180 × 157
 R.V. Golovataya. May. 2015. Cotton, wool. 180 × 157

Р.У. Галавага. Сланечнікі. 1983. Бавоўна, воўна. 150 × 95
 Р.В. Головага. Подсолнухи. 1983. Хлопок, шерсть. 150 × 95
 R.V. Golovataya. Sunflowers. 1983. Cotton, wool. 150 × 95

Р.У. Галаватая. Восеньская вясёлка. 2005. Бавоўна, воўна, сінтэтыка. 124 × 146
Р.В. Головатая. Осенняя радуга. 2005. Хлопок, шерсть, синтетика. 124 × 146
R.V. Golovataya. Autumn Rainbow. 2005. Cotton, wool, synthetic material. 124 × 146

Л.Л. Пуцейка. Святочные. 1985. Бавоўна, воўна. 175 × 130
Л.Л. Пуцейка. Праздничны. 1985. Хлопок, шерсть. 175 × 130
L.L. Puteiko. Festive. 1985. Cotton, wool. 175 × 130

Л.Л. Пуцейка. Святочные. 1985. Бавоўна, воўна. 175 × 130
Л.Л. Пуцейка. Праздничны. 1985. Хлопок, шерсть. 175 × 130
L.L. Puteiko. Festive. 1985. Cotton, wool. 175 × 130

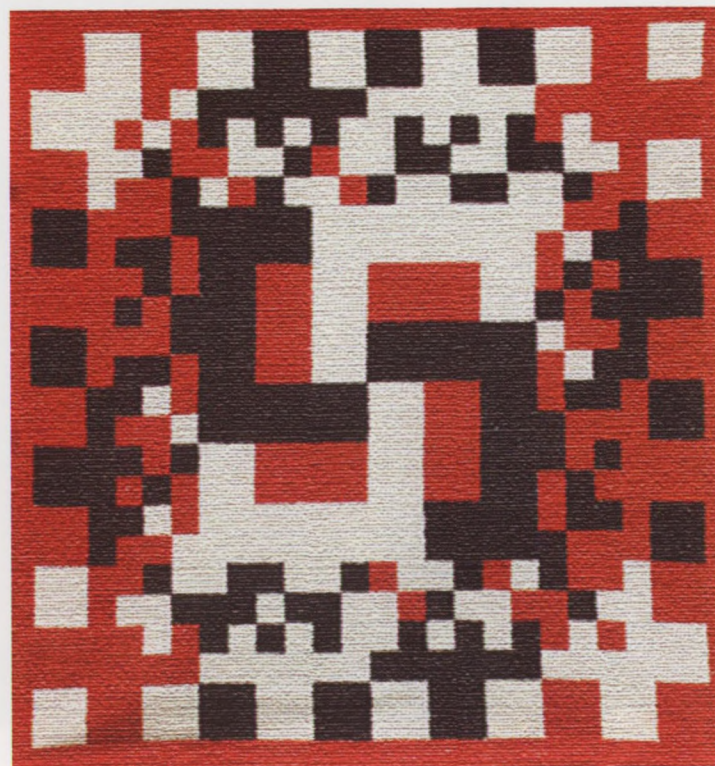
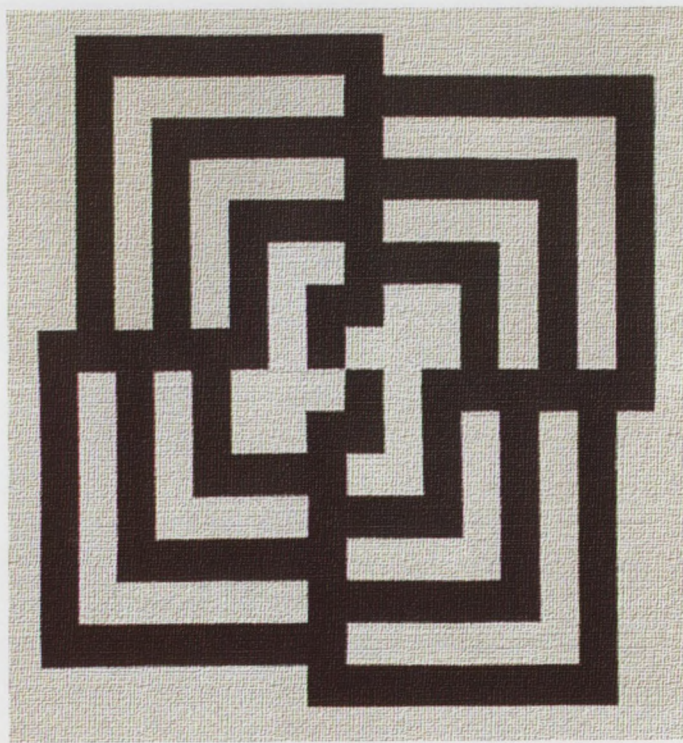

Л.Л. Пуцейка. Після дождю. 2005. Бавоўна, воўна. 110 × 100
Л.Л. Пуцейко. После дождя. 2005. Хлопок, шерсть. 110 × 100
L.L. Puteiko. After the Rain. 2005. Cotton, wool. 110 × 100

Л.Л. Пуцейка. Восеньскі вечар. 1987. Бавоўна, воўна. 163 × 115
Л.Л. Пуцейко. Осенний вечер. 1987. Хлопок, шерсть. 163 × 115
L.L. Puteiko. Autumn Evening. 1987. Cotton, wool. 163 × 115

Л.Г. Русова. Кампазіцыя. I, II. 1980-я. Бавоўна, воўна, змешаная тэхніка. Кожны 100 × 100
Л.Г. Русова. Кампазіцыя. I, II. 1980-е. Хлопок, шерсть, змешанная тэхніка. Кожны 100 × 100
L.G. Rusova. Composition. I, II. 1980s. Cotton, wool, mixed technique. Each 100 × 100

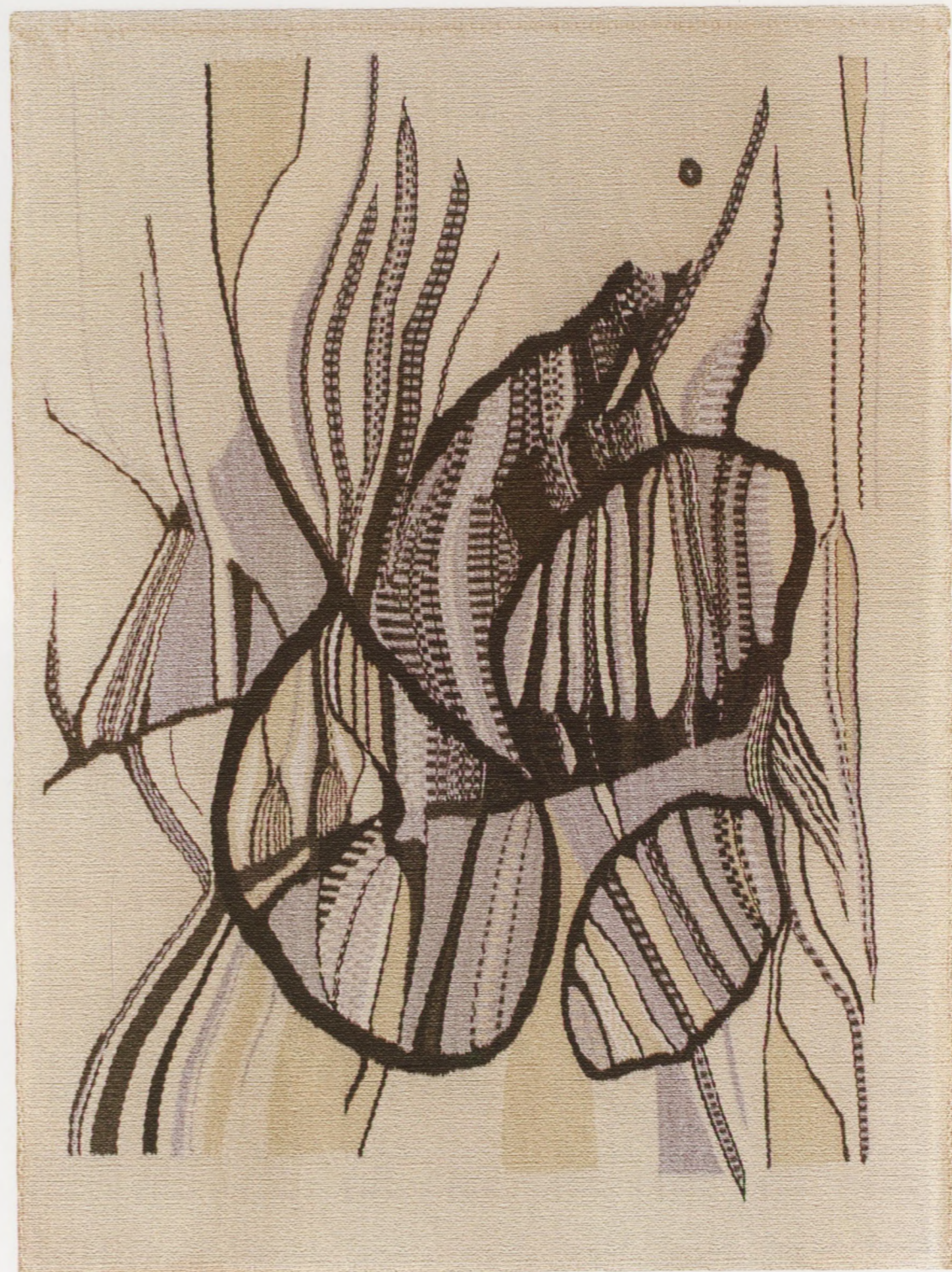

Л.Г. Русова. Галгофа. 1988. Лен, воўна. 150 × 100
Л.Г. Русова. Галгофа. 1988. Лен, шерсть. 150 × 100
L.G. Rusova. Calvary. 1988. Flax, wool. 150 × 100

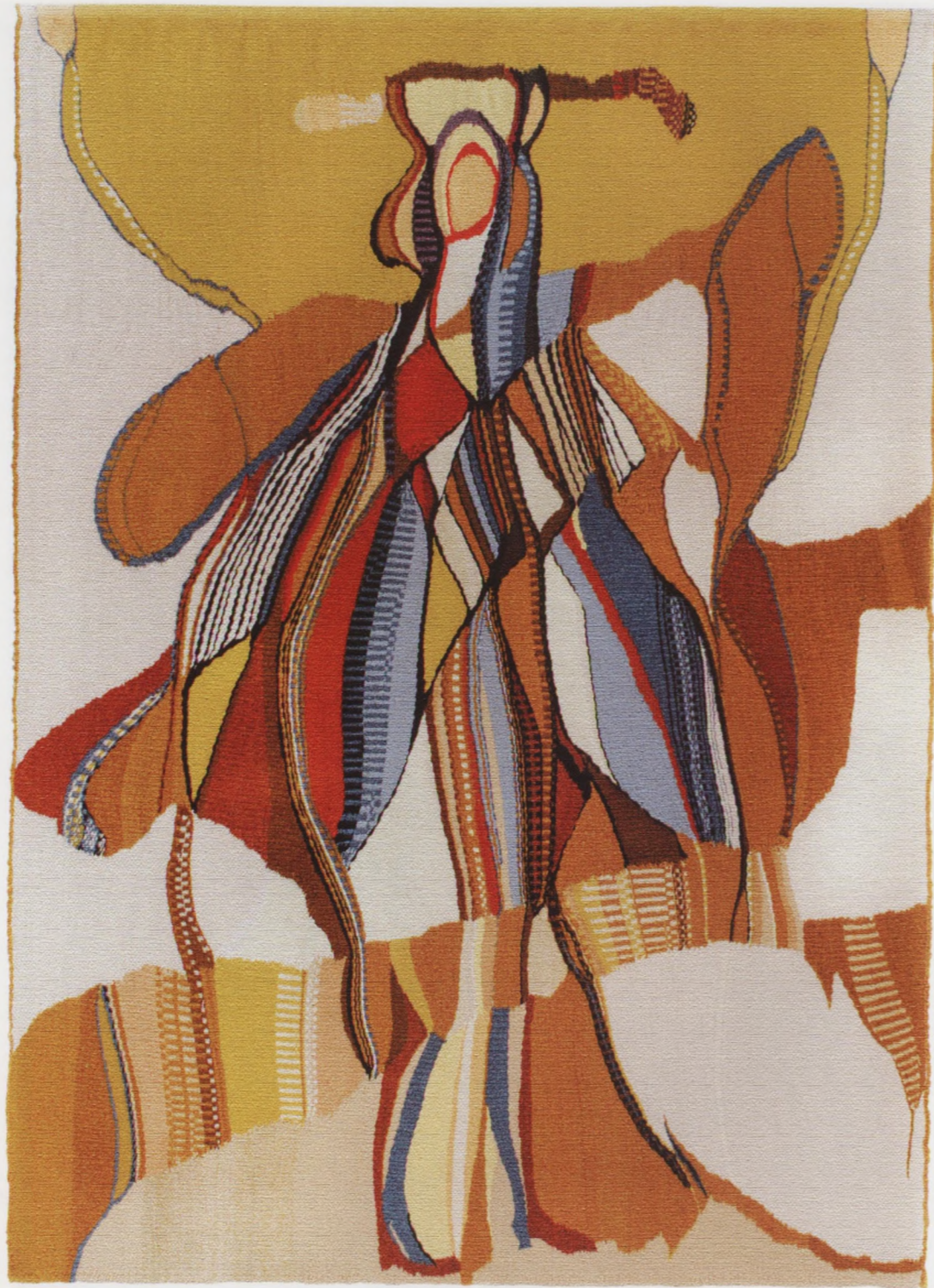

М.Л. Шчамялёва. 1959 год. 2013. Бавоўна, воўна. 100 × 80
М.Л. Щемелева. 1959 год. 2013. Хлопок, шерсть. 100 × 80
M.L. Schemeleva. 1959. 2013. Cotton, wool. 100 × 80

М.Л. Шчамялёва. Зароджэнне. 2013. Бавоўна, воўна. 100 × 80
М.Л. Щемелева. Зарождение. 2013. Хлопок, шерсть. 100 × 80
M.L. Schemeleva. Origin. 2013. Cotton, wool. 100 × 80

М.Л. Шчамялёва. Пані крху ў гадах. 2013. Бавоўна, воўна. 130 × 80
М.Л. Щемелева. Пани немножко в годах. 2013. Хлопок, шерсть. 130 × 80
M.L. Schemeleva. A Little Aged Lady. 2013. Cotton, wool. 130 × 80

М.Л. Шчамялёва. Сярэдзіна лета. 2007. Бавоўна, воўна. 95 × 54
М.Л. Щемелева. Середина лета. 2007. Хлопок, шерсть. 95 × 54
M.L. Schemeleva. Midsummer. 2007. Cotton, wool. 95 × 54

Т.Л. Хацановіч-Дарбінян. Жанчыны ваенных гадоў. 1976. Бавоўна, воўна. 165 × 158
 Т.Л. Хацанович-Дарбинян. Женщины военных лет. 1976. Хлопок, шерсть. 165 × 158
 T.L. Khatsanovich-Darbinyan. Women of War Time. 1976. Cotton, wool. 165 × 158

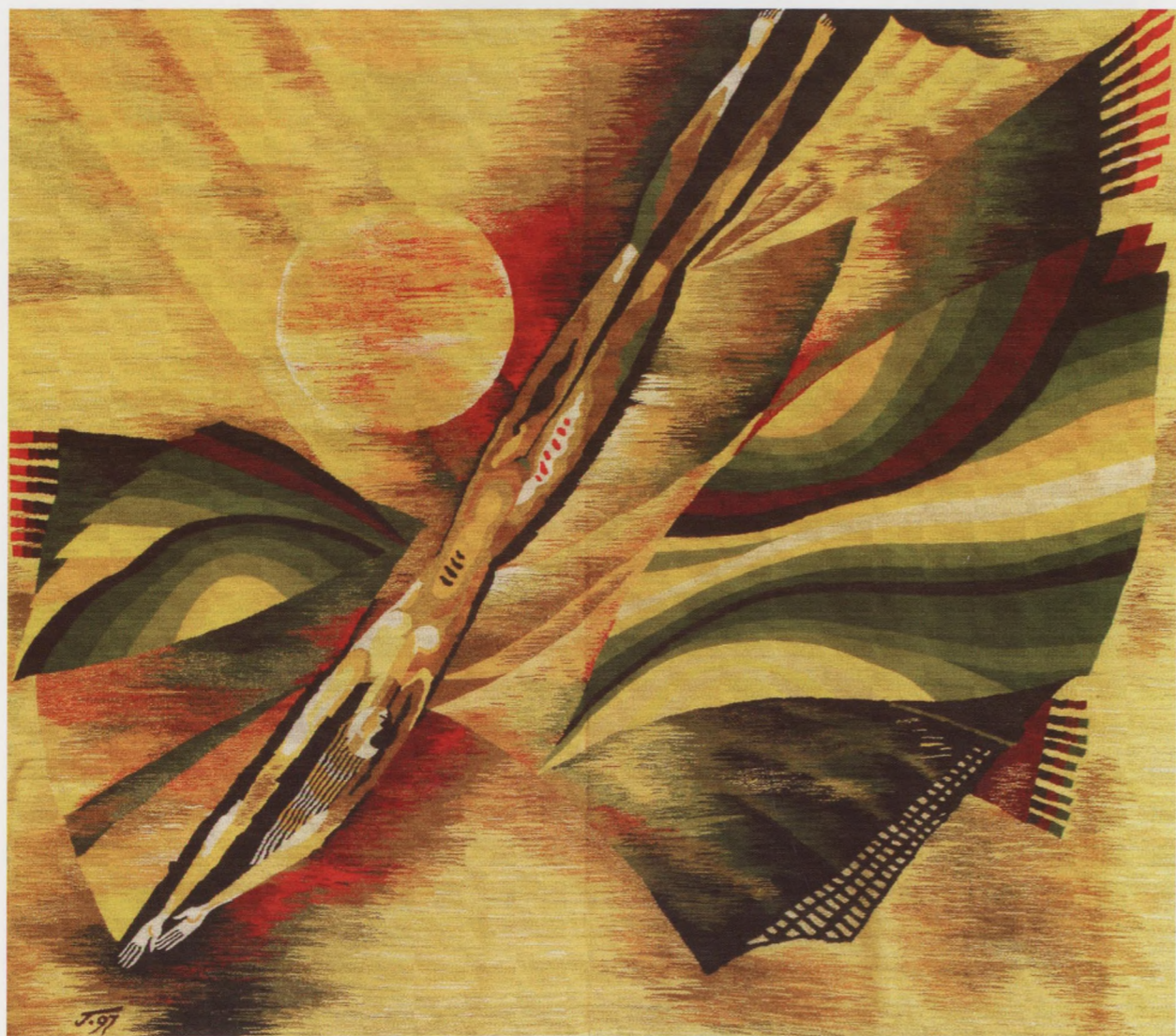
Т.Л. Хацановіч-Дарбінян. Балерыны. 1997. Бавоўна, воўна. 167 × 140
 Т.Л. Хацанович-Дарбинян. Балерины. 1997. Хлопок, шерсть. 167 × 140
 T.L. Khatsanovich-Darbinyan. Ballet Dancers. 1997. Cotton, wool. 167 × 140

Т.Л. Хацановіч-Дарбінян. Святочны нацюрморт. 1985. Бавоўна, воўна, шоўк. 90 × 105
 Т.Л. Хацанович-Дарбинян. Праздничный натюрморт. 1985. Хлопок, шерсть, шелк. 90 × 105
 T.L. Khatsanovich-Darbinyan. Festive Still Life. 1985. Cotton, wool, silk. 90 × 105

Г.Р. Гаркуноў. Имкненне. 1997. Лен, воўна. 150 × 150
 Г.Г. Горкунов. Стремление. 1997. Лен, шерсть. 150 × 150
 G.G. Gorkunov. Aspiration. 1997. Flax, wool. 150 × 150

Г.Р. Гаркуноў. Ночь. Лен, воўна. 200 × 130
 Г.Г. Горкунов. Ночь. Лен, шерсть. 200 × 130
 G.G. Gorkunov. Night. Flax, wool. 200 × 130

Г.Р. Гаркуноў. Стрэс. Дыван ворсавы. Лен, воўна. 150 × 150
Г.Г. Горкунов. Стресс. Ковер ворсовый. Лен, шерсть. 150 × 150
G.G. Gorkunov. Stress. Pile carpet. Flax, wool. 150 × 150

Г.Р. Гаркуноў. Стрэс. Дыван ворсавы. Лен, воўна. 150 × 150
Г.Г. Горкунов. Стресс. Ковер ворсовый. Лен, шерсть. 150 × 150
G.G. Gorkunov. Stress. Pile carpet. Flax, wool. 150 × 150

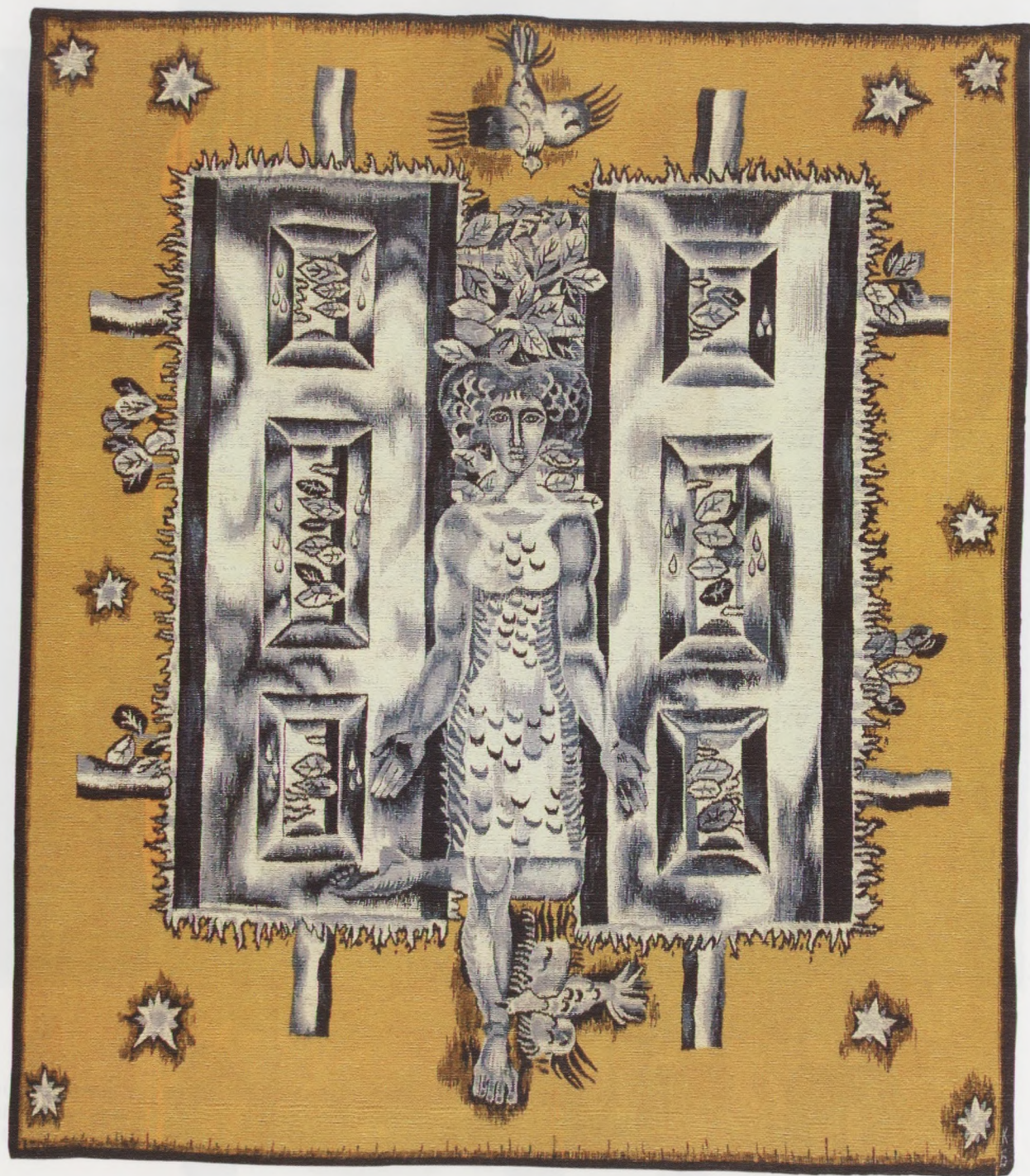

Л.І. Скрипнічєнка. Дружба. 1976. Лен, змешаная тэхніка. 255 × 150
 Л.И. Скрипниченко. Дружба. 1976. Лен, смешанная техника. 255 × 150
 L.I. Skripnichenko. Friendship. 1976. Flax, mixed technique. 255 × 150

Л.І. Скрипнічєнка. Дэльфіны. Фрагмент. Пач. 2000-х. Лен, воўна. 200 × 100
 Л.И. Скрипниченко. Дельфины. Фрагмент. Нач. 2000-х. Лен, шерсть. 200 × 100
 L.I. Skripnichenko. Dolphins. Fragment. The beginning of 2000. Flax, wool. 200 × 100

А.П. Бельцюкова, А.М. Кішчанка. Раніца. Абуджэнне. 1972. Бавоўна, воўна. 150 × 150
 А.П. Бельцюкова, А.М. Кищенко. Утро. Пробуждение. 1972. Хлопок, шерсть. 150 × 150
 A.P. Beltyukova, A.M. Kischenko. Morning. The Awakening. 1972. Cotton, wool. 150 × 150

А.П. Бельцюкова. На варце міру. 1980-я. Бавоўна, воўна. 300 × 100
 А.П. Бельцюкова. На страже мира. 1980-е. Хлопок, шерсть. 300 × 100
 A.P. Beltyukova. On Guard for Peace. 1980-s. Cotton, wool. 300 × 100

А.П. Бельцюкова, А.М. Кішчанка. Спадчына. 1977. Бавоўна, воўна. 190 × 270
 А.П. Бельцюкова, А.М. Кішчанка. Наследие. 1977. Хлопок, шерсть. 190 × 270
 A.P. Belyukova, A.M. Kischenko. Heritage. 1977. Cotton, wool. 190 × 270

А.П. Бельцюкова, А.М. Кішчанка. Легенда аб партызанах. 1972. Бавоўна, воўна. 206 × 281
 А.П. Бельцюкова, А.М. Кищенко. Легенда о партизанах. 1972. Хлопок, шерсть. 206 × 281
 A.P. Beltyukova, A.M. Kischenko. Legend about Belarusian Partisans. 1972. Cotton, wool. 206 × 281

ІНТЭР'ЕРНЫ ГАБЕЛЕН

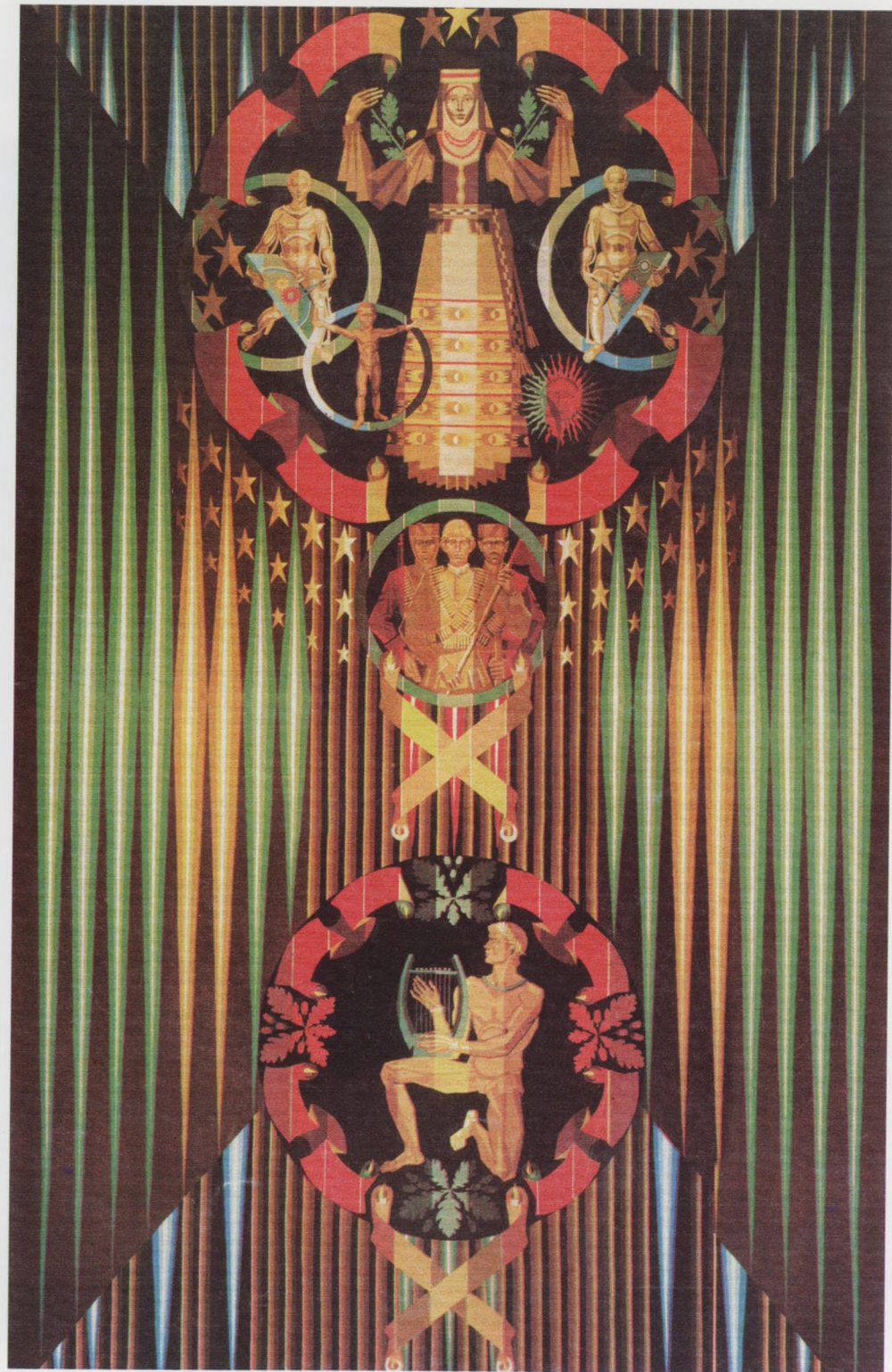
Интерьерный гобелен
Interior tapestry

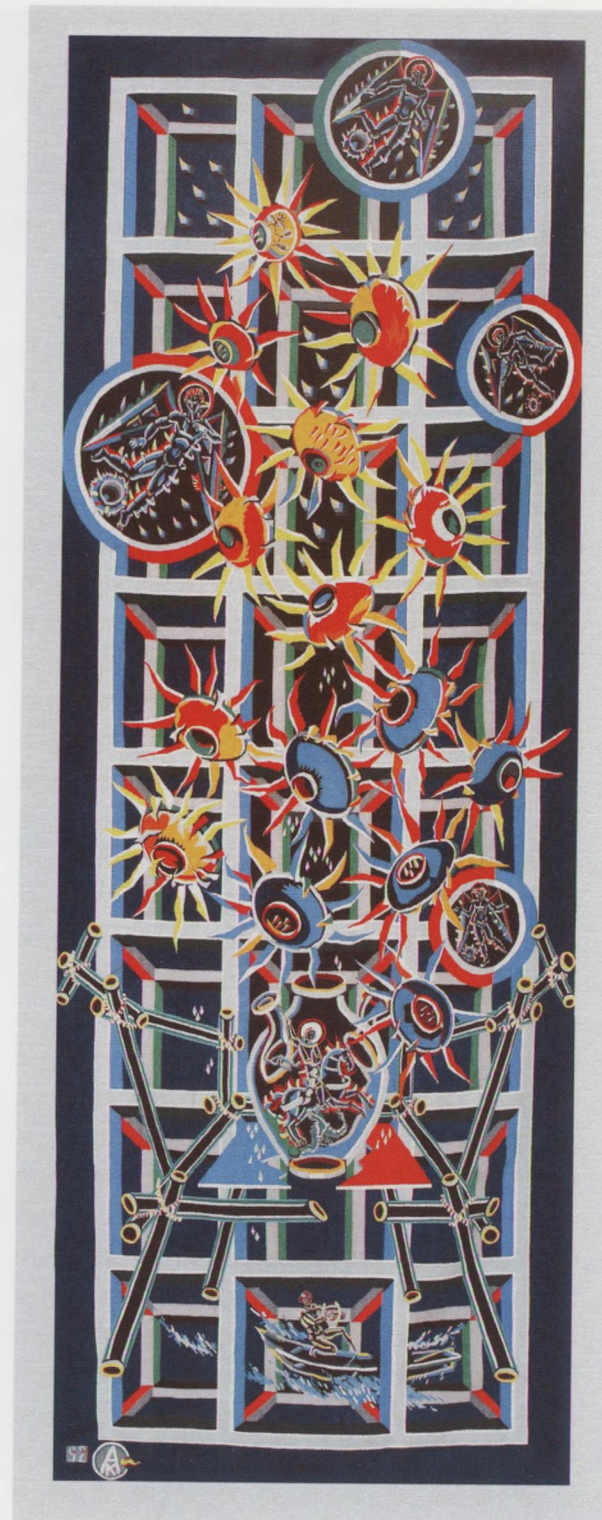

А.М. Кішчанка. Мора. Хваля. 1995. Бавоўна, воўна. 313 × 635
А.М. Кищенко. Море. Волна. 1995. Хлопок, шерсть. 313 × 635
А.М. Kischenko. Sea. Wave. 1995. Cotton, wool. 313 × 635

А.М. Кішчанка. Беларусь. 1985. Бавоўна, воўна. 620 × 300
 А.М. Кищенко. Беларусь. 1985. Хлопок, шерсть. 620 × 300
 А.М. Kischenko. Belarus. 1985. Cotton, wool. 620 × 300

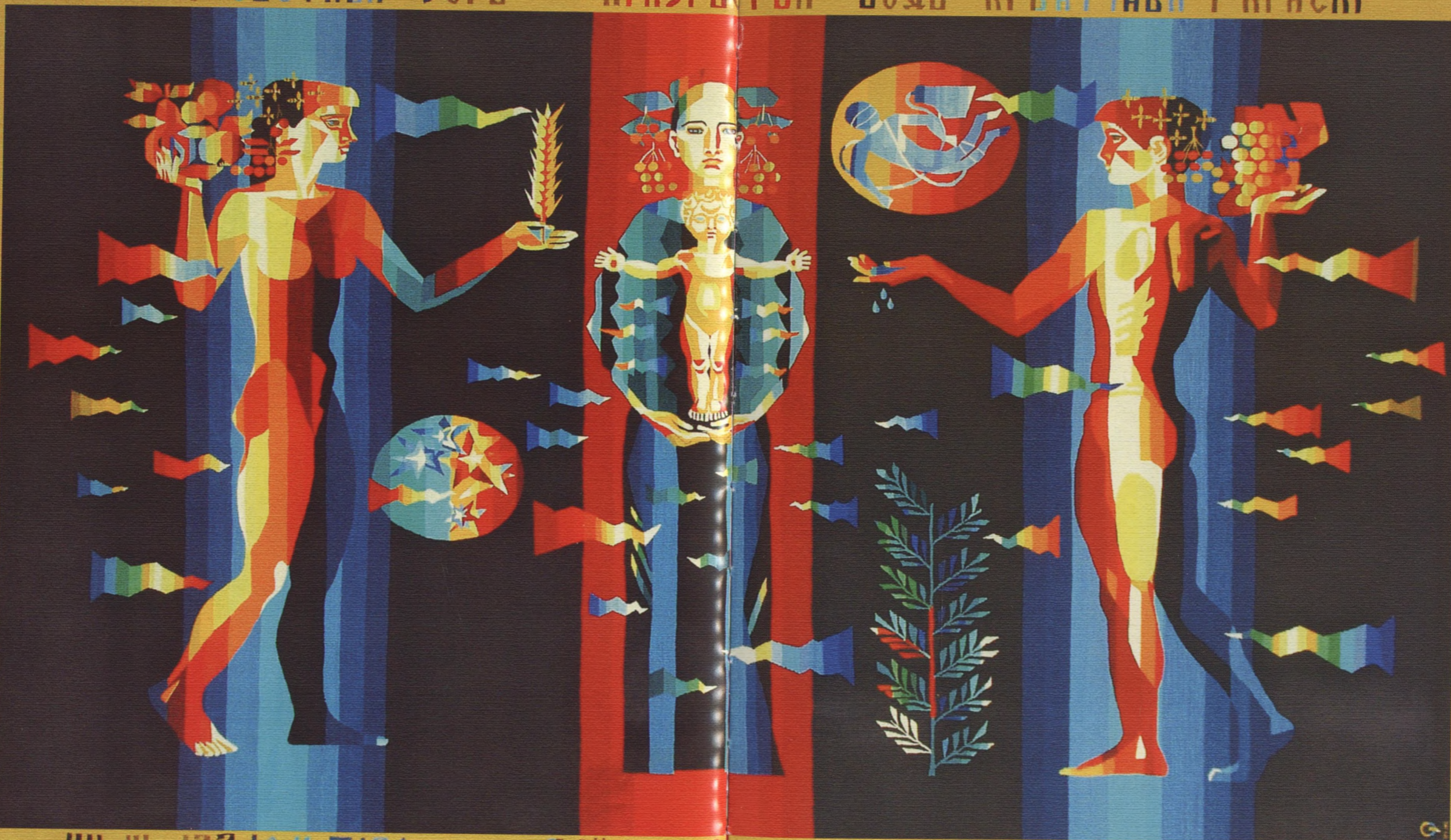

А.М. Кішчанка. Сланечнікі. 1992. Бавоўна, воўна. 370 × 150
 А.М. Кищенко. Подсолнухи. 1992. Хлопок, шерсть. 370 × 150
 А.М. Kischenko. Sunflowers. 1992. Cotton, wool. 370 × 150

СОНЦА І СВЕТАЛІВ ЗОРЬ ПРАЗРІТІВ ВОДІ КРИВІЧИВ І КРАСКІ

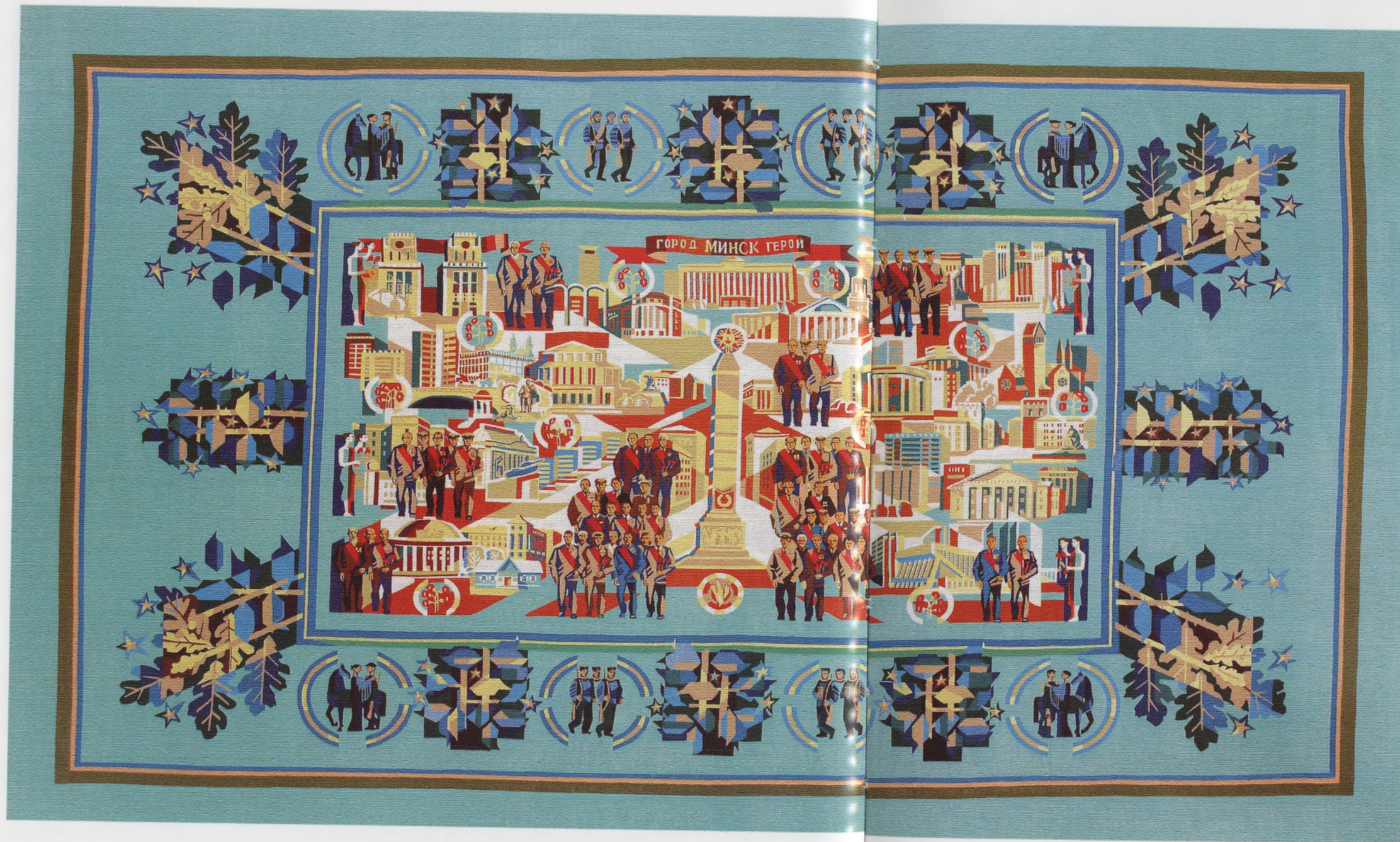
ЛЮБА ЖІТІ АЙЧУНА ІДІТИ ВІСІ
ТІ ПІДРІВІ НАМ ВІСІ

ЗАМІША
УСЬ ШТО ЗАВІША
ЩУАЄМІ АНОСКІМ

МІ Ж АДАЄМ ТАБЕ ПЛІН РУК СВАІХ І ЖІЦЦЕ НАШАЄ

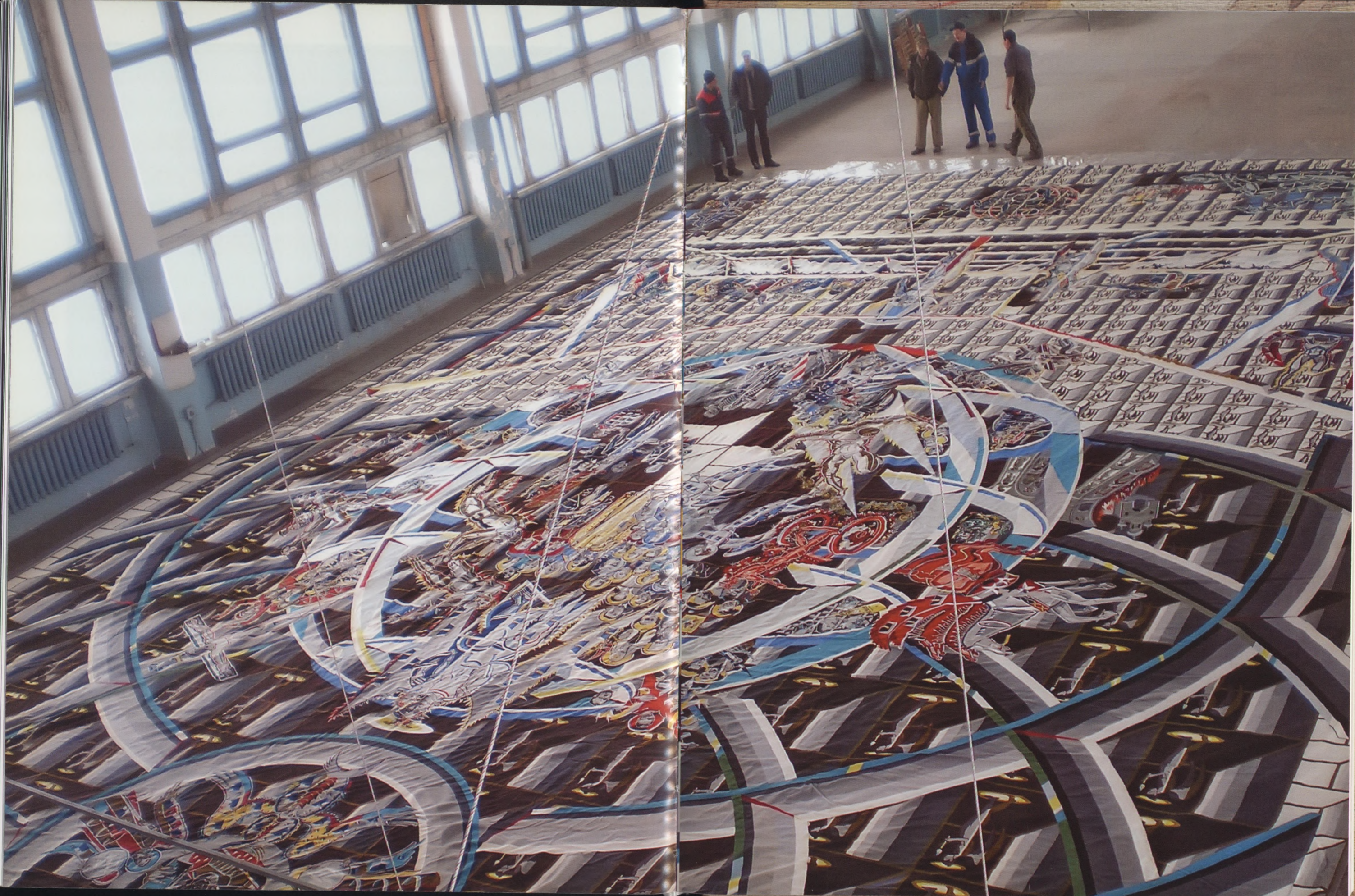

←
 А.М. Кішчанка. Айчына. 1978. Бавоўна, воўна. 218 × 300
 А.М. Кищенко. Отчизна. 1978. Хлопок, шерсть. 218 × 300
 А.М. Kischenko. Motherland. 1978. Cotton, wool. 218 × 300

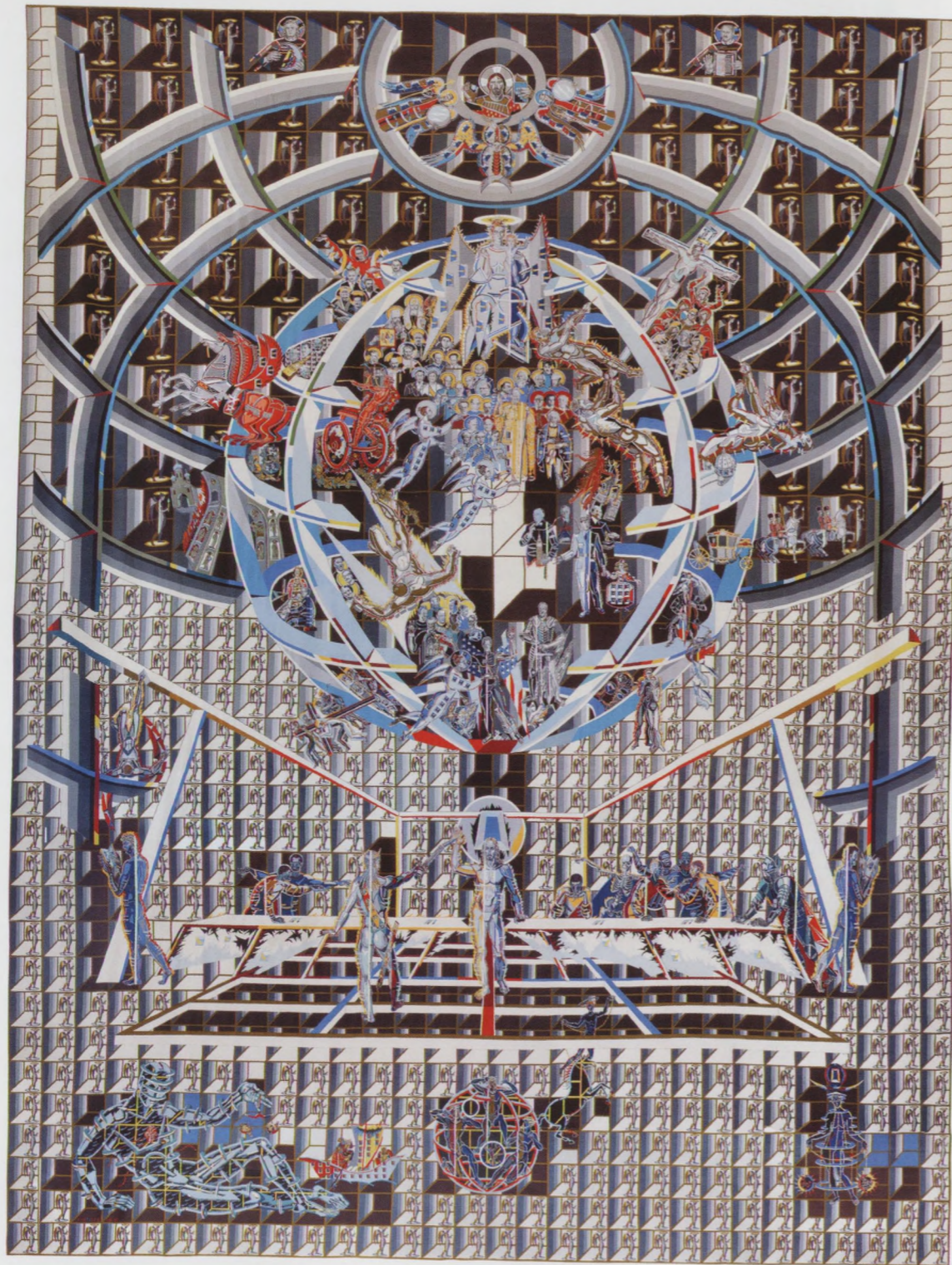
А.М. Кішчанка. Парад ветэранаў. 1977. Бавоўна, воўна. 200 × 220
 А.М. Кищенко. Парад ветеранов. 1977. Хлопок, шерсть. 200 × 220
 А.М. Kischenko. Parade of the Veterans. 1977. Cotton, wool. 200 × 220

У майстэрні Барысаўскага камбіната дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва імя А.М. Кішчанкі
 В мастерской Борисовского комбината декоративно-прикладного искусства имени А.М. Кищенко
 In the studio of A.M. Kischenko Borisov Decorative and Applied Art Works
 →

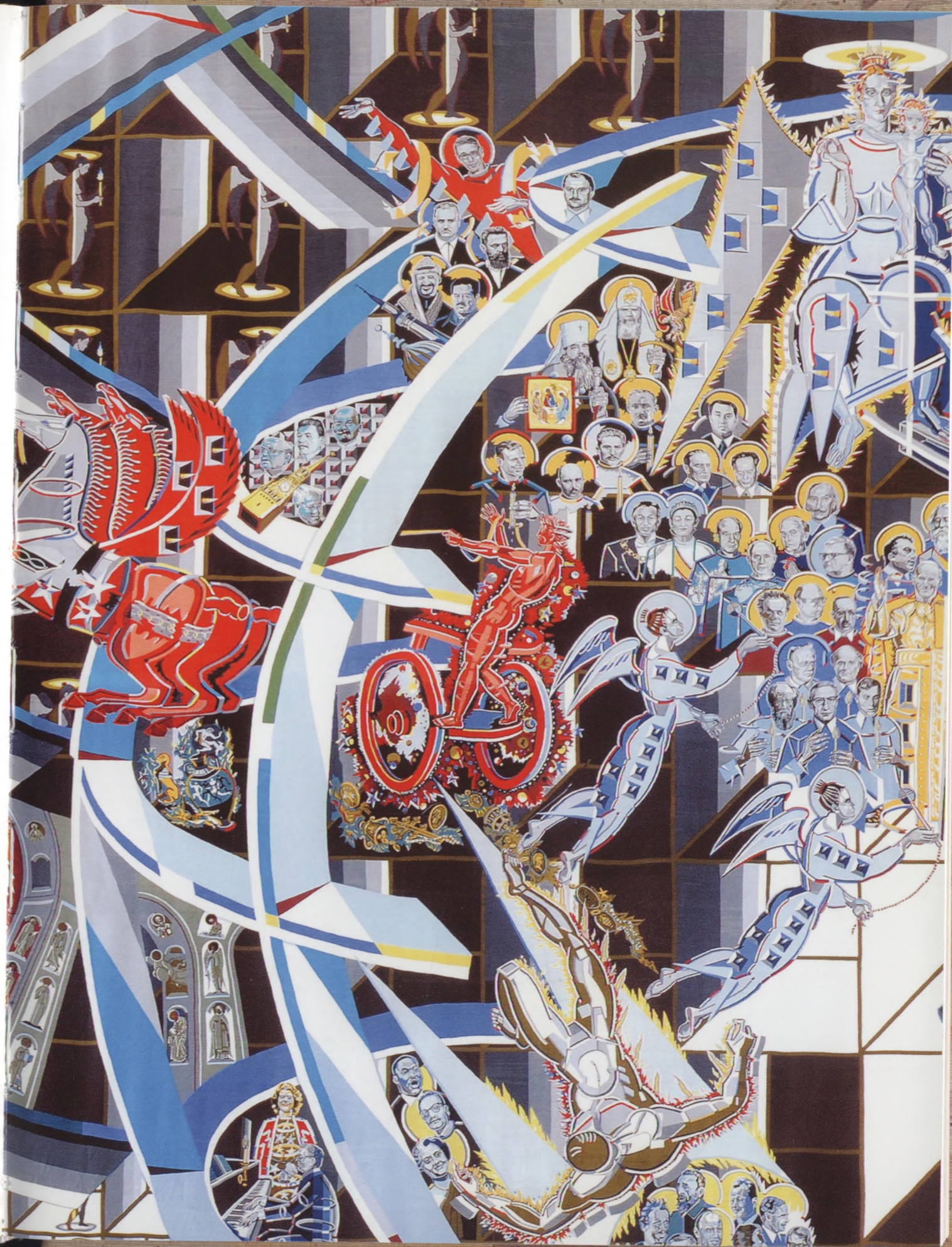

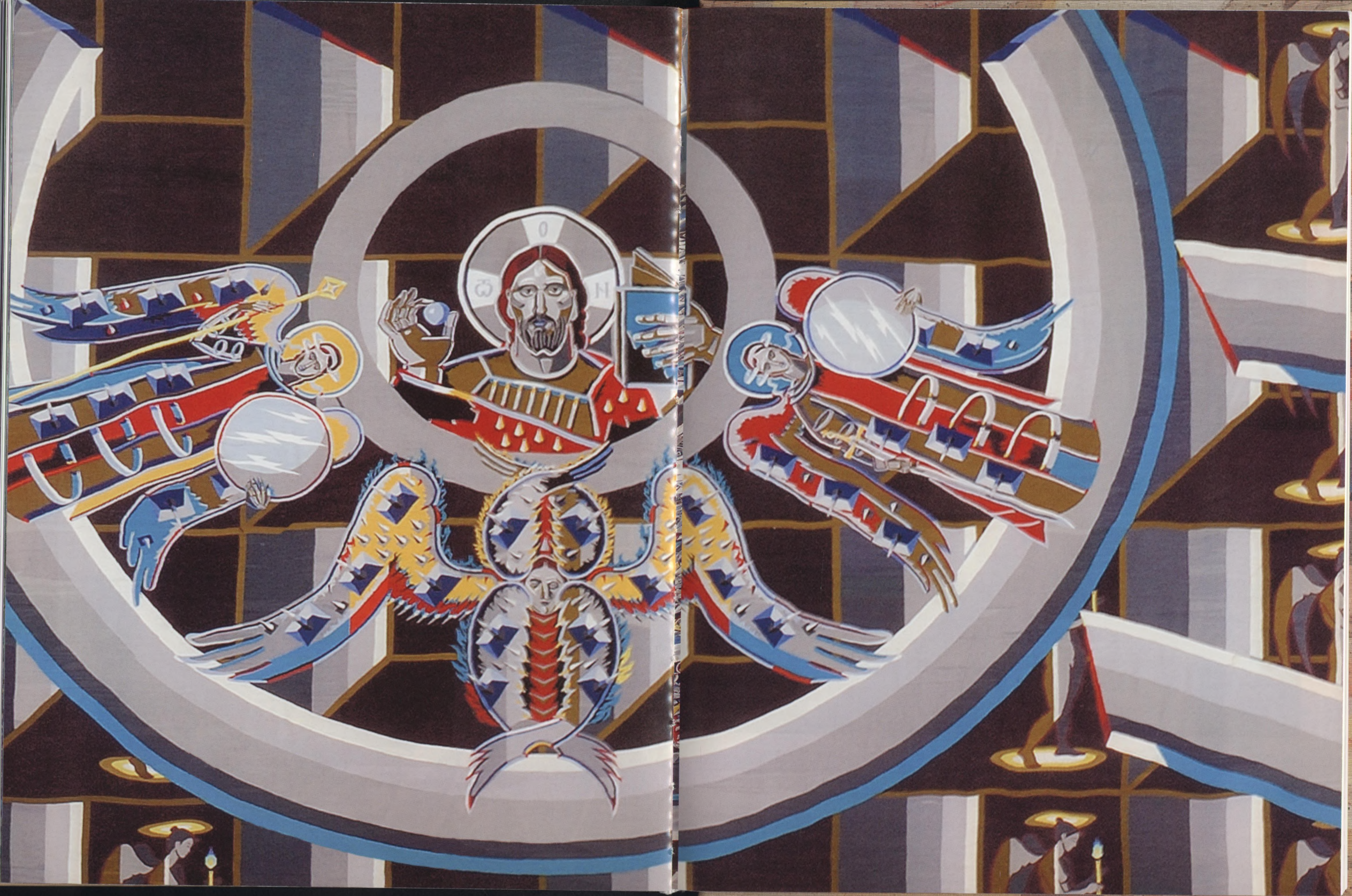

А.М. Кішчанка. Габелен XX стагоддзя. 1995. Бавоўна, воўна. 1900 × 1400
А.М. Кищенко. Гобелен XX века. 1995. Хлопок, шерсть. 1900 × 1400
А.М. Kischenko. The Twentieth Century Tapestry. 1995. Cotton, wool. 1900 × 1400

У.В. Ткачоў, В.В. Немцоў, А.І. Яскін. Музыка. 1974—1976. Бавоўна, воўна. 735 × 450
В.В. Ткачев, В.В. Немцов, А.И. Яскин. Музыка. 1974—1976. Хлопок, шерсть. 735 × 450
V.V. Tkachev, V.V. Nemtsov, A.I. Yaskin. Music. 1974—1976. Cotton, wool. 735 × 450

У.В. Ткачоў, В.В. Немцоў. Квітней, Беларусь, край родны! 1983—1984. Бавоўна, воўна. 500 × 1000
 В.В. Ткачев, В.В. Немцов. Расцветай, Беларусь, край родной! 1983—1984. Хлопок, шерсть. 500 × 1000
 V.V. Tkachev, V.V. Nemtsov. Flourish, Belarus, Our Native Land! 1983—1984. Cotton, wool. 500 × 1000

В.С. Стасевич. Пераапанутыя. 1995. Баваўна, воўна. 250 × 120
 В.С. Стасевич. Ряженые. 1995. Хлопок, шерсть. 250 × 120
 V.S. Stasevich. Mummers. 1995. Cotton, wool. 250 × 120

Г.Х. Стасевич, В.С. Стасевич. Музыкі. 1995. Баваўна, воўна. 250 × 120
 Г.Х. Стасевич, В.С. Стасевич. Музыканты. 1995. Хлопок, шерсть. 250 × 120
 G.Kh. Stasevich, V.S. Stasevich. Musicians. 1995. Cotton, wool. 250 × 120

Н.В. Пільюзіна. Сват. Скрыпач. Баба з бубнам. Гарманіст (з цыкла з пяці габеленаў «Беларускае вясельле»). 1988—1989. Бавоўна, воўна. Кожны 185 × 100

Н.В. Пилюзина. Сват. Скрипач. Баба с бубном. Гармонист (из цикла из пяти гобеленов «Белорусская свадьба»). 1988—1989. Хлопок, шерсть. Каждый 185 × 100

N.V. Pilyuzina. Co-Father-in-Law. Violinist. Woman with a Tambourine. Accordionist (the cycle of 5 tapestries Belarusian Wedding). 1988—1989. Each 185 × 100

Н.В. Пилюзина. Пробуждение. 1999. Хлопок, шерсть. 320 × 540

Н.В. Пилюзина. Абуджэнне. 1999. Бавоўна, воўна. 320 × 540
Н.В. Пилюзина. Пробуждение. 1999. Хлопок, шерсть. 320 × 540
N.V. Pilyuzina. The Awakening. 1999. Cotton, wool. 320 × 540

Н.В. Пілюзіна. Кліч землі. 1999. Бавоўна, воўна. 320 × 540
 Н.В. Пилюзина. Зов земли. 1999. Хлопок, шерсть. 320 × 540
 N.V. Pilyuzina. Call of the Land. 1999. Cotton, wool. 320 × 540

Н.В. Пілюзіна. Кліч землі. 1999. Бавоўна, воўна. 320 × 540
 Н.В. Пилюзина. Зов земли. 1999. Хлопок, шерсть. 320 × 540
 N.V. Pilyuzina. Call of the Land. 1999. Cotton, wool. 320 × 540

Л.М. Густава, Н.У. Суховерхова. Минск музычны. 2009. Лен, воўна. 180 × 280
Л.Н. Густова, Н.В. Суховерхова. Минск музыкальны. 2009. Лен, шерсть. 180 × 280
L.N. Gustova, N.V. Sukhoverkhova. Musical Minsk. 2009. Flax, wool. 180 × 280

Л.М. Густава, Н.У. Суховерхова. Минск музычны. 2009. Лен, воўна. 180 × 280
Л.Н. Густова, Н.В. Суховерхова. Минск музыкальны. 2009. Лен, шерсть. 180 × 280
L.N. Gustova, N.V. Sukhoverkhova. Musical Minsk. 2009. Flax, wool. 180 × 280

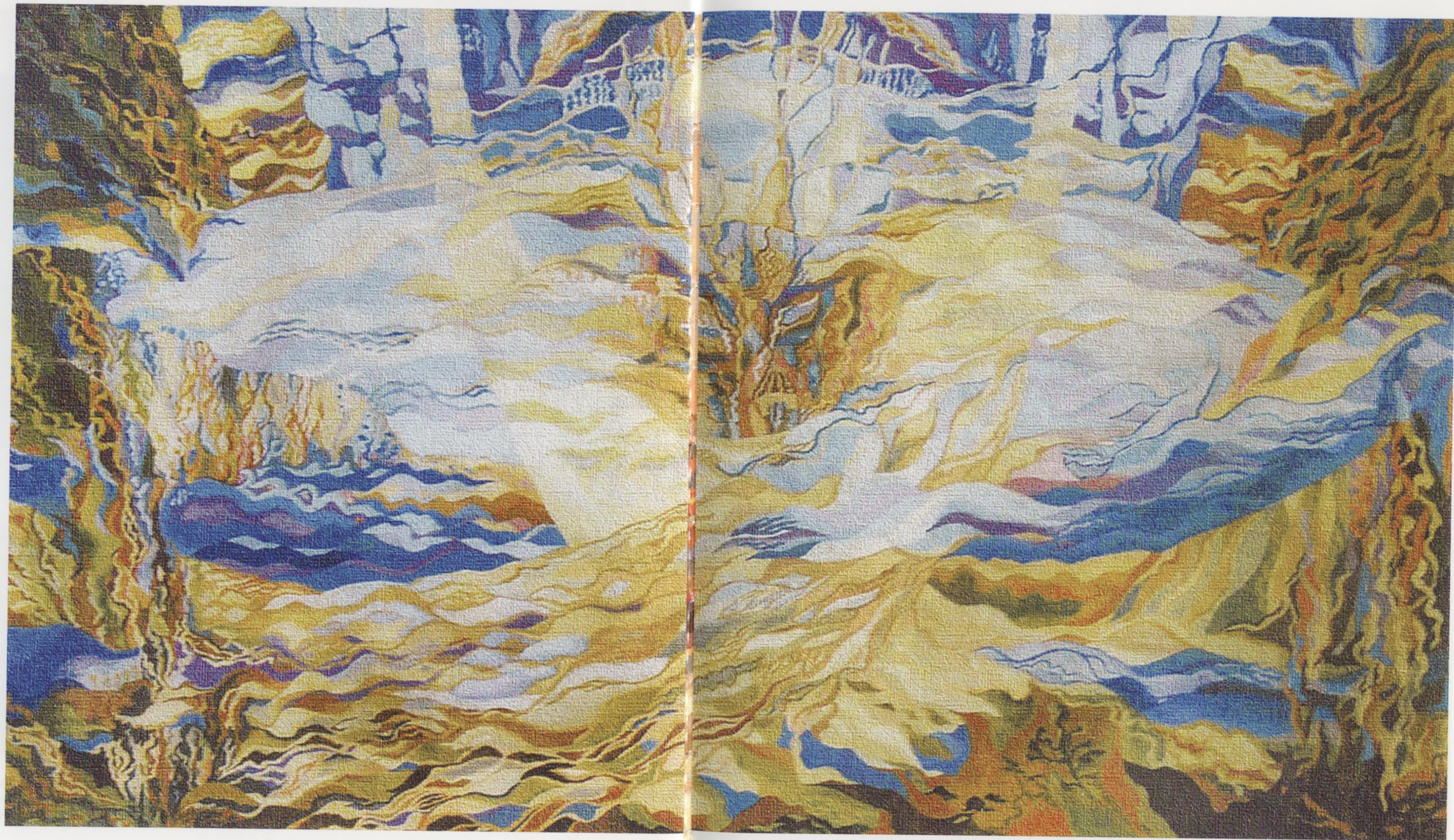

В.У. Грыдзіна. Спартыўнае свята ў Раўбічах. 2006. Баваўна, воўна. 190 × 215
О.В. Гридина. Спортивный праздник в Раубичах. 2006. Хлопок, шерсть. 190 × 215
O.V. Gridina. Sport Celebration in Raubichy. 2006. Cotton, wool. 190 × 215

Л.І. Петруль. Тайны пушчы. 2006. Лён, воўна. 190 × 215
Л.И. Петруль. Тайны пушчи. 2006. Лен, шерсть. 190 × 215
L.I. Petrul. Forest Mysteries. 2006. Flax, wool. 190 × 215

В.С. Кривашёва. Па старонках Чырвонай кнігі. 2006. Бавоўна, паўвоўна. 190 × 340
В.С. Кривошеева. По страницам Красной книги. 2006. Хлопок, полушерсть. 190 × 340
V.S. Krivosheeva. On the Pages of the Red Book. 2006. Cotton, wool mixture. 190 × 340

Л.М. Густава. Гуканье весны. 2006. Лен, воўна. 190 × 215
Л.Н. Густова. Гуканье весны. 2006. Лен, шерсть. 190 × 215
L.N. Gustova. Spring Calling. 2006. Flax, wool. 190 × 215

Г.У. Лукина. Паўлінка. 2006. Бавоўна, воўна. 190 × 340
А.В. Лукина. Павлінка. 2006. Хлопок, шерсть. 190 × 340
A.V. Lukina. Pavlinka. 2006. Cotton, wool. 190 × 340

Г.У. Лукина. Паўлінка. 2006. Бавоўна, воўна. 190 × 340
А.В. Лукина. Павлінка. 2006. Хлопок, шерсть. 190 × 340
A.V. Lukina. Pavlinka. 2006. Cotton, wool. 190 × 340

Н.У. Суховерхава. Рагнеда. 2006. Бавоўна, воўна. 190 × 340
Н.В. Суховерхова. Рагнеда. 2006. Хлопок, шерсть. 190 × 340
N.V. Sukhoverkhova. Ragneda. 2006. Cotton, wool. 190 × 340

Н.У. Суховерхава. Рагнеда. 2006. Бавоўна, воўна. 190 × 340
Н.В. Суховерхова. Рагнеда. 2006. Хлопок, шерсть. 190 × 340
N.V. Sukhoverkhova. Ragneda. 2006. Cotton, wool. 190 × 340

Л.М. Густава. Брама часу. 2010. Лен, воўна. 230 × 560
Л.Н. Густова. Врата времени. 2010. Лен, шерсть. 230 × 560
L.N. Gustova. Gates of Time. 2010. Flax, wool. 230 × 560

У.А. Тоўсцік, Г.Л. Жарын, В.Ц. Даўгала. Уладальнікі замка. 2010. Лён, воўна. 310 × 430
 В.А. Толстик, Г.Л. Жарин, В.Т. Довгало. Владельцы замка. 2010. Лен, шерсть. 310 × 430
 V.A. Tolstik, G.L. Zharin, V.T. Dovgalo. Castle Owners. 2010. Flax, wool. 310 × 430

У.А. Тоўсцік, Г.Л. Жарын, В.Ц. Даўгала. Зборы на паляванні. 2010. Лен, воўна. 210 × 630
В.А. Толстик, Г.Л. Жарин, В.Т. Довгало. Сборы на охоту. 2010. Лен, шерсть. 210 × 630
V.A. Tolstik, G.L. Zharin, V.T. Dovgalo. Assembling for Hunting. 2010. Flax, wool. 210 × 630

В.В. Дзёмкіна. Дажынкі. 1990. Бавоўна, воўна. 300 × 200
 О.В. Демкіна. Дожинки. 1990. Хлопок, шерсть. 300 × 200
 O.V. Demkina. Dozhinki. 1990. Cotton, wool. 300 × 200

В.В. Дзёмкіна. Мікалай Крыштоф Радзівіл Сіротка. 2010. Бавоўна, воўна. 270 × 250
 О.В. Демкіна. Николай Криштоф Радзивилл Сиротка. 2010. Хлопок, шерсть. 270 × 250
 O.V. Demkina. Nicholas Kristof Radzivil Orphan. 2010. Cotton, wool. 270 × 250

Н.В. Пилюзіна. Пацвярджэнне княскага тытула Радзівілу Чорнаму.
Адноўленая шпалера. 2010—2011. Лен, воўна. 90 × 150
Н.В. Пилюзіна. Подтверждение княжеского титула Радзивиллу Чорнаму.
Восстановленная шпалера. 2010—2011. Лен, шерсть. 90 × 150
N.V. Pilyuzina. Confirmation of the Prince Title to Radziwill "the Black".
Restored tapestry. 2010—2011. Flax, wool. 90 × 150

Л.М. Густава. Праваслаўныя храмы Беларусі (серыя — 5 шт.). 2012. Лен, воўна. Кожная 320 × 200
Л.Н. Густова. Православные храмы Беларуси (серия — 5 шт.). 2012. Лен, шерсть. Каждая 320 × 200
L.N. Gustova. Orthodox Churches in Belarus (series of 5 works). 2012. Flax, wool. Each 320 × 200

У.А. Тоўсцік, В.Ц. Даўгала. Горад. 2003. Бавоўна, воўна. 111 × 173
В.А. Толстик, В.Т. Довгало. Горад. 2003. Хлопок, шерсть. 111 × 173
V.A. Tolstik, V.T. Dovgalo. City. 2003. Cotton, wool. 111 × 173

Ю.А. Пискун. Полацкія званы. 1991. Лен, воўна. 350 × 520
Ю.А. Пискун. Полоцкія колокола. 1991. Лен, шерсть. 350 × 520
Y.A. Piskun. Polotsk Bells. 1991. Flax, wool. 350 × 520

В.П. Маркавец-Бартлова. Францыск Скарына. 1996. Бавоўна, воўна. 200 × 100
 В.П. Маркавец-Бартлова. Францыск Скорина. 1996. Хлопок, шерсть. 200 × 100
 V.P. Markovec-Bartlova. Francis Skorina. 1996. Cotton, wool. 200 × 100

В.П. Маркавец-Бартлова. Гісторыя краіны. 1996. Бавоўна, воўна. 200 × 100
 В.П. Маркавец-Бартлова. История страны. 1996. Хлопок, шерсть. 200 × 100
 V.P. Markovec-Bartlova. History of the country. 1996. Cotton, wool. 200 × 100

В.П. Маркавец-Бартлова. Космас. 1996. Бавоўна, воўна. 200 × 100
 В.П. Марковец-Бартлова. Космос. 1996. Хлопок, шерсть. 200 × 100
 V.P. Markovets-Bartlova. Space. 1996. Cotton, wool. 200 × 100

В.П. Маркавец-Бартлова. Мэтр і вучні. 1996. Бавоўна, воўна. 200 × 100
 В.П. Марковец-Бартлова. Мэтр и ученики. 1996. Хлопок, шерсть. 200 × 100
 V.P. Markovets-Bartlova. Master and students. 1996. Cotton, wool. 200 × 100

Абрамовіч Святлана Леанідаўна (н. 1954). Закончыла БДТМІ (1977). Член БСМ (1993). Удзел у выставах з 1977. Асноўныя працы: габелены «Прарастанне», «Далеч», «Вытокі», «Дамавы Балагур», «Дамавы Свавольнік», «Дамавы Домамір» і інш.

Абрамович Светлана Леонидовна (р. 1954). Окончила БГТХИ (1977). Член БСХ (1993). Участие в выставках с 1977. Основные работы: гобелены «Прорастание», «Даль», «Истоки», «Домовой Балагур», «Домовой Шалун», «Домовой Домомир» и др.

Abramovich Svetlana Leonidovna (born in 1954). Graduated from the BSTAI (1977). Member of the Artists' Union of Belarus (1993). Exhibition participant since 1977. Principal works: tapestries "Germination", "Distance", "Beginnings", "Domovoy Balagur", "Domovoy Shalun", "Domovoy Domomir", etc.

Аждзер Наталля Аляксандраўна (н. 1976). Закончыла БДУК (1998). Удзел у выставах з 2005. Асноўныя працы: габелены «Цені мінулага», «Пастэль», «Смак яблык», лямец «Дзень за днём».

Аждер Наталья Александровна (р. 1976). Окончила БГУК (1998). Участие в выставках с 2005. Основные работы: гобелены «Тени прошлого», «Пастель», «Вкус яблока»; войлок «День за днем».

Azhder Natalia Alexandrovna (born in 1976). Graduated from the BSUC (1998). Exhibition participant since 2005. Principal works: tapestries "Shadows of the Past", "Pastel", "Taste of an Apple"; felt work "Day after Day".

Баранкоўская Святлана Аляксандраўна (н. 1965). Закончыла ВДТУ (1997). Член БСМ (2003), член БСД (2000). Удзел у выставах з 1992. Асноўныя працы: серыі: «Дванаццаць памераў шчасця», «Зямля пад белымі крыламі», «Альгердавым шляхам», «Вясёлка»; цыкл «Халакост»; партрэты: «Рыгор Барадулін», «Малітва. Янка Купала» «Язэп Драздовіч», «Апостал. Васіль Быкаў» і інш.

Баранковская Светлана Александровна (р. 1965). Окончила ВГТУ (1997). Член БСХ (2003), член БСД (2000). Участие в выставках с 1992. Основные работы: серии: «Двенадцать размеров счастья», «Земля под белыми крыльями», «Альгердовым путем», «Радуга»; цикл «Холокост»; портреты: «Рыгор Бородулин», «Молитва. Янка Купала», «Язеп Дроздович», «Апостол. Василь Быков» и др.

Barankovskaya Svetlana Alexandrovna (born in 1965). Graduated from the VSTU (1997). Member of the Artists' Union of Belarus (2003), member of the Designers' Union of Belarus (2000). Exhibition participant since 1992. Principal works: series: "Twelve Sizes of Happiness", "Land under the White Wings", "By Way of Algerd", "Rainbow"; the cycle "Holocaust"; portraits: "Rygor Borodulin", "Prayer. Yanka Kupala", "Yazep Drozdovich", "Apostle. Vasil Bykov", etc.

Барысенка Марыя Сяргееўна (н. 1979). Закончыла БДУК (2002). Член БСМ (2011). Удзел у выставах з 1999. Асноўныя працы: серыя «Гульня ў асацыяцыі»; трыпціх «Пейзаж»; габелены «Ля млына», «Траецкае прадмесце», «Акварыум», «Артэфакт»; трыпціх «Yellow submarine» (серыя «Beatles forever!»); «Give peace a chance» (серыя «Beatles forever!»).

Борисенко Мария Сергеевна (р. 1979). Окончила БГУК (2002). Член БСХ (2011). Участие в выставках с 1999. Основные работы: серия «Игра в ассоциации»; триптих «Пейзаж»; гобелены «У млына», «Троицкое предместье», «Аквариум», «Артефакт»; триптих «Yellow submarine» (серия «Beatles forever!»); «Give peace a chance» (серия «Beatles forever!»).

Borisenko Maria Sergeevna (born in 1979). Graduated from the BSUC (2002). Member of the Artists' Union of Belarus (2011). Exhibition participant since 1999. Principal works: series "Association Game"; triptych "Landscape"; tapestries "By the Mill", "The Trinity Suburb", "Fish Tank", "Artefact"; triptych "Yellow Submarine" (series "The Beatles Forever!"); "Give peace a chance" (series "The Beatles Forever!").

Белавусава-Пятроўская Таццяна Паўлаўна (н. 1950). Закончыла БДТМІ (1972). Член БСМ (1980). Удзел у выставах з 1971. Асноўныя працы: габелены «Нараджэнне планеты кветак», «Азёрная песня», «Кантрасты», «Натхненне», «Аўтапартрэт», «Вакзал»; трыпціхі «Вясна», «Супрематычная лазня» і інш.

Белоусова-Петровская Татьяна Павловна (р. 1950). Окончила БГТХИ (1972). Член БСХ (1980). Участие в выставках с 1971. Основные работы: гобелены «Рождение планеты цветов», «Озерная песня», «Контрасты», «Вдохновение», «Автопортрет», «Вокзал»; триптихи «Весна», «Супрематическая баня» и др.

Belousova-Petrovskaya Tatiana Pavlovna (born in 1950). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1980). Exhibition participant since 1971. Principal works: tapestries "Birth of the Planet of Flowers", "Lake Song", "Contrasts", "Inspiration", "Self Portrait", "Railway Station"; triptychs "Spring", "Suprematic Bathhouse", etc.

Бельцокова Ангеліна Пятроўна (1924—2011). Закончыла Маскоўскі тэкстыльны інстытут (1949). Член БСМ (1972). Удзел у выставах з 1957. Асноўныя працы: габелены «Спадчына», «Легенда пра партызан», «Раніца. Абуджэнне» (усе — у сааўт. з А.М. Кішчанкам), «Ружы», «Світанне», «Летні дзень» і інш.

Бельтюкова Ангелина Петровна (1924—2011). Окончила Московский текстильный институт (1949). Член БСХ (1972). Участие в выставках с 1957. Основные работы: гобелены «Наследие», «Легенда о партизанах», «Утро. Пробуждение» (все — в соавт. с А.М. Кищенко), «Розы», «Рассвет», «Летний день» и др.

Belyukova Angelina Petrovna (1924—2011). Graduated from the Moscow Textile Institute (1949). Member of the Artists' Union of Belarus (1972). Exhibition participant from 1957. Principal works: tapestries "Heritage", "Legend about Partisans", "Morning. The Awakening" (all in the co-authorship with A.M. Kischenko), "Roses", "Dawn", "Summer Day", etc.

Бондар Павел Пятровіч (н. 1952). Закончыў БДТМІ (1978). Член БСМ (1991). Удзел у выставах з 1977. Асноўныя працы: серыі «Кветкі», «Палессе», «Беларусь» (у сааўт. з Н.В. Пілюзінай); трыпціх «Дотык»; габелены «А хто там ідзе?», «Ліпеньскія габелены-ручнікі», «Купалле на Палессі» (у сааўт. з С.Л. Абрамовіч) і інш.

Бондарь Павел Петрович (р. 1952). Окончил БГТХИ (1978). Член БСХ (1991). Участие в выставках с 1977. Основные работы: серии «Цветы», «Полесье», «Беларусь» (в соавт. с Н.В. Пилузиной); триптих «Прикосновение»; гобелены «А хто там ідзе?», «Июльские гобелены-рушники», «Купалье на Полесье» (в соавт. с С.Л. Абрамович) и др.

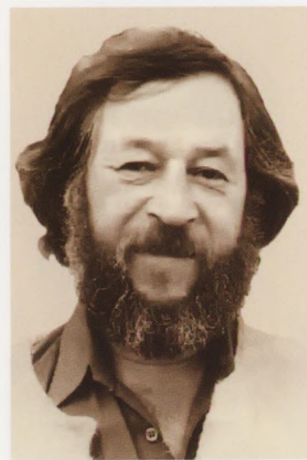
Bondar Pavel Petrovich (born in 1952). Graduated from the BSTAI (1978). Member of the Artists' Union of Belarus (1991). Exhibition participant since 1997. Principal works: series "Flowers", "Polesye", "Belarus" (in the co-authorship with N.V. Pilyuzina); triptych "Touch"; tapestries "And Who Is Coming There?", "July Tapestry Towels", "Kupalle at the Polesye" (in the co-authorship with S.L. Abramovich), etc.

Галаватая Раіса Уладзіміраўна (р. 1953). Закончыла БДТМІ (1975). Член БСМ (1990). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Жняня», «Ноч на Бярэзіне», «Купалле», «Каляды», «Макі», «Ціхая затока», «Фарбы лета», «Матылёк», «Белы замак».

Головатая Раиса Владимировна (р. 1953). Окончила БГТХИ (1975). Член БСХ (1990). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Жница», «Ночь на Березине», «Купалье», «Рождество», «Маки», «Тихая затока», «Краски лета», «Бабочка», «Белый замок».

Golovataya Raisa Vladimirovna (born in 1953). Graduated from the BSTAI (1975). Member of the Artists' Union of Belarus (1990). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Harvesting Woman", "Night at the Berezina", "Kupalle", "Christmas", "Poppies", "Calm Tributary", "Summer Colours", "Butterfly", "White Castle".

Гаркуноў Геннадзь Рыгоравіч (1939—1999). Закончыў БДТМІ (1969). Член БСМ (1965). Удзел у выставах з 1962. Асноўныя працы: габелены «Чалавек спазнае свет», «Музыка», «Залаты сад», «Натхненне» і інш.

Горкунов Геннадий Григорьевич (1939—1999). Окончил БГТХИ (1969). Член БСХ (1965). Участие в выставках с 1962. Основные работы: гобелены «Человек познает мир», «Музыка», «Золотой сад», «Вдохновение» и др.

Gorkunov Gennady Grigorievich (1939—1999). Graduated from the BSTAI (1969). Member of the Artists' Union of Belarus (1965). Exhibition participant from 1962. Principal works: tapestries "Person Who Learns the World", "Music", "Golden Garden", "Inspiration", etc.

Гаўрылава-Хмызнікава Тамара Ігнацьеўна (1944—1991). Закончыла БДТМІ (1968). Удзел у выставах з 1966. Асноўныя працы: габелены «Восень», «Сонца», «На жніўным полі», «Гурзуф» і інш.

Гаврилова-Хмызникова Тамара Игнатъевна (1944—1991). Окончила БГТХИ (1968). Участие в выставках с 1966. Основные работы: гобелены «Осень», «Солнце», «На жатвенном поле», «Гурзуф» и др.

Gavrilova-Khmyznikova Tamara Ignatievna (1944—1991). Graduated from the BSTAI (1968). Exhibition participant from 1966. Principal works: tapestries "Autumn", "Sun", "On a Harvesting Field", "Gurzuf", etc.

Грыдзіна Вольга Уладзіміраўна (1945—2012). Закончыла Вільнюскі мастацкі інстытут (1967), БДТМІ (1972). Член БСМ (1978). Удзел у выставах з 1970. Асноўныя працы: габелены «Спартыўнае свята ў Раўбічах», «Настальгія», «Дрэва».

Гридина Ольга Владимировна (1945—2012). Окончила Вильнюсский художественный институт (1967), БГТХИ (1972). Член БСХ (1978). Участие в выставках с 1970. Основные работы: гобелены «Спортивный праздник в Раубичах», «Ностальгия», «Древо».

Gridina Olga Vladimirovna (1945—2012). Graduated from the Vilnius Art Institute (1967), the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Exhibition participant from 1970. Principal works: tapestries "Sport Celebration in Raubichy", "Nostalgia", "Tree".

Гуршчанкова Антаніна Фёдараўна (н. 1948). Закончыла БДТМІ (1972). Член БСМ (1989). Удзел у выставах з 1972. Асноўныя працы: габелены «Мелодыя начы», «Вяртанне на зямлю», «Народная песня», «Пра Белую Русь»; габелен-занавес «Тэатр», «Веснавое абуджэнне», «Чырвоная алегорыя», «Восеньскія ілюзіі» і інш.

Гуршченкова Антонина Федоровна (р. 1948). Окончила БГТХИ (1972). Член БСХ (1989). Участие в выставках с 1972. Основные работы: гобелены «Мелодия ночи», «Возвращение на землю», «Народная песня», «О Белой Руси»; гобелен-занавес «Театр», «Весеннее пробуждение», «Красная аллегория», «Осенние иллюзии» и др.

Gurschenkova Antonina Fedorovna (born in 1948). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1989). Exhibition participant since 1972. Principal works: tapestries "Night Melody", "Return to the Earth", "About Belarus"; tapestry curtain "Theatre", "Spring Awakening", "Red Allegory", "Autumn Illusions", etc.

Густава Ларыса Мікалаеўна (н. 1947). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1994). Удзел у выставах з 1971. Асноўныя працы: трыпціх «Раніца», «Поўдзень», «Вечар»; трыпціх «Мінск музычны» (у сааўт. з Н.У. Сухаверхавай), «Тэатральныя вытокі», «З вякоў мінулых»; трыпціх «Брама часу»; серыя «Праваслаўныя храмы Беларусі»; габелены «Веснавы нацюрморт», «Квітнеючае дрэва», «Гуканне вясны» і інш.

Густова Ларыса Николаевна (р. 1947). Окончила БГТХИ (1971). Член БСМ (1994). Участие в выставках с 1971. Основные работы: триптих «Утро», «Полдень», «Вечер»; триптих «Минск музыкальный» (в соавт. с Н.В. Суховерховой), «Театральные истоки», «Из лет минувших»; триптих «Врата времени»; серия «Православные храмы Беларуси»; гобелены «Весенний натюрморт», «Цветущее дерево», «Гуканне весны» и др.

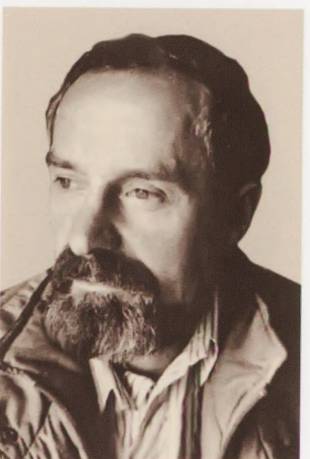
Gustova Larisa Nikolaevna (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus since (1994). Exhibition participant since 1971. Principal works: triptych "Morning", "Noon", "Evening"; triptych "Musical Minsk" (in the co-authorship with N.V. Sukhoverkhova), "Theatre Origins", "From Times Long Passed"; triptych "Gates of Time"; series "Orthodox Churches in Belarus"; tapestries "Spring Still Life", "Tree in Blossom", "Spring Calling", etc.

Данілава Ірына Мікалаеўна (н. 1951). Закончыла БДТМІ (1976). Член БСМ (1989). Удзел у выставах з 1979. Асноўныя працы: трыпціх «Раніца. Цішыня», «Лета», «Вечар. Начлег»; дыптых «Гомель»; габелены «Хваля», «Дабравешчанне», «Адвечнае свята», «Восень у Белавежскай пушчы», «Музыка», «Песня», «Палеская рапсодыя», «Архідэя», «Элегія» (усе — у сааўт. з А.М. Двароніным) і інш.

Данилова Ирина Николаевна (р. 1951). Окончила БГТХИ (1976). Член БСХ (1989). Участие в выставках с 1979. Основные работы: триптих «Утро. Тишина», «Лето», «Вечер. Ночное»; диптих «Гомель»; гобелены: «Волна», «Благовещение», «Вечный свет», «Осень в Беловежской пуще», «Музыка», «Песня», «Полеская рапсодия», «Орхидея», «Элегия» (все — в соавт. с А.М. Дворониним) и др.

Danilova Irina Nikolaevna (born in 1951). Graduated from the BSTAI (1976). Member of the Artists' Union of Belarus (1989). Exhibition participant since 1979. Principal works: triptych "Morning. Silence", "Summer", "Evening. Nocturnal"; diptych "Gomel"; tapestries "Wave", "Annunciation", "Eternal Light", "Autumn in the Belovezhskaya Pushcha", "Music", "Song", "Polesye Rhapsody", "Orchid", "Elegy" (all in the co-authorship with A.M. Dvoronin), etc.

Даўгала Валерый Цімафеевіч (н. 1947). Закончыў БДТМІ (1972). Член БСМ (1984). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Зборы на паляванні», «Паляванні», «Уладальнікі замка» (усе — у сааўт. з Г.Л. Жарыным, У.А. Тоўсцікам), «Горад» (у сааўт. з У.А. Тоўсцікам).

Довгало Валерий Тимофеевич (р. 1947). Окончил БГТХИ (1972). Член БСХ (1984). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Сборы на охоту», «Охота», «Владельцы замка» (все — в соавт. с Г.Л. Жарыным, В.А. Толстиком), «Город» (в соавт. с В.А. Толстиком).

Dovgalo Valery Timofeevich (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1984). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Assembling for Hunting", "Hunting", "Castle Owners" (all in the co-authorship with G.L. Zharin, V.A. Tolstik), "City" (in the co-authorship with V.A. Tolstik).

Дваронін Арсеній Міхайлавіч (н. 1949). Закончыў БДТМІ (1981). Член БСМ (1989). Удзел у выставах з 1968. Асноўныя працы: трыпціх: «Раніца. Цішыня», «Лета», «Вечар. Начлег»; дыптых «Гомель»; габелены «Хваля», «Дабравешчанне», «Адвечнае свята», «Восень у Белавежскай пушчы», «Музыка», «Песня», «Палеская рапсодыя», «Архідэя», «Элегія» (усе — у сааўт. з І.М. Данілавай) і інш.

Дворонин Арсений Михайлович (р. 1949). Окончил БГТХИ (1981). Член БСХ (1989). Участие в выставках с 1968. Основные работы: триптих: «Утро. Тишина», «Лето», «Вечер. Ночное»; диптих «Гомель»; гобелены: «Волна», «Благовещение», «Вечный свет», «Осень в Беловежской пуще», «Музыка», «Песня», «Полеская рапсодия», «Орхидея», «Элегия» (все — в соавт. с И. Н. Даниловой) и др.

Dvoronin Arseny Mikhailovich (born in 1949). Graduated from the BSTAI (1981). Member of the Artists' Union of Belarus (1989). Exhibition participant since 1968. Principal works: triptych "Morning. Silence", "Summer", "Evening. Nocturnal"; diptych "Gomel"; tapestries "Wave", "Annunciation", "Eternal Light", "Autumn in the Belovezhskaya Pushcha", "Music", "Song", "Polesye Rhapsody", "Orchid", "Elegy" (all in the co-authorship with I.N. Danilova), etc.

Дзёмкіна Вольга Васільеўна (н. 1953). Закончыла БДТМІ (1977). Член БСМ (1979). Удзел у выставах з 1974. Асноўныя працы: габелены «Дажынкi», «Нараджэнне», «Гуканне вясны», «Купалле», «Надпрыпяцкая завіруха», «Паганскія сімвалы», «Гімн лілеям», «Малітва», «З жыцця Рогнеды», «Зорка-палын», «Дыялог зорак» і інш.

Демкина Ольга Васильевна (р. 1953). Окончила БГТХИ (1977). Член БСМ (1979). Участие в выставках с 1974. Основные работы: гобелены «Дожинки», «Рождение», «Гуканне весны», «Купалье», «Надприпятская метель», «Языческие символы», «Гимн лилиям», «Молитва», «Из жизни Рогнеды», «Звезда-полюнь», «Диалог звезд» и др.

Demkina Olga Vasilevna (born in 1953). Graduated from the BSTAI (1977). Member of the Artists' Union of Belarus (1979). Exhibition participant since 1974. Principal works: tapestries "Dozhinki", "Spring Calling", "Kupalle", "Blizzard at the Pripyat", "Pagan Symbols", "Hymn to Lilies", "Prayer", "From the Life of Rogneda", "Star-Wormwood", "Star Dialog", etc.

Жарын Геннадзь Лаўрэнцьевіч (н. 1946). Закончыў БДТМІ (1974). Член БСМ (1979). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Зборы на паляванні», «Паляванні», «Уладальнікі замка» (усе — у сааўт. з У.А. Тоўсцікам, В.Т. Даўгала).

Жарин Геннадий Лаврентьевич (р. 1946). Окончил БГТХИ (1974). Член БСХ (1979). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Сборы на охоту», «Охота», «Владельцы замка» (все — в соавт. с В.А. Толстиком, В. Т. Довгало).

Zharin Gennady Lavrentievich (born in 1946). Graduated from the BSTAI (1974). Member of the Artists' Union of Belarus (1979). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Assembling for Hunting", "Hunting", "Castle Owners" (all in the co-authorship with V.A. Tolstik, V.T. Dovgalo).

Кімстач Наталля Алегаўна (н. 1975). Закончыла ВДТУ (2000). Удзел у выставах з 2007. Асноўныя працы: габелены «Стары горад», «Неспакойная зямля», «Стваральнікі дарог», «Масты і рэкі», «Захапленне, смутак і смех».

Кимстач Наталья Олеговна (р. 1975). Окончила ВГТУ (2000). Участие в выставках с 2007. Основные работы: гобелены «Старый город», «Неспокійная земля», «Творцы дарог», «Мосты и реки», «Восторг, печаль и смех».

Kimstach Natalia Oledovna (born in 1975). Graduated from the VSTU (2000). Exhibition participant since 2007. Principal works: tapestries "Old City", "Land in Unrest", "Road Creators", "Bridges and Rivers", "Delight, Sadness and Laughter".

Кірылава Ірына Леанідаўна (н. 1971). Закончыла ВДТУ (1997). Член БСД (1999). Удзел у выставах з 1997. Асноўныя працы: габелены «Лініі», «Раўнавага» і інш.

Кириллова Ирина Леонидовна (р. 1971). Окончила ВГТУ (1997). Член БСД (1999). Участие в выставках с 1997. Основные работы: гобелены «Линии», «Равновесие» и др.

Kirillova Irina Leonidovna (born in 1971). Graduated from the VSTU (1997). Member of the Artists' Union of Belarus (1999). Exhibition participant since 1997. Principal works: tapestries "Lines", "Balance", etc.

Кішчанка Аляксандр Міхайлавіч (1933—1997). Закончыў Львоўскі інстытут дэкаратыўнага і прыкладнага мастацтва (1960). Член БСМ (1964). Народны мастак Беларусі (1992). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь (1980, 1996). Удзел у выставах з 1961. Асноўныя працы: габелены «Габелен XX стагоддзя», «Чарнобыль», «Зорка Венера», «Айчына», «Песняры Беларусі».

Кищенко Александр Михайлович (1933—1997). Окончил Львовский институт декоративного и прикладного искусства (1960). Член БСХ (1964). Народный художник Беларуси (1992). Лауреат Государственной премии Беларуси (1980, 1996). Участие в выставках с 1961. Основные работы: гобелены «Гобелен XX века», «Чернобыль», «Звезда Венера», «Отчизна», «Песняры Беларуси».

Kischenko Alexandr Mikhailovich (1933—1997). Graduated from the Lviv Decorative and Applied Arts Institute (1960). Member of the Artists' Union of Belarus (1964). People's Artist of Belarus (1992). Laureate of the State Award of the Republic of Belarus (1980, 1996). Exhibition participant from 1961. Principal works: tapestries "The Twentieth Century Tapestry", "Chernobyl", "Venice Star", "Motherland", "Poets of Belarus".

Козік Таццяна Фёдараўна (н. 1962). Закончыла ВТІЛП (1988). Удзел у выставах з 1989. Асноўныя працы: габелены «Скарбы возера Нешчарда»; «Адчуць на сваіх крылах залатую цеплыню», «Фэст восеньскага далучэння да таямніцы», «Эйфарыя разняволенага палёту», «Гняздо для птушкі радасці», «Святочныя спевы продкаў», «Выспа на мапе маіх успамінаў» і інш.

Козик Татьяна Федоровна (р. 1962). Окончила ВТИЛП (1988). Участие в выставках с 1989. Основные работы: гобелены «Сокровища озера Нешчарда», «Почувствовать на своих крыльях золотое тепло», «Праздник осеннего приобщения к тайне», «Эйфория раскрепощенного полета», «Гнездо для птицы радости», «Праздничное пение предков», «Остров на карте моих воспоминаний» и др.

Kozik Tatyana Fedorovna (born in 1962). Graduated from the VTLII (1988). Exhibition participant since 1989. Principal works: tapestries "Treasures of Nescharda Lake", "To Feel Golden Warmth on Your Wings", "Celebration of Autumn Joining to the Mystery", "Euphoria of a Liberated Flight", "Nest for a Bird of Joy", "Festive Songs of the Ancestors", "Island on the Map of My Recollections", etc.

Крываблцкая Галіна Пятроўна (н. 1953). Закончыла БДТМІ (1976). Член БСМ (1985). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Мелодыя зямлі», «Шлях», «Рэквіем. Трасцянец», «Калыска паэта», «Заслаўскія напевы», «Хутка вечар», «У чаканні дажджу», «Дзень», «Крокамі трапяткой лані», «Смутак», «Вось і ўсё», «Ра – Радасць – Радуга – Рай» і інш.

Кривоблцкая Галина Петровна (р. 1953). Окончила БГТХИ (1976). Член БСМ (1985). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Мелодия земли», «Путь», «Реквием. Тростенец», «Колыбель поэта», «Заславские напевы», «Скоро вечер», «В ожидании дождя», «День», «Следами трепетной лани», «Печаль», «Вот и все», «Ра – Радость – Радуга – Рай» и др.

Krivoblotskaya Galina Petrovna (born in 1953). Graduated from the BSTAI (1976). Member of the Artists' Union of Belarus (1985). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Earth Melody", "Road", "Requiem. Trostenets", "Poet's Cradle", "Zaslavl Songs", "Evening is Close", "Waiting for the Rain", "Day", "By the Traces of a Quivering Doe", "Grief", "This Is It", "Ra – Joy – Rainbow – Heaven", etc.

Крывашэва Валянціна Сямёнаўна (н. 1944). Закончыла БДТМІ (1968). Член БСМ (1984). Удзел у выставах з 1967. Асноўныя працы: габелены «Восеньскі нацюрморт», «Палеская рانیца», «Месяц чэрвень», «Белае і чорнае», «Май», «Нахненне», «На скрыжаванні лёсу», «Мір вашаму дому»; трыпціхі «Дні позняй восені», «Лес», «Па старонках Чырвонай кнігі» і інш.

Кривошеева Валентина Семеновна (р. 1944). Окончила БГТХИ (1968). Член БСХ (1984). Участие в выставках с 1967. Основные работы: гобелены «Осенний натюрморт», «Полесское утро», «Месяц июнь», «Белое и черное», «Май», «Вдохновение», «На перекрестке судьбы», «Мир вашему дому»; триптихи «Дни поздней осени», «Лес», «По страницам Красной книги» и др.

Krivosheeva Valentina Semenovna (born in 1944). Graduated from the BSTAI (1968). Member of the Artists' Union of Belarus (1984). Exhibition participant since 1967. Principal works: tapestries "Autumn Still Life", "Polesye Morning", "June", "White and Black", "May", "Inspiration", "At the Crossroads of Fate", "Peace to Your House"; triptychs "Days of Late Autumn", "Forest", "On the Pages of the Red Book", etc.

Лісавенка Уладзімір Іванавіч (н. 1959). Закончыў ВТІЛП (1985). Член БСМ (1994), БСД (1993). Удзел у выставах з 1986. Асноўныя працы: трыпціхі «21-е стагоддзе», «Купон»; дыптых «Ноч. Дзень»; габелены «Людзі. Птушкі. Рыбы», «Дыялог», «Прысвячаецца Войчанку і Цеслеру» і інш.

Лисовенко Владимир Иванович (р. 1959). Окончил ВТИЛП (1985). Член БСХ (1994), БСД (1993). Участие в выставках с 1986. Основные работы: триптихи: «21-й век», «Купон»; диптих «Ночь. День»; гобелены «Люди. Птицы. Рыбы», «Диалог», «Посвящается Войченко и Цеслеру» и др.

Lisovenko Vladimir Ivanovich (born in 1959). Graduated from the VTLII (1985). Member of the Artists' Union of Belarus (1994), the Designers' Union of Belarus (1993). Exhibition participant since 1986. Principal works: triptychs "The Twenty First Century", "Coupon"; diptych "Night. Day"; tapestries "People. Birds. Fish", "Dialog", "Dedicated to Voichenko and Tsesler", etc.

Лісіца Тамара Паўлаўна (1956). Закончыла ВТІЛП (1989). Член БСМ (1999). Удзел у выставах з 1989. Асноўныя працы: трыпціхі «Гарачае лета», «Апошні матылёк лета», «Вёсачка»; габелены «Завіруха», «Бяленне палатна», «Памяці У.С. Караткевіча» і інш.

Лисица Тамара Павловна (1956). Окончила ВТИЛП (1989). Член БСХ (1999). Участие в выставках с 1989. Основные работы: триптихи «Жаркое лето», «Последняя бабочка лета», «Деревенка»; гобелены «Метель», «Беление полотна», «Памяти В. С. Короткевича» и др.

Lisitsa Tamara Pavlovna (born in 1956). Graduated from the VTLII (1989). Member of the Artists' Union of Belarus (1999). Exhibition participant since 1989. Principal works: triptychs "Hot Summer", "Last Summer Butterfly", "Small Village"; tapestries "Blizzard", "Cloth Whitening", "To the Memory of V. S. Korotkevich", etc.

Лісоўская Наталля Сяргееўна (н. 1958). Закончыла ВТІЛП (1983). Член БСМ (1995). Удзел у выставах з 1977. Асноўныя працы: габелены «Мае вербы», «У лесе кладуцца цені», «Сонечны год. Бацьку прысвячаецца», «Дрэвы гінуць без каранёў», «Зімовыя вокны», «Сівая даўніна», «Знакі роднай зямлі», «Пасхальны», «Лесвіца ў неба», «Капішча» і інш.

Лисовская Наталья Сергеевна (р. 1958). Окончила ВТИЛП (1983). Член БСХ (1995). Участие в выставках с 1977. Основные работы: гобелены «Мои вербы», «В лесу ложатся тени», «Солнечный год. Отцу посвящается», «Деревья гибнут без корней», «Зимние окна», «Седая старина», «Знаки родной земли», «Пасхальный», «Лестница в небо», «Капище» и др.

Lisovskaya Natalia Sergeevna (born in 1958). Graduated from the VTLII (1983). Member of the Artists' Union of Belarus (1995). Exhibition participant since 1977. Principal works: tapestries "My Willows", "In the Forest Shadows Fall", "Sunny Year. Dedicated to the Father", "Trees Die without Roots", "Winter Windows", "The Grey Past", "Signs of the Native Land", "Paschal", "Stairs to the Heaven", "Pagan Temple", etc.

Лукіна Ганна Уладзіміраўна (н. 1978). Закончыла БДАМ (2001). Член БСМ (2005). Удзел у выставах з 1996. Асноўныя працы: габелены «Паўлінка», «Дыялог», «Песня званара», «Смута», «Узлёт», «Званы», «Птушкі», «Рыбы», «Возера», «Матылькі», «Подых пшчотнай восені», «Лясное возера» і інш.

Лукина Анна Владимировна (р. 1978). Окончила БГАИ (2001). Член БСХ (2005). Участие в выставках с 1996. Основные работы: гобелены «Павлинка», «Диалог», «Песня звоняра», «Печаль», «Взлет», «Колокола», «Птицы», «Рыбы», «Озеро», «Бабочки», «Дыхание ласковой осени», «Лесное озеро» и др.

Lukina Anna Vladimirovna (born in 1978). Graduated from the BSAA (2001). Member of the Artists' Union of Belarus (2005). Exhibition participant since 1996. Principal works: tapestries "Paulinka", "Dialog", "Bell Ringer's Song", "Grief", "Rise", "Bells", "Birds", "Fish", "Lake", "Butterflies", "Breath of Tender Autumn", "Forest Lake", etc.

Макляцова Таццяна Ігараўна (н. 1966). Закончыла ВДТУ (1994). Член БСД (1997). Удзел у выставах з 1984. Асноўныя працы: габелены «Сусвет», «Уварванне», «Пясочны гадзіннік» і інш.

Маклецова Татьяна Игоревна (р. 1966). Окончила ВГТУ (1994). Член БСД (1997). Участие в выставках с 1984. Основные работы: гобелены «Вселенная», «Вторжение», «Песочные часы» и др.

Makletsova Tatiana Igorevna (born in 1966). Graduated from the VSTU (1994). Member of the Artists' Union of Belarus (1997). Exhibition participant since 1984. Principal works: tapestries "The Universe", "Invasion", "Hourglass", etc.

Манцэвіч Надзея Мікалаеўна (н. 1956). Закончыла ВТІЛП (1989). Член БСД (2004). Удзел у выставах з 1988. Асноўныя працы: габелены «Цёплы вечар», «Цішыня», «Зялёны туман», «Чаканне першага снегу», «Белы квадрат», «Ружовы бутон», «На белым», «20 гадоў пасля Чарнобылю», «Настальгія», «Шлях да вытоку».

Манцевич Надежда Николаевна (р. 1956). Окончила ВТИЛП (1989). Член БСД (2004). Участие в выставках с 1988. Основные работы: гобелены «Теплый вечер», «Тишина», «Зеленый туман», «Ожидание первого снега», «Белый квадрат», «Розовый бутон», «На белом», «20 лет после Чернобыля», «Ностальгия», «Путь к истоку».

Mantsevich Nadezhda Nikolaevna (born in 1956). Graduated from the VTLII (1989). Member of the Artists' Union of Belarus (2004). Exhibition participant since 1988. Principal works: tapestries "Warm Evening", "Silence", "Green Fog", "Waiting for the First Snow", "White Square", "Rose Bud", "On White", "20 Years after Chernobyl", "Nostalgia", "Path to the Beginning".

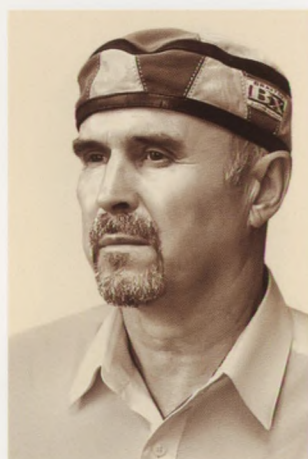

Маркавец-Бартлава Валянціна Пятроўна (н. 1951). Закончыла БДТМІ (1973). Член БСМ (1980). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь (2004). Удзел у выставах з 1979. Асноўныя працы: габелены «Мелодыя горада», «Мелодыя краю», «Раўбічы», «Восеньскія рытмы»; трыпціхі «Шляхі», «Купальская ноч» і інш.

Марковец-Бартлова Валентина Петровна (р. 1951). Окончила БГТХИ (1973). Член БСХ (1980). Лауреат Государственной премии Республики Беларусь (2004). Участие в выставках с 1979. Основные работы: гобелены «Мелодия города», «Мелодия страны», «Раубичи», «Осенние ритмы»; триптихи «Пути», «Купальская ночь» и др.

Markovets-Bartlova Valentina Petrovna (born in 1951). Graduated from the BSTAI (1973). Member of the Artists' Union of Belarus (1980). Laureate of the State Award of the Republic of Belarus (2004). Exhibition participant since 1979. Principal works: tapestries "City Melodies", "Country Melody", "Raubichy", "Autumn Rhythms"; triptychs "Roads", "Kupalle Night", etc.

Немцоў Віктар Віктаравіч (н. 1941). Закончыў БДТМІ (1972). Член БСМ (1978). Заслужаны дзеяч мастацтваў. Узнагароджаны медалём Францыска Скарыны (2006). Удзел у выставах з 1968. Асноўныя працы: габелены «Музыка» (у сааўт. з У.В. Ткачовым і А.І. Яскіным), «Квітней, Беларусь, край родны!» (у сааўт. з У.В. Ткачовым).

Немцов Виктор Викторович (р. 1941). Окончил БГТХИ (1972). Член БСХ (1978). (2014). Заслуженный деятель искусств. Награжден медалью Франциска Скорины (2006). Участие в выставках с 1968. Основные работы: гобелены «Музыка» (в соавт. с В.В. Ткачевым и А.И. Яскиным), «Расцветай, Беларусь, край родной!» (в соавт. с В.В. Ткачевым).

Nemtsov Viktor Viktorovich (born in 1941). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Honoured Artist. Awarded Francysk Skaryna Medal (2006). Exhibition participant since 1968. Principal works: tapestries "Music" (in the co-authorship with V.V. Tkachev and A.I. Yaskin), "Flourish, Belarus, Our Native Land!" (in the co-authorship with V.V. Tkachev).

Непачаловіч Ала Іванаўна (н. 1951). Закончыла БДТМІ (1975). Член БСМ (1988). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Барысаў», «Фантан», «Адлюстраванне», «Вясновая саната», «Аўтапартрэт»; паліптых «Свір», «Поўня», «Жывая», «Ходнік».

Непочелович Алла Ивановна (р. 1951). Окончила БГТХИ (1975). Член БСХ (1988). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Борисов», «Фонтан», «Отражение», «Весенняя соната», «Автопортрет»; полиптих «Свирь», «Полнолуние», «Жива», «Тротуар».

Nepochelovich Alla Ivanovna (born in 1951). Graduated from the BSTAI (1975). Member of the Artists' Union of Belarus (1988). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Borisov", "Fountain", "Reflection", "Spring Sonata", "Self Portrait"; polyptych "Svir", "Full Moon", "Alive", "Pavement".

Някрасава Віялета Альбертаўна (н. 1971). Закончыла ВТІЛП (1994). Член БСД (1997). Удзел у выставах з 1988. Асноўныя працы: габелены «Крылы», «Дыялог», «Золата і срэбра», «Парушаныя абяцанні», «Узлётная паласа» і інш.

Некрасова Виолетта Альбертовна (р. 1971). Окончила ВТИЛП (1994). Член БСД (1997). Участие в выставках с 1988. Основные работы: гобелены «Крылья», «Диалог», «Золото и серебро», «Нарушенные обещания», «Взлетная полоса» и др.

Nekrasova Violetta Albertovna (born in 1971). Graduated from the VTLII (1994). Member of the Artists' Union of Belarus (1997). Exhibition participant since 1988. Principal works: tapestries "Wings", "Dialog", "Gold and Silver", "Broken Promises", "Runway", etc.

Обадава Алена Васільеўна (н. 1965). Закончыла БДАМ (1997). Член БСМ (2003). Удзел у выставах з 1995. Асноўныя працы: габелены «Сукенкі для русалак», «Калядны вечар», «Абертоны», «Тукавыя галюцынацыі», «Сутнасць». «Бабуліны песні».

Ободова Елена Васильевна (р. 1965). Окончила БГАИ (1997). Член БСХ (2003). Участие в выставках с 1995. Основные работы: гобелены «Платья для русалок», «Колядный вечер», «Обертон», «Звуковые галлюцинации», «Суть», «Бабушкины песни».

Obodova Elena Vasilievna (born in 1965). Graduated from the BSAA (1997). Member of the Artists' Union of Belarus (2003). Exhibition participant since 1995. Principal works: tapestries "Dresses for Mermaids", "Christmas Eve", "Overtone", "Sound Hallucinations", "Essence", "Grandmother's Songs".

Обухаў Генрых Пятровіч (1941—1979). Закончыў БДТМІ (1970). Член БСМ (1978). Удзел у выставах з 1968. Асноўная праца — габелен «Муза».

Обухов Генрих Петрович (1941—1979). Окончил БГТХИ (1970). Член БСХ (1978). Участие в выставках с 1968. Основная работа — гобелен «Муза».

Obukhov Genrikh Petrovich (1941—1979). Graduated from the BSTAI (1970). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Exhibition participant from 1968. Principal work: tapestry "Muse".

Оксинь Святлана Анатольеўна (н. 1962). Закончыла ВТІЛП (1985). Член БСД (1998). Удзел у выставах з 1985 года. Асноўныя працы: габелены «Дрэва і пёры», «Ружанец», «Шлях», «Прагулка», «Знакі», «Трохвымернасць», «Указанні і жыццё», «Асабісты час учора», «Пабудзь са мной», «Веснавое».

Оксинь Светлана Анатольевна (р. 1962). Окончила ВТИЛП (1985). Член БСД (1998). Участие в выставках с 1985. Основные работы: гобелены «Дерево и перья», «Четки», «Путь», «Прогулка», «Знаки», «Трёхмерность», «Указания и жизнь», «Личное время вчера», «Побудь со мной», «Вешнее».

Oksin Svetlana Anatolievna (born in 1962). Graduated from the VTLII (1985). Member of the Artists' Union of Belarus (1998). Exhibition participant since 1985. Principal works: tapestries "Tree and Feathers", "Beads", "Path", "Walk", "Signs", "Threedimensionality", "Instructions and Life", "Personal Time Yesterday", "Stay with Me", "Vernal".

Пілюзіна Ніна Васільеўна (н. 1944). Закончыла БДТМІ (1968). Член БСМ (1978). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь (2004). Удзел у выставах з 1966. Асноўныя працы: трыпціх «Легенды Мядзельшчыны»; габелены «Легенда пра возера Свіязь», «Навука пра зоркі», «Беларускае вяселле», «Кліч зямлі», «Абуджэнне», «Ой, ляцелі гусі...», «Нашэсце», «Прарыў» і інш.

Пилюзина Нина Васильевна (н. 1944). Окончила БГТХИ (1968). Член БСХ (1978). Лауреат Государственной премии Республики Беларусь (2004). Участие в выставках с 1966. Основные работы: триптих «Легенды Мядельского района»; гобелены «Легенда об озере Свитязь», «Наука о звездах», «Белорусская свадьба», «Зов земли», «Пробуждение», «Ой, летели гуси...», «Нашествие», «Прорыв» и др.

Pilyuzina Nina Vasilievna (born in 1944). Graduated from the BSTAI (1968). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Laureate of the State Award of the Republic of Belarus (2004). Exhibition participant since 1966. Principal works: triptych "Legends of Myadel District"; tapestries "Legend about Svityaz Lake", "Star Science", "Belarusian Wedding", "Call of the Land", "The Awakening", "Hey, Geese Flew...", "Invasion", "Break Through", etc.

Піскун Юрый Аляксандравіч (н. 1955). Закончыў БДТМІ (1980). Член БСМ (1986). Удзел у выставах з 1980. Асноўная праца: «Полацкія званы»

Пискун Юрий Александрович (р. 1955). Окончил БГТХИ (1980). Член БСХ (1986). Участие в выставках с 1980. Основная работа: «Полоцкие колокола».

Piskun Yuri Alexandrovich (born in 1955). Graduated from the BSTAI (1980). Member of the Artists' Union of Belarus (1986). Exhibition participant since 1980. Principal work: "Polotsk Bells".

Пуцэйка Людміла Леанідаўна (н. 1947). Закончыла БДТМІ (1975). Член БСМ (1988). Удзел у выставах з 1975. Асноўныя працы: габелены «Святочны», «Восеньскі вечар», «Вясковае лета», «Сакавік», «Пасля дажджу», «Дарогі паэта», «Дзень і ноч» і інш.

Путейко Людмила Леонидовна (р. 1947). Окончила БГТХИ (1975). Член БСХ (1988). Участие в выставках с 1975. Основные работы: гобелены «Праздничный», «Осенний вечер», «Деревенское лето», «Март», «После дождя», «Дороги поэта», «День и ночь» и др.

Puteiko Liudmila Leonidovna (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1975). Member of the Artists' Union of Belarus (1988). Exhibition participant since 1975. Principal works: tapestries "Festive", "Autumn Evening", "Village Summer", "March", "After the Rain", "Poet's Roads", "Day and Night", etc.

Пятруль Людміла Іванаўна (н. 1947). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1984). Удзел у выставах з 1972. Асноўныя працы: габелены «Лета», «Сунічны лес», «Верасовая цішыня», «Гімн прыродзе», «Сказ пра бульбу», «Развідне-ла», «У памяць дзядоў маіх», «Ніцая вярба», «Яблыня. 1941», «Лёс», «Тайны пушчы», «Гукі памяці» і інш.

Петруль Людмила Ивановна (р. 1947). Окончила БГТХИ (1971). Член БСХ (1984). Участие в выставках с 1972. Основные работы: гобелены «Лето», «Земляничный лес», «Вересковая тишина», «Гимн природе», «Сказание о картофеле», «Рассветло», «В память дедов моих», «Плачущая ива», «Яблоня. 1941», «Судьба», «Тайны пуши», «Звуки памяти» и др.

Petrul Liudmila Ivanovna (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1984). Exhibition participant since 1972. Principal works: tapestries "Summer", "Strawberry Forest", "Heather Silence", "Hymn to Nature", "Tale about potatoes", "Dawned", "To the Memory of My Forefathers", "Weeping Willow", "Apple Tree, 1941", "Destiny", "Forest Mysteries", "Memory Sounds", etc.

Рудэнка Таццяна Аляксееўна (н. 1953). Закончыла ВДПІ (1976). Член БСМ (1991). Узнагароджана спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За нацыянальнае адраджэнне» (2014). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Лістапад», «Зямля», «Камета», «Азёрны край», «Саната», «Творчасць» (усе — у сааўт. з Ю.В. Рудэнка) і інш.

Руденко Татьяна Алексеевна (р. 1953). Окончила ВГПИ (1976). Член БСХ (1991). Награждена специальной премией Президента Республики Беларусь «За национальное возрождение» (2014). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Листопад», «Земля», «Комета», «Озерный край», «Соната», «Творчество» (все — в соавт. с Ю.В. Руденко) и др.

Rudenko Tatiana Alekseevna (born in 1953). Graduated from the VSPI (1976). Member of the Artists' Union of Belarus (1991). Laureate of the Special Prize of the President of the Republic of Belarus "For Spiritual Revival" (2014). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Fall of Leaves", "Land", "Comet", "Lake Area", "Sonata", "Creative Work" (all in the co-authorship with Yu.V. Rudenko), etc.

Рудэнка Юрый Васільевіч (н. 1953). Закончыў ВДПІ (1979). Член БСМ (1990). Узнагароджаны спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «За нацыянальнае адраджэнне» (2014). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Лістапад», «Зямля», «Камета», «Азёрны край», «Саната», «Творчасць» (усе — у сааўт. з Т.А. Рудэнка) і інш.

Руденко Юрий Васильевич (р. 1953). Окончил ВГПИ (1979). Член БСМ (1990). Награжден специальной премией Президента Республики Беларусь «За национальное возрождение» (2014). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Листопад», «Земля», «Комета», «Озерный край», «Соната», «Творчество» (все — в соавт. с Т.А. Руденко) и др.

Rudenko Yuri Vasilievich (born in 1953). Graduated from the VSPI (1979). Member of the Artists' Union of Belarus (1990). Laureate of the Special Prize of the President of the Republic of Belarus "For Spiritual Revival" (2014). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Fall of Leaves", "Land", "Comet", "Lake Area", "Sonata", "Creative Work" (all in the co-authorship with T.A. Rudenko), etc.

Русавя Людміла Генадзьеўна (н. 1954). Закончыла БДТМІ (1979). Член БСМ (1990). Удзел у выставах з 1979. Асноўныя працы: габелены «Цвіценне бэзу», «Крыж», Два дрэвы», «Быццё» і інш.

Русова Людмила Геннадьевна (р. 1954). Окончила БГТХИ (1979). Член БСХ (1990). Участие в выставках с 1979. Основные работы: гобелены «Цветение сирени», «Крест», Два дерева», «Бытие» и др.

Rusova Liudmila Gennadievna (born in 1954). Graduated from the BSTAI (1979). Member of the Artists' Union of Belarus (1990). Exhibition participant since 1979. Principal works: tapestries "Lilac Blossoming", "Cross. Two Trees", "Existence", etc.

Рэднікіна Вольга Аляксандраўна (н. 1976). Закончыла БДАМ (2000). Член БСМ (2005). Удзел у выставах з 1998. Асноўныя працы: габелены «Малочная трапеза», «Снегіры», «Вячэрнія цені», «Жніво», «Пшатар»; дыптых «Позняя восень».

Редникина Ольга Александровна (р. 1976). Окончила БГАИ (2000). Член БСХ (2005). Участие в выставках с 1998. Основные работы: гобелены «Молочная трапеза», «Снегири», «Вечерние тени», «Жатва», «Пшатар»; диптих «Поздняя осень».

Rednikina Olga Alexandrovna (born in 1976). Graduated from the BSAA (2000). Member of the Artists' Union of Belarus (2005). Exhibition participant since 1998. Principal works: tapestries "Milk Feast", "Bullfinches", "Evening Shadows", "Harvest Time", "Imatar"; diptych "Late Autumn".

Салохіна Ада Іванаўна (1945—2007). Закончыла Адэскае тэатральна-мастацкае вучылішча (1971). Член БСМ (1985). Удзел у выставах з 1973. Асноўныя працы: габелены «Белая Русь ты мая» (у сааўт. з Г.А. Юзеевай-Шаблюўскай), «Абуджэнне», «Лясная фантазія», «Яблынька», «Ізяслаў», «Зямля цвіце», «Нясвіжскі парк», «Раніца туманная», «Ночь на Івана Купалу».

Солохина Ада Ивановна (1945—2007). Окончила Одесское театральное-художественное училище (1971). Член БСХ (1985). Участие в выставках с 1973. Основные работы: гобелены «Белая Русь ты мая» (в соавт. с А.А. Юзеевой-Шабловской), «Пробуждение», «Лесная фантазия», «Яблонька», «Изяслав», «Земля цветет», «Несвижский парк», «Утро туманное», «Ночь на Ивана Купалу».

Solokhina Ada Ivanovna (1945—2007). Graduated from the Odessa Theatre and Art College (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1985). Exhibition participant from 1973. Principal works: tapestries "My Belarus" (in the co-authorship with A.A. Yuzeeva-Shablovskaya), "The Awakening", "Forest Fantasy", "Apple Tree", "Izyaslav", "Land Blossoms", "Nesvizh Park", "Misty Morning", "Kupalle Eve".

Свістуновіч Сымон Сцяпанавіч (н. 1946). Закончыў БДТМІ (1976). Член БСМ (1988). Удзел у выставах з 1980. Асноўныя працы: габелены «Зыход. Сцэна палявання», «Апокрыф», «Жніво», «Зімовае свята», «Пагоня», «Ефрасіння Полацкая», «Развітанне. Паланез Агінскага»; партрэты Казіміра Лышчынскага, Якуба Коласа, Пятра Клімука і інш.

Свистунович Семен Степанович (р. 1946). Окончил БГТХИ (1976). Член БСХ (1988). Участие в выставках с 1980. Основные работы: гобелены «Исход. Сцена охоты», «Апокриф», «Жатва», «Зимний праздник», «Погоня», «Ефросинья Полоцкая», «Прощание. Полонез Огинского»; портреты Казимира Лышчинского, Якуба Коласа, Петра Климука и др.

Svistunovich Semen Stepanovich (born in 1946). Graduated from the BSTAI (1976). Member of the Artists' Union of Belarus (1988). Exhibition participant since 1980. Principal works: tapestries "Exodus. Hunting Scene", "Apocrypha", "Harvest Time", "Winter Celebration", "Pursuit", "Euphrosyne of Polotsk", "Farewell. Oginsky's Polonaise"; portraits of Kazimir Lyschinsky, Yakub Kolas, Petr Klimuk, etc.

Сіверцава Галіна Міхайлаўна (н. 1947). Закончыла Маскоўскае вышэйшае мастацка-прамысловае вучылішча (былое Строганавскае) (1972). Член БСМ (1988). Удзел у выставах з 1975. Асноўныя працы: габелены «Чорнае і белое», «Вехі», «Ля возера», «Лёсу пляценні», «Знак»; серыя з пяці габеленаў «Казкі купальскай ночы», «Сінія Птушкі» і інш.

Сиверцева Галина Михайловна (р. 1947). Окончила Московское высшее художественно-промышленное училище (бывшее Строгановское) (1972). Член БСХ (1988). Участие в выставках с 1975. Основные работы: гобелены «Черное и белое», «Вехи», «У озера», «Судьбы плетения», «Знак»; серия из пяти гобеленов «Сказки купальской ночи», «Синие Птицы» и др.

Sivertseva Galina Mikhailovna (born in 1947). Graduated from the Moscow Higher Art and Industry School (former Stroganov School) (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1988). Exhibition participant since 1975. Principal works: tapestries "Black and White", "Milestones", "By the Lake", "Fate Weavings", "Sign"; "Hymn to Creation"; series of 5 tapestries "Fairy Tales of the Kupalle Night", "Blue Birds", etc.

Скрыпнічэнка Ларыса Іванаўна (1941—2010). Закончыла Мінскае мастацкае вучылішча (1964). Член БСМ (1979). Удзел у выставах з 1968. Асноўныя працы: габелены «Лясная песня», «Саната», «Рэчанька», «Дэльфіны», «Світанак», «Каваль-асілак», «Хвалі», «След Пегаса», «Паўлінка», «Раніца», «Нітка Арыядны» і інш.

Скрипниченко Лариса Ивановна (1941—2010). Окончила Минское художественное училище (1964). Член БСХ (1979). Участие в выставках с 1968. Основные работы: гобелены «Лесная песня», «Соната», «Реченька», «Дельфины», «Рассвет», «Кузнец-силач», «Волны», «След Пегаса», «Павлінка», «Утро», «Нить Ариадны» и др.

Skripnichenko Larisa Ivanovna (1941—2010). Graduated from the Minsk Art College (1964). Member of the Artists' Union of Belarus (1979). Exhibition participant from 1968. Principal works: tapestries "Forest Song", "Sonata", "Little River", "Dolphins", "Dawn", "Smith-Athlete", "Waves", "Trace of Pegasus", "Paulinka", "Morning", "Ariadne's Thread", etc.

Стасевіч Вікенціў Сцяпанавіч (н. 1948). Закончыў БДТМІ (1973). Член БСМ (1991). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Беларускія асветнікі», «Пераможцы», «Мужчына і жанчына», «Лета», «Бар'ер», трыпціх «Мацярынства», «Пераапанутыя», «Музыкі» (у сааўт. з Г.Х. Стасевіч).

Стасевич Викентий Степанович (р. 1948). Окончил БГТХИ (1973). Член БСХ (1991). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Белорусские просветители», «Победители», «Мужчина и женщина», «Лето», «Барьер»; триптих «Материнство», «Ряженые», «Музыканты» (в соавт. с Г.Х. Стасевич).

Stasevich Vikentsy Stepanovich (born in 1948). Graduated from the BSTAI (1973). Member of the Artists' Union of Belarus (1991). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Belarusian Enlighteners", "Victors", "Man and Woman", "Summer", "Barrier"; triptych "Motherhood", "Mummers", "Musicians" (in the co-authorship with G.Kh. Stasevich).

Стасевіч Галіна Харытонаўна (н. 1948). Закончыла БДТМІ (1975). Член БСМ (1991). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Раніца», «Купалле», «Квітней, зямля», «Іней», «Восень», «Музыкальныя рытмы», «Лілея»; серыя габеленаў «Букеты», «Музыкі» (у сааўт. з В.С. Стасевічам) і інш.

Стасевич Галина Харитоновна (р. 1948). Окончила БГТХИ (1975). Член БСХ (1991). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Утро», «Купалье», «Цвети, земля», «Иней», «Осень», «Музыкальные ритмы», «Лилия»; серия гобеленов «Букеты», «Музыканты» (в соавт. с В.С. Стасевичем) и др.

Stasevich Galina Kharitonovna (born in 1948). Graduated from the BSTAI (1975). Member of the Artists' Union of Belarus (1991). Exhibition participant since 1976. Principal works: tapestries "Morning", "Kupalle", "Blossom, Land", "Hoarfrost", "Autumn", "Music Rhythms", "Lily"; tapestry series "Bouquets"; "Musicians" (in the co-authorship with V.S. Stasevich), etc.

Суховерхава Наталля Уладзіміраўна (н. 1949). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1983). Удзел у выставах з 1975. Асноўныя працы: габелены «Рагнеда», «Цвіценне», «Сон-трава», «Купалле», «Пры змярканні», «Усходні матыў», «Летнія навалніцы», «Калядны вечар»; трыпціхі «Раніца», «Апоўдні», «Калыханка», «Пегас і муза».

Суховерхова Наталья Владимировна (р. 1949). Окончила БГТХИ (1971). Член БСХ (1983). Участие в выставках с 1975. Основные работы: гобелены «Рогнеда», «Цветение», «Сон-трава», «Купалье», «В сумерках», «Восточный мотив», «Летние грозы», «Колядный вечер»; триптихи: «Утро», «Пополудни», «Колыбельная», «Пегас и муза».

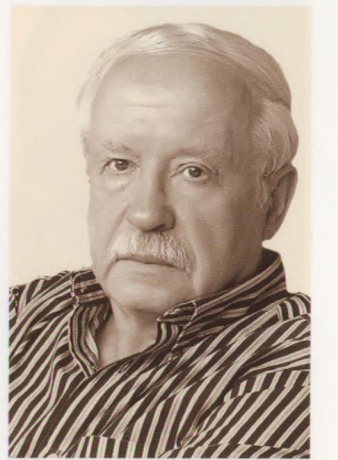
Sukhoverkhova Natalia Vladimirovna (born in 1949). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1983). Exhibition participant since 1975. Principal works: tapestries "Rogneda", "Flowering", "Pasque-flower", "Kupalle", "In Twilight", "Eastern Motif", "Summer Thunderstorms", "Christmas Eve"; triptychs "Morning", "At Noon", "Lullaby", "Pegasus and Muse".

Ткачоў Уладзімір Віктаравіч (н. 1947). Закончыў БДТМІ (1974). Член БСМ (1978). Узнагароджаны медалём Францыска Скарыны (2007). Удзел у выставах з 1974. Асноўныя працы: трыпціх «Беларусь»; габелены «Музыка» (у сааўт. з В.В. Немцовым і А.І. Яскіным), «Квітней, Беларусь, край родны!» (у сааўт. з В.В. Немцовым).

Ткачев Владимир Викторович (р. 1947). Окончил БГТХИ (1974). Член БСХ (1978). Награжден медалью Франциска Скорины (2007). Участие в выставках с 1974. Основные работы: триптих «Беларусь»; гобелены «Музыка» (в соавт. с В.В. Немцовым и А.И. Яскиным), «Цвети, Беларусь, край родной!» (у соавт. с В.В. Немцовым).

Tkachov Vladimir Victorovich (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1974). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Awarded Francysk Skaryna Medal (2007). Exhibition participant since 1974. Principal works: triptych "Belarus"; tapestries "Music" (in the co-authorship with V.V. Nemtsou and A.I. Yaskin), "Flourish, Belarus, Our Native Land!" (in the co-authorship with V.V. Nemtsov).

Тоўсцік Уладзімір Антонавіч (н. 1949). Закончыў БДТМІ (1972). Член БСМ (1978). Лаўрэат прэміі ЛКСМБ (1982) і Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь (1994). Народны мастак Беларусі (2010). Удзел у выставах з 1972. Асноўныя працы: габелены «Горад» (у сааўт. з В.Ц. Даўгала), «Паляванне», «Зборы на паляванне», «Уладальнікі замка» (усе — у сааўт. з Г.Л. Жарыным, В.Ц. Даўгала).

Толстик Владимир Антонович (р. 1949). Окончил БГТХИ (1972). Член БСХ (1978). Лауреат премии ЛКСМБ (1982) и Государственной премии Республики Беларусь (1994). Народный художник Беларуси (2010). Участие в выставках с 1972. Основные работы: гобелены «Город» (в соавт. с В.Т. Довгало), «Охота», «Сборы на охоту», «Владельцы замка» (все — в соавт. с Г.Л. Жарыным, В.Т. Довгало).

Tolstik Vladimir Antonovich (born in 1949). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1978). Laureate of the LCUSYB Award (1982) and of the State Award of the Republic of Belarus (1994). Peoples Artist of Belarus (2010). Exhibition participant since 1972. Principal works: tapestries "City" (in the co-authorship with V.T. Dovgalo), "Hunting", "Assembling for Hunting", "Castle Owners" (in the co-authorship with G.L. Zharin, V.T. Dovgalo).

Фалей Геннадій Аляксандравіч (н. 1957). Закончыў ВТІЛП (1987). Член БСМ (1996). Удзел у выставах з 1988. Асноўныя працы: дыптых «Лясное возера»; габелены «Развітанне», «Фарбы восені», «Вокны», «Вандроўка па Беларусі», «Міленіум». «Вандроўка ў Ходцы», «Вандроўка па Віцебску», «XIII», «Урода», «Гульня ў шахматы».

Фалей Геннадий Александрович (р. 1957). Окончил ВТИЛП (1987). Член БСХ (1996). Участие в выставках с 1988. Основные работы: диптих «Лесное озеро»; гобелены «Прощание», «Краски осени», «Окна», «Странствование по Беларуси», «Миллениум», «Странствование в Ходцы», «Странствование по Витебску», «XIII», «Урода», «Игра в шахматы».

Falei Gennadiy Alexandrovich (born in 1957). Graduated from the VTLII (1987). Member of the Artists' Union of Belarus (1996). Exhibition participant since 1988. Principal works: diptych "Forest Lake"; tapestries "Farewell", "Autumn Colours", "Windows", "Travel around Belarus", "Millennium", "Peregrination to Khodtsy", "Roaming around Vitebsk", "XIII", "Uroda", "Game of Chess".

Хацановіч-Дарбінян Таісія Леанідаўна (1952—1995). Закончыла БДТМІ (1976). Член БСМ (1985). Удзел у выставах з 1976. Асноўныя працы: габелены «Музыка», «Беларускі», «Жанчыны ваенных гадоў», «Балерыны», «Натхненне», «Святочны натюрморт»; габелен-заслона «Нясвіж».

Хацанович-Дарбинян Таисия Леонидовна (1952—1995). Окончила БГТХИ (1976). Член БСМ (1985). Участие в выставках с 1976. Основные работы: гобелены «Музыка», «Белоруски», «Женщины военных лет», «Балерины», «Вдохновение», «Праздничный натюрморт»; гобелен-занавес «Несвиж».

Khatsanovich-Darbinyan Taisia Leonidovna (1952—1995). Graduated from the BSTAI (1976). Member of the Artists' Union of Belarus (1985). Exhibition participant from 1976. Principal works: tapestries "Music", "Belarusian Women", "Women of War Time", "Ballet Dancers", "Inspiration", "Festive Still Life"; tapestry curtain "Nesvizh".

Храмцова Ніна Яўгенаўна (н. 1960). Закончыла ВТІЛП (1990). Удзел у выставах з 1993. Асноўныя працы: серыі «Час цвіцення», «У канцы зімы», «Іней», «Нябёсы, дрэвы, палі...», «Міжсезоннасць», «Паводка», «Час спакою», «Час», «Прастора».

Храмцова Нина Евгеньевна (р. 1960). Окончила ВТИЛП (1990). Участие в выставках с 1993. Основные работы: серии «Пора цветения», «На краю зимы», «Иней», «Небеса, деревья, поля...», «Межсезонье», «Паводок», «Время покоя», «Время», «Пространство».

Khramtsova Nina Evgenievna (born in 1960). Graduated from the VTLII (1990). Exhibition participant since 1993. Principal works: series "Time of Blossom", "On the Edge of Winter", "Hoarfrost", "The Sky, Tress, Fields...", "Inter-season", "High Water", "Time of Rest", "Time", "Space".

Цярэнцьева Святлана Валянцінаўна (н. 1940). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1989). Узнагароджана Ганаровай граматай Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь (1996). Удзел у выставах з 1978. Асноўныя працы: габелены «Сонечны лівень», «Урачысты», «Эцюд у мажоры», «Легенда», «Раніца», «Усход» і інш.

Терентьева Светлана Валентиновна (р. 1940). Окончила БГТХИ (1971). Член БСХ (1989). Награждена Почетной грамотой Президиума Верховного Совета Республики Беларусь (1996). Участие в выставках с 1978. Основные работы: гобелены «Солнечный ливень», «Торжественный», «Этюд в мажоре», «Легенда», «Утро», «Восход» и др.

Terentyeva Svetlana Valentinovna (born in 1940). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1989). Awarded with the Diploma of the Supreme Council Presidium of the Republic of Belarus (1996). Exhibition participant since 1978. Principal works: tapestries "Sunny Pouring Rain", "Ceremonial", "Etude in Major", "Legend", "Morning", "Sunrise", etc.

Чуглазава Тамара Міхайлаўна (н. 1947). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1990). Удзел у выставах з 1972. Асноўныя працы: габелены «Слуцк», «Восень», «Абуджэнне», «Мая зямля», «Летняя спёка», «Птушка Фенікс», «Вяснянка», «Снегіры», «Купалле», «Музыка», «Восеньскае зачараванне», «Мая Беларусь», «Дзяцінства», «Лета», «Зіма»; дыптых «Сустрэча» і інш.

Чуглазова Тамара Михайловна (р. 1947). Окончила БГТХИ (1971). Член БСХ (1990). Участие в выставках с 1972. Основные работы: гобелены «Слуцк», «Осень», «Пробуждение», «Моя земля», «Летний зной», «Птица Феникс», «Веснянка», «Снегири», «Купалье», «Музыка», «Осеннее очарование», «Моя Беларусь», «Детство», «Лето», «Зима»; диптих «Встреча» и др.

Chuglazova Tamara Mikhailovna (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1990). Exhibition participant since 1972. Principal works: tapestries "Slutsk", "Autumn", "The Awakening", "My Land", "Phoenix", "Summer Heat", "Eaddis fly", "Bullfinches", "Kupalle", "Music", "Autumn Charm", "My Belarus", "Childhood", "Summer", "Winter"; diptych "Encounter", etc.

Шчамялёва Маргарыта Леанідаўна (н. 1952). Закончыла БДТМІ (1978). Удзел у выставах з 1978. Асноўныя працы: габелены «Лета», «Успамін. Нялюб-ка», «Купальская ноч», «Чаканне», «Дукорская брама», «Гарлачык цвіце», «Замак Міндоўга», «1959 год», «Пані крыху ў гадах», «Зараджэнне», «Нарач», «1992»; серыя міні-габеленаў «Завіруха» і інш.

Щемелева Маргарита Леонидовна (р. 1952). Окончила БГТХИ (1978). Участие в выставках с 1978. Основные работы: гобелены «Лето», «Воспоминание. Неглюбка», «Купальская ночь», «Ожидание», «Дукорские врата», «Кувшинка цветет», «Замок Миндовга», «1959 год», «Пани немножко в годах», «Зарождение», «Нарочь», «1992»; серия мини-гобеленов «Метелица» и др.

Schemeleva Margarita Leonidovna (born in 1952). Graduated from the BSTAI (1978). Exhibition participant since 1978. Principal works: tapestries "Summer", "Recollection. Neglyubka", "Kupalle Night", "Expectation", "Gates of Dukory", "Water Lily Blooms", "Mindovg's Castle", "1959", "A Little Aged Lady", "Origin", "Naroch", "1992"; series of mini-tapestries "Blizzard", etc.

Юзеева-Шаблюўская Ганна Аляксандраўна (1941—1995). Закончыла БДТМІ (1971). Член БСМ (1985). Удзел у выставах з 1975. Асноўныя працы: габелены «Белая Русь ты мая» (у сааўт. з А.І. Салохінай), «Поры года», «Подых вясны», «Нарачанская цішыня», «Родны напеў», «Жанчыны Полесся» і інш.

Юзеева-Шабловская Анна Александровна (1941—1995). Окончила БГТХИ (1971). Член БСХ (1985). Участие в выставках с 1975. Основные работы: гобелены «Белая Русь ты моя» (в соавт. с А.И. Солохиной), «Поры года», «Дыхание весны», «Нарочанская тишина», «Родной напев», «Женщины Полесья» и др.

Yuzeeva-Shablovskaya Anna Aleksandrovna (1941—1995). Graduated from the BSTAI (1971). Member of the Artists' Union of Belarus (1985). Exhibition participant from 1975. Principal works: tapestries "My Belarus" (in the co-authorship with A.I. Solokhina), "Seasons", "Spring Breath", "Naroch Silence", "Native Tune", "Women of Polesye", etc.

Яскін Анатолій Іванавіч (н. 1947). Закончыў БДТМІ (1972). Член БСМ (1984). Удзел у выставах з 1976. Асноўная работа: габелен «Музыка» (у сааўт. з У.В. Ткачовым, В.В. Немцовым).

Яскин Анатолий Иванович (р. 1947). Окончил БГТХИ (1972). Член БСХ (1984). Участие в выставках с 1976. Основная работа: гобелен «Музыка» (в соавт. с В.В. Ткачевым, В.В. Немцовым).

Yaskin Anatoly Ivanovich (born in 1947). Graduated from the BSTAI (1972). Member of the Artists' Union of Belarus (1984). Exhibition participant since 1976. Principal work: tapestry "Music" (in the co-authorship with V.V. Tkachev and V.V. Nemtsov).

Спіс скарачэнняў

- БДАМ — Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў
- БДТМІ — Беларускі дзяржаўны тэатральна-мастацкі інстытут
- БДУК — Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры
- БСД — Беларускі саюз дызайнераў
- БСМ — Беларускі саюз мастакоў
- ВДПІ — Віцебскі дзяржаўны педагагічны інстытут
- ВДТУ — Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт
- ВТІЛП — Віцебскі тэхналагічны інстытут лёгкай прамысловасці

Список сокращений

- БГАИ — Белорусская государственная академия искусств
- БГТХИ — Белорусский государственный театрально-художественный институт
- БГУК — Белорусский государственный университет культуры
- БСД — Белорусский союз дизайнеров
- БСХ — Белорусский союз художников
- ВГПИ — Витебский государственный педагогический институт
- ВГТУ — Витебский государственный технологический университет
- ВТИЛП — Витебский технологический институт легкой промышленности

List of abbreviations

- AUB — Artists' Union of Belarus
- BSAA — Belarusian State Academy of Arts
- BSTAI — Belarusian State Theatre and Art Institute
- BSUC — Belarusian State University of Culture
- DUB — Designers' Union of Belarus
- VSPI — Vitebsk State Pedagogical Institute
- VSTU — Vitebsk State Technological University
- VTLII — Vitebsk Technological Light Industry Institute

Навукова-папулярнае выданне

БЕЛАРУСКІ ГАБЕЛЕН

БЕЛОРУССКИЙ ГОБЕЛЕН

TAPESTRY in BELARUS

Укладальнік

Людміла Іванаўна **Пятруль**

На беларускай, рускай і англійскай мовах

Рэдактар *Ю.А. Аверчанка*

Мастацкае афармленне *У.П. Свентахоўскага*

Мастацкія рэдактары *А.М. Багушэвіч, В.Г. Загародні*

Тэхнічны рэдактар *Ю.М. Раковіч*

Пераклад тэксту на беларускую мову *Н.Г. Баранавай*

Пераклад тэксту на англійскую мову *А.В. Валасач*

Карэктар *Н.Г. Баранова, Л.К. Сямёнава*

Падпісана да друку 10.11.2015. Фармат 84×108^{1/16}.

Папера мелаваная. Гарнітура «Minion Pro». Афсетны друк.

Ум. друк. арк. 33,6. Ул.-выд. арк. 30. Тыраж 1000 экз. Зак. 471.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва «Беларусь».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/4 ад 09.07.2013.

Пр. Пераможцаў, 11, 220004, Мінск, Рэспубліка Беларусь. <http://belarusbook.by>.

Адкрытае акцыянернае таварыства «Паліграфкамбінат імя Я. Коласа».

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 2/3 ад 04.10.2013.

Вул. Каржанеўскага, 20, 220024, Мінск, Рэспубліка Беларусь.